

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	I <i>Tiedonantoja</i>	
	.....	
	II <i>Valmistavat säädökset</i>	
	Talous- ja sosiaalikomitea	
	Syyskuun 1996 istunto	
97/C 30/01	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisön tartuntatauti-epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston luomisesta"	1
97/C 30/02	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille: Euroopan yhteisön vesipolitiikka"	5
97/C 30/03	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission vihreä kirja: Suojattujen palvelujen oikeussuoja sisämarkkinoilla"	10
97/C 30/04	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 77/780/ETY 12 artiklan, luottolaitosten vakavaraisuussuhteista annetun direktiivin 89/647/ETY 2, 6, 7 ja 8 artiklan sekä liitteiden II ja III ja sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä annetun direktiivin 93/6/ETY 2 artiklan ja liitteen II muuttamisesta"	13

Hinta: 25 ecua

(Jatkuu kääntöpuolella)

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (<i>jatkuu</i>)	Sivu
97/C 30/05	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Yhteenkuuluvuuspolitiikka ja ympäristö”	15
97/C 30/06	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi yhteisön politiikan määrittämisestä ja täytäntöönpanosta televiestinnän ja postipalvelujen alalla”	18
97/C 30/07	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Kahdeksas Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kesäaikäsäännöksistä”	20
97/C 30/08	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Teleyleispalvelu täysin vapauteen ympäristön näkökulmasta”	22
97/C 30/09	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 muuttamisesta”	25
97/C 30/10	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) tietyistä kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä”	26
97/C 30/11	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Maatalouden ongelmat Euroopan unionin ulkoalueilla ja -saarissa”	30
97/C 30/12	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi juurikkaiden siementen, rehukasvien siementen, viljakasvien siementen, siemenperunoiden, öljy- ja kuitukasvien siementen ja vihannesten siementen pitämisestä kaupan annettujen neuvoston direktiivien 66/400/ETY, 66/401/ETY, 66/402/ETY, 66/403/ETY, 69/208/ETY ja 70/458/ETY muuttamisesta”	34
97/C 30/13	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) yhteisön kalastus- ja vesiviljelyalaa sekä niiden tuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä koskevien rakenteellisten tukitoimenpiteiden perusteista ja edellytyksistä annetun asetuksen (EY) N:o 3699/93 muuttamisesta neljännen kerran”	36
97/C 30/14	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta: – ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) sitruunajalosteiden kaupan pitämisen edistämiseen tarkoitettujen erityistoimenpiteiden säätämisestä annetusta asetuksesta (ETY) N:o 1035/77 poikkeamisesta markkinointivuonna 1996/1997”, ja – ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) asetuksen (EY) N:o 1543/95 muuttamisesta soveltamisjakson osalta”	37
97/C 30/15	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetun asetuksen (ETY) N:o 2081/92 muuttamisesta”	39

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (<i>jatkuu</i>)	Sivu
97/C 30/16	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) edellytyksistä joilla muut kuin jäsenvaltiosta olevat liikenteenharjoittajat voivat harjoittaa kansallista maanteiden henkilöliikennettä jäsenvaltiossa” . . .	40
97/C 30/17	Opinion of the Economic and Social Committee on the ”Role of the EU in urban matters”	44
97/C 30/18	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) laivanrakennukselle annettavasta tuesta”	55
97/C 30/19	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa annetun direktiivin 76/207/ETY muuttamisesta”	57
97/C 30/20	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Valkoinen kirja – Unionin sisämarkkinoihin liittymisen valmistelu: Keski- ja Itä-Euroopan assosioitumat”	59
97/C 30/21	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Talous- ja rahaliiton vaikutukset: lähentymisen taloudelliset ja yhteiskunnalliset näkökohdat sekä yhtenäisvaluutasta tiedottaminen”	73
97/C 30/22	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) tietyistä kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä”	93
97/C 30/23	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Kertomus direktiivin 90/88/ETY täytäntöönpanosta: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun direktiivin 87/102/ETY (sellaisena kun se on muutettuna direktiivillä 90/88/ETY) muuttamisesta”	94
97/C 30/24	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta annetun direktiivin 89/647/ETY muuttamisesta”	99
97/C 30/25	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) tietyistä Välimeren kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä annetun asetuksen (EY) N:o 1626/94 siirtymäkauden säännöksistä”	101
97/C 30/26	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ensimmäinen monivuotinen ohjelma eurooppalaisen matkailun edistämiseksi – Philoxenia (1997–2000)”	103
97/C 30/27	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kuluttajien taloudellisten etujen suojaamiseen liittyviä kieltokanteita koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta”	112
97/C 30/28	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 1254/96/EY muuttamisesta”	114

II

(Valmistavat säädökset)

TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisön tartuntatauti-epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston luomisesta" ⁽¹⁾

(97/C 30/01)

Neuvosto päätti 11. huhtikuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 129 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ympäristönsuojelu-, kansanterveys- ja kuluttajajasto antoi lausuntonsa 16. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Christoph Fuchs.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 338. täysistunnessaan (syyskuun 25. päivän kokouksessa 1996) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 82 ääntä puolesta, 4 ääntä vastaan, ja 3 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

Komission ehdotuksen tausta

1.1. Kuten komission tiedonannosta ja päätösehdotuksen perusteluista käy ilmi, tätä ehdotusta edelsivät perustavanlaatuisen tiedonanto kansanterveystyön toimintakehyksestä ⁽²⁾ ja varsinkin tiedonanto aidsin ja eräiden muiden tartuntatauti-ehkäisemisestä ⁽³⁾, jossa nimenomaan ehdotettiin tartuntatauti- ja valvontaverkkojen perustamista ja laajentamista.

1.2. Talous- ja sosiaalikomitea on useissa kansanterveyttä koskevissa lausunnoissaan sekä viimeisimmässä lausunnessaan terveystilanteen seurantarjestelmästä ⁽⁴⁾ korostanut, kuinka tärkeää on kehittää Euroopan laajuisesti koordinoitu torjuntajärjestelmä, parantaa

tietojenvaihtoa ja yhtenäistää tietojen analysointi- ja tulkintamenetelmiä.

1.3. Lausunnessaan aidsin ja eräiden muiden tartuntatauti-ehkäisemisestä koskevasta toimintaohjelmasta komitea painotti, että Euroopan laajuisia seurantarverkkoja luotaessa tulee välttää päällekkäisyyksiä nykyisten koordinoitiverkkojen kanssa; näiden verkkojen arvioinnin jäsensysteematoiminnan avulla tulisi pystyä nimeämään malli- tai vertailukeskuksia, jotka voivat parhaiten johtaa hanketta (kohta 3.7).

1.4. Lausunnessa kehoitettiin lisäksi kiinnittämään erityistä huomiota "uudelleen ilmaantuvien tauteihin" ja tekemään niistä epidemiologisia ad hoc -tutkimuksia (kohta 3.8) sekä perustamaan kansanterveydellisiä kriisitilanteita varten hätäavun eurooppalaisen ohjauskeskuksen (kohta 3.9).

2. Yleistä

2.1. Jos esim. aidsin ja eräiden muiden tartuntatauti-ehkäisemisestä koskeva toimintaohjelma tarjoaa mahdollisuuden kehittää ja kokeilla rajallisena ajanjaksona

⁽¹⁾ EYVL N:o C 123, 26. 4. 1996, s. 10.

⁽²⁾ EYVL N:o C 388, 31. 12. 1994.

⁽³⁾ EYVL N:o C 133, 31. 5. 1995.

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 174, 17. 6. 1996.

konkreettisia ja koordinoituja toimia, tulee komission ehdotuksen antaa perusta kestäväälle ja EU:n laajuiselle verkostolle, joka seuraa ja valvoo suurta joukkoa erilaisia tartuntatauteja.

2.2. Komitea toteaa, että eurooppalainen seuranta- ja valvontaverkko voi koostua vain yhteensopivista kansallisista verkoista, ja siksi jäsenvaltioiden kansallisilla tartuntatautiin seurannasta ja valvonnasta vastaavilla laitoksilla ja asiantuntijoilla tulisi olla keskeinen osa Euroopan laajuisen verkon kehittämisessä ja suunnittelussa.

2.3. TSK painottaa, etteivät tartuntataudit tunne maantieteellisiä rajoja. Komitea muistuttaa, että tämän vuoksi on muita, EU:n puitteet ylittäviä seuranta- ja valvontajärjestelmiä. Esimerkiksi maailman terveysjärjestö WHO toimii kansainvälisesti. Yhdysvaltojen kanssa on aloitettu yhteistyö tartuntatautiin ennakkovaroi- tus- ja vastatoimijärjestelmän perustamiseksi EU:n ja USA:n yhteisen toimintasuunnitelman puitteissa. Myös G7:n hankkeessa teknologian soveltamiseksi terveydenhoitoalalla yksi keskeisiä aiheita on kansainvälinen tartuntatautiin seuranta koskeva tietojenvaihto. Niin ikään Kanada ja Japani osallistuvat näihin hankkeisiin. Komission ehdotuksen pohjalta suunnitellulla verkostolla on kosketuskohtia ja jopa päällekkäisyyksiä niiden kanssa. USA:n näkökulmasta katsottuna on varmistettava, että päällekkäinen työ ja päällekkäiset rakenteet vältetään ja hankkeet ennemminkin täydentävät toisiaan. Tämän oleellinen edellytys on kaikkien kahden ja monenvälisen seuranta- ja valvontatoimien laaja ja ajantasainen tilastointi.

2.4. Komitea toteaa, että komission tiedonanto tartuntatautiin seurantaverkostoista Euroopan yhteisössä on päätösehdotuksen keskeinen perusta. Tiedonannossa "seuranta" määritellään laajemmin. Määritelmässä painotetaan käsitteen epidemiologista pikemmin kuin sääntelypoliittista luonnetta. Myös päätösehdotuksen määritelmä "tartuntatautiin valvonnasta" korostaa "toimivaltaisten kansanterveysviranomaisien tartuntatautiin leviämisen ehkäisemiseksi toteuttamien toimenpiteiden" ohella toimenpiteiden epidemiologista luonnetta. Talous- ja sosiaalikomitea on erityisen tyytyväinen tähän painotukseen, sillä pidemmälle meneviä asianmukaisia suojatoimia saadaan aikaan vain ottamalla riittävästi huomioon kansalliset erityisehdot ja -edellytykset. Siksi komitea katsoo, että erityissuojatoimien suunnittelu tulisi jättää jäsenvaltioiden vastuulle. Komis-

sion toiminnan pitäisi varsinaisten valvontatoimien osalta olla luonteeltaan lähinnä koordinoivaa. Tätä tukee se, että Maastrichtin sopimuksen 129 artiklan 4 kohdan mukaan päätöksen perusteella hyväksytyjen toimien voidaan katsoa sitovan jäsenvaltioita.

2.5. Näiden yleisten huomioiden sekä kyseiseen aihepiiriin liittyvien tähänastisten lausuntojensa valossa komitea suhtautuu periaatteessa myönteisesti komission ehdotukseen, joka on monessa suhteessa samansuuntainen kuin komitean tekemät ehdotukset. Komitea haluaa kuitenkin vielä esittää joukon huomioita ehdotuksen sisällöstä.

3. Ehdotuksen pääsisältö

3.1. Ehdotus sijoittuu yhteisön ja jäsenvaltioiden yhteiselle vastuualueelle; tarkoituksena on perustaa verkko tartuntatautiin epidemiologista seuranta- ja valvontaa varten. Jäsenvaltioiden täysipainoisen panoksen ansiosta verkon organisoinnissa ja rakentamisessa sen pitäisi mahdollistaa yhteistyö ja koordinointi tarvittavien tietojen keräämisessä, käsittelyssä ja vaihdossa.

3.2. Toiminta tähtää siis sairauksien ehkäisemiseen sanan laajassa merkityksessä ja perustuu toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusvaatimuksen kunnioittamiseen.

3.3. Tiedot tartuntataudeista tulee kerätä järjestä-mättömässä muodossa tai täysin anonymisti, eikä henkilöiden tunnistaminen niiden perusteella saa missään tapauksessa olla mahdollista. Näin ei synny ristiriitaa yksilöiden tietosuojasta annettujen yhteisömääräysten kanssa.

3.4. Seurantaverkkoa luotaessa otetaan huomioon ja perustaksi nykyiset eurooppalaisella tasolla toimivat seurantajärjestelmät. Kaksinkertaista työtä vältetään lisäksi siten, että jäsenvaltiot sopivat yhteisestä seurantamallista määrittäen jokaiselle tartuntatautiinryhmälle siitä tarvittavat tiedot ja sopivat ehkäisytoimet.

3.5. Lisäksi tulee ottaa mukaan – vielä sovittavin järjestelyin – asianomaisia kansainvälisiä järjestöjä ja kolmansia maita kuten Yhdysvallat, joiden kanssa yhteistyötä jo suunnitellaan, sekä seurantaverkot, joissa jäsenvaltiot ovat jo osallisina.

3.6. Liitteessä luetellut tartuntataudit ja valitut luokitukset ovat suuntaa-antavia. Komission tarkoituksena on päivittää jatkuvasti tautiluetteloa samoin kuin

tähänastista toimenpidesuuntautunutta tautiluokittelua. Valvontaverkoston kohteena olevat tartuntataudit on tähän asti jaettu liitteen mukaan kahteen ryhmään:

- 1) – rokotuksin ehkäistävät taudit (tuberkuloosi, jäykkäkouristus, polio, kurkkumätä, aivokalvontulehdus, tuhkarokko, sikotauti, vihurirokko, influenssa ja muut nuhakuumeet, jne.),
  - sukupuolitaudit (hepatiitti B, aids–hiv, klamydia, jne.),
  - virushepatiitit (hepatiitti C ja muut vielä luokittelemattomat hepatiitit),
  - ravintoaineista johtuvat taudit (listerioosi, salmonella, jne.),
  - vedestä tai ympäristöstä johtuvat taudit (legioonalaistauti jne.),
  - hengitystietulehdukset,
  - muut erityisestä aiheuttajasta johtuvat taudit (Creutzfeldt-Jakobin tauti jne.).
- 2) – Kansainvälisessä terveyssäännöstössä mainitut taudit (keltakuume, kolera, jyrssiöiden levittämä rutto),
  - muut taudit (raivotauti, pilkkukuume, afrikkalaiset verenvuotokuumeet, malaria ja kaikki muut vielä luokittelemattomat vakavat kulkutaudit, jne.).

4. Erityistä

Valtioiden välisen, tartuntatauteja koskevan epidemiologisen verkon perustaminen EU:hun on kyseisten tautien ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä näin syntyvän yhteisvaikutushyödyn vuoksi kannatettavaa.

Tästä huolimatta jää vielä joukko kysymyksiä ja tilaa tarkennuksille ja parannusehdotuksille:

4.1. 1 artikla

4.1.1. Ehdotuksen 1 artiklassa perustettava yhteisötao-soinen verkko hahmotellaan yksiselitteisesti vaakatasoiseksi rakenteeksi, sillä se kuvaillaan jäsenvaltioiden vastaavien rakenteiden väliseksi kiinteäksi yhteydeksi. Myös rahoitusliite – jossa arvioidaan vain tällaisen ”kiinteän yhteyden” kustannukset – viittaa siihen, että yksittäisten toimien toteutus ja niiden rahoitus ovat yksinomaan jäsenvaltioiden asia. Ottaen huomioon eri jäsenvaltioissa vallitsevan tilanteen näyttää olevan tarpeen tutkia, tarvitaanko yhteisen seurantaverkon alkuvaiheessa EU:n (osa)rahoitusta, joka ylittää ”kiinteän yhteyden” vaatimusten mukaan toistaiseksi suunnitellun rahoituksen.

4.1.2. Komitea muistuttaa, että nykyiset kansalliset järjestelmät vaihtelevat huomattavasti seuranta- ja valvontatavoitteidensa sekä -kykynsä suhteen. Komission ehdotusta ei saa tulkita niin, että yksittäisten jäsenvaltioiden järjestelmät joutuvat yhteisön toimien ja vaatimusten takia tyystin kyseenalaisiksi, ilman että yhteisö samalla myöntää varoja vastaavasti tarvittavien kansallisten rakenteiden luomiseksi.

4.1.3. Yleinen EU:n laajuinen verkko auttaa tehostamaan tartuntatautien seurannan ja valvonnan yhdenmukaistamista yhteisön alueella. Tämä on sinänsä hyvä asia. Yksittäisten jäsenvaltioiden erityispiirteiden takia tuntuisi kuitenkin järkevältä, ettei erityisiä suojatoimia satamissa, lentokentillä ja EU:n ja kolmansien maiden välisillä rajoilla määrätä tiukan yhdenmukaisiksi, vaan niiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon kulloisetkin geopoliittiset, alueelliset, sosiokulttuuriset ja muut erityispiirteet. Siksi komitea on päätenyt siihen näkemykseen, että EU:n tasolla laadittujen toimien pitäisi pääsääntöisesti olla luonteeltaan suosituksenomaisia.

4.1.4. BSE:tä käsittelevässä äskettäisessä lausunnonsaan⁽¹⁾ komitea ilmaisi huolensa siitä, että BSE:n ja Creutzfeldt-Jakobin taudin uuden muunnoksen väliseen mahdolliseen yhteyteen liittyvä tutkimus ja taudin ehkäisy politiikka eivät etene. Komitea on tyytyväinen, että kyseisessä ohjelmassa otetaan kuitenkin huomioon Creutzfeldt-Jakobin taudin valvonta. Asian vaatima nopea toiminta ja välttämättömyys käyttää kaikkia tarvittavia taloudellisia keinoja jättävät kuitenkin kysymyksen, onko tämä ohjelma tilanteen tasalla ilman riittäviä omia varoja. Komitea pyytää näin ollen harkitsemaan rahoituskysymystä tapahtuneen kehityksen valossa uudelleen.

4.2. 2 artikla

”Tartuntatautien valvonnan” määritelmässä tulee painottaa ehkäisy poliittista puolta, ts. valvonta tulisi ymmärtää ”yhteisten suuntaviivojen laatimiseksi ja torjuntatoimien yhteensovittamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi”. Tällaisen tulkinnan olisi heijastuttava tekstistä ennaltaehkäisyn tavoitteiden takaamiseksi kaikilla aloilla.

4.3. 3 artikla

4.3.1. Kuten 2 artiklassa, myös tässä tulee painottaa ”valvonnan” ehkäisy poliittista ulottuvuutta. Komitean mielestä on syytä todeta, että yhteisön tasoinen ”valvon-

(1) EYVL N:o C 295, 7. 10. 1996 s. 53.

ta" on suunniteltava ja toteutettava yhteisössä noudatettavan läheisyysperiaatteen mukaisesti ja sovitettava kansallisiin valvontatoimiin.

4.3.2. Ehdotuksen 3 artiklan mukaan toimet kohdisivat yksinomaan tartuntatauteihin, jotka on jaettu "kyseisen jäsenvaltion alueelle ilmaantuviin tai uudelleen ilmaantuviin" sekä "kulkeutuviin" tauteihin. Tunntuisi järkeenkäyvältä, että vaihtelevan dramaattisesti ja ennustettavasti jonkin yhteiskunnan tautikenttään ilmaantuvat sairaudet edellyttävät myös erilaisia seuranta- ja valvontatoimia. Tämän vuoksi komitea kehottaa tutkimaan, onko päätösehdotuksen mukainen tautiluokittelu riittävä ja onko sairauksien ryhmittely asianmukainen suhteessa siitä johdettaviin toimenpideluokkiin. Liitteessä mainitut taudit ja siinä käytetyt luokitteluperusteet voisivat tarjota perustan toimien suunnittelulle. Suuntaa-antavasti voidaan mainita muitakin sairauksia. Ajateltavissa on myös muita luokitteluperusteita niistä seuraavine toimenpideluokkineen. Jos yhtenä luokitteluperusteena on esimerkiksi "tarttuvuus veren välityksellä", korostaa tämä verensiirtoja ja veren lääketieteellistä tekniikkaa käsittelyä koskevia erityistoimia. Jos taas käytetään uusien tautien "emerging diseases" -luokkaa, korostuvat ehkäisytoimet ja kriisisuunnitelmat. Joka tapauksessa luetteloon tulee lisätä merkittäviä sairauksia kuten hepatiitti A, papukajakuume, Q-kuume, bakteeripunatauti ja lepra, vaikka sen päivitys toteutettaisiinkin suunnitellulla tavalla. Jäsenvaltioiden asiantuntijoiden tulisi osallistua intensiivisesti tällaiseen päivitykseen.

4.3.3. On myös tärkeää tutkia, tulisiko toimien perusteiksi etsiä muita näkökohtia kuin ehdotettu tautiluokitus. Tämä koskee mm. laboratoriodiagnostisia ehkäisytoimia sekä kuljetus- ja hoitoyksiköiden sekä niiden koulutetun henkilökunnan käyttöönasettamista.

4.4. 4 artikla

4.4.1. Ehdotuksen 4 artiklassa kuvataan toimien suunnittelua ja toteutusta koskevan päätöksenteon rakenteet ja menettelyt. Komitea edellyttää, että niiden suhteen noudatetaan tarkasti yhteisössä kehitettyjä täytäntöönpanomääräyksiä.

4.4.2. Edellä (vrt. 4.1.1 ja 4.1.2) jo viitattiin toimien mahdolliseen sitovaan luonteeseen ja siitä jäsenvaltioille koituviin, niiden voimavaroihin liittyviin seurauksiin. Sen vuoksi jäsenvaltioiden ja erityisesti kansallisten

valvonnan asiantuntijoiden edustus toimenpiteitä valmistelevalle komitealle on keskeisen tärkeitä. Ehdotuksen mukaista kahta edustajaa jäsenmaata kohden on tätä taustaa vasten tarkasteltuna pidettävä vähimmäismääränä.

4.4.3. Komitea kehottaa tutkimaan, olisiko parempi, että toimenpiteet valmistelisi jäsenvaltioiden kansallisen tason toimivaltaisten seuranta- ja valvontaviranomaisen edustajien yhteiselin. Tällaisen elimen tulisi käyttää hyväkseen jäsenvaltioiden välisiä vaakatason viestintä- ja työskentelyrakenteita.

4.5. 5 artikla

4.5.1. Ehdotuksen 5 artiklan 1–3 kohdassa mainituissa toimenpidetyypeissä on kyse epidemiologisista tai seroepidemiologisista toimista. Jäsenvaltioiden toimien nykyistä parempi vertailtavuus sekä niiden kautta saatujen tietojen kokoaminen ja koordinointi yhteisön tasolla saavat komitean varauksettoman kannatuksen.

4.5.2. Yhteisön yhteisten epidemiologisten työsuunnitelmien kehittämisen lisäksi on taattava, että näiden sääntöjen noudattamista voidaan vertailla. Sen vuoksi komitea katsoo, että jäsenvaltioissa käytettävien laadunvarmistusmenetelmien tulee olla keskenään vertailukelpoisia.

4.5.3. Tämän artiklan 4 kohdassa mainittujen suoja-toimien ongelmiin puututtiin jo toisaalla (vrt. 4.1.3). Komitean mielestä komission roolin on tässä rajoituttava nimenomaisesti suoja-toimien koordinointiin.

4.5.4. Artiklan 5 kohdassa mainituissa toimenpidetyypeissä on ensi sijassa kyse ehkäisevistä toimista. Niiden yhteydessä kulloisenkin jäsenvaltion erityinen sosiokulttuurinen toimintaympäristö on hyvin merkittävä. Yksittäiset täytäntöönpanotoimet ovat mahdollisesti tehokkaampia, jos ne suunnitellaan ja toteutetaan pääasiassa kansallisella tasolla.

4.6. 6 artikla

4.6.1. Ehdotuksen 6 artiklassa määritellään hyvin abstraktilla tasolla tiedot, jotka jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle. Yksittäistapauksissa riippuu toteutettujen toimien luonteesta, koskevatko tiedot sairastuneita tai muita henkilöitä vai menettelysääntöjä. Ei ole myöskään määritetty, tulisiko henkilöitä koskevat tiedot toimittaa yksilöitynä vaiko vain järjestämättömässä muodossa, kuten Pariisissa kerättävät aidsia ja hiv-tartuntoja koskevat tiedot. Tämän suhteen on löydettävä kaikkien jäsenvaltioiden kannalta kestävä ratkaisu.

4.6.2. Kun kyseessä ovat epidemiologiset tai sairau-
den kulkua koskevat esitiedot, on selvítettävä, kenellä
on oikeus käyttää niitä tieteellisiin lisäanalyysiin
ja minkä sääntöjen perusteella. Periaatteessa kaikkien
kansallisten tietojen toimittajien tulisi alkuperäisinä
tietolähteinä voida osallistua jatkoanalysointiin.

4.7. Uudenaikainen tieto- ja viestintätekniikka sekä
uudenaikainen yhteistyöfilosofia mahdollistavat tässä
lausunnossa painotetun verkoston hajautetun tai vaaka-
tasaisen rakenteen toteutumisen riittävästi myös
käytännössä. Toteutettavan järjestelmän tulisi olla sel-
lainen, että kaikki jäsenvaltioiden siihen osallistuvat
laitokset voivat käyttää suoraan järjestelmän keskustie-

doston tietoja. Tietojen suodattaminen komission vas-
tuuolimen kautta ei ole tarpeen.

4.8. Vielä kerran on korostettava, että tähänastiset
menestyksekäät yhteistyö- ja työnjakojärjestelyt tulee
ehdottomasti ottaa mukaan ja hyödyntää niitä uudessa
järjestelmässä. Kansallisten epidemiologisten keskusten
yhteyteen perustetut yksiköt, jotka hoitavat koko Euroop-
paa koskevien tietojen keräystä, dokumentointia
sekä tiedotus- ja toimenpidepoliittista valmistelua, ovat
osoittautuneet hyödyllisiksi hiv/aids-tartuntojen (Pariisi),
salmonellan (Lontoo) ja legioonalaistaudin (Lontoo)
seurannassa. Samanlaisia keskuksia voitaisiin perustaa
muihin jäsenvaltioihin muita tautiryhmiä varten.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

**Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan
parlamentille: Euroopan yhteisön vesipolitiikka"**

(97/C 30/02)

Komissio päätti 5. toukokuuta 1996 Euroopan unionin perustamissopimuksen 198 artiklan
mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta "Komission tiedonanto
neuvostolle ja Euroopan parlamentille: Euroopan yhteisön vesipolitiikka".

Asian valmistelusta vastannut ympäristönsuojelu-, kansanterveys- ja kuluttajajasto antoi
lausuntonsa 16. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli María Sánchez Miguel.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa
seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 97 ääntä puolesta, ja 2 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Komission tiedonanto on osa sen viidettä ympäristöohjelmaa ja vastaa vaatimuksiin yhteisön vesipolitiikan perinpohjaisesta uudistamisesta. Tiedonannossa lähestytään asiaa vesivarojen suojelun näkökulmasta ja jätetään sivuun muut, toisarvoiset kysymykset.

1.2. Yhteisön politiikan uudistamisella pyritään kestäväan vesipolitiikkaan ja seuraaviin tavoitteisiin, jotka eivät kuitenkaan välttämättä ole keskenään yhteensopivia:

- hyvälaatuisen juomaveden riittävän saannin takaaminen,
- hyvälaatuisen veden riittävän saannin takaaminen talouden tarpeisiin,

- vesivarojen riittävä laatu ja määrä maa- ja vesiekosysteemien säilyttämiseksi,
- kuivuuden ja tulvien ehkäiseminen.

Tiedonannon päätelmissä todetaan tarvittavan puitedirektiiviä, jolla kootaan ja ajanmukaistetaan nykyinen lainsäädäntö.

1.3. Lausunnossaan ⁽¹⁾ ihmisten käyttöön tarkoitettua vettä koskevasta direktiiviehdotuksesta ⁽²⁾ talous- ja sosiaalikomitea vaati muun muassa yhteisön vesipolitiikan kehittämistä yhtenäisemmäksi.

Niinpä komitea suhtautuu hyvin myönteisesti ehdotukseen puitedirektiivistä Euroopan unionin vesivarojen määrän ja laadun suojelemiseksi.

2. Vesivarojen määrä

2.1. Eräs näkökohta, jota tiedonannossa ei ole käsitelty riittävästi, on vesi uudistuvana ja rajallisena luonnonvarana, josta voi tulla ilmastohäiriöiden vuoksi pulaa eräillä EU:n alueilla, etenkin Välimeren alueen valtioissa. Ensisijaisen tärkeänä tutkimuskohteena tulisi jatkossakin olla niiden vaikutusten ennustaminen, joita nykyisellä ilmastomuutoksella voi olla luonnolliselle veden kierrolle koko EU:n alueella.

2.2. Kestävän vesipolitiikan määritelmässä tulee ottaa käyttöön uutena tekijänä vesivarojen määrä, sillä se liittyy läheisesti myös niiden laatuun (saasteiden laimentuminen, ekologinen arvo, saastepäästöjen raja-arvojen määrittäminen jne.).

2.3. Vesivarojen riittävyys ihmisten ja luonnon ekosysteemien tarpeiden tyydyttämiseksi ei riipu tarjonnasta eli uusien vesilähteiden jatkuvasta etsinnästä, joka on usein hyvin kallista ja jolla on huomattavia sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristövaikutuksia, vaan sen täytyy perustua kysynnän sääntelyyn, jolla pyritään sopeuttamaan veden käyttö kulloistenkin rajallisten varojen mukaiseksi.

2.4. Tämän vuoksi yhteisössä on kehitettävä uusi veden käytön, uudelleenikäytön ja säästämisen kulttuuri, joka yhdistää nykyisten vesivarojen laadullisen ja määrällisen suojelun ottaen huomioon alueelliset erityispiirteet ja joka voidaan saavuttaa entistä paremman ympäristönsuojelun, kohtuullisten vesimaksujen sekä nykyistä paremman kuluttajavalistuksen kautta. Tällainen uusi kulttuuri on ratkaisevaa vesivarojen kestävän käytön saavuttamiseksi, mikä mahdollistaisi edellä mai-

nittujen (kohta 1.2) vesipoliittisten tavoitteiden keskinäisen yhteensopivuuden.

2.5. Komitea katsoo, että tiedonannossa määritellyt tavoitteet tulisi asettaa tärkeysjärjestykseen ympäristönsuojelun vaatimuksia korostaen, sillä nämä ovat keskeisiä niin juomavesihuollon varmistamiseksi kuin kuivuuden ja tulvien ehkäisemiseksi sekä kestävän talouskasvun jatkumiseksi (teollisuus, maatalous ja palvelut).

Tärkeysjärjestyksen määräisivät:

- ihmisten vesihuollon tarpeet,
- ekologiset vaatimukset,
- maatalouden ja teollisuuden käyttö,
- vedenkäyttö virkistys- ja vapaa-ajan tarkoituksiin.

3. Vesipolitiikan tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavia tekijöitä

3.1. Komitean mielestä on hyvä luetella ja luokitella kestävän vesipolitiikan tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavat tekijät.

3.2. Komission tiedonanto on kuitenkin ”miksi ihmisen aiheuttamiksi haittavaikutuksiksi” kutsumiensa ilmiöiden analyysin osalta riittämätön, olkoonkin että analyysin on hyvä olla lyhyt. On tarpeen kehittää edelleen kestävän vesivarahallinnon käsitettä suhteessa mahdollisesti käytettäviin perusrakenteisiin ja niiden ympäristövaikutuksiin sekä muihin vesivarahallintoon liittyviin aloihin kuten eroosion torjuntaan, metsitykseen jne.

4. Euroopan yhteisön vesipolitiikan periaatteet

4.1. Yhteisön vesipolitiikan puitteet määrätään perustamissopimuksen 130 r artiklassa, jossa määritetään ympäristöpolitiikan peruseriaatteet. Komitea korostaa erityisesti ”saastuttaja maksaa” -periaatetta.

4.2. Mitä tulee varovaisuusperiaatetta noudattavaan tieteellisten ja teknisten tietojen käyttöön, TSK katsoo, että viranomaisten tulee vaatia nykyistä useammin tiukat tieteelliset kriteerit täyttäviä tutkimuksia, jotka takaavat erilaisia taloudellisia ja sosiaalisia muuttujia koskevien ennustusten luotettavuuden; tällaisia muuttujia ovat esimerkiksi taloudellisesta toiminnasta odotettavissa oleva vedenkulutus, sallittujen vaarallisten aineiden käyttö teollisuudessa, maataloudessa jne. Tämä on tärkeää, sillä ennusteista saattaa sukeutua hintavia perusrakenne-, asennus- ja käsittelytoimia, jotka eivät

⁽¹⁾ EYVL N:o C 82, 19. 3. 1996.

⁽²⁾ KOM(94) 612 lopull.

vastaa tarpeita ja vaikuttavat näin kielteisesti tehokkuuteen ja kannattavuuteen.

4.3. Kustannusten ja hyödyn tasapainosta säädetään perustamissopimuksessa, että määritettäessä ympäristöpolitiikan tavoitteita ja etsittäessä erilaisista strategisista vaihtoehdoista parasta tulee ottaa huomioon sekä toimien toteuttamisen että niiden toteuttamatta jättämisen kustannukset ja hyöty.

Kuitenkin tiedonannossa ja myöhemmin direktiiviä kehiteltäessä tulee muistaa, että vaikka luonnonvarojen raha-arvon määrittäminen on yksi kestävä kehityksen päämääristä, se ei voi perustua yksinomaan luonnonvarojen pitämiseen kauppatavaroina. Tähän on useita syitä:

- a) Veden kaltaiset luonnonvarat ovat elintärkeitä sekä ihmisille että ekosysteemeille, eikä niiden arvoa voi mitata rahassa.
- b) Myös muita vesivaroihin liittyviä näkökohtia ja ilmiöitä on vaikeaa määrittää rahallisesti. Tällaisia ovat eroosioon ja autioitumiseen, maiseman monimuotoisuuden säilyttämiseen sekä saasteista ja luonnonvarojen liikkäytöstä kärsivien ekosysteemien geneettiseen diversiteettiin liittyvät kustannukset.
- c) Veden tuotannon, jakelun ja kulutuksen hinnat ovat määräytyneet osittain ilman että on otettu huomioon niiden ympäristövaikutuksia, ja siksi ne eivät heijasta niistä yhteiskunnalle koituvia todellisia kustannuksia.

Vesinä koskevan lainsäädännön kustannus-hyötyanalyysi on toteutettava integroidusti siten, että asetetaan tärkeysjärjestys ja kehitetään tehokkaita ja kohtuuhintaisia ohjelmia, jotta estetään EY-direktiivien erilaisten vaikutusten kasaantuminen kuluttajan maksettavaksi.

4.4. Edellä esitettyjen huomioiden perusteella komitea katsoo, että

- vesivarjoja ei voida pitää kauppatavarana erityispiirteidensä vuoksi: ne ovat korvaamattomia ihmiselämälle, ekosysteemeille sekä perustuotannolle; tämän vuoksi niiden suojeleminen ja hallinta edellyttää koko yhteiskunnan ja erityisesti talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoiden laajaa osallistumista,
- vesipolitiikkaa ei saa koskaan käyttää poliittisena aseena kansojen syrjimiseksi,
- yhteisön on huolehdittava, ettei yhteisön lainsäädäntöä eikä ympäristö- ja talouspolitiikkaa

keinoja käytetä kilpailua vääristävästi vesivarjojen epätasaiseen jakamiseen.

5. Ehdotus vesivarjoja koskeva puitedirektiivi

5.1. Komissio katsoo, että nykyinen lainsäädäntö on vanhentunut ja sen yhtenäisyys ja tehokkuus paranisi säätämällä vesivarjoja koskeva puitedirektiivi, jossa otettaisiin huomioon seuraavat seikat:

- veden määrään ja laatuun liittyvät näkökohdat,
- pinta- ja pohjavesien hallinta,
- veden käyttö ja ympäristönsuojelu,
- saastumisen torjunta, joka perustuu samanaikaisesti päästöjen seurantaan sekä laatuvaatimusten määrittämiseen,
- vesipolitiikan liittäminen osaksi muita politiikan aloja.

5.2. Komitea kannattaa puitedirektiiviä mutta katsoo, että sen sisällön laajentaminen eräällä soveltamisen kannalta hyvin tärkeällä näkökohdalla tekisi siitä tehokkaamman.

5.2.1. Tämä näkökohta on vesipolitiikan liittäminen entistä tiiviimmin osaksi maataloutta, mikä edistäisi tehokkaamman kastelutekniikan sekä uusien ympäristöystävällisten lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden tutkimusta samoin kuin jätevesien kierrätysmallien soveltamista. Olisi rohkaistava saman tuloksen saavuttamiseksi vähemmän maatalouskemikaaleja käyttäviä tekniikoita.

5.2.2. Tällä tavoin otettaisiin huomioon myös pohja- ja rannikkovesien hallinnon näkökohdat, jotka vaikuttavat tähän uuteen politiikkaan.

5.3. Puitedirektiivin soveltaminen edellyttää joki- ja valuma-alueiden yhdennettyjen vesihallintasuunnitelmien laatimista.

Komitea kannattaa tätä ajatusta, sillä sen avulla voidaan edistää kestävää vesivarojen hallintaa sekä maa- ja vesiekosysteemien kehittämistä ja suojeleminen.

5.4. Komitea katsoo kuitenkin, että

- yhteisön ulkopuolisten joki- ja valuma-alueiden ongelmien määrittelyssä on otettava huomioon kolmansien maiden kanssa solmitut kansainväliset sopimukset, ja milloin tällaisia sopimuksia ei ole olemassa, komission tulee ryhtyä toimiin sellaisten aikaansaamiseksi,

– yhteisön alueella olevat erityyppiset joki- ja valuma-alueet on tarpeen luokitella, jotta niiden erityispiirteet (ilmasto-olot, ekosysteemit, pinnanmuodostus, suhde tuotantotoimintaan, maaperän koostumus jne.) voidaan ottaa huomioon yhdenmukaisia vesihallintasuunnitelmia laadittaessa.

Jotta nämä suunnitelmat todella palvelisivat vesihallintoa, direktiivissä tulisi komitean mielestä lisäksi:

- a) säätää kaikkien talous- ja yhteiskuntaelämän tahojen osallistumisesta suunnitelmien laadintaan,
- b) määrittellä suunnitelmien seuranta- ja valvontaelimet, joissa myös talous- ja yhteiskuntaelämän tahojen tulee olla edustettuina,
- c) perustaa erityiset kokonais- tai osarahoituksen kanavat suunnitelmiin kuuluvia toimia varten.

5.5. Komitea on sitä mieltä, että ”luonnollisen ekologisen tilan” tavoite on paras mahdollinen, mutta kuten mainittiin TSK:n lausunnossa veden ekologista laatua koskevasta direktiivistä⁽¹⁾, sopivampi sanamuoto olisi tällä hetkellä ”hyvä ekologinen tila”. Luonnollisen ekologisen tilan tavoittelemisen olisi kuitenkin lopullinen tavoite.

5.6. Komitea on tyytyväinen komission ehdottamaan lupajärjestelmään, sillä siihen on otettu mukaan sekä veden laatu että määrä. Lupamallia ei kuitenkaan tulisi soveltaa, mikäli veden saanti on ongelmatonta, jotta vältetään tarpeeton byrokratia.

6. Vesivarojen hallinnon erityiskysymyksiä

6.1. Tiedonannossa luetellaan ja eritellään muutamia vesivarojen hallintoon liittyviä, Euroopan yhteisön nykyisen vesipolitiikan erityiskysymyksiä.

6.2. Mitä tulee vesivarojen pistekuormituksen valvontaan ja vesistöjen laaduntarkkailuun, komitea suosittaa komission äskettäin (28.–29. toukokuuta 1996) järjestämän ”Euroopan unionin vesipolitiikka” -konferenssin suosituksen täytäntöönpanoa. Niissä korostettiin erityisesti:

– sellaisen lähestymistavan valitsemista, jossa yhdistyvät päästöjen raja-arvojen ja vesivarojen laatuvaatimusten määrittäminen,

– molempien strategioiden yhteisen määritelmäkehkeyksen luomisesta,

– biologisten muuttujien ottamista mukaan veden laadun määrittämiseen,

– raja-arvojen määrittämistä Euroopan unionin alueella kaikille nykyisen sääntelyn ensisijaisina kohteina oleville aineille, kuten komitea vaati jo lausunnossaan⁽²⁾ saastumisen integoitua ehkäisyä ja valvontaa koskevasta direktiiviehdotuksesta⁽³⁾, kyseisessä direktiiviehdotuksessa mainittujen periaatteiden mukaisesti,

– sellaisen järjestelmän perustamista, joka mahdollistaa tarvittaessa vesivarojen laatuvaatimusten määrittämisen Euroopan tasolla,

– tarvittavan tieteellisen tutkimuksen edistämistä sellaisen parhaan käytettävissä olevan tekniikan (”best available techniques, BAT”)⁽⁴⁾ määrittämiseksi, jonka perusteella annetaan päästöjen raja-arvot,

– sellaisen tieto- ja valvontajärjestelmän perustamista, jonka avulla on mahdollista vertailla jäsenvaltioiden käyttämiä tietoja ja menetelmiä,

– EU:n sääntelytoimien luomisesta, jotta vähennetään esim. teollisuuden, maatalouden tai kuljetusten vahingossa aiheuttaman, valuma-alueiden vettä pilaavan saastumisen riskiä. Tällainen sääntelykehys edellyttäisi, että kunkin jäsenvaltion toimivaltaiset vesiviranomaiset ryhtyvät asianomaisiin pakkotoimiin läheisyysperiaatteen puitteissa.

6.3. Tiedonannossa pohditaan mahdollisuutta määrittellä ja luokitella alueet niiden säilyttämiseksi kulloinkin tarvittavan vaihtelevanasteisen suojelun mukaan. TSK katsoo tämän edellyttävän, että jokialueiden yleistä suojelua kunnioittava alueisiinjako vastaa nykyistä teknis-tieteellistä tietämystä ja että ryhdytään tarpeellisiin toimiin niiden perusteiden ja suunnitelmien yhtenäistämiseksi ja tarkistamiseksi, joiden on määrä koskea kaikkia EU:n jäsenvaltioita. Samalla on pidettävä huolta, että ne ovat kansainvälisten vesiensuojelusopimusten (Helsinki, OSPAR jne.) mukaisia, sillä veden laadun määrittäminen on monimutkainen asia, joka riippuu paljolti valituista määrittäisperusteista.

⁽²⁾ EYVL N:o C 195, 18. 7. 1994.

⁽³⁾ COM(93) 423 final.

⁽⁴⁾ Sellaisena kuin ne on määritelty ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi tehtyistä direktiiviehdotuksista koskevan neuvoston yhteisen kannan 2 artiklan 11 kohdassa, EYVL N:o C 87, 25. 3. 1996.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 397, 31. 12. 1994.

6.4. Julkista tiedottamista, joka on edellytys sille, että kansalaiset sekä talous- ja yhteiskuntaelämän tahot voivat osallistua vesipolitiikkaan ja sen valvontaan, tulee kehittää selväsanaisesti puitedirektiivissä. On huolehdittava, ettei vesivarojen tilaa koskeva avoimuus koske vain viranomaisia, vaan että tiedot saastuttavien ja vaarallisten aineiden käyttöä, tuotantoa ja päästöjä koskevien velvoitteiden täyttämistä, jotka nykyinen kansallinen sekä yhteisön lainsäädäntö asettaa yrityksille ja yksityisille organisaatioille, ovat EU:n alueella kaikkien saatavissa yhtäläisin ehdoin.

6.5. Julkisen tiedottamisen tehostamisessa tulee ottaa huomioon läheisyysperiaate, jotta kukin jäsenvaltio säilyttää tai luo asianmukaiset tiedotusjärjestelyt. Puitedirektiivissä tulee silti määrätä ilmoitettavista vähimmäistiedoista sekä niiden säännöllisestä päivittämisestä ja taata, että ne ovat kaikkien kiinnostuneiden saatavilla.

Komission esittämiin perusteluihin tulee eri syistä lisätä seuraavat:

- Vesi on elintärkeää kaikille eläville olennoille ja suurimmalle osalle ihmisen tuotantotoimintaa.
- Vesivarat sijoittuvat monissa tapauksissa useiden valtioiden alueille.
- Vesivarojen suojeluun ja säilyttämiseen tarvittavaa tietämystä ja tieteellis-teknistä tutkimusta tulee kehittää vertailukelpoisten tietojen pohjalta.

7. Lopuksi

7.1. Komissio ehdottaa neljän direktiivin ja yhden direktiiviehdotuksen kumoamista ja korvaamista puitedirektiivillä, johon sisällytettäisiin myös seitsemän muun direktiivin sekä yhden direktiiviehdotuksen käsitelmät ja valvontavaatimukset.

Puitedirektiivillä kumottaisiin ja korvattaisiin seuraavat direktiivit:

- pintavesidirektiivi⁽¹⁾ (ja siihen liittyvä direktiivi 79/869/ETY⁽²⁾),
- vesien laadusta kalojen elämän turvaamiseksi annettu direktiivi⁽³⁾,
- simpukkavesidirektiivi⁽⁴⁾,
- pohjavesidirektiivi⁽⁵⁾,
- ehdotus vesiympäristön laatua koskevaksi direktiiviksi⁽⁶⁾.

7.2. Komitea kannattaa tätä päätöstä mutta huomauttaa, että näiden direktiivien myöhempää lainsäädännön kehittämistä palvelleet näkökohdat tulee säilyttää ja toimeenpanoaikataulu tulee sovittaa sellaiseksi, että vanhat direktiivit kumotaan samaan aikaan kuin uusi puitedirektiivi astuu voimaan. Näin ympäristönsuojelun taso ei laske missään vaiheessa.

Puitedirektiivin tulee sallia mahdollisesti myöhempien direktiivien laatiminen, joita tarvitaan paitsi kumoamattomien direktiivien tavoitteiden ja tiedonannon 10 kohdan "Menettelyt" ehdotusten myös puitedirektiivin itsensä tavoitteiden saavuttamiseksi.

7.3. TSK varaa oikeuden tästä lausunnosta riippumattomaan mielipiteeseen tulevasta puitedirektiivistä.

7.4. Komitea suosittaa komissiolle perustettavaksi EU:n kouluopetuksen erityisohjelmia uusien ympäristösuunnitelmien tehostamiseksi.

7.5. Olisi myös tärkeää saada aikaan eurooppalainen vesistökartta, johon merkittäisiin jokialueiden veden määrää ja laatua koskevat tiedot.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 194, 25. 7. 1975.

⁽²⁾ EYVL N:o L 271, 29. 10. 1979.

⁽³⁾ EYVL N:o L 222, 14. 8. 1978.

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 281, 10. 11. 1979.

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 20, 26. 1. 1980.

⁽⁶⁾ COM(93) 680 final.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission vihreä kirja: Suojattujen palvelujen oikeussuoja sisämarkkinoilla”

(97/C 30/03)

Komissio päätti 12. maaliskuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta ”Komission vihreä kirja: Suojattujen palvelujen oikeussuoja sisämarkkinoilla”.

Aiheesta vastaava teollisuus-, kaupp-, käsiteollisuus- ja palvelujaosto antoi lausuntonsa 17. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Jean Pardon.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 91 ääntä puolesta, 2 vastaan, ja 3 pidättyi äänestämästä.

1. Katsaus komission vihreässä kirjassa esitettyihin ongelmiin

1.1. Komissio järjestää kuulemistilaisuuksia selvittääkseen yhteisötoimien tarpeen suojattujen palvelujen oikeussuojan takaamiseksi sisämarkkinoilla.

2.

2.1. ”Suojatuilla palveluilla” tarkoitetaan komission vihreässä kirjassa antaman määritelmän mukaisesti sähköisiä palveluja, joiden signaalit on koodattu siten, että vain lupamaksun maksaneet voivat vastaanottaa lähetyksen. Näihin kuuluvat perinteiset suojatut yleisradiointipalvelut (kaapeleitse välitetyt, taajuusvälitteiset tai satelliittivälitteiset), uudet yleisradiointipalvelut (digitaalinen televisio, ohjelmakohtaisesti maksettavat pay-per-view-palvelut, tilausvideo) sekä tietoyhteiskunnan palvelut eli sähköiset etäpalvelut, jotka tuotetaan palvelun vastaanottajan tilauksesta (etenkin tilausvideo, tilauspohjaiset pelit, sähköinen kaupankäynti, multimediatietopalvelut).

2.2. Koodauksen purkulaitteet on määritelty seuraavasti: ”kaikki kojeet, varusteet tai laitteet, jotka on suunniteltu tai joita on erityisesti muutettu, kokonaan tai osittain, jotta ne mahdollistaisivat suojatun palvelun selväkielisen käytön palvelun ominaisuuksia muuttamatta”.

3. Laiton kopiointi vaarantaa sellaisten uusien palvelumuotojen kehityksen, joiden lähetyssignaalit koodataan vastaanottajien rajaamiseksi lupamaksun maksaneisiin. Koodauksen purkulaitteiden laillisten valmistajien rinnalle on kehittynyt kukoistava laiton teollisuus. Laittomat valmistajat tuottavat ja markkinoivat ilman lähetystoiminnan harjoittajan lupaa koodauksen purkulaitteita, joiden avulla voidaan vastaanottaa palveluita ilman lupamaksun suorittamista. Laiton vastaanottaminen aiheuttaa lähetystoiminnan harjoittajille huomattavia tulonmenetyksiä. Lisäksi se vaikeuttaa epäsuorasti ohjelmien toimittajien ja valmistajien toimintaa.

4.

4.1. Laittomien, ilman lähetystoiminnan harjoittajan lupaa tuotettujen koodauksen purkulaitteiden markkinointi vaikuttaa kielteisesti suojattuja palveluja tarjoavien operaattoreiden toimintaan. Niille koituu (mahdollisista markkinoista ja tulonmenetyksistä) taloudellisten tappioiden lisäksi ylimääräisiä kustannuksia, jotka johtuvat siitä, että koodauksen purkulaitteiden jakelussa on turvaututtava erittäin kalliisiin järjestelmiin, jotta laitteiden käyttöä voidaan valvoa.

4.2. Laittomien laitteiden markkinointi aiheuttaa lähetyksen toimittajille voittojen pienenemistä, sillä laitton purkulaitteen avulla ohjelmia vastaanottavia ei voi laskea mukaan määriteltäessä tekijänoikeuskorvauksia, jotka perustuvat usein palvelun tilaajien määrään.

4.3. Laittomien purkulaitteiden markkinointi vahingoittaa markkinoiden luottamusta tarjolla oleviin tekniisiin järjestelmiin ja pienentää voittoja, koska osa markkinoista menetetään laittomien laitteiden käyttäjille.

4.4. Laittomien laitteiden markkinointi muodostaa riskin myös kuluttajille, joita voidaan ostohetkellä johtaa harhaan koodauksen purkulaitteen alkuperän suhteen. Ostajat saattavat luulla olevansa ostamassa laillista purkulaitetta, vaikka tosiasiaa kyseessä on laitton väline.

5.

5.1. Tilanteen korjaamiseksi tarvitaan säännöksiä, ja jäsenvaltioissa onkin ryhdytty toimiin niiden laatimiseksi.

5.2. Euroopassa ei ole nykyisellään yhtenäistä ja systemaattista lähestymistapaa ongelmiin, jotka aiheutuvat suojattujen palvelujen laittomasta vastaanottamisesta.

5.3. Eräissä valtioissa on annettu erityissäännöksiä, toisissa turvaudutaan entisiin säädöksiin, kuten esimerkiksi tekijänoikeuksia koskevaan lainsäädäntöön, ja eräissä valtioissa ei ole mitään oikeudellisia suojakeinoja.

6. Komitean kanta

6.1. Komitea on pohtinut asian vaatimien yhteisötoimien sovellusalaa.

6.2. Viestien koodaus kokonaisuudessaan on ehdotoman tarpeellista viestien luottamuksellisuuden, koskemattomuuden ja aitouden turvaamiseksi ja sen estämiseksi, että asiaankuulumattomat henkilöt pääsisivät viesteihin käsiksi ja voisivat muuttaa niitä.

6.3. Asiaa on tutkinut kansainvälisen kauppakamarin tiedonkäsittely-, televiestintä- ja tiedotusvaliokunta, joka on hyväksynyt äskettäin koodauksen purkuperiaatteiden kansainväliset suuntaviivat. Asiakirjassa luodaan yleiskatsaus ilmenneisiin ongelmiin ja korostetaan, kuinka tarpeellista on selvästi määritellä kansainvälisen yhteistyön kautta koodauksen purkua koskeva yhtenäinen politiikka.

6.4. Ongelmaa tutkitaan OECD:n piirissä, ja neuvosto on tehnyt sitä koskevan suosituksen Euroopan neuvoston jäsenmaille.

6.5. Komitean käsityksen mukaan vihreässä kirjassa pyritään ainoastaan tekijänoikeuksien ja koodattujen lähioikeuksien suojaan ja yritetään toistaiseksi ratkaista vain koodauksen luvattoman purkamisen ongelma.

6.6. TSK kannattaa tätä lähestymistapaa ensimmäisenä askelena koodauksesta johtuvien ongelmien ymmärtämiseen yleensä, mutta kehottaa komissiota tutkimaan kysymystä jatkossa laajemmin ja muotoilemaan ehdotuksensa vastaavasti.

6.7. Komitea kannattaa samassa hengessä myös vihreän kirjan ehdotusta sovellusalasta, mutta ehdottaa, että koodatut palvelut määritetään palveluiksi, joiden toimittamisessa turvaudutaan koodaukseen ja joiden vastaanotto edellyttää maksun suorittamista; muutoin viitataan kysymykseen 5 annettuun vastaukseen.

6.8. Koska laittoman vastaanottamisen ongelma on maailmanlaajuinen, kansainvälisellä tasolla, erityisesti kahdenvälisen sopimusten sekä yhteisten markkinajärjestelyjen yhteydessä olisi ryhdyttävä toimiin tehokaiden yleismaailmallisten sääntöjen laatimiseksi. Sisämarkkinoiden säännöspuitteita vahvistava toiminta osoittautuu epätäydelliseksi, ellei siihen liity ulkoista osaa, jonka avulla pyritään ratkaisemaan ongelma

kansainvälisellä tasolla ja joka antaa suojan kolmansista maista tulevaa tuontia vastaan.

6.9. TSK ymmärtää, että ensi vaiheessa yhteisötaso on tarkoituksenmukaisin, mutta vaatii, että työtä jatketaan pikaisesti kansainvälisellä tasolla.

6.10. Komitea katsoo, että yhteisötoimin hankittu suoja ei saisi enää nykyisin rajoittua jossain jäsenvaltiossa käytetyn signaalin avulla koodattuihin palveluihin, vaan samalla tulisi tunnustaa, että Euroopan unionissa tapahtuva signaalin laitton kopiointi loukkaa oikeudenomistajien merkittäviä etuja, olipa signaalin alkuperä mikä tahansa.

7.

7.1. Ottaen huomioon edellä kirjatut pohdinnat lainsäädännön hajanaisuus saattaa komitean mielestä hankaloittaa tavaroiden ja palvelujen vapaata liikkumista sekä vahingoittaa sisämarkkinoiden toimivuutta.

7.2. Kansallisten säännösten erot sekä säännösten puuttuminen kokonaan joistain valtioista voivat vääristää kilpailutilannetta sisämarkkinoilla.

7.3. Valtioiden välisillä kilpailueroavuuksilla voi olla kielteisiä vaikutuksia suojattujen palvelujen kehitykselle sisämarkkinoilla, koska lähetystoiminnan harjoittajat eivät noudata Euroopan unionin alueella samoja markkinaehtoja.

7.4. Yhteisötoimet ovat yhtä välttämättömiä tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien turvaamiseksi. Tässä suhteessa toimien edunsaajina ei pitäisi olla ainoastaan koodattujen palvelujen toimittajat, vaan myös lähetettyjen ja/tai luvattomin keinoin vastaanotettujen ohjelmien oikeudenomistajat.

7.5. Koodattuja palveluita tuottavaa teollisuutta kannustavan yhdenmukaistamisvälineen tulisi olla sellainen, että se tarjoaa tekijänoikeussäännösten mukaisesti valitusmahdollisuuden ja rangaistusseuraamuksia koodattujen palvelusten laittomasta vastaanotosta ja edelleen levittämisestä samoin kuin signaalien luvattomaan kopiointiin tähtäävistä valmistelutoimista.

7.6. Kielletyiksi valmistelutoimiksi olisi katsottava luvattomien koodauksen purkulaitteiden ja -järjestelmien valmistaminen, levittäminen, tuonti, vienti (sekä vientiin valmistaminen), markkinointi, käyttö ja hallussapito.

7.7. Lisäksi voi olla aiheellista erikseen kieltää koo-

dauksen purkamista helpottavien tietojen julkaiseminen, joka on yleistynyt elektronisessa ympäristössä.

8. On myös pyrittävä välttämään koodattujen verkkojen yhteensopimattomuus, koska se johtaa aina keskitymien syntyyn. Tällaisen tilanteen torjumiseksi komissiota kehoitetaan valmistelemaan koodinpurkulaitteiden standardoimisehdot, jotta kuluttajien ei tarvitse ostaa erillistä purkulaitetta jokaista käyttämäänsä verkkoa kohden.

VASTAUKSET KYSYMYKSIIN

9. (Vihreän kirjan kysymys 3)

9.1. Samanlaisen suojatasoon kaikissa jäsenvaltioissa tähtäävä toiminta on tarpeen, jotta voidaan poistaa havaitut esteet ja täydentää Euroopan audiovisuaalisen alan säännöksiä, joista määrätään direktiiveissä "Rajaton televisio" (89/552/ETY) ⁽¹⁾ ja "Kaapecti- ja satelliittilähetykset" (92/83/ETY) ⁽²⁾.

9.2. Mikäli tavoitteena on pyrkiä poistamaan sisämarkkinoiden toimivuuden esteet, jotka aiheutuvat suojattujen palvelujen oikeussuojaa koskevien kansallisten säännösten eroista, tavoite voidaan saavuttaa tehokkaasti vain yhteisötason yhdenmukaistamistoimin.

9.3. Selkeät säännöspuitteet, joiden avulla toteutetaan koko yhteisön kattava oikeussuoja palvelujen laittoman vastaanottamisen estämiseksi sekä taataan tavaroiden ja palveluiden vapaa liikkuvuus, ovat välttämätön ehto uusien palvelujen kehittämiseksi.

10. (Vihreän kirjan kysymys 4)

10.1. Komitean mielestä komission pitäisi ehdottaa neuvostolle asetusta. Etuna olisi, että saavutettaisiin

⁽¹⁾ EYVL N:o C 301, 13. 11. 1995.

⁽²⁾ EYVL N:o C 98, 21. 4. 1992.

tehokkaampi yhdenmukaistamisen taso, koska asetuksen luonteeseen kuuluu, että sitä voidaan soveltaa jäsenvaltioissa suoraan tarvitsematta siirtää säännöksiä kansalliseen lainsäädäntöön, mikä aiheuttaa aina viivytyksiä.

11. (Vihreän kirjan kysymys 5)

11.1.

11.1.1. Komitean mielestä on parempi olla rajaamatta yhdenmukaistamisen sovellusala lähetystoimintaan. Sitä olisi mieluummin laajennettava kaikkiin koodattuihin palveluihin.

11.1.2. Esitetty peruste, jonka mukaan koodatun palvelun vastaanotto on mahdollinen lupamaksun tultua suoritetuksi, vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta.

11.2. Yhdenmukaistamisvälineen sovellusalaan olisi sisällytettävä luvattomien koodauksenpurkulaitteiden tietoinen hallussapito myös yksityishenkilön toimesta.

11.3. Mahdollisuus vahingonkorvauksen hakemiseen on syytä ottaa huomioon.

11.4.

11.4.1. Rangaistuskäytäntö olisi syytä perustaa komission rangaistuspakotteita koskevaan tiedonantoon (ks. myös neuvoston 10. kesäkuuta 1991 antaman, rahoitusjärjestelmän rahanpesuun käyttämistä käsittelevän direktiivin (91/308/ETY) ⁽³⁾ viimeinen perustelu ja 2 artikla).

11.4.2. Komitea katsoo, että viimeksi mainittu suositus ei ole mitenkään ristiriidassa näkemyksen kanssa, jonka mukaan suunnitellun välineen tulisi olla pikeminkin asetus kuin direktiivi, vaikka asetus ei rangaistusten osalta olekaan sovellettavissa heti vaan edellyttäjä jäsenvaltioilta lainsäädäntötoimia.

⁽³⁾ EYVL N:o C 166, 28. 6. 1991.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 77/780/ETY 12 artiklan, luottolaitosten vakavaraisuussuhteista annetun direktiivin 89/647/ETY 2, 6, 7 ja 8 artiklan sekä liitteiden II ja III ja sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä annetun direktiivin 93/6/ETY 2 artiklan ja liitteen II muuttamisesta”⁽¹⁾

(97/C 30/04)

Neuvosto päätti 28. toukokuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut teollisuus-, kauppaa-, käsiteollisuus- ja palvelujaosto antoi lausuntonsa 17. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Robert Pelletier.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän istunnossa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 88 ääntä puolesta, 2 vastaan, ja 6 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. TSK:lle lausuntoa varten tarkasteltavaksi toimitetun direktiiviehdotuksen kohteena on joukko luonteeltaan teknisiä ja tärkeysasteeltaan vaihtelevia muutosehdotuksia, jotka koskevat pankkitoimintaa sääteleviä perusdirektiivejä:

- direktiivi 77/780/ETY, jonka tavoitteena on koordinoita luottolaitosten liiketoiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevia säädöksiä,
- direktiivi 89/647/ETY, joka koskee luottolaitosten vakavaraisuussuhdetta,
- direktiivi 93/6/ETY, joka koskee sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omia varoja.

1.2. Eri muutosehdotusten välillä ei ole johdonmukaista linjaa.

1.3. Kyse on pankkialaa koskevien perusdirektiivien tiettyjen artiklojen mukauttamismenettelystä, joka on osoittautunut kokemuksen valossa tarpeelliseksi eräiden puutteiden korjaamiseksi ja erityisesti Baselissa ”ryhmä kymmenen” piirissä tehdyn, johdannaisiin liittyvien riskien suojauskohtelua koskevan työn huomioon ottamiseksi.

1.4. Niinpä tekstiä on syytä tarkastella artikla artiklalta.

2. Erityistä

2.1. *Luottolaitosten liiketoiminnan aloittamista käsittelevän direktiivin 77/780/ETY muuttaminen*

2.1.1. 1 artikla: 12 artiklan 3 kohdan muutos

2.1.1.1. Direktiivin 77/780/ETY 12 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettu toisella direktiivillä 15. joulukuuta 1989, järjestellään ETY:n toimivaltaisten pankkiviranomaisten välistä tietojenvaihtoa salassapitovelvollisuus huomioon ottaen.

Myös kolmansien maiden toimivaltaisilta viranomaisilta vaaditaan salassapitovelvollisuutta.

2.1.1.2. 12 artiklassa ei anneta jäsenvaltioille mahdollisuutta solmia yhteistyösopimuksia tietojen vaihdosta pankkialan ulkopuolisten valvontaviranomaisten kanssa kolmansissa maissa.

2.1.1.3. Ottaen huomioon pankkialan sekä muiden rahoitustoimia harjoittavien alojen kuten vakuutusalan väliset läheiset yhteydet komissiolla on aihetta laajentaa yhteistyötä pankkialan ulkopuolisten valvontaviranomaisten kanssa kolmansissa maissa vaatimalla niiltä vastaavaa salassapitovelvollisuutta.

2.1.1.4. Komitea kannattaa komission ehdottamaa muutosta.

2.2. *Luottolaitosten vakavaraisuussuhdetta koskevan direktiivin 89/647/ETY muuttaminen*

2.2.1. 2 artikla: 2 artiklan 2 kohdan muutos

2.2.1.1. Ehdotettu menettelytapa on tarkoitettu lieventämään vakavaraisuussuhdetta koskevia vaatimuk-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 208, 19. 7. 1996, s. 8.

sia tietyn lainaajatyypin, nimittäin sellaisten kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen osalta, joilla on oikeus kantaa veroja.

2.2.1.2. Komissio on oikeassa todetessaan, että kyseinen luottoriski ei ole suurempi kuin silloin, kun kyseessä ovat alue- tai paikallisviranomaiset, joilla on sama oikeus.

2.2.1.3. Kyseinen säädös koskee vain kolmea EU:n jäsenvaltiota: Saksaa, Ruotsia ja Suomea.

2.2.1.4. Talous- ja sosiaalikomitealla ei ole ehdotukseen huomauttamista.

2.2.2. 3 artikla: 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan 8 alakohdan ja c alakohdan 2 alakohdan muutos

2.2.2.1. Artiklan tarkoitus on palauttaa vakavaraisuusdirektiivissä ennakoitu 0 prosentin painotus, joka koskee luonteeltaan puhtaasti kirjausteknisiä aktiivaeräitä.

2.2.2.2. Kyseiset aktiivaerät ovat riskittömiä ja ilman vastaerää ja niin ollen pelkkiä passiivan vastakirjauksia.

2.2.2.3. Toimenpide ei anna aihetta huomautuksiin.

2.2.3. 4 artikla: 6 artiklan 2 kohdan muutos

2.2.3.1. Artiklan tarkoitus ei ole rangaista Euroopan investointirahastosta merkitystä, maksamatta olevasta pääoman osasta uudella riskipainotuksella.

2.2.3.2. Hiljattain perustetun investointirahaston on määrä vahvistaa sisämarkkinoita sekä tukea talouden elpymistä.

Siksi ei ole mitään syytä rangaista rahoituslaitoksia siitä, että ne merkitsevät rahaston pääomasta 30 %, mistä todellisuudessa maksetaan vain 20 %.

2.2.3.3. Rahaston jäsenenä olevien rahoituslaitosten hiljainen sitoumus maksamatta jätettävään merkittyyntään näyttää tarpeeksi varmalta, jotta komission ehdotus 20 %:n painotuksesta tuntuu oikeutetulta.

2.2.4. 5 artikla

2.2.4.1. Direktiiviin omien varojen riittävydestä tehtyjen muutosehdotusten (8 ja 10 artikla) tarkoituksena

on sisällyttää liitteeseen II taseen ulkopuolisten johdannais sopimusten tiukemman ja tarkemman suojauskohtelun toteuttamiseen tarvittavat tekniset määräykset laajentamalla suojattujen sopimusten kenttää.

On kuitenkin aiheellista selvittää raaka-ainesopimuksia koskevan painotuspäätöksen vaikutukset pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

2.2.4.2. Liitteessä II esitettyjä menetelmiä sovelletaan taseen ulkopuolisiin OTC-johdannaiseriin. Menetelmiä ei siis sovelleta järjestäytyneillä markkinoilla solmittuihin sopimuksiin, joilla on päivittäiset katevaatimukset, eikä ulkomaisiin valuuttasopimuksiin (kultaa koskevia sopimuksia lukuunottamatta), joiden alkuperäinen erääntymisaika on enintään neljatoista kalenteripäivää.

2.2.4.3. OTC-johdannaisia koskevan luottoriskin arvioimiseksi rahoituslaitosten on käytettävä seuraavaa laskukaavaa:

– kaikkien positiivisen arvon sopimusten juokseva jälleenhankintakustannus (markkinahinnan mukaan arvioituna),

– tulevaa mahdollista luottoriskiä vastaava summa, joka on laskettu prosentteina kirjoihin merkitystä nimellisarvosta riippuen jäljellejäävästä erääntymispäivästä ja sopimuksen luonteesta (taulukko I).

2.2.4.4. Kyseistä juoksevaa riskimenetelmää käyttäville pankeille kahdenväliseen nettosijoitussopimukseen sisältyvistä futuurikaupoista aiheutuva luottoriski lasketaan seuraavien osien summana:

Nettojälleenhankintakustannus markkinahintaan markkina-arvon ollessa positiivinen, lisätynä pohjana olevan nimellisarvon perusteella lasketulla määrällä. Nettosijoitussopimukseen sovellettava lisämäärä ($PCE_{väh}$) on samansuuruinen kuin bruttolisäyksen painotettu keskiarvo (PCE_{brutto}) sekä bruttolisäys korjattuna juoksevan nettojälleenhankintakustannuksen ja juoksevan bruttojälleenhankintakustannuksen (NGR) suhteella: laskelma voidaan esittää lyhyesti seuraavasti:

$$PCE_{väh} = 0,4 PCE_{brutto} + 0,6 NGR \times PCE_{brutto}$$

2.2.4.5. Direktiivissä käytetty riskienlaskentamenetelmä vastaa Baselin komitean suosituksia eikä anna aihetta huomautuksiin.

2.2.5. 6 artikla

2.2.5.1. Jäsenvaltiot voivat soveltaa 50 prosentin painotusta taseen ulkopuolisiin eriin, jotka ovat takaus sitoumuksia tai luottoa vastaavia luottotakuita ja joille on täysi kiinnitysvakuus.

2.2.5.2. TSK:lla ole huomauttamista tähän artiklaan.

varauksin (siinä tapauksessa, että 8 artiklan ehdotus jää voimaan).

2.2.5.3. 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tulisi täsmentää, että vastaisuudessa painotetaan 20 prosentilla saatavat, joiden vakuutena on jäsenvaltion aluehallinnon tai paikallishallinnon viranomaisten liikkeeseen laskemia arvopapereita 7 artiklassa säädetyn

3. Päätelmä

Komitea kannattaa komission ehdotuksia ja toivoo, että ne hyväksytään mahdollisimman pian, jotta voidaan välttää tilanne, jossa Euroopan unionin luottolaitokset kärsivät kilpailun vääristymisestä niiden muualla maailmassa toimiviin kumppaneihin nähden.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Yhteenkuuluvuuspolitiikka ja ympäristö"

(97/C 30/05)

Komissio päätti 9. helmikuuta 1996 Euroopan unionin perustamissopimuksen 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta "Yhteenkuuluvuuspolitiikka ja ympäristö".

Asian valmistelusta vastannut aluekehityksen, yhdyskuntasuunnittelun ja maankäytön jaosto antoi lausuntonsa 17. syyskuuta 1996. Esittelijänä oli Ramón Mercé Juste.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25.–26. syyskuuta pitämässään 338. täysistunnossa (25. päivän kokouksessaan) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 96 ääntä puolesta, 0 vastaan, ja 3 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

Tiedonannon tarkoituksena on edistää olosuhteita, jotka mahdollistavat yhteenkuuluvuus- ja ympäristöpolitiikan nykyistä suuremman yhteisvaikutuksen rakennerahastojen ja koheesiorahaston toiminnassa.

TSK katsoo, että rakennerahastot ja koheesiorahasto ovat tärkeimmät keinot taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden toteuttamiseksi⁽¹⁾, joten yhteenkuuluvuus- ja ympäristöpolitiikan yhteisvaikutusta on

parasta tavoitella juuri niiden avulla. Toisaalta ympäristöluottavuuden liittäminen rahastoja koskeviin asetuksiin, joka oli vuoden 1993 uudistuksen aiheena, merkitsi ympäristön merkityksen virallista tunnustamista. Sittemmin koheesiorahaston perustaminen vahvisti tuota merkitystä entisestään. Talous- ja sosiaalikomitea on antanut lausuntonsa näistä aiheista⁽²⁾ kuten myös yhteisön ohjelmasta "Kohti kestävä kehitystä"⁽³⁾, jonka toteutukseen tässä lausunnossa käsiteltävä tiedonanto liittyy.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 153, 28. 5. 1996.

⁽²⁾ EYVL N:o C 201, 26. 7. 1993; EYVL N:o C 82, 19. 3. 1996.

⁽³⁾ EYVL N:o C 138, 17. 5. 1993.

Ympäristön hyvä tila voi olla yhteiskunnallisen hyvinvoinnin merkki, ja tällaisten merkkien tiedetään vaikuttavan suorasti talouskehitykseen vetovoimansa kautta. Tämän takia talous- ja sosiaalikomitea yhtyy näkemykseen, jonka mukaan poliittisia sitoumuksia on syytä tarkistaa ympäristötoimien eduksi.

Komitea on aina kannattanut niin kansallisten kuin yhteisönkin toimintalinjojen parempaa yhteensovittamista. Tämän vuoksi se tukee ehdotuksia, joiden tarkoituksena on liittää ympäristökysymykset kiinteämmäksi osaksi muita politiikan aloja ja tässä konkreettisessa tapauksessa rakennerahastojen ohjelmien toteutusta.

Komitea suhtautuu myönteisesti komission tiedonantoon, mutta haluaa esittää siitä eräitä huomioita ja painottaa eräitä periaatteita.

2. Huomioita

2.1. Komitea on tietoinen rajoituksista, joita nykyinen lainsäädäntökehys asettaa yhteenkuuluvuus- ja ympäristöpolitiikan yhteisvaikutuksen parantamiselle. Se toteaa kuitenkin, että tämäntyyppiset toimet ovat hyödyllisiä, sillä niistä saadut kokemukset ja ideat voivat vaikuttaa rahastoasetusten vuodeksi 1999 suunniteltuun tarkistukseen.

2.2. TSK antaa tunnustusta edistykselle, jota on saavutettu ympäristöulottuvuuden nimomisesta yhteenkuuluvuuspolitiikkaan rakennerahastoasetusten vuonna 1993 tapahtuneessa tarkistuksessa, jossa ympäristönäkökohdat liitettiin osaksi ohjelmien kaikkia suunnittelu- ja toteutusvaiheita, sekä yhteenkuuluvuusrahaston perustamisessa. Komitea korostaa kuitenkin Euroopan unionia lähivuosina kohtaavan haasteen merkitystä: miten sovittaa yhteenkuuluvuuspolitiikan muotoilu ja soveltaminen kestäväan kehityksen vaatimuksiin ja kehittyviin ympäristönormeihin.

2.3. Komitean mielestä on tärkeää hyödyntää vaakatason dynamiikkaa, jonka ympäristönäkökohtien ottaminen huomioon rakennerahastopolitiikassa tuo mukanaan, ohjelmien järjehtämiseksi suhteessa niiden tuloksiin (yhteiskunnallisten ja ympäristökustannusten välisen hyötytasapainon parantamiseksi) sekä rahastojen välisen yhteisvaikutuksen kehittämiseksi. Rahastojen arviointikertomuksissa puhutaan usein esimerkiksi Euroopan aluekehitysrahaston EAKR:n ja Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston EMOTR:n ympäristöinvestoinneista (puhdistuslaitteista, jätteenkäsittelylaitoksista) ilman että Euroopan sosiaalirahastosta ESR:stä näkyy varatun määrärahoja hankkeiden toteuttajien koulutukseen.

2.4. Samoin tulee pohtia, kuinka lisätä ympäristöpolitiikan ja teknisen tutkimuksen ja kehityksen välistä

yhteisvaikutusta varsinkin erityisohjelmissa liittämällä niihin ympäristönäkökulma.

2.5. Komitea katsoo, että mainittujen ympäristötoimien menestyksessä kytkeminen yhteenkuuluvuuspolitiikkaan riippuu – läheisyysperiaatteen mukaisesti – jäsenvaltioiden ja tietyissä tapauksissa asianomaisten alueiden kanssa harjoitettavasta yhteistyöstä.

2.6. Mitä tulee koheesiorahastoon yhteenkuuluvuuspolitiikan ja ympäristöpolitiikan yhtymäkohtana, komitea kannattaa komission tavoitetta perusrakente- ja liikennehankkeisiin sekä toisaalta ympäristöhankkeisiin myönnettävien varojen ”sopivasta tasapainosta” (puolet-puolet) sekä joustavaa strategiaa tuon tasapainon saavuttamiseksi. Tässä yhteydessä komitea muistuttaa, että tasapainon tulee toteutua rahaston koko toimintakauden 1993–1999 puitteissa, ei kunakin yksittäisenä vuonna.

Toisaalta, koska ympäristöalan hankkeet ovat yleensä halvempia kuin liikennehankkeet, niitä on oltava enemmän rahoitustasapainon saavuttamiseksi. Komitea viittaa lausuntoonsa, jonka aiheena oli koheesiorahastosta tuettujen toimien vuosikertomus 1993/1994 ja koheesiorahaston vuosikertomus 1994 ja jossa se jo puhui tällaisen tasajaon puolesta.

Lisäksi on muistettava, että liikenteeseen liittyvät hankkeet (esim. julkisen liikenteen kehittäminen) voivat osaltaan kohentaa ympäristöä. Tässä mielessä komitea kehottaa komissiota ottamaan ympäristön kokonaisvaltaisesti huomioon liikennehankkeita valitessaan.

2.7. Rakennerahastoista suoriin investointeihin myönnettyjen avustusten määrä on kehittynyt myönteisesti viime vuosina. Kun vuosina 1989–1993 tavoitteiden 1, 2 ja 5b piiriin kuuluvilla kohdealueilla tällaisiin hankkeisiin myönnettiin 2800 miljoonaa ecua, ohjelmasiikirjoissa on varattu vuosille 1994–1999 yli 9 400 miljoonaa ecua ympäristöhankkeiden tukemiseen. Komitea on tyytyväinen tähän kehitykseen ja kannattaa kaikkia lisätoimia, jotka edistävät ympäristönäkökohtien parempaa huomioonottamista.

Komitea painottaa myös, että yhteisöaloitteissa on kiinnitettävä erityistä huomiota kaikkiin sellaisiin innovatiivisiin toimiin, jotka edistävät luonnonsuojelua.

2.8. Tiedonannossa korostetaan erityisesti, että tuotavien investointien rahoitukseen myönnettävää tukea tulisi lisätä paitsi niiden epäsuorien myönteisten ym-

päristövaikutusten vuoksi myös siksi, että ne auttavat osaltaan toteuttamaan kestäväen kehityksen periaatetta ja parantamaan työllisyyssnäkyviä.

TSK kannattaa komission aloitetta tunnistaa niin ohjelma-asiakirjoja tarkistettaessa kuin tietyissä yhteisöaloitteissakin luonteeltaan ennaltaehkäisevät hankkeet, jotka tulee tulevaisuutta ajatellen asettaa etusijalle. Tässä yhteydessä komitea korostaa sellaisten alueellisten ja paikallisten kehityshankkeiden merkitystä, jotka edistävät tuotteiden ja palvelujen tuottamista erityisesti PK-yrityksissä ja luovat samalla työpaikkoja ympäristöä kunnioittaen. Komitea katsoo, että ympäristöalan paikalliset kehitysaloitteet ansaitsevat erityishuomion;⁽¹⁾ niistä saatavia, kehitykseen ja uusien työpaikkojen luomiseen liittyviä toimivia käytäntöjä tulee levittää ja tehdä tunnetuksi kansainvälisten tiedotus- ja yhteistyöverkkojen välityksellä.

Komitea tähdentää toisaalta, kuinka tärkeätä on ympäristösuuntautunut henkilöresurssipolitiikka, jossa suositaan yleisen ja ammattikoulutuksen tehostamista sekä yleisen tietoisuuden lisäämistä näistä kysymyksistä sekä parannetaan työvoiman ammattitaitoa siten, että se vastaa nykyistä paremmin työmarkkinoiden vaatimuksia.

2.9. Ympäristön huomioon ottamisen tulee olla yhtenä perusteena hankkeita valittaessa, ts. niiden ympäristövaikutukset on tarkkaan arvioitava. TSK katsoo niin ikään, että seurantakomiteoiden vastuulla on huolehtia ympäristövaikutusten arvioinnista ohjelmien yleisen seurannan ja arvioinnin yhteydessä.

2.10. Talous- ja sosiaalikomitea valittaa, ettei komissio ole aikaisemmin toiminut aktiivisemmin ehkäistäkseen rakenne- ja koheesiorahastojen toiminnan yhteydessä tapahtuneita ympäristöstandardien rikkomuksia. Komitea pyytää komissiota ryhtymään mahdollisimman pian asianmukaisiin toimiin tämän puutteen korjaamiseksi. TSK tukee myös kaikkia rankaisualoitteita, joita komissio mahdollisesti esittää havaitessaan voimassa olevien säännösten rikkomista, mukaan luettuna vaatimus yhteisön varoista maksettujen suorituspalauttamisesta. Komitean mielestä olisi kirjattava todelliset

ennaltaehkäisevät, korjaavat sekä kestäväen kehitykseen liittyvät ympäristötoimet eräänlaiseksi ohjeelliseksi luetteloksi ja osviitaksi ohjelmien laatijoille (kansallisille ja alueellisille viranomaisille) mahdollisten myöhempien rikkomusten ehkäisemiseksi.

2.11. Komitea korostaa jälleen⁽²⁾, kuinka tärkeätä on, että talous- ja yhteiskuntaelämän etujärjestöt osallistuvat kaikkiin puiteasetuksen 4 artiklan mukaisiin rakennerahastojen valmistelu-, täytäntöönpano- ja seurantavaiheisiin. Lisäksi pitäisi kuulla paikallisia ympäristöjärjestöjä, joilla on tässä suhteessa aivan erityinen merkitys.

2.12. Nykyistä suuremman avoimuuden nimissä – ennen kaikkea paremman tiedon saamiseksi käsillä olevassa tiedonannossa esitettyjen aloitteiden tuloksista – TSK kehottaa komissiota laatimaan vuosikertomuksen, jossa arvioidaan, missä määrin ympäristöulottuvuus on saatu mukaan rakennerahastojen ja yhteenkuuluvuusrahastojen täytäntöönpanoon; tätä varten tarvittaisiin arvio rakennerahastojen puiteasetuksen 10 artiklan nojalla rahoitetuista ympäristöhankkeista.

2.13. Olennaista ympäristökysymyksissä on niiden kansainvälisyys. Euroopan on oltava ympäristöasioissa esimerkkinä naapureilleen, erityisesti valtioille, jotka ovat anoneet yhteisön jäsenyyttä tai ilmoittaneet tämänsuuntaisista aikomuksista. Niiden tuleva yhdentyminen Euroopan unioniin merkitsee niille myös ympäristöä koskevan yhteisöläinsäädännön voimaantuloa. Ympäristönäkökohdilla tulisi siksi olla niille kuuluva osuus jäsenyyttä pohjustavissa sopimuksissa.

Samoin olisi paikallaan tutkia ympäristöystävällisen teollisuuspolitiikan ja etenkin puhtaan teknologian siirtämistä mainittuihin maihin yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikan puitteissa.

Muiden naapurivaltioiden osalta (Välimeren kolmannet maat ja Baltian maat) yhteistyötä olisi paikallaan lujittaa edistämällä sellaisia välineitä, joissa ympäristönäkökulma voidaan ottaa huomioon. Tässä mielessä olisi turvaututtava Interreg II C:n tyyppisiin tai muihin välineisiin, joiden avulla voidaan kehittää ylikansallista yhteistyötä ympäristönsuojelun alalla.

2.14. Jotta käsillä olevan tiedonannon suositukset voitaisiin panna täytäntöön mahdollisimman tehokkaasti, TSK katsoo Euroopan ympäristökeskuksen tiedoista ja toimintakyvystä olevan paljon apua ja pitää siksi nykyistä läheisemmän yhteistyön kehittämistä kyseisen laitoksen kanssa ensiarvoisen tärkeänä. Komitean mielestä Euroopan ympäristökeskuksen roolia olisi myös lujitettava.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 18, 22. 1. 1996.

⁽²⁾ EYVL N:o C 127, 7. 5. 1994.

2.15. Talous- ja sosiaalikomitea ihmettelee, miten komissio aikoo jatkaa käsillä olevassa tiedonannossa esitettyjä linjauksia, ja kehottaa siksi komissiota

määrittämään, miten tiedonantoon sisältyvät periaatteet tulisi toteuttaa käytännössä.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston päätökseksi yhteisen politiikan määrittelemisestä ja täytäntöönpanosta televiestinnän ja postipalvelujen alalla" ⁽¹⁾

(97/C 30/06)

Neuvosto päätti 20. toukokuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut liikenne- ja tietoliikennejaosto antoi lausuntonsa 24. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Lars Olof Kritz.

Komitea hyväksyi 25. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 94 ääntä puolesta, 1 vastaan, ja 4 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Vuonna 1994 antamansa ilmoituksen – tiedonanto SEC(94) 1106 final – mukaisesti komissio määrittää oikeusperustan monille budjettikohdille. Yksi näistä kohdista liittyy yhteisen politiikan viitoittamiseen ja täytäntöönpanoon televiestinnän ja postipalvelujen alalla (B5-401).

1.2. Perussopimusten määräykset sekä neuvoston ja parlamentin päätökset ja direktiivit edellyttävät, että komissio toimii eri tavoin yhteisön televiestintä- ja postipolitiikkaa edelleen määrittelevien ja toteuttavien tavoitteiden ja toimien tutkimiseksi ja määraämiseksi. Tähän kuuluu alkuanalyysi, teollisuuden ja kansalaisten mielipiteiden selvittäminen, lainsäädäntöehdotusten laatiminen ja lainsäädännön täytäntöönpanon valvonta.

1.3. Tämä merkitsee erilaisia toimia, kuten tutkimusten tilaamista ja seminaarien ja neuvottelujen järjestämistä markkinoiden, teknologian, tavoitteiden ja politiikan analysoimiseksi. Toimeksiantojen antaminen standardisoinnista ja taajuuksista vastaaville elimille sisäl-

tyvät myös kyseisiin toimiin. Ne rahoitetaan budjettikohdasta B5-401.

2. Komission asiakirjan sisältö

2.1. Komission asiakirjassa on seuraavat kohdat:

- selvitysosa,
- ehdotus neuvoston päätökseksi,
- luettelo televiestinnän ja postipalvelujen alalla tähän mennessä annetusta lainsäädännöstä (vuosina 1995 ja 1996 hyväksytyt direktiivit, päätökset, päätöslauselmat jne. eivät sisälly liitteeseen),
- kustannusliite.

2.2. Neuvoston päätöksen tarkoitus esitetään 1 artiklassa.

2.3. 2 artiklassa ilmoitetaan, että komissio vastaa 1 artiklassa määriteltyjen tehtävien toteuttamisesta. Niitä toteuttaessaan komission on otettava huomioon yhteisön televiestintä- ja postipalvelupolitiikka, jonka tärkeimmät tavoitteet luetellaan 2 artiklassa.

(1) EYVL N:o C 192, 3. 7. 1996, s. 4.

2.4. 3 artiklassa ilmoitetaan, että komissio voi ryhtyä kaikkiin soveltuviin toimiin 2 artiklassa määriteltyjen tehtävien toteuttamiseksi; erityisesti mainitaan oikeus:

- tehdä sopimuksia selvitysten ja erityistutkimusten laatimiseksi,
- järjestää ja tukea asiantuntijakokouksia, -konferensseja ja -seminaareja, sekä osallistua niihin,
- edistää yhteisön ja kolmansien maiden välistä yhteistyötä,
- antaa toimeksiantoja standardisoinnista ja taajuuksista vastaaville elimille,
- hankkia ja käyttää tarvittavia laitteita.

2.5. 4 artiklassa korostetaan, että kaikkiin yhteisön ja maksunsaajan välillä tehtäviin sopimuksiin sisällytetään petosten torjuntaan liittyviä määräyksiä.

2.6. Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetaan arviointikertomus joka kolmas vuosi (5 artikla).

2.7. Kustannusliitteen mukaan budjettikohdan B5-401 määräraha oli vuoden 1995 talousarviossa 8,5 miljoonaa ecua. Vuoden 1996 alustavan talousarvion kokonaismääräraha on samansuuruinen. Toimien erit-

telystä käy ilmi, että komissio aikoo teknologian hyvin nopean kehityksen ja erityisesti televiestintämarkkinoiden kehittymisen vuoksi keskittyä strategiaan näkökohtiin sekä säännösten laadintaan.

3. Yleistä

3.1. Talous- ja sosiaalikomitea on samaa mieltä komission kanssa siitä, että yhteisön televiestintä- ja postipolitiikan määrittelyä ja täytäntöönpanoa koskevalla talousarviolla (budjettikohta B5-401) on oltava oikeusperusta.

3.2. Budjettikohdasta B5-401 on rahoitettu tukitoimia joitakin vuosia ilman muodollista oikeusperustaa. Niinpä komitea katsoo, että ehdotusta neuvoston päätökseksi ei pidä käsittää hallinnolliseksi näpertelyksi, jolla täytetään oikeudellinen tyhjiö, vaan keinoksi kannustaa hyvää taloudenpitoa ja hallintotapaa komissiossa.

3.3. Komitea pitää hyvin tärkeänä, että komissiolla on taloudelliset voimavarat 3 artiklassa mainittujen tukitoimien toteuttamiseen. Komission on saatava riippumattomia näkemyksiä mm. markkinoita ja teknologiaa analysoivista tilaustutkimuksista.

3.4. Komitea katsoo, että tukitoimista tärkeimpiä on yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanon valvonta.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus: Kahdeksas Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kesäaikasäännöksistä"

(97/C 30/07)

Neuvosto päätti 28. toukokuuta 1996 perustamissopimuksen 100 a artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut liikenne- ja tieliikennejaosto antoi lausuntonsa 24. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Francis J. Whitworth.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 338. täysistunnossaan syyskuun 25. päivänä 1996 seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 96 ääntä puolesta, 1 vastaan, ja 5 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Talous- ja sosiaalikomitea antoi marraskuussa 1993 lausunnon ehdotuksesta seitsemänneksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kesäaikasäännöksistä.

1.2. Direktiivi koski vuosia 1995–1998, ja kesäajan yhteiseksi alkamispäiväksi säädettiin edelleen maaliskuun viimeinen sunnuntai kaikkina neljänä vuotena. Ensimmäistä kertaa annettiin kuitenkin säännös kesäajan yhteisestä päättymispäivästä, joka vuosina 1997 ja 1998 on kaikissa jäsenmaissa lokakuun viimeinen sunnuntai.

1.3. Komitea suhtautui ehdotukseen myönteisesti, ja se hyväksyttiin muuttamattomana 30. toukokuuta 1994.

1.4. Nyt ehdotetussa direktiivissä tätä järjestelyä halutaan jatkaa (yhteinen alkamispäivä on maaliskuun viimeinen sunnuntai ja päättymispäivä lokakuun viimeinen sunnuntai) seuraavat neljä vuotta eli vuodet 1998–2001.

1.5. Direktiiviehdotukseen on liitetty kertomus, jossa tehdään yhteenveto komission palkkaamien konsulttien vuonna 1995 tekemän tutkimuksen tuloksista. Tutkimus koski kesäajan vaikutuksia esimerkiksi energian kuluksi, kansanterveyteen, työoloihin ja elämäntapaan, maatalouteen, ympäristönsuojeluun, liikenteen turvallisuuteen sekä matkailuun ja vapaa-aikaan. Laaja tutkimus käsitti 263 sivua ja siinä viitattiin 38:aan aiheesta aiemmin tehtyyn tutkimukseen. Lausuntoja kerättiin 215:lta eri jäsenmaissa toimivalta organisaatiolta.

1.6. Kertomuksessa todetaan, että tutkimuksen mukaan Euroopan unionin ylivoimainen enemmistö haluaa säilyttää kesäaikasäännökset ja että yleisesti pidetään tarpeellisena yhdenmukaistaa kesäajan alkamisja päättymisajankohdat koko unionissa.

2. Direktiiviehdotuksesta

2.1. Vaikka seitsemäs direktiivi on voimassa vielä puolitoista vuotta ja yhteinen päättymispäivä, lokakuun viimeinen sunnuntai, ei vielä olekaan voimassa, komitea uskoo, että on aika antaa seuraavat neljä vuotta kattava direktiivi, jotta teollisuus ja asianomaiset alat voivat suunnitella toimintansa sen mukaan.

2.2. Seitsemänten direktiiviin ottamansa kannan mukaisesti sekä komissionkin tutkimuksesta tekemässään kertomuksessa toteaman direktiivin säännösten yleisen myönteisen vastaanoton huomioon ottaen komitea suhtautuu myönteisesti kahdeksanteen direktiiviehdotukseen.

3. Kertomuksesta

3.1. Tutkimuksessa paneuduttiin kolmeen kesäaika-vaihtoehtoon:

- status quo kaikissa jäsenvaltioissa,
- Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin siirtyminen Keski-Euroopan aikaan,
- kesäajasta luopuminen kaikissa jäsenvaltioissa sekä Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin siirtyminen Keski-Euroopan aikaan.

3.2. Komissio huomauttaa kertomuksessa, että aika-vyöhykkeen valinta on jäsenvaltioiden oma asia. Komitea on samaa mieltä, minkä se ilmaisi jo vuonna 1993 antamassaan lausunnon.

3.3. Kertomuksessa todetaan tutkimuksen tulosten viittaavan siihen, että kesäaikajärjestely halutaan pitää voimassa kaikissa jäsenvaltioissa ja että siitä luopuminen aiheuttaisi taloudellisia ja sosiaalisia haittoja useilla eri aloilla. Niinpä kolmas vaihtoehto on sen mukaan hylättävä.

3.4. Kertomuksessa todetaan tutkimuksen osoittaneen myös, että Irlanti ja Yhdistynyt kuningaskunta hyötyisivät siirtymisestä muiden jäsenmaiden aikaan eli Keski-Euroopan aikaan, ja että tästä standardisoinnista olisi hyötyä myös muille maille.

3.5.1. Komitea katsoo, että tutkimus sisältää hyödyllisiä ja olennaisia tietoja tutkituista seikoista, mutta että siinä on eräitä selkeitä puutteita. Erityisesti yritykset mitata taloudellisia etuja ja haittoja ovat jokseenkin kyseenalaisia. Vaihtoehdossa 2 on ymmärrettävistä syistä käytetty melkein yksinomaan Yhdistyneestä kuningaskunnasta ja Irlannista saatuja tietoja. Tutkimus tehtiin ennen Portugalin äskettäistä siirtymistä Keski-Euroopan aikaan miinus yksi tunti (sama aika kuin Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa).

3.5.2. Liikenteen turvallisuutta käsitelleessä tärkeässä osassa oli kattavat tiedot hankittu ainoastaan neljästä ja osittaisia tietoja viidestä jäsenvaltiosta. Erikseen ei tutkittu vaikutuksia lapsiin, jotka joutuisivat menemään kouluun pimeässä, eikä Irlannin, Yhdistyneen kuningaskunnan (ja Portugalin) Keski-Euroopan aikaan siirtymisen vaikutuksia heihin. Tiedot osoittavat kuitenkin, että kaikissa yhdeksässä maassa liikenneturmia sattuu eniten kello 16 tienoilla ja että Iso-Britanniassa siirtyminen vaihtoehtoon 2 vähentäisi näitä kuolemaan tai loukkaantumiseen johtavia kolareita.

3.5.3. Analyysissä keskitytään valoisien iltojen hyötyihin ja sivutaan pimeiden aamujen haittoja, mutta päädytään siihen, että edelliset ovat erityisen selkeitä varsinkin energian kulutuksessa, vapaa-ajan toiminnassa ja matkailussa, jälkimmäiset taas saattaisivat aiheut-

taa jonkin verran vaikeuksia maataloudelle ja rakennustoiminnalle.

3.6. Tutkimuksesta tehdyssä kertomuksessa ei oteta huomioon Itä-Euroopan aikavyöhykettä (johon Suomi, Kreikka ja jäsenyyttä anoneet Itä-Euroopan maat kuuluvat), jossa kellot käyvät tunnin Keski-Euroopan aikaa edellä. Komitea uskoo, että on epärealistista olettaa, että kaikki jäsenvaltiot voisivat koskaan kuulua samaan aikavyöhykkeeseen.

3.7. Kesäaikakysymys on hyvin subjektiivinen ja herättää voimakkaita tunteita aina kuin muutoksia harkitaan. Puutteistaan huolimatta tutkimus antaa huomattavan paljon arvokasta objektiivista tietoa asiasta käytävälle keskustelulle. Erityisesti se osoittaa, että Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa Keski-Euroopan aikaan siirtymisestä olisi enemmän hyötyä kuin haittaa kaikilla yhteiskunnan ja talouden aloilla.

4. Päätelmät

4.1. Komitea hyväksyy direktiiviehdotuksen.

4.2. Havaituista puutteista huolimatta komitea suosittelee kertomusta ja tutkimusta niiden jäsenvaltioiden asianomaisille tahoille, joissa muutosta harkitaan, koska se antaa jonkin verran objektiivista tietoa, johon perustaa arvionsa.

4.3. Komitea yhtyy toteamukseen, että komission tehtävänä on ainoastaan yhtenäistää kesäajan alkamis- ja päättymispäivät ja että päätös muuttaa muita aikajärjestelyjä jäsenvaltioissa kuuluu yksinomaan niille itselleen.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Teleyleispalvelu täysin vapautetun ympäristön näkökulmasta”

(97/C 30/08)

Komissio päätti 26. maaliskuuta 1996 pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta ”Teleyleispalvelu täysin vapautetun ympäristön näkökulmasta”.

Asian valmistelusta vastannut liikenne- ja tietoliikennejaosto antoi lausuntonsa 11. syyskuuta 1996. Esittelijänä oli Alexander-Michael von Schwerin.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. äysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 107 ääntä puolesta, ja kaksi päättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Komission tiedonantoa neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle aiheesta Teleyleispalvelu täysin vapautetun ympäristön näkökulmasta kuvaillaan tärkeäksi tietoyhteiskunnan osatekijäksi.

1.2. Komission tiedonannossa telepalvelualan tilannekatsausta koskevasta tarkastelusta COM(93) 159 final, yleispalvelun periaatteista televiestinnän alalla 8. päivänä helmikuuta 1994 annetussa neuvoston päätöslauselmassa (94/C 48), tulevien televiestinnän säädöspuitteiden toteuttamisesta 18. päivänä syyskuuta 1995 annetussa neuvoston päätöslauselmassa (95/C 258), televiestinnän infrastruktuurin ja kaapelitelevisioverkkojen vapauttamista koskevasta vihreästä kirjasta 19. päivänä toukokuuta 1995 annetussa Euroopan parlamentin päätöslauselmassa sekä televiestinnän infrastruktuurin ja kaapelitelevisioverkkojen vapauttamista koskevasta vihreästä kirjasta 13. päivänä syyskuuta 1995 annetussa talous- ja sosiaalikomitean lausunnon, samoin kuin alueiden komitean lausunnon komission tiedonannosta, painotettiin toistuvasti, että televiestinnän vapauttamisen Euroopassa tulee tapahtua luomalla yleispalvelut turvaava sääntelyjärjestelmä.

2. Komission asiakirjan sisältö

2.1. Komission tiedonannossa käsitellään seuraavia viittä aihetta:

- I. Johdannossa tiedonannon perusteet;
- II. Teleyleispalvelun nykyinen käsite Euroopan yhteisössä;
- III. Teleyleispalvelun kehittyminen lyhyellä aikavälillä;
- IV. Teleyleispalvelun kehittyminen ja kehittyneiden palveluiden käyttömahdollisuudet tietoyhteiskunnassa;
- V. Päätelmät.

2.2. Tiedonannon neljässä liitteessä esitetään toimenpideaikataulu, jäsenvaltioille lähetetty kysely teleyleispalvelusta, luettelo yleispalvelua koskevaan keskustelumuistioon vastanneista organisaatioista sekä yleispalvelua koskevan keskustelumuistion julkisessa kuulemisessa esille tulleet pääkysymykset.

2.3. Seurauksena vuosina 1993 ja 1994 tehdyistä poliittisista sopimuksista ja komission televiestinnän alan tilannekatsauksesta (1992)⁽¹⁾ – jossa suositettiin alan täydellistä vapauttamista – neuvosto, Euroopan parlamentti, talous- ja sosiaalikomitea sekä alueiden komitea⁽²⁾ ovat painottaneet, että vapauttamisen yhteydessä on myös luotava sääntelyjärjestelmä, jolla turvataan yleispalvelun toimittaminen.

2.4. Tiedonannolla, jonka valmistelussa komissio nojautui palvelujen tasoa ja laatua jäsenvaltioissa koskevan tutkimuksen tuloksiin sekä yleispalvelua koskevaan, syksyllä 1995 pidettyyn julkiseen kuulemiseen, on kolme tavoitetta:

- nykyisen teleyleispalvelun käsitteen kuvaaminen sekä sääntelyjärjestelmän että nykyisen tasoisen yleispalvelun tarjoamisen osalta jäsenvaltioissa;
- käytännön kysymysten käsittely sekä ratkaisuihin ja toimintaehdotusten tekemiseen yleispalvelun tulevaisuuden kehitystä varten;
- teleyleispalvelun asettaminen tietoyhteiskunnan laajempaan yhteyteen.

2.5. Teleyleispalvelun peruskäsite (jonka osatekijät on määritelty edellä mainitussa direktiivissä 95/62/EY) tarkoittaa komission mielestä velvoitetta tarjota yleisen puhelinverkon käyttömahdollisuutta kohtuuhintaan kaikille sitä perustellusti pyytävälle.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 32, 30. 12. 1995; EYVL N:o C 236, 11. 9. 1995.

⁽²⁾ EYVL N:o C 301, 13. 11. 1995.

2.6. Lisäksi komission mielestä maaseudun tariffikotouksia ei tule käyttää muualla annetuista hinnanalennuksista johtuvien tulonmenetysten korvaamiseen eivätkä kaupunki- ja maaseututariffien erot saa johtaa kohtuuttomiin hintoihin. Komissio suunnittelee myös erityisjärjestelyjä epäedullisessa asemassa oleville käyttäjille, kuten ikääntyneille ja vammaisille, sekä haluaa edistää aloitteita, joiden tavoitteena on digitaloida verkot kehityksestä jäljessä olevilla EU:n alueilla. On huolehdittava myös siitä, että kilpailun ja uuden teknologian avulla vähennetään alueellisia eroja eikä lisätä niitä.

2.7. Komissio haluaa suhtautua joustavasti yleispalvelujen rahoitukseen, jotta jäsenvaltioiden erilaiset olosuhteet otetaan oikeudenmukaisesti huomioon.

3. Yleistä komission tiedonannosta

3.1. Talous- ja sosiaalikomitea suhtautuu myönteisesti teleyleispalvelun nykyisen käsitteen erittäin perusteelliseen kuvaukseen, joka kattaa myös sääntelyjärjestelmän sekä tarjonnan laajuuden jäsenvaltioissa.

3.2. Komitea painottaa komission tavoin, että teleyleispalvelut tulee sisällyttää tietoyhteiskunnan luomisen kokonaisuuteen.

3.3. Komitea kannattaa tiedonannossa esitettyjä käytännön kysymyksiä ja niiden ratkaisuja sekä yleispalvelujen edelleen kehittämiseksi suunniteltuja toimenpiteitä.

3.4. Komitea pahoittelee, että vaikka tiedonannossa käsitellään yleispalvelujen laajuutta ja kohtuuhintaisuutta sekä kuvataan kustannusten ja rahoituksen yleislinjat, siitä puuttuu yksityiskohtainen ehdotus yleispalvelujen turvaamisesta kustannus- ja rahoituslaskelmien osalta. TSK:n mielestä on välttämätöntä, että tiedonantoa teleyleispalvelusta sekä kustannus- ja rahoituslaskelmien päälinjoja käsitellään yhtä aikaa.

3.5. Komitea katsoo komission tavoin, että tietoyhteiskunta herättää kysymyksiä, jotka ulottuvat teleyleispalvelua huomattavasti laajemmalle. Vaikka komission mielestä tietoyhteiskuntaa koskevaan laajaan yleispolitiikkaan on välttämätöntä sisällyttää koulutus-, terveydenhoito- ja sosiaalipolitiikkaan liittyviä näkökohtia, tiedonannossa ei käsitellä niitä riittävästi.

3.6. Tietoyhteiskunnan luomisen ja yleispalvelun olennaisten tekijöiden yhteydessä tärkeänä pidettyä työllistämispolitiikkaa ei kuitenkaan oteta tiedonannossa lainkaan huomioon. Tässä yhteydessä komitea muistuttaa komission teettämästä, vapauttamisen ja yksityistämisen⁽¹⁾ sekä telealan uuden teknologian työllisyysvaihtokuituksia koskevasta tutkimuksesta.

3.7. Tässä yhteydessä viitataan myös EY:n perustamissopimuksen 2 artiklassa todettuun yleiseen velvoitteeseen edistää korkeaa työllisyystasoa yhteisössä. Laaja yleispalvelutarjonta monine palveluineen tukisi tätä.

4. Erityistä

4.1. Komitea haluaa kiinnittää huomiota siihen, että teleyleispalvelun turvaaminen, kehittäminen ja rahoitus ovat yhteisön tulevan kehityksen avaintekijöitä. TSK:n mielestä yleispalvelu suosii ennen kaikkea kansalaisten osallistumista yhteiskunnalliseen toimintaan, minkä vuoksi sen tulee lujittaa sosiaalista ja taloudellista yhteenkuuluvuutta. Tästä syystä käyttäjät odottavat oikeutetusti laajaa yleispalvelua, jota kehitetään heidän tarpeidensa mukaan, joka ottaa huomioon Euroopan yhteiskunnallisen kehityksen ja kasvaa teknisen kehityksen myötä. Siksi on tarpeen kehittää yleispalvelutarjontaa etujärjestöjen vuoropuhelun kautta dynaamisesti, asteittain ja markkinatilanteen mukaan. Yleispalvelujen määritelmää tulee täydentää.

4.2. Komitea viittaa tiedonannossa määriteltyihin yleispalveluihin koskeviin velvollisuuksiin 29. helmikuuta 1996 pitämässään täysistunnossa hyväksytyssä lausunnossa aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi televiestinnän yhteenliittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleispalvelun ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi" KOM(95) 379 lopull. – 95/0207 (COD)⁽²⁾.

Komitea viittaa myös 25. huhtikuuta 1996 pitämässään täysistunnossa hyväksytyyn lausuntoon aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivien 90/387/ETY ja 92/44/ETY muuttamisesta kilpailukykyiseen ympäristöön mukauttamiseksi televiestinnän alalla" KOM(95) 543 lopull.⁽³⁾

⁽¹⁾ KOM(95) 512 lopull.

⁽²⁾ EYVL N:o C 313, 24. 11. 1995, s. 7; EYVL N:o C 153, 28. 5. 1996, s. 21.

⁽³⁾ EYVL N:o C 62, 1. 3. 1996, s. 3; EYVL N:o C 204, 15. 7. 1996, s. 14.

4.3. Todettakoon, että komissio aikoo tammikuussa 1998 sekä sen jälkeen säännöllisesti tehdä selkoa yleispalvelujen laajuudesta, laadusta, tarjonnasta ja kohtuuhintaisuudesta Euroopan yhteisössä sekä tutkia, vaativatko olosuhteet yleispalvelujen kattavuuden mukauttamista Euroopan laajuisesti. TSK:n mielestä on kuitenkin välttämätöntä, että raportin sisällön kuvaamisen sijasta komissio esittää selkeät kriteerit laajojen, tulevaisuuteen tähtäävää tekniikkaa (esim. ISDN-verkon käyttöä) hyödyntävien yleispalvelujen käyttönotolle, jotta asianosaisten suunnittelu helpottuu – markkinaolosuhteet huomioon ottaen. Tiedonannossa määriteltyä yleispalvelua voidaan siksi pitää vain ensimmäisenä askeleena. Kyseinen lähestymistapa velvoittaisi kaikkia jäsenvaltioita ponnistelemaan kaikin tavoin tavoitteen saavuttamiseksi sekä raportoimaan toteutetuista toimenpiteistä komissiolle Euroopan maailmanlaajuisen kilpailukyvyyn varmistamiseksi tulevaisuudessa.

4.4. Euroopan unionin tekemät poliittiset päätökset televiestinnän täydellisestä vapauttamisesta 1. tammikuuta 1998 mennessä (neuvoston päätös 22. heinäkuuta 1993 televiestintäalan tilannekatsauksesta 93/C 213/01) ovat osoittaneet, että kaikki käyttäjät ja valmistajat tuntevat jo tilanteensa suunnitelmia tehdessään. Erityisesti jäsenvaltioiden pk-yritysten on tunnettava tilanteensa investointeja ja uusia palveluja suunnitellessaan, jotta ne voivat tulla markkinoille heti näiden täyden vapauttamisen jälkeen. Samaan aikaan eurooppalainen yleispalvelu esim. ISDN-tasolla loisi valmistajille ja palveluntuottajille suotuisan ympäristön monille lisäarvoa tuoville palveluille, joita voitaisiin kehittää monilla aloilla edelleen.

4.5. Komitean mielestä yleispalvelujen laajuutta suunniteltaessa on edistettävä taloudellista ja sosiaalista yksimielisyyttä jäsenvaltioissa (EY:n perustamissopimuksen 2 artiklan ja G7-ryhmän huippukokouksen tietoyhteiskunnasta antaman päätöksen mukaisesti).

4.6. Yleisesti ollaan sitä mieltä, että kaikkien telepalvelujen tarjoajien tulee osallistua kyseisten palvelujen kaikkien näkökohtien oikeudenmukaisempaan jakoon, rahoitus mukaanlukien. Erityisesti on otettava huomioon verkkojen perustamisesta, etukäteiskehittelystä, ylläpidosta ja ajanmukaistamisen vuoksi tarpeellisista investoinneista aiheutuvat kustannukset. Siksi komission on viipymättä esitettävä yleispalvelun rahoittamisen suuntaviivat, jotta kyseisten palvelujen tarjontaan liittyvät taloudelliset rasitteet voidaan jakaa kaikkien markkinoilla olevien kesken. TSK toteaa, että tähän mennessä ei vielä ole saatu tutkimustuloksia käyttäjien

kysynnästä ja tarpeista, vaikka komitea on jatkuvasti vaatinut tällaisten tutkimusten tekemistä⁽¹⁾.

4.7. Yleispalvelun käsitteeseen sisältyy, että palvelua tarjotaan kaikille kansalaisille, mikä tarkoittaa, että sen on oltava kohtuuhintaista. Siksi tavoitteena on oltava estää kaksiluokkaisen yhteiskunnan synty yhteisössä. Yleispalvelujen hinta on määrättävä sosiaalisiin ja kysynnän ohjaamisiin perustein. Varmuus niiden tarjonnasta on kuitenkin suurelle yleisölle ja tietyille väestöryhmille (vammaisille, ikääntyneille, jne.) erittäin tärkeää. Siksi komitea tukee komission toteamusta, että jäsenvaltioiden on ryhdyttävä toimiin (hintavalvontamekanismit, jne.) kohtuuhintaisten palvelujen varmistamiseksi kaikille käyttäjille. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota palvelujen tarjoajien kulujen kattamiseen.

4.8. Komitea pyytää komissiota tutkimaan, mitä mahdollisuuksia on vaatia jäsenvaltioita perustamaan julkisille paikoille ”vihreitä pisteitä” (greenpoints, vrt. Alankomaat). Täten kaikki käyttäjät voisivat omalla johdottomalla puhelimellaan ilman lisämaksuja soittaa ja vastaanottaa puheluja. Lisäksi on otettava huomioon puhelinkoppien huolto- ja kunnostamiskustannukset.

5. Päätelmät

5.1. Komission tavoin komitea katsoo, että yleispalvelujen käsitteen on muodostettava kiinteä viitekehys jäsenvaltioiden säädöspoliittisille uudistuksille, jotka koskevat Euroopan televiestinnän täyttä vapauttamista. Siksi TSK:n mielestä on tärkeää saada jäsenvaltiot ottamaan yleispalvelut käyttöön mahdollisimman pian.

Tämän kehityksen yhtenäisyyttä edistäisi eurooppalaisen sääntelyelimen perustaminen, jota TSK on tukenut ONP-direktiivistä – KOM(95) 379 lopull. – antamassaan lausunnossa 28.–29. 2. 1996.

5.2. Komitea tukee komission näkemystä, jonka mukaan kuluttajan osallistumista päätöksentekoon niin kansallisella kuin Euroopan tasolla on vahvistettava laatutavoitteiden ja standardien sekä yleispalvelujen nykyisen laajuuden asettamisen osalta. Lisäksi komitea on tyytyväinen käyttäjien etuja ajavan eurooppalaisen valvontakomitean perustamiseen. TSK toivoo kuitenkin, että kuluttajajärjestöt – jotka ovat aktiivisesti vaikuttaneet komission kuulemiseen – ovat komiteassa edustettuina. Valvontakomitean käyttöön tulisi asettaa tarvittavat välineet menestyksekkään toiminnan varmistamiseksi.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 110, 2. 5. 1995.

5.3. Komitea vaatii, että yhteisössä tarjottavien yleispalvelujen laajuuden, suoritustason, laadun ja kohtuuhintaisuuden lisäksi komission seurantaraportissa pidetään merkittävänä myös velvoitetta ylläpitää korkeaa työllisyystasoa (EY:n perustamissopimuksen 2 artiklan mukaisesti).

5.4. Tietoyhteiskunnan toteuttamiseksi komissiolt ja jäsenvaltioilta vaaditaan toimenpiteitä, joilla tuetaan syrjäseutuja nopeuttamalla verkkojen digitalointia ja pienennetään siten yhteisön alueellisia eroja, jotta tavoitteen mukaisesti kaikilla kansalaisilla on mahdollisuus käyttää laadukkaita yleispalveluja.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 muuttamisesta" ⁽¹⁾

(97/C 30/09)

Neuvosto päätti 13. kesäkuuta 1996 perustamissopimuksen 84 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdoruksesta.

Asian valmistelusta vastannut liikenne- ja tietoliikennejaosto antoi lausuntonsa 24. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Robert J. Moreland.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 338. täysistunnossaan (syyskuun 25. päivän kokouksessa 1996) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 95 ääntä puolesta, 4 ääntä vastaan, ja 5 pidättyi äänestämästä.

1. Komission ehdotus

Teknisten sääntöjen ja hallintomenettelyjen yhdenmukaistamista siviili-ilmailun alalla koskevan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 muuttaminen tarkoittaa tämän asetuksen laajentamista (lentoturvallisuusviranomaisten yhteistyöelimen sopimuksen mukaisesti) siten,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 179, 22. 6. 1996, s. 9.

että asetuksen liitteeseen lisätään ne pienet kaupalliset lentokoneet ja roottorikoneet, joita siinä ei ollut aiemmin mainittu.

2. Komitean lausunto

Lentokonereollisuus ja tekniset asiantuntijat tukevat laajasti ehdorusta, ja sillä parannetaan lentokoneteollisuuden turvallisuusstandardeja. Komitea kannattaa ehdotusta.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) tietyistä kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä"

(97/C 30/10)

Neuvosto päätti 8. heinäkuuta 1996 pyytää perustamissopimuksen 43 ja 198 artiklan mukaisesti talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut maa- ja kalatalousjaosto antoi lausuntonsa 5. syyskuuta 1996. Esittelijänä oli John Little.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 97 ääntä puolesta, 2 vastaan, ja 9 pidättyi äänestämästä.

1. Taustaa

1.1. Nykyiseen kalavarojen teknisiä säilyttämistointia Atlantilla koskevaan asetukseen (EY) N:o 3094/86 on tehty huomattavia muutoksia sen jälkeen, kun se hyväksyttiin ensimmäistä kertaa lokakuussa 1986. Kuitenkin vain pieni osa muutoksista koskee olennaisia kysymyksiä, ja näistä vain kaksi merkittävällä tavalla kalavarojen säilyttämistä.

1.2. Mainituista kahdesta muutoksesta uudemman (eli yhdenntoista, joka hyväksyttiin lokakuussa 1991) aiheuttamat toimet ovat olleet komission ehdottamia huomattavasti vähäisemmät, mutta neuvosto on ilmoittanut, että se ryhtyy toimiin verkkojen silmäkoon suurentamiseksi vuonna 1994, mikäli kalakannat eivät sitä ennen vahvistu. Silmäkokojen suurentamista on lykätty kuitenkin tähän saakka.

1.3. Joulukuussa 1995 antamassaan selvityksessä neuvostolle (KOM(95) 669) komissio mainitsi, että voimassa olevat tekniset asetukset eivät ole osoittaneet erityisen tulokselliseksi nuorten kalojen pyynnin rajoittamisessa. Neuvosto ja sen asiantuntijat ovat esittäneet mielipiteenään, että niiden ehdotusten peruskäytännön, jotka hylättiin tai joiden hyväksymistä lykättiin kaudella 1990/1991, olisi säilytettävä.

1.4. Komissio ehdottaa nyt uuden asetuksen hyväksymistä korvaamaan neuvoston asetus (EY) N:o 3094/86.

2. Komission ehdotuksen pääsisältö

Ehdotuksen päätavoite on nuorten kalojen pyynnin edelleen rajoittaminen muuttamalla nykyisiä teknisiä toimia niiden tuloksellisuuden parantamiseksi. Merkittävimmät ehdotetuista muutoksista koskevat pääasiassa hinattavia verkkoja, ja ne ovat seuraavat:

- käsitteet ”sallittu silmäkoko” ja ”suojeltu laji” poistetaan ja otetaan käyttöön kohdelajien erityisiä silmäkokuuokkia vastaavat vähimmäisprosenttiosuudet laivaan nostettavista kaloista,
- hinattavien verkkojen silmäkokoja suurennetaan yleisesti,

– ”neliösilmäluukkujen” käyttö suuremmissa silmäkoissa tulee pakolliseksi,

– laivalla pidettävien erisuuruisten verkkojen määrää rajoitetaan huomattavasti,

– silmäkoot koko Atlantin alueella yhdenmukaistetaan (lukuunottamatta Skagerrakia ja Kattegatia),

– maihin tuotavien kalojen vähimmäiskoot yhdenmukaistetaan ja sovitetaan vastaamaan silmäkokojen valikoivuutta,

– pyynniltä suljettuja alueita lisätään hieman tiettyinä kausina.

2.2. Ehdotuksen toisena tavoitteena on yksinkertaistaa sääntöjä, jotta niitä olisi helpompi ymmärtää ja soveltaa. Uusien määräysten tarkoituksena on antaa kalastajille joustovaraa ja vähentää poisheittämistä.

3. Yleistä

3.1. Kalavarojen säilyttäminen

3.1.1. Kalavarojen säilyttämistä ja kalastusoikeuksia käsittelevässä oma-aloitteisessa lausunnossa⁽¹⁾, jonka TSK hyväksyi syyskuussa 1995, todettiin, että kalavarojen säilyttämiseksi tehdyt toimet eivät ole olleet riittäviä eivätkä saavutetut tulokset tyydyttäviä.

Lausunnossa arveltiin myös, että tavoitteet olivat hyvin vaatimattomat, toimet eivät olleet asianmukaisia eikä niihin ollut ryhdytty oikealla tavalla.

3.1.2. Näin ollen on täysin selvää, että komitea yhtyy komission huoleen monien kalalajikantojen tilasta ja periaatteessa kannattaa sen pyrkimyksiä parantaa teknisiä toimia kalakantojen säilyttämiseksi ja vahvistamiseksi.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 39, 12. 2. 1996, s. 32.

3.1.3. Teknisten toimenpiteiden lisäksi komitea on jo ilmaissut tukensa muille suojelutoimille, kuten luopumistuelle, jolla pyritään vähentämään kalastusvälineistön ja pyynnin määrää.

3.2. Taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset

3.2.1. Selvää lienee, että tietyt esitetyt sääntömuutokset vaatisivat kalastuskäytäntöihin merkittäviä muutoksia, joilla on todellisia taloudellisia vaikutuksia. Lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä sääntömuutoksilla on todennäköisesti huomattavan kielteinen vaikutus kalastuselinkeinoon, vaikkakin pitkän aikavälin vaikutukset voivat olla erittäin suotuisat. Komissio ei ole tähän mennessä yrittänyt arvioida ehdotuksen toteuttamisesta aiheutuvia lyhyen aikavälin taloudellisia ja yhteiskunnallisia kustannuksia, eikä se tosiasiallisesti puutu lainkaan uudistuksen kielteisiin seurauksiin. Komitea katsoo, että kalataloutta koskevien tietojen puute estää määrittämistä, voivatko ehdotukset tarpeeksi tasapainottaa kalastuselinkeinoon lyhyen ja keskipitkän aikavälin etuja ja edistää halutulla tavalla kalavarojen säilyttämistä.

3.2.2. On todennäköistä, että hyväksytäänpä aikaan mitkä tahansa tarkistetut tekniset toimet, ne vaikuttavat lyhyellä aikavälillä kielteisesti sekä Euroopan unionin kalastuselinkeinoon että asianomaisiin paikallisyhteisöihin (esim. tuloja menetetään ja uusien varusteiden hankinnasta aiheutuu lisäkustannuksia). Vaikka asetusehdotuksessa ei kaavailla yhteiskunnallisia ja taloudellisia toimia, komitea kiinnittää uudelleen huomiota – kuten aiemmin mainitussa oma-aloitteisessa lausunnossaan – siihen, että korvaaviin toimiin voidaan joutua turvautumaan, jotta selvittäisiin lyhyen aikavälin vaikutuksista ja edistettäisiin välttämättömiä rakenteellisia muutoksia.

3.3. Neuvottelut

3.3.1. Uuteen ehdotukseen sisällytetyt tietyt teknisten toimien muutokset sisältyivät pääpiirteissään jo komission heinäkuussa 1990 tekemiin ehdotuksiin, jotka neuvosto hylkäsi lokakuussa 1991 neuvottelujen ajaututtua umpikujaan. Komissio on kuitenkin tiedottanut uusista ehdotuksistaan yksityiskohtaisesti vasta heinäkuussa 1996, ja on annettu ymmärtää, että ehdotusta koskevat neuvottelut on saatava päätökseen sellaisessa aikataulussa, että päätös voidaan tehdä kalastusministerien kokouksessa lokakuussa 1996. Komitean mielestä neuvotteluihin käytettävissä oleva aika on aivan liian lyhyt, kun otetaan huomioon ehdotettujen toimien kiistanalainen luonne ja niiden pitkän aikavälin vaikutukset.

3.3.2. Komissio ei ole neuvotellut suoraan kalastuselinkeinoon kanssa näistä muutosehdotuksista. Kun ollaan tekemässä liike-elämään, talouteen ja yhteiskuntaan vaikuttavia tärkeitä ehdotuksia, useimmilla muilla elinkeinoaloilla neuvotellaan alustavasti alan vaikuttajien kanssa ennen ehdotusten julkaisemista. Joissakin jäsen-

valtioissa yllämainituista neuvotteluista on ollut tuloksena onnistuneita teknisiä säilytystoimia. Yksittäiset jäsenvaltiot käyvät toimenpide-ehdotuksia koskevia keskusteluja tietenkin oman kalastuselinkeinoon kanssa, mutta komitea pahoittelee, että neuvotteluja kyseisistä ehdotuksista ei ole käyty suoraan kalastajien kanssa.

3.3.3. Komitea katsoo, että neuvoston ja komission olisi hyvin epäviisasta tehdä hätiköity päätös ilman että kalastajien ja heidän edustajiensa kanssa on neuvoteltu riittävästi näistä perustavanlaatuisista ja monitahoisista kysymyksistä, jotka nyt esitellään lyhyellä varoitusaajalla huolimatta vuosia kestäneestä valmistelusta.

3.4. Soveltaminen

3.4.1. Komitea on ilmaissut aikaisemminkin⁽¹⁾ huolestumisensa vaikeuksista, joita ilmenee toteutettaessa yhteisön kalastuspolitiikkaa, ja yleisemmin jäsenvaltioiden toimivallan alaisien valvontavirastojen kyvyttömyydestä. Komissio on äskettäisessä selvityksessään ”Yhteisen kalastuspolitiikan valvonnasta” myöntänyt tällaisten vaikeuksien olemassaolon⁽²⁾. Komitean näkemyksen mukaan merikalastuksen valvonta ei saisi heikentyä uusien ehdotusten seurauksena. Komitea vetoaa jäsenvaltioihin, jotta nämä varmistavat riittävät voimavarat voidakseen täyttää valvontavelvollisuutensa nykyistä tehokkaammin.

3.4.2. Vaikka komission vilpittömänä tarkoituksena on ollut yksinkertaistaa ja selvittää teknisiä säilyttämis-toimia, säännösehdotukset ovat äärimmäisen monimutkaisia ja eräissä tapauksissa tarpeettoman jyrkkiä. Komitean mielestä ne ovat edelleen vaikeaselkoisia ja vaikeasti sovellettavia.

3.4.3. Asetusten soveltaminen vaatii kalastajien hiljaisen hyväksymisen ja yhteistyötä heidän kanssaan. Tähän on helpompi päästä, mikäli kalastajat saavat osallistua täysimittaisesti ja aktiivisesti uusia toimia koskevaan keskusteluun, kuten kohdassa 3.3 suositellaan.

3.5. Joustavuus

3.5.1. Komitea panee tyytyväisenä merkille pyrkimyksen saavuttaa suurempi toiminnallinen joustavuus. Kuitenkin ehdotuksen hyvät puolet (mm. poisheittäminen väheneminen) ovat vaarassa menettää merkityksensä, mikäli alukselle voidaan ottaa ylimääräistä saalista ja heittää se pois kalastusmatkan päätteeksi. Syynä on tarpeettoman jyrkkä ehdotus, jolla rajoitetaan silmäkooltaan erilaisten verkkojen pitämistä aluksella.

(1) EYVL N:o C 108, 19. 4. 1993, s. 36.

(2) KOM(96) 100 lopull.

4. Erityistä

4.1. *Vähimmäissilmäkoot ja kohdelajien vähimmäisprosenttiosuudet (5 artikla)*

4.1.1. Komissio ei osoita tieteellisesti, että vähimmäissilmäkoon yleinen ja oleellinen suurentaminen – joka on ehdotusten ydin – takaisi asetetun tavoitteen saavuttamisen, nimittäin nuorten kalojen pyynnin vähenemisen. Jatkuvien ponnisteluiden tuloksena kokonaisuus saaliit varmaankin vähenevät, mistä seurannee, että eräille kalastustoiminnoille aiheutuu väistämättä vakavia ja kielteisiä taloudellisia seuraamuksia.

4.1.2. Komitea on samaa mieltä, että silmäkokojen yhdenmukaistaminen on yleisesti toivottavaa, mutta sen käsityksen mukaan on kiistatonta, että eri kalastuspaikoilla vallitsevat erilaiset luonnonolot. Näin ollen komission yksiviivainen suhtautuminen kyseiseen asiaan on ristiriidassa kalastusalan todellisten olojen kanssa.

4.1.3. Näyttää todennäköiseltä, että kalastuksen helpottamiseksi silmäkokomääräysten poistaminen tiettyjen lajien osalta saattaa johtaa sopimattoman pienisilmäisten verkkojen laajamittaiseen käyttöön, mistä voisi olla seurauksena, että kalastusmatkan päätteeksi koko saalis joudutaan heittämään pois määriteltyjä kohdelajeja koskevien vähimmäisprosenttiosuuksien noudattamiseksi. Mitä taas tulee ehdotukseen sallia silmäkooltaan 100 mm:ä pienempien neliösilmäverkkojen käyttö pyydettäessä tiettyjä lajeja kuten kielikampelaa, lasikampelaa, turskaa ja tavallista kampelaa, joiden vaadittu vähimmäisprosenttiosuus on noin 70 %, on todettava, ettei säännös ole tarkoituksenmukainen, sillä useimpia edellä mainittuja lajeja kalastetaan yhdessä muiden lajien kanssa. Tämä lisää entisestään poisheittämistä. Mikäli esimerkiksi ainoastaan 80 mm:n silmäkoko käytävä alus pyytää näennäisenä kohdelajina valkoturskaa, se voi ylittää voimassa olevat prosenttiosuudet saaliiseen sisältyvien tavallisen turskien ja koljan osalta, kuljettaa näiden kahden lajin ylijäämän purkupaikalle ja heittää sen sitten pois.

4.1.4. Vastaavissa tapauksissa ainoa vaihtoehto laajamittaiselle poisheitolle on ylimääräisen saaliin laiton purku. Aluksella kalastusmatkan lopussa pidettävien lajien vähimmäisprosenttimäärään perustuva arviointiperuste rajoittaisi valvonnan kalastustoiminnan viime vaiheeseen. Komitea katsoo, että käytettävissä olevien voimavarojen rajallisuuden vuoksi valvonnan toteuttaminen olisi tässä tapauksessa entistäkin hankalampaa. Komitea pitää tarkoituksenmukaisempana soveltaa tärkeintä teknistä arviointiperustetta, jonka mukaan jokaista kalastettavaa lajia vastaa erityinen silmäkoko, ja pitää tarpeellisen jatkaa soveltamisen seuranta merellä tapahtuvan valvonnan avulla.

4.1.5. Komitea kannattaa periaatetta, jonka mukaan silmäkoko suurennetaan yleisesti, mutta kehottaa ko-

missiota vielä tarkistamaan ehdotetut, mielivaltaisilta vaikuttavat suurennukset ja pienennykset ja säilyttämään käsitteen ”sallittu silmäkoko” pääasiallisena lajikohtaisena valvonnan välineenä.

4.2. *Neliösilmäpaneelit (8 artikla)*

4.2.1. Komitea kannattaa periaatteessa neliösilmäpaneelien käyttöönottoa vähintään 70 mm:n silmäkoon verkoissa. Toivotut suojelliset edut saavutettaisiin kuitenkin ilman vaatimusta siitä, että kaikissa tapauksissa niiden koon on vastattava verkon silmäkoko. Tämä on liian ankaraa ja johtaisi myytävien saaliiden pienentymiseen. Komitean mielestä komission pitäisi harkita uudelleen ehdotusta pakollisten neliösilmäpaneelien minimikoosta.

4.3. *Aluksella pidettävien erisuuruisten verkkojen lukumäärää koskevat rajoitukset (9 artikla)*

4.3.1. Ehdotus aluksella pidettävien erisuuruisten verkkojen lukumäärän rajoittamisesta mahdollisimman pieneksi pakottaa tosiasiaa ottamaan käyttöön ”yhden verkon säännön” suurisilmäisillä verkoilla kalastettaessa ja ”kahden verkon” säännön kaikessa muussa kalastuksessa. Tällainen muutos poistaisi kokonaan joustavuuden, joka on välttämätöntä taloudellisista ja käytännöllisistä syistä eri lajien, esimerkiksi keisarihumerin ja pohjakalojen pyytämiseksi samalla matkalla. Komitea myöntää, että sääntöehdotus vaikuttaa periaatteessa hyvältä, koska se helpottaisi määräysten soveltamista erityisesti sallimalla heittää pois saalista missä vaiheessa tahansa. Sallitun silmäkoon säilyttäminen (jota ehdotetaan kohdassa 4.1.4) ja aluksesta purettavien kalojen tiettyä verkkosilmäkoko vastavaan vähimmäiskoon tarkistaminen riittävät kuitenkin estämään kiellettyjen silmäkokojen käytön tarvitsematta turvautua ”yhden verkon sääntöön”, jonka dramaattiset taloudelliset seuraukset kohdistuisivat suureen osaan kalastuselinkeinoja.

4.3.2. Komitea vastustaa ”yhden verkon säännön” käyttöönottoa, sillä sen nojalla kielletäisiin kalastajilta liian monia laillisia pyyntimahdollisuuksia.

4.4. *Verkkomateriaaleja koskevat rajoitukset (10 artikla)*

4.4.1. Komitea myöntää, että määrittämällä verkkomateriaalin suurin sallittu läpimitta 8 mm:ksi ja kieltämällä monista langoista koostuva verkkomateriaali lisättäisiin hinattavien verkkojen valikoivuutta; komitea katsoo kuitenkin, että tällaiset säännöt hankaloittaisivat tiettyjä kalastustoimintoja. Esimerkiksi puomitroolareissa kaksoislangat ovat tarpeen, sillä ankara

rasitus vaatii materiaaalilta normaalia suurempaa kokonaislujuutta.

4.5. Aluksesta purettavien kalojen vähimmäiskoko (19-22 artikla)

4.5.1. Komitean mielestä komissio on laiminlyönyt hyvän tilaisuuden lisätä äyriäisten pienintä sallittua kokoa. Aluksesta purettavien äyriäisten vähimmäiskokoa koskevan ehdotuksen mukaan nuoria äyriäisiä saisi pyytää ja purkaa aluksesta ennen kuin naaraat ovat ehtineet kutea kertaakaan.

4.6. Pyyntiä koskevat kausirajoitukset (23-34 artikla)

4.6.1. Komitea on samaa mieltä siitä, että alueilla, joilla uhanalaisten lajien poikasia esiintyy runsaasti, tulee soveltaa tiukennettuja määräyksiä, ja tukee tietyltä pyynniltä tiettyinä ajanjaksoina yleisesti suljettujen alueiden rajoitettua laajentamista.

4.7. Skagerrakia ja Kattegatia koskevat erityismääräykset (40-46 artikla)

4.7.1. Vaikka ei ole olemassa biologisia syitä, jotka puoltaisivat Kattegatin ja Skagerrakin vesillä erilaisia määräyksiä kuin Pohjanmerellä, kaikista näitä vesialueita koskevista muutoksista on sovittava Norjan kanssa. Komitea kehottaa ryhtymään välittömiin toimiin sellaisen määräysten saattamiseksi voimaan, jotka ovat sopu-soinnussa EU:lle kuuluvalla Pohjanmeren lohkolle äskettäin hyväksytyjen uusien toimien kanssa. Norja on kaikkiin tavoin suostuteltava hyväksymään yhteiset määräykset sille kuuluvalla Pohjanmeren lohkolle.

5. Yhteenveto

5.1. Komitea yhtyy täysin komission huoleen monien kalakantojen tilasta ja kannattaa ponnisteluja teknisten toimien parantamiseksi keinona auttaa kantojen säilymistä ja vahvistumista. Kalakantojen säilymisen turvaaminen on sekä tuottajien että kuluttajien edun mukaista.

5.2. Eräät muutosehdotukset vähentävät heti nuorten kalojen pyyntiä ja tästä syystä komitea tervehtii niitä tyydytyksellä. Sellaisia ovat muutokset, jotka lisäävät suurempaa toiminnallista joustavuutta ja vähentävät poisheitettävien kuolleiden kalojen määrää.

5.3. Osa tärkeimmistä ehdotuksista on kuitenkin tehty ottamatta täysin huomioon niiden käytännön sovellusta eräissä pyyntitoiminnoissa ja arvioimatta niiden taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Komitea ei ole vakuuttunut siitä, että näillä ehdotuksilla tasapainotetaan lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä kalastuselinkeinon etuja ja kalavarojen säilyttämisvaatimusta. Huomio kiintyy erityisesti seuraaviin avainkohtiin:

5.3.1. Komitea pyyrä komissiota tutkimaan uudestaan muutosehdotukset silmäkokojen osalta ja säilyttämään käsitteen ”sallitut silmäkoot” kunkin kalalajin kohdalla pääasiallisena teknisenä arviointiperusteena pyyntitoimintojen valvonnassa.

5.3.2. Komitea kehottaa komissiota harkitsemaan uudelleen ehdotusta neliösilmäpaneelien pakollisesta vähimmäissilmäkoosta vähintään 70 mm:n silmäkoon verkoissa.

5.3.3. Komitea vastustaa ”yhden verkon säännön” käyttöönottoa, sillä sen nojalla kiellettäisiin kalastajilta liian monia laillisia pyyntimahdollisuuksia.

5.4. Komitea kehottaa neuvostoa ja komissiota varmistamaan, että ennen päätöksentekoa tehtyjen esitysten pohjalta kalastajien ja heidän edustajiensa kanssa käydään asianmukaiset neuvottelut, jotka eivät saa jäädä pelkästään nimellisiksi. Asetusten soveltaminen vaatii kalastajien hiljaisen hyväksynnän ja yhteistyötä heidän kanssaan. Tällaiseen lopputulokseen on helpompi päästä, mikäli kalastajat osallistuvat keskusteluun täysimittaisesti.

5.5. Yhteisön teknisten ja muiden kalastuspoliittisten toimien tehokkuuden varmistamiseksi merellä tapahtuvaa valvontaa ei pidä missään tapauksessa vähentää minkään uuden toimen hyväksymisen yhteydessä ja jäsenvaltioiden olisi turvattava asianmukaiset voimavarat voidakseen täyttää valvontavelvollisuutensa nykyistä paremmin.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Maatalouden ongelmat Euroopan unionin ulkoalueilla ja -saarissa"

(97/C 30/11)

Talous- ja sosiaalikomitea päätti 25. lokakuuta 1995 työjärjestyksensä 23 artiklan 3 kohdan mukaisesti antaa lausunnon aiheesta "Maatalouden ongelmat Euroopan unionin ulkoalueilla ja -saarissa".

Asian valmistelusta vastannut maa- ja kalatalousjaosto antoi lausuntonsa 5. syyskuuta 1996. Esittelijänä oli Leopoldo Quevedo Rojo.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 97 ääntä puolesta, 2 vastaan, ja 3 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Ensimmäinen konkreettinen osoitus ulkoalueiden ongelmien käsittelystä yhteisötasolla oli Ranskan merentakaisia departementteja koskevan Poseidom-ohjelman hyväksyminen ja täytäntöönpano: neuvosto teki 22. joulukuuta 1989 päätöksen, jolla perustettiin kyseinen "Pitkän välimatkan ja saarellisen sijainnin perusteella Ranskan merentakaisiin departementteihin sovellettava erityisohjelma", jota seurasi vuonna 1991 Kanariansaaria varten tarkoitettu Poseican sekä Madeiraa ja Azoreita varten tarkoitettu Poseima.

1.2. Tämä pyrkimys asianmukaisten toimien toteuttamiseen yhteisön ulkoalueiden kehittämiseksi sai institutionaalisen vahvistuksensa, kun sopimus Euroopan unionista allekirjoitettiin Maastrichtissa 7. helmikuuta 1992. Tähän sopimukseen liittyy yhteisön ulkoalueita (Azoreita, Madeiraa, Kanariansaaria ja Ranskan merentakaisia departementteja) koskeva julistus N:o 26, jossa konferenssi tunnustaa, että kyseiset alueet kärsivät erilaisten rakenteellisten ilmiöiden (suuri etäisyys Euroopan mannermaasta, eristynyt maantieteellinen ja taloudellinen asema, tuotantotoiminnan ja markkinoiden vähäinen laajuus, vaikea maasto ja ilmasto, talouden riippuvuus harvoista tuotteista) jatkuvan yhteisvaikutuksen aiheuttamasta huomattavasta jälkeenjääneisyydestä, ja pitää välttämättömänä antaa niitä suosivia erityismääräyksiä⁽¹⁾.

1.3. Ulkoalueiden ja -saarten erityisohjelmat (Posei) perustuvat kahtalaisen todellisuuden tunnustamiseen: ensinnäkin sen, että kyseiset alueet kuuluvat unioniin – päinvastoin kuin eräiden jäsenvaltioiden muut merenta-

kaiset alueet – ja toisaalta sen, että ne kärsivät pysyvistä haitoista ja erityisoloista, jotka puoltavat yhteisön lainsäädännön soveltamista niiden erityistilanteeseen. Ohjelmat muodostavat siis monialaisen toimenpidekokonaisuuden, johon kuuluu lainsäädäntötoimia sekä rahoitussitoumuksia etenkin sellaisilla alueilla – kuten liikenteen, verotuksen, tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen, kalastuksen, tullipolitiikan ja ympäristönsuojelun alalla – joilla näiden alueiden rakenteellinen heikkous näkyy kaikkein selvimmin; samalla myönnetään, että rakennerahastojen toimet eivät riitä takaamaan niiden täysipainoista taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä.

1.4. Toisaalta ulkoalueiden maataloudella, paitsi että sen suhteellinen osuus alueellisesta bruttokansantuotteesta on suurempi kuin yhteisössä keskimäärin, on keskeinen vaikutus näiden alueiden talouteen (sekä sitä kautta välillisesti myös liikenteeseen ja siihen liittyvään muuhun toimintaan), sosiaaliseen ja työmarkkinoiden tasapainoon, kaavoitukseen, luonnon- ja kulttuuriosuuden suojeluun sekä strategisista syistä myös elintarvikehuollon varmistamiseen. Ei siis ole ihme, että suuri osa ohjelmien yhteydessä hyväksytyistä toimita liittyy maatalouteen.

1.5. Neuvosto antoi 30. lokakuuta 1995 asetuksen (EY) N:o 2598/95, jolla Poseidom-ohjelmaa tarkistetaan tiettyjen maataloustuotteiden osalta. Poseiman ja Poseicanin maatalousosuuden tarkistus on parhaillaan tutkitavana ja sitä koskevat ehdotukset valmisteltavana komissiossa.

1.6. Toisaalta unionin pohjoisimpien alueiden maatalouden erityisolot (äärimmäisen ankara ilmasto, suppeat markkinat, vähäinen väestötiheys ja suuri etäisyys) on niin ikään otettu huomioon perustamissopimuksessa kyseisten jäsenvaltioiden liittymisen yhteydessä, sillä myös näiden alueiden yhteiskunnallisen vakauden ja luonnonympäristön säilymisen kannalta on elintärkeää, että maatalous ja siihen liittyvä teollisuus säilyvät elinvoimaisina ja voivat osaltaan vaikuttaa kyseisten alueiden kehitykseen.

(1) Pannessaan käyntiin hallituksenvälisen konferenssin työskentelyn Torinossa 29. maaliskuuta 1996 kokoontunut Eurooppa-neuvosto sopi siitä, että konferenssissa käsitellään muun ohessa myös ulkoalueiden oikeudellista asemaa. Asianomaisten jäsenvaltioiden pyrkimyksenä on parantaa ja vahvistaa nykyistä oikeusperustaa (julistus N:o 26) liittämällä uuteen perustamissopimukseen tätä aihetta koskeva nimenomainen artikla.

1.7. Tähän yhteyteen liittyy myös talous- ja sosiaali-komitean täysistunnon tekemä aloite, jossa annettiin maaja kalatalousjaoston tehtäväksi valmistella nyt käsillä oleva oma-aloitteinen lausunto. Lausunnossa käsitellään ulkoalueiden ohella myös Euroopan unionin uusien jäsenvaltioiden arktisia alueita, ja sen valmistelutyötä edelsi jaoston valmisteluryhmän valtuuskunnan matka Martiniqueen, Guyanaan sekä Pohjois-Ruotisiin, ja jaosto haluaakin erityisesti kiittää asianomaisia viranomaisia mahdollisuudesta hankkia itse paikalla tietoja ja tehdä arvioita, jotka osoittautuivat sittemmin ensiarvoisiksi jaoston toimeksiantoa toteutettaessa.

2. Yleistä

2.1. Vaikka otettaisiinkin huomioon ulkoalueiden väliset eroavuudet, alueiden maataloudella on kuitenkin kaksi yhteistä ominaispiirrettä: kaksitahoisuus ja riippuvuus. Edellinen tarkoittaa, että uudenaikaisen, "vientimaa" -maatalouden rinnalla harjoitetaan myös perinteistä, lähinnä omatarvetyyppistä maataloutta; jälkimmäinen taas sitä, että alueet ovat riippuvaisia ulkomaailmasta niin tuotannon tekijöiden kuin tuotteiden markkinoinninkin osalta, päätyivät nämä sitten paikallisille tai ulkomarkkinoille. Kauppatase osoittaa selvästi, kuinka vienti koostuu yhdestä tai muutamasta erityistuotteesta, samalla kun alueille tuodaan laaja kirjo erilaisia maaja karjataloustuotteita sisäiseen kulutukseen.

2.2. Maaseudun kehitys joutuu joka tapauksessa kohtaamaan joukon pysyväisluonteisia yhteisiä ongelmia, jotka johtuvat ennen kaikkea kyseisten alueiden maantieteellisestä ja taloudellisesta eristyneisyydestä sekä niiden – yhteisön muuhun alueeseen nähden – etäisestä sijainnista ja joita edellä mainitut luonnonhaitat entisestään kärjistyvät. Näistä ongelmista voidaan mainita seuraavat:

2.2.1. Korkeat kuljetus, jakelu- ja noutokustannukset; tämä koskee niin elintarvikkeiden ja tuotannon tekijöiden tuontia kuin lopputuotteiden markkinointia ja vientiä.

2.2.2. Olosuhteiden takia sekä aineelliset voimavarat (vesi, tila, energia ja muut tuotannon tekijät) että henkilöresurssit (erikoistunut tekniikka ja työvoima) ovat niukat.

2.2.3. Laajamittaisen talouden puute sekä paikallisten ja usein pirstoutuneiden markkinoiden suppeus ("syrjäalueiden syrjäseudut") kärjistyvät kohdassa 2.2.1 mainittuja ongelmia (strategisten varastojen muodostaminen).

2.2.4. Liiallinen "monokulttuuri" (riippuvuus liian harvasta tuotteesta) aiheuttaa herkkyyttä teknologisten muutosten ja markkinavaihteluiden seurauksille, varsinkin kun puuttuu "takamaa", joka voisi vaimentaa suhdannevaihteluiden vaikutuksia.

2.2.5. Luonnononnettomuudet ja erilaiset luontoa tarvitsevat ilmiöt (metsäpalot, jätevedet, rannikon saastuminen jne.) heijastuvat moninkertaisina näiden alueiden äärimmäisen arkaan ympäristöön.

2.2.6. Maatilat ovat yleensä perheviljelmää, joilla naisen panos on ratkaiseva ja osa-aikaiset työsuhteet hallitsevia, ja laajaperäisen maanviljelyn esteenä on liian pieni tilakoko sekä tästä johtuvat koneistamisvaikeudet.

2.2.7. Merkittävän teollisuuden puute ohjaa talouskehityksen matkailualalle, mikä kärjittää luonnon ympäristön haavoittuvuutta ja aiheuttaa parhaista maa-alueista, vedestä ja työvoimasta kilpailua, jossa maatalous on alakynnessä. Väestön siirtyminen rannikkoseuduille pahentaa maaperän eroosiota ja aavikoitumista sisämaassa,

2.2.8. Luonnon asettamat rajoitukset sekä soveltuvan teknologian ja tuotantovälineiden toimittamisvaikeudet nostavat tuotantokustannuksia. Yhteisöstandardien mukaisen palkkatason, sosiaalisen suojelun ja ympäristöpolitiikan ylläpitäminen aiheuttaa naapurimaihin nähden kohtuuttomia lisäkustannuksia.

2.2.9. Näiden alueiden tuotteet ovat kalliimpia kuin mannermaalla valmistetut, minkä lisäksi niiden on paikallismarkkinoillakin vaikea kilpailla tuontitavaroiden kanssa tuotannon hajanaisuuden ja pirstaleisuuden sekä maataloustuotteille soveltuvien jälkikäsitteily- ja markkinointirakenteiden puutteen takia. Automarkettien ja suurten jakeluketjujen lisääntyminen ei ole omiaan kohentamaan tätä tilannetta.

2.2.10. Monessa tapauksessa se, että aivan lähellä on AKT- tai kehitysmaat, joihin unioni soveltaa tullietuuskohtelua, merkitsee voimakasta kilpailua ("sosiaalista polkumyyntiä") ilman vastaavia etuja. Tämä kilpailu ilmenee niin Euroopan mantereiden markkinoilla kuin paikallisilla kotimarkkinoilla.

2.2.11. Paikallinen jalostusteollisuus, jolla on itsellään samansuuntaisia kehitysongelmia, ei myöskään ole sopiva asiakas alueiden maataloudelle, joten mahdollisuudet lisäarvon hankkimiseen ovat sangen vähäiset.

2.2.12. Viennillä on samansuuntaisia vaikeuksia, muun muassa tarjonnan hajanaisuus ja pirstaleisuus, puutteelliset markkinointijärjestelmät ja perusrakenteet, vaikeudet saada tuotteita kohdemarkkinoiden jakeluketjuihin ja reagoida ajoissa markkinoiden muutoksiin.

2.3. Myös arktisten alueiden maatalous joutuu kohtaamaan pysyviä rakenteellisia vaikeuksia; tuotanto on pitkälle erikoistunutta ja sitä rasittavat aivan erityiset kustannukset, minkä takia kyseinen tuotanto edellyttää erityyppistä kohtelua. Joka tapauksessa jaosto kannattaa sekä sosiaalisista että kulttuuri- ja ympäristösyistä sellai-

sia toimia, joiden turvin voidaan avata uusia mahdollisuuksia ja luoda työpaikkoja kaikkien mainittujen alueiden maatalouselintarvikealalle.

2.4. Täten näyttää ilmeiseltä, että mainitut ongelmat (jotka aiheuttavat maataloudesta luopumista) edellyttävät ratketaukseen rakennerahastojen toimenpiteiden jatkamista sekä sen tunnustamista, että yhteisön asianomaisten toimielinten tulee sisällyttää toimintaansa näitä alueita erityisesti suosivia toimia sekä vahvistaa ja tehostaa Posei-ohjelmien puitteissa jo aloitettuja toimenpiteitä.

3. Erityistä

3.1. Tavoitteeksi tulisi asettaa maatalouselinkeinon sekä sellaisen maaseutuväestön säilyminen, jonka elinolot ovat suunnilleen samaa tasoa kuin unionin muillakin maanviljelijöillä; tähän tulisi päästä tukemalla perinteistä tuotantoa sekä monipuolistumista ja uusien mahdollisuuksien etsintää.

3.2. Komitea korostaa, kuinka tärkeä merkitys maatalouselintarviketuotannolla on työllisyysponnisteluille näillä vakavan piilotyöttömyyden koettelemilla alueilla. Osalle niiden asukkaita, kenties erityisesti naisille, maatalouselintarviketeollisuus on ainoa riippumaton tulolähde.

3.3. Näiden alueiden kannalta suuri merkitys on myös kalastuksella; myös tällä alalla on edellä mainitun kaltaisia vaikeuksia:

- käsityövaltaisen kalastuksen ongelmana ovat vähäiset mannerjalustat, joiden kalakanta on liikapyynnin seurauksena huvennut,
- avomerikalastus tarjoaisi suuria mahdollisuuksia (etenkin vaelluslajien pyynnissä), mutta siltä puuttuvat soveltuvat alukset ja tekniikka; sen kehityksen esteenä ovat myös pyyntiponnistusten vähentämiseen tähtäävät kansainväliset sopimukset ja politiikat,
- kummassakin tapauksessa työvoima on ikääntynyt eikä se ole saanut riittävää teknistä perehdytystä; toisaalta maissa on riittämättömät perusrakenteet ja puutteelliset markkinointimahdollisuudet.

3.3.1. Olisi tarpeen saada käyntiin alueiden omiin voimavaroihin, etenkin vesieläiden kasvatukseen ("vesiviljelyyn") kohdistuva tutkimus ja kalastuksen pyyntiponnistusten mukauttaminen kunkin alueen kalavaroihin; samoin tulisi markkinointitukia myöntää edelleen ja ulottaa ne muihinkin lajeihin (altaissa kasvatettuihin merikaloihin). Virkistyskalastuksella voisi myös olla tärkeä osa kyseisten alueiden matkailun kehittämissuunnitelmassa.

3.4. Näiden alueiden työllisyysponnistusten tulee perustua kokonaisvaltaisiin kehitysohjelmiin, joissa pyritään vaihtoehtoisten työpaikkojen luomiseen sekä perinteisten alojen säilyttämiseen ja nykyaikaistamiseen.

3.5. Paikallismarkkinoille suunnattavan tuotannon vahvistamisen tulee osaltaan vaikuttaa tällä hetkellä heikon elintarvikeomavaraisuuden lisäämiseen. Tämä edellyttää alueelle ominaisten paikallistuotteiden julkisuuskuvan parantamista, missä ensi tehtävänä on tutkimustyön käynnistäminen ja teknologian siirto – missä teknologiaa nykyisin on käytettävissä, se on melkein yksinomaan vientituotannon palveluksessa. Tuotteiden laadun kohentaminen samoin kuin niiden saaminen esiin markkinoilla edellyttää lisäksi soveltuvaa infrastruktuuria (teurastamoja, meijereitä, standardointilaitoksia, pakkaamoja jne.), jollaisia ei usein ole lainkaan tai ainakaan vaadittavan tasoisia. Erityisten tuotantotilojen takia tällaiset perusrakenteet eivät useinkaan voi saada mittakaavaetua; kyseeseen tulevat pikemmin pienyksiköt kuin suuret, pakosta vajaakäyttöiset laitokset. Erilaisten tuotteiden alkuperään, käsityölaatuun ja biologiseen tuotantotapaan liittyvien merkintöjen aikaansaamisella voisi olla tärkeä merkitys.

3.6. Yhtäältä tuottajien ja toisaalta maahantuojajakelijoiden väliset eturistiriidat tulisi kanavoitaa asianmukaisesti ammattialojen välisiin sopimuksiin, joissa tuottajien olisi sitouduttava säännöllisiin, sovitunlaatuisiin ja -määräisiin toimituksiin, ja muiden talouselämän toimijoiden – joihin tulisi enimmäkseen lukea myös maatalouspohjaisten elintarvikkeiden tuottajat – puolestaan sitoutua markkinoimaan pääasiassa paikallisia tuotteita. Taloudellinen tuki tämänkaltaisille sopimuksille olisi hyvin kauaskantoista.

3.7. Matkailun kehittämistä – silloin kun se perustuu korkeatasoiseen ja ympäristöä varjelemaan matkailuun – ei tulisi nähdä haittana vaan täydennyksenä, ei pelkästään sisäistä kysyntää kasvattavien vaikutusten tähden (joita sillä on, mikäli pidetään huolta edellä mainituista edellytyksistä, toisin sanoen siitä, että saatavana on houkuttelevia ja korkealaatuisia "tyypillisiä" tuotteita), vaan myös heijastusvaikutusten takia, joita sillä on käsiteollisuuteen ja sen oheistoimintoihin. Ensimmäisistä tulisi tukea maaseutumatkailua.

3.8. Vientituotanto tarvitsee kuljetustukea kohde- ja markkinoiden etäisyyden aiheuttaman kustannuslisän tasointamiseen. Tämä tuotanto törmää lisäksi yhteisömarkkinoilla lisääntyviin vapauttamispyrkimyksiin niin WTO:n sopimusten kuin suoraan kehitysmaiden kanssa solmittujen sopimusten puitteissa. Näihin sopimuksiin, joissa yhteisötuotteiden tullietuudet on supistettu minimiin, kaivattaisiin määräyksiä soveltuvista tasoitustoimista epäsuotuisassa asemassa olevien ulkoalueiden hyväksi, nämä kun kärsivät mainittujen sopimusten kielteisistä seurauksista pääsemättä niiden myönteisistä vaikutuksista osallisiksi.

3.9. Tässä mielessä ei voi jättää huomiotta jatkuvia hyökkäyksiä banaanin yhteistä markkinajärjestelyä kohtaan, koska banaani on tärkeä tuote useimmille ulkoalueille. Unionin tulisi tehdä kaikkensa, jotteivät

yhteisön markkinat kyllästyisi ”dollaribanaanien” kiintiön liiallisen kasvattamisen seurauksena, vaan että suhde yhteisön ja AKT-maiden banaanien ja toisaalta ”dollaribanaanien” välillä pidettäisiin tuontitodistusten avulla ennallaan. Unionin tulee myös vaatia, että molempien banaanilajien tuotanto tapahtuu ympäristövaikutuksiltaan sekä sosiaalisesti yhtäläisissä olosuhteissa.

3.10. Ulkoalueiden maanviljelijöiden ja karjankasvattajien tulee joka tapauksessa ponnistella tilojensa nykyaikaistamiseksi ja niiden tuottavuuden parantamiseksi. Siihen he tarvitsevat perusrakenteiden kohentamista ja lisäksi muun muassa seuraavaa:

3.10.1. omiin erityisongelmiinsa sekä paikallisten resurssien mahdollisimman tarkkaan hyväksikäyttöön keskittyvää tutkimus- ja kokeilutoimintaa (”tuontitavaraa” olevat ratkaisut eivät useinkaan ole hyödyllisiä, jos mahdollisiakaan),

3.10.2. soveltuvien tuotantotekijöiden hankinnan helpottamista, niin hinnan (kuljetustuet) kuin laadun osalta (valikoituja sekä paikallisia ilmasto-oloja hyvin sietäviä kasvilajeja ja siitospelaimia),

3.10.3. maatalousalan nykyistä parempaa jäsentämistä vahvistamalla tuottajajärjestöjä ja osuuskuntia sekä laajentamalla toiminta koskemaan mm. tuotantotekijöiden ja tuotteiden markkinointia sekä osallistumista tutkimukseen, kokeiluun, ammattikoulutukseen, avustusten hallinnointiin jne.

3.11. Osa mainituista toimista sisältyy jo Posei-ohjelmiin, toiset kuuluvat asianomaisten jäsenvaltioiden tai alueviranomaisten toimivaltaan. Melkoinen osa niistä edellyttää kuitenkin YMP:aan sekä muihin yhteisöpolitiikkoihin – kuten kauppa- ja veropolitiikkaan – tehtäviä poikkeuksia tai niiden erityissovelluksia sekä mainittujen alueiden erityispiirteisiin soveltuvien pääsyehtojen liittämistä (etenkin tietoyhteiskuntaa, ympäristöä, ammattikoulutusta sekä tutkimusta ja teknologista kehittämistä käsitteleviin) vaakatason yhteisöohjelmiin.

3.12. Kyseessä on unionin kannalta oikeastaan vain siitä, että ulkoalueiden kilpailukykyä kohennetaan soveltamalla yhdenvertaisten mahdollisuuksien periaatetta ja pyritään luomaan kyseisten alueiden maanviljelijöille syrjimättömät elin- ja työolot siinä mielessä kuin on lausuttu Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen päätöksessä, jonka mukaan ei tule ”harjoittaa syrjintää käsittelemällä keskenään erilaisia tilanteita samalla tavalla”.

4. Päätelmät

4.1. Yhteisön vastaaminen ulkoalueiden maatalouden ongelmiin Posei-ohjelmien avulla on ollut myönteistä, mutta toiminnassa on vielä parantamisen varaa.

4.2. Eräiden tuotannonalojen saama tuki ei riitä saattamaan niitä kilpailukykyisiksi, ja markkinointituki olisi laajennettava koskemaan myös paikallismarkkinoita.

4.3. Eräisiin tuotannon lisäämistä tai tiettyjen perusrakenteiden tukemista koskeviin rajoituksiin on myönnetty poikkeuksia; näiden poikkeusten voimassaoloa on jatkettava niin kauan kun elintarvikeomavaraisuuden taso on riittämätön.

4.4. Suuri osa mainittuja ohjelmia sisältää erityisjärjestelmän tiettyjen tuotteiden toimittamiseksi maailmanmarkkinahinnoin paikallisille markkinoille suoraan kulutettaviksi tai elintarvike tuotannon tarpeisiin joko niin, että ne on voitu tuoda kolmansista maista tuontitul-leitta, tai että ne on tuotu muualta yhteisön alueelta edellä mainittua etua vastaavan tuen turvin. Maailmanmarkkinahintojen ja yhteisöhintojen lähestyessä asteittain toisiaan järjestelmä lakkaa vähitellen vastaamasta tarkoitustaan; siksi olisi luotava turvamekanismi, joka sisältäisi vähimmäismäärän tukea sellaisissa tapauksissa, joissa maailmanmarkkinoihin turvautuminen ei riitä tasoittamaan ulkoalueiden syrjäisen sijainnin aiheuttamia elintarvikehuollon vaikeuksia.

4.5. Elintarvikehuollon erityisjärjestelyt saattavat aiheuttaa paikallistuotannon ja tuetun tuonnin välisiä ristiriitatilanteita. Komitea suosittaa, että toimitusmääriä vuosittain tarkistettaessa paikallistuotanto otettaisiin huomioon ja pyrittäisiin rajoittamaan tuet sellaisiin suoraan kulutusta varten tarvittaviin tuotteisiin, joita ei voida järkevästi tuottaa paikallisesti sekä sellaisiin, joita käytetään maanviljely- ja elintarvikealan tuotantotekijöinä. Samoin tulee aina pyrkiä mahdollisimman suureen paikalliseen lisäarvoon (esimerkiksi suosimalla irtotuotteita pakattujen tuotteiden sijaan) samoin kuin pitää huolta siitä, että suoraan kulutukseen tarkoitettuihin tuontituotteisiin suunnattujen tukien määrä (verratuna vastaavaan raaka-ainetukeen) ei ole paikallisia tuotteita syrjivä.

4.6. Joitakin mainittujen ohjelmien toimia hahmoteltaessa ja toteutettaessa on havaittu välttämättömäksi lisätä kyseeseen tulevien (yhteisön, kansallisten ja alueellisten) viranomaisten, talous- ja yhteiskuntaelämän tahojen sekä edunsaajien välistä yhteistyötä, koska toimien vaikutus olisi muutoin ollut vähäinen tai olematon. Lisäksi eräät viranomaiset ovat ohjelmaa kehitellessään ja toteuttaessaan syyllistyneet tehottomuutta aiheuttavaan vitkasteluun, josta on päästävä eroon.

4.7. Komitea toteaa, että uusien jäsenvaltioiden arktisten alueiden – kuten myös unionin ulkoalueiden – tyypillisenä ongelmana ovat jatkuvasti epäedulliset tuotanto- ja markkinointiolosuhteet, jotka heikentävät maatalouden kilpailukykyä. Tämän huomioon ottaen komitea kehottaa yhteisen maatalouspolitiikan piirissä hyväksymään asetuksia ja välineitä sekä tutkimus- ja kehitystoimia kyseisten alueiden tyypillisten ja erityis-

tuotteiden hyväksi (esim. trooppiset uutteet ja kukat, poronliha jne.). Arktisten alueiden osalta komission tulisi yhdessä kyseisten jäsenvaltioiden kanssa tutkia mahdollisuuksia perustaa – liittymissopimuksien rajoissa – maataloutta ja siihen liittyvää elinkeinotoimintaa edistävä yhtenäinen erityisohjelma.

4.8. Lopuksi todettakoon, että ulkoalueilla pannaan syystäkin paljon toivoa hallitustenväliseen konferens-

siin, jonka odotetaan tarkistavan sopimusta Euroopan unionista. Ulkoalueiden oikeudellisen aseman vahvistaminen sellaisen erityisartiklan sisällyttämisellä sopimukseen, joka tekisi tarvittaessa mahdolliseksi poiketa yhteisölaainsäädännöstä tai soveltaa sitä joustavasti, sekä liitepöytäkirja, jossa edellisen sovellutusalue täsmennettäisiin, olisi välttämätöntä, jotta mainitut alueet voisivat kohdata uuden maailmanjärjestyksen ja Euroopan unionin tulevan laajenemisen asettamat haasteet.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi juurikkaiden siementen, rehukasvien siementen, viljakasvien siementen, siemenperunoiden, öljy- ja kuitukasvien siementen ja vihannesten siementen pitämisestä kaupan annettujen neuvoston direktiivien 66/400/ETY, 66/401/ETY, 66/402/ETY, 66/403/ETY, 69/208/ETY ja 70/458/ETY muuttamisesta”

(97/C 30/12)

Neuvosto päätti 25. syyskuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 43 ja 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut maa- ja kalatalousjaosto antoi lausuntonsa 18. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Antoon Stokkers.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa 1996) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 94 ääntä puolesta, ja 5 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

Edellä mainittuja direktiivejä koonnetaan parhaillaan. Komissio on tehnyt neuvostolle aiheesta ehdotuksia, joita komitea on puoltanut jo 28. helmikuuta 1996 antamassaan lausunnossa (CES 257/96).

Kyseiset direktiivit koskevat lyhenteen ”ETY” käyttöä pakkauksiin ja etiketteihin liittyvissä säännöksissä.

Koska Maastrichtin sopimuksessa termi ”Euroopan talousyhteisö” korvattiin termillä ”Euroopan yhteisö”, tämä tulisi tehdä myös kyseisissä direktiiveissä.

Jäsenvaltioiden tulee tehdä kyseinen puhtaasti muodollinen muutos kansalliseen lainsäädäntönsä, jotta voi-

daan käyttää etikettejä, joissa lukee lyhenne ”EY” lyhenteen ”ETY” sijaan. Kun muutokset on tehty nykyisiin direktiiveihin, ne työstetään koontiehdotukseen.

2. Komission ehdotuksen sisältö

Komissio ehdottaa, että direktiivien asiaa koskevissa säännöksissä korvataan lyhenne ”EY” lyhenteellä ”EY” ja että jäsenvaltiot veloitetaan täyttämään direktiivien vaatimukset viimeistään 1. heinäkuuta 1996.

Uusien etikettien välittömästä käyttöönotosta aiheutuvien taloudellisten seuraamusten rajoittamiseksi ehdotetaan, että sellaisia etikettejä, joissa on lyhenne ”EY”, voidaan käyttää 31. joulukuuta 1996 asti.

3. Huomautuksia

3.1. Koska vakauttamisdirektiiviä ei tarvitse muuttaa kansalliseen lainsäädäntöön, nykyiset direktiivit tulee sovittaa tällä hetkellä voimassa olevaan terminologiaan ennen kuin ne koonnetaan.

Samasta syystä ehdotettua muutosta ei voida tehdä vireillä olevaan koontiehdotukseen pelkästään muodollisena järjestelyinä.

3.2. Komitea kannattaa komission ehdotuksen tavoitteita ja henkeä, mutta tekee seuraavat huomautukset sen konkreettiseen sisältöön.

3.3. Jäsenvaltioille annettu takaraja ehdotettujen muutosten tekemiseen eli 1. heinäkuuta 1996 on jo ohi ja siitä on siten mahdoton pitää kiinni.

Komitea huomauttaa, että samanlainen muodollinen muutos tulee tehdä direktiivin 67/548/ETY muutosehdotukseen koskien vaarallisten aineiden pakkausta ja etikettejä.

Neuvoston aiheesta 4. maaliskuuta 1996 päättämässä yleisessä kannassa (EY) N:o 18/96 on mainittu 1. kesäkuuta 1998 takarajana, johon mennessä muutokset tulee siirtää kansallisiin lainsäädäntöihin.

Selkeyden vuoksi ja jotta säännökset voidaan toteuttaa liike-elämässä tehokkaasti, komitea vaatii, että eri direktiiveihin määrätään sama takaraja kansalliseen lainsäädäntöön tehtäville muutoksille.

3.4. Komission ehdotuksessa annetaan vain puolen vuoden siirtymäaika uusien säännösten voimaantulon jälkeen sellaisten vielä varastossa olevien etikettien käytölle, joissa on lyhenne ”ETY”.

Kyseinen siirtymäaika on liian lyhyt.

Ottaen huomioon liike-elämälle aiheutuvat taloudelliset seuraukset on toivottavaa, että aikarajaa siirretään vähintään kokonaisen markkinointivuoden verran siitä päivämäärästä, josta alkaen muutetut säädökset tulee olla kansallisissa lainsäädännöissä.

Komitea viittaa tässä kohdassa muutenkin yllä mainittuun neuvoston yleiseen kantaan vaarallisten aineiden etiketeistä, joita koskeva siirtymäaika alkaa 1. kesäkuuta 1998 ja päättyy 31. joulukuuta 2000.

Avoimuuden ja liike-elämän tehokkuuden näkökulmasta katsoen on suositeltavaa säilyttää siirtymäajat sama aikaraja eri direktiiveissä.

4. Päätelmä

Ottaen huomioon edellä kohdassa 3 mainitut huomautukset ehdotettuun päivämäärään, joka koskee kansallisiin lainsäädäntöihin tehtäviä muutoksia sekä siirtymäaika, komitea hyväksyy komission ehdotuksen.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) yhteisön kalastus- ja vesiviljelyalaa sekä niiden tuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä koskevien rakenteellisten tukitoimenpiteiden perusteista ja edellytyksistä annetun asetuksen (EY) N:o 3699/93 muuttamisesta neljännen kerran" (1)

(97/C 30/13)

Neuvosto päätti 5. kesäkuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 43 ja 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut maa- ja kalatalousjaosto antoi lausuntonsa 18. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli John Little.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 338. täysistunnessaan syyskuun 25. päivänä 1996 seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 96 ääntä puolesta, ja 9 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 3699/93 annetaan yleiset puitteet kalatalouden ohjausrahaston (KOR) kautta myönnettävälle kalastusalan rakennetuille. Komission viimeisimmän muutosehdotuksen tarkoituksena on tehdä asetukseen kolme erillistä muutosta.

1.2. Asetuksen mukaan sellaiset kalastus- ja kalanviljelyalan myynnin- ja uusien markkinointikanavien edistämistoimet on suljettu KOR:n osarahoituksen ulkopuolelle, joissa viitataan tiettyyn maahan tai tuotantoalueeseen. Komissio ilmoittaa, että vaikka useimmissa tapauksissa avomereltä pyydetyn kalan laatu ei riipu pyyntialueesta, eräillä, erityisesti viljellyillä lajeilla on erityisominaisuuksia, jotka johtuvat kasvupaikasta ja tuotantomenetelmistä. Tällaisissa tapauksissa maininta tuotteen maantieteellisestä tai valmistusalkuperästä antaa kuluttajalle objektiivista tietoa tuotteen erityisominaisuuksista. Näin ollen komissio ehdottaa, että tuensaantiin tulisi olla mahdollisuus edellyttäen, että alkuperäpaikka on rekisteröity asetuksen (ETY) N:o 2081/92 mukaisesti.

1.3. Asetuksen (EY) N:o 3699/93 mukaan tuottajajärjestöille voidaan myöntää tukea toimiin, jotka ovat asetuksessa (ETY) N:o 3759/92 olevan 7 artiklan mukaisia. Viimeksi mainittuun asetukseen ehdotettu uusi 7 b artikla saattaa tuen piiriin kyseisten järjestöjen edustamien tuotteiden laadun ja markkinoinnin parantamissuunnitelmat. Komissio ehdottaa, että uudessa artiklassa viitataan johdonmukaisuuden vuoksi asetukseen (EY) N:o 3699/93.

1.4. Komissio ehdottaa, että koska KOR:n tukiin ei sovelleta maatalouden valuuttajärjestelmään liittyvää ecun muuntokurssia, asetuksessa (EY) N:o 3699/93

pitäisi selkeyden vuoksi muodollisesti mainita, että 1. tammikuuta 1994 alkaen KOR:n tukiin on voitu soveltaa ainoastaan talousarviossa käytettävää ecun laskennallista muuntokurssia.

2. Yleistä

2.1. On kohtuutonta sulkea KOR:n osarahoituksen ulkopuolelle sellaisten uusien myyntikanavien edistäminen, jotka pyrkivät säilyttämään tiedon alkuperämaasta tai -alueesta, mikäli on osoitettavissa, että kyseisillä kalatuotteilla on erityisominaisuuksia, jotka perustuvat kasvupaikkaan ja paikallisiin valmistusmenetelmiin. Näin ollen komitea periaatteessa kannattaa komission ehdotusta laajentaa tukikelpoisuutta tuotteisiin, joilla tunnustetusti on kyseisiä erityisominaisuuksia. Tyydyttävänä ei kuitenkaan voida pitää sitä, että hyväksyntä on mahdollista saada vain rekisteröimällä tuote nykyisessä asetuksessa (ETY) N:o 2081/92 olevia 2 artiklan ja 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

2.2. Komission kaksi muuta muutosehdotusta ovat aiheellisia johdonmukaisuuden ja selkeyden vuoksi.

2.3. Kohdassa 3.2 esitettyä huomautusta lukuunottamatta komitea tukee komission ehdotuksia.

3. Erityistä

3.1. Asetuksesta (ETY) N:o 2081/92 antamassaan lausunnon (2) komitea suhtautui myönteisesti maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellistä ja muuta alkuperää koskevien merkintöjen säilyttämiseen ja kannatti asetuksen yleistä lähestymistapaa ja laajuutta. Periaatteessa kalataloustuotteita ei ole suljettu kyseisen suojan ulkopuolelle, mutta ymmärtääksemme yhtäkään tuotetta ei ole tähän mennessä rekisteröity

(1) EYVL N:o C 178, 21. 6. 1996, s. 20.

(2) EYVL N:o C 269, 14. 10. 1991, s. 62.

asetuksen 2 ja 6(3) artiklan mukaisesti. Nykyään ei ole mahdollista rekisteröidä mitään avomerellä pyydettyä kalaa tällä tavoin, koska se ei täytä maantieteellistä ehtoa, joka määritellään 2.2 artiklassa, ja poikkeusmääräaika, josta säädetään 2.4 ja 2.7 artiklassa, on jo ohitettu. Tukikelpoisuuden laajentaminen koskisi näin ollen ainoastaan viljeltyjä lajeja, jotka kuuluvat 2.2 artiklan piiriin.

3.2. Kun avomereltä pyydetystä kalasta tehdyillä tuotteilla on erityisominaisuuksia, jotka johtuvat tuo-

tantomenetelmästä ja kun 2.4 artiklan poikkeusehdot täyttyvät, näille kalatuotteille pitäisi olla oikeus saada samanlaista KOR:n tukea kuin viljellyille tuotteille. Komissio tuntuu myöntävän tämän seikan ehdotuksensa perusteluissa. Komitean mielestä komission tulisi ehdottaa neuvostolle asetuksessa (ETY) N:o 2081/92 olevan 2.7 artiklan muuttamista siten, että mereltä pyydettyä kalaa, jolla on mainittuja erityisominaisuuksia tai joka muutoin täyttää 2.4 artiklan ehdot, ei suljettaisi rekisteröintioikeuden ulkopuolelle.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta:

- ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) sitruunajalosteiden kaupan pitämisen edistämiseen tarkoitettujen erityistoimenpiteiden säätämisestä annetusta asetuksesta (ETY) N:o 1035/77 poikkeamisesta markkinointivuonna 1996/1997”, ja
- ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) asetuksen (EY) N:o 1543/95 muuttamisesta soveltamisjakson osalta”⁽¹⁾

(97/C 30/14)

Neuvosto päätti 10. heinäkuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 43 ja 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainituista ehdoruksista.

Asian valmistelusta vastannut maa- ja kalatalousjaosto antoi lausuntonsa 5. syyskuuta 1996. Esittelijänä oli Giuseppe Pricolo.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa 1996) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 101 ääntä puolesta, 1 vastaan, ja 4 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Yhteisön nykyinen sitruhedelmäjaloiteiden tukijärjestelmä koskee sellaisille jalostusyriyksille annettavia palkkioita, jotka ovat solmineet sopimuksen sitruhedelmien tuottajien kanssa taaten niille toimituksen yhteydessä yhteisön vähimmäishinnan.

1.2. Tällainen tukitoimi katsotaan ”rahalliseksi tasoitukseksi”, koska sillä on määrä korvata yhteisön tuot-

teen ja kilpailevien kolmansien maiden tuotteen välinen, raaka-aineesta johtuva hintaero. Kolmansien maiden tuotteet ovat tunnetusti muita kilpailukykyisempiä matalien palkkojen vuoksi.

1.3. Viime vuoden maataloushintojen määrittelyn yhteydessä neuvosto antoi asetuksella (EY) N:o 1543/95 jäsenvaltioille vapauden maksaa markkinointivuonna 1995/1996 ns. ”jalostuspalkkion” suoraan appelsiinien, mandariinien ja klementiinien tuottajille, koska maataloustuottajille maksettavien vähimmäishintojen maksu oli jonkin verran myöhästynyt.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 208, 19. 7. 1996, s. 16-17.

1.4. Neuvostolle esittämässään kahdessa asetusehdotuksessa komissio korostaa mahdollisuutta ulottaa markkinointivuonna 1996/1997 tasoitusmekanismi suoraan maataloustuottajiin jalostajien sijaan ja pidentää koskemaan koko markkinointivuotta 1996/1997 määräys, joka sallii tämän poikkeuksen soveltamisen appelsiineihin, mandariineihin ja klementiineihin.

2. Yleistä

2.1. Komitea kannattaa komission pyrkimystä soveltaa yleisesti koko sitrushedelmäalaa poikkeussäännöstä, jonka avulla jäsenvaltiot voivat maksaa tasausmaksuja suoraan sitrushedelmien tuottajille.

2.2. Vaikka komitea kannattaa komission ehdotuksia, jotta kyseinen poikkeussäännös olisi voimassa sitrushedelmien markkinointivuonna 1996/1997, se ei kuitenkaan pidä vuosittaisia pidennyksiä tarkoituksenmukaisina, sillä on ilmeistä, että maataloustuottajille maksettavista jalostuspalkkioista on tehtävä pysyvä käytäntö.

2.3. Vähimmäishinnan maksuviivästysten syyt vaikuttavat nykyisin entiseen tapaan.

On tosiasia, että teollinen jalostaja ei maksa tavarasta luovutushetkellä vaan vasta saatuaan jalostuspalkkion.

2.4. Jalostuspalkkion maksu riippuu valvonnasta ja hallinnollistyyppisistä tekijöistä, joten myöhästymisiä maksumenettelyssä on vaikea poistaa. Tämä puolestaan aiheuttaa maataloustuottajille maksuvalmiuden puutetta.

2.5. Komitea toivoo saavansa tässä yhteydessä keskustella asiasta ja kiinnittää neuvoston huomion pakottavaan tarpeeseen tarkistaa sitrushedelmien nykyinen jalostusjärjestelmä yhteisössä. Kokemus on osoittanut, että teollisuus ei aina noudata vähimmäishintaa ja että kertaalleen solmitut toimitussopimukset pannaan täytäntöön supistettuina (keskimäärin 50 prosenttia).

2.6. Komission ehdotukset kyseisen järjestelmän uudistamiseksi ovat oikeansuuntaisia. Komitea toivoo lisäksi, että neuvosto hyväksyy ne nopeasti, jotta markkinointivuodesta 1997/1998 lähtien voidaan soveltaa uutta järjestelmää.

2.7. Kyse on nimittäin siitä, että osapuolet voivat vapaasti sopia hinnasta, jota vastaan sitrushedelmät luovutetaan teollisuudelle. Tällöin luovutaan vähimmäishinnasta ja määrätään ainoastaan ”suora tuki” sitrushedelmien tuottajille. Tämän tuen määrä riippuu toimitusmäärästä (kiloa kohti maksettava tuki) sekä yhteisön poistosta maksamista korvauksista.

3. Erityistä

3.1. Kyseisten kahden asetusehdotuksen yhteiskäsittely ei anna aihetta huomautuksiin vaan vastaa täysin asetettuja tavoitteita.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojaamista annetun asetuksen (ETY) N:o 2081/92 muuttamisesta" ⁽¹⁾

(97/C 30/15)

Neuvosto päätti 2. elokuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 43 ja 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut maa- ja kalatalousjaosto antoi lausuntonsa 5. syyskuuta 1996. Esittelijänä toimi Staffan Nilsson.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 97 ääntä puolesta, 2 vastaan, ja 6 pidättyi äänestämästä.

1. Komission ehdotus

1.1. Komissio ehdottaa (KOM(96) 266 lopull., 12.6.1996), että asetukseen (ETY) N:o 2081/92 sisältyvää, maantieteellisiä merkintöjä ja alkuperänimitysten suojaa koskevaa siirtymäkautta muutetaan.

1.2. Asetuksen nykyisen sanamuodon mukaan kyseinen siirtymäkausi on viisi vuotta asetuksen julkaisemisesta alkaen. Tämä merkitsee, että siirtymäkausi päättyy 25. heinäkuuta 1997.

1.3. Komission ehdotuksen mukaan siirtymäkausi lasketaan alkavaksi päivästä, jolloin komissio lopullisesti hyväksyi rekisteröimisen. Tämän mukaan siirtymäkausi alkoi 12. kesäkuuta 1996, jolloin komissio hyväksyi rekisteröintiehdotuksen asetuksessa säädetyn yksinkertaistetun menettelyn mukaisesti (asetuksen 17 artikla).

2. Taustaa

2.1. Asetuksessa (ETY) N:o 2081/92 säädetään maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojaamista. Kyseiset tuotteet tulee rekisteröidä ja komission tulee päättää asiasta.

2.2. TSK antoi 1991 lausunnon komission ehdotuksesta⁽²⁾. Komitea kannatti ehdotusta ja täydensi sen määräyksiä tietyin lisäyksin.

2.3. Rekisteröinti merkitsee, että tietyt maantieteelliset merkinnät ja alkuperänimitykset voidaan suojata ja niitä saavat käyttää vain määrättyllä alueella sijaitsevat yritykset.

2.4. Jäsenvaltiot saavat asetuksen mukaan säilyttää kansalliset määräyksensä viiden vuoden siirtymäkauden

ajan, mikäli kyseiset tuotteet ovat olleet laillisesti kaupan vähintään viisi vuotta ennen asetuksen julkaisemista ja niiden todellinen alkuperä ilmenee selvästi etiketistä.

2.5. Ensimmäinen rekisteröintiehdotus tehtiin kuitenkin vasta maaliskuussa 1996.

3. Huomioita

3.1. Käsiteltävässä ehdotuksessa maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojaamista annetun asetuksen muuttamisesta puututaan ainoastaan siirtymäkauteen.

3.2. On oleellista, että asetuksen mukainen rekisteröinti tehdään sääntillisesti ja huolellisen tutkimuksen perusteella, mutta selvitysten laatimiseen näyttää kuluneen kohtuuttomasti aikaa, mikä on haitannut asetuksen tarkoitusperien toteutumista.

3.3. Tästä on ollut seurauksena, että yritysten on ollut käytännöllisesti katsoen mahdotonta sopeutua asetukseen, sillä kysymykseen tulevilta seuduilta ei ollut saatu rekisteröitäväksi ainoatakaan nimitystä.

3.4. Tuotteen nimen valitsemisesta ja muuttamisesta voi aiheutua yrityksille paljon kustannuksia niin suorien pakkauskulujen kuin uusien tuotenimien markkinoinnin muodossa.

3.5. Niinpä sopeuttava siirtymäkausi on oikeudellisesti kannalta ehdottoman välttämätön.

3.6. Komissio ehdottaa niin ikään, että koska siirtymäkausi antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden säilyttää kansalliset määräyksensä, sitä sovelletaan myös asetuksen 13 artiklan 1 kohdan a alakohtaan, eikä ainoastaan b alakohtaan. Tämä on oikeaa sopeuttamista.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 241, 20. 8. 1996, s. 7.

⁽²⁾ EYVL N:o C 269, 14. 10. 1991, s. 62.

4. Päätelmät

4.1. Komitea kannattaa ehdotusta siirtymäkauden laskemisesta rekisteröinnin virallistamispäivästä sekä siirtymäkauden soveltamista niin 13 artiklan 1 kohdan a alakohtaan kuin b alakohtaankin.

4.2. Komitea pahoittelee kuitenkin, että rekisteröinti ja niin muodoin asetuksen soveltaminen ovat pahoin viivästyneet.

5. Yhteenveto

5.1. Kysymys merkinnöistä, alkuperänimityksistä ja kuluttajavalituksesta on tullut viime aikoina joka suhteessa yhä tärkeämmäksi sekä tuottajille että kuluttajille.

5.2. Sisämarkkinoiden kannalta yleensä on tärkeää, että tällaisessa tiedotustoiminnassa noudatetaan kaikille yhteisiä markkinasääntöjä. Tärkeää on niin ikään, että komissio kuuntelee avoimesti kuluttajien vaatimuksia. Tämä on ratkaisevaa tuottajien uskottavuuden, markkinakysynnän, kuluttajansuojan ja siten myös työllisyyden kannalta EU:n piirissä.

5.3. Niinpä TSK kehottaa komissiota laatimaan viipymättä uusia säännösehdotuksia maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden alkuperänimitysten käytön laajentamiseksi perustamissopimuksen 38 artiklan (II osasto) mukaisesti, sisämarkkinoiden vahvistamiseksi ja kuluttajien luottamuksen kasvattamiseksi unioni tuotteisiin.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) edellytyksistä joilla muut kuin jäsenvaltiosta olevat liikenteenharjoittajat voivat harjoittaa kansallista maanteiden henkilöliikennettä jäsenvaltiossa" ⁽¹⁾

(97/C 30/16)

Neuvosto päätti 7. helmikuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 75 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut liikenne- ja tietoliikennejaosto antoi lausuntonsa 24. heinäkuuta 1996. Esittelijänä toimi Hubert Ghigonis.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 77 ääntä puolesta, 8 vastaan, ja 6 pidättyi äänestämästä.

1. Uuden asetusehdotuksen pääsisältö

1.1. Asetusehdotuksen tarkoituksena on toisaalta palauttaa voimaan tuomioistuimen kumoama asetusteksti (ETY) N:o 2454/92 ⁽²⁾ ⁽³⁾, toisaalta tuoda siihen uudistuksia, joista tärkeimmät ovat seuraavat:

– lisämääräys sen varmistamiseksi, että liikenteenharjoittajalla on oikeus harjoittaa ammittiaan ilman kansallisuuteen perustuvaa syrjintää,

– "säännöllisen liikenteen" ja "säännöllisen kansainvälisen liikenteen" käsitteiden erottaminen toisistaan, mitä varten mukaan on otettu asetuksesta (ETY) N:o 684/92 ⁽⁴⁾ lainattu säännöllisen kansainvälisen liikenteen määritelmä,

– "satunnaisliikenteen" määritelmä, joka on osittain lainattu asetuksesta (ETY) N:o 684/92; sukkulaliikenne puolestaan on kokonaan poistettu, sillä jäsenvaltioiden kansalliset lait eivät tunne sitä; sukkulaliikenne on sijoitettu ominaisuuksiensa mukaisesti joko säännöllisen tai satunnaisen liikenteen ryhmään,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 60, 29. 2. 1992, s. 10.

⁽²⁾ Asia C-388/92.

⁽³⁾ EYVL N:o L 251, 29. 8. 1992, s. 1.

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 74, 20. 3. 1992, s. 1.

– sovellutusalan ulottaminen säännölliseen liikenteeseen ja kaikenlaiseen säännölliseen erityisliikenteen.

1.2. Uuden ehdotuksen mukaan kabotaasiliikenteen harjoittaminen on sallittua:

- kaikessa satunnaisliikenteessä tammikuun 1. päivästä 1996 alkaen edellyttäen, että kuljetuksista pidetään kuljetuskirjaksi sanottua valvonta-asiakirjaa;
- kaikessa säännöllisessä erityisliikenteessä tammikuun 1. päivästä 1996 alkaen edellyttäen, että liikenteenharjoittajalla on asianmukainen lupa ja että ajoista pidetään kuljetuskirjaksi sanottua valvonta-asiakirjaa;
- säännöllisessä kansainvälisessä liikenteessä muun kuin sijoittautuneen liikenteenharjoittajan harjoittamana tammikuun 1. päivästä 1996 alkaen, mutta ainoastaan vastaanottavan valtion luvalla;
- kaikessa muussa säännöllisessä liikenteessä tammikuun 1. päivästä 1996 alkaen 5 artiklan 2 kohdassa mainituin ehdoin.

1.3. Säännöllisen kansainvälisen liikenteen harjoittamiseen tarkoitetun kabotaasiliikenneluvan myöntämisen ja soveltamisen peruseriaatteen on lainattu asetuksesta (ETY) N:o 684/92. Anomuksen hylkäämisehdot sen sijaan on muutettu. Edellä mainitun asetuksen säännös, jonka mukaan lupahakemus voidaan hylätä, mikäli osoitetaan, että kyseinen liikenteenharjoittaminen voi haitata rautatieliikenteen elinkelpoisuutta vastaavilla suorilla liikenneosuuksilla, on kumottu.

1.4. Kabotaasiliikenteen harjoittaminen jää entiseen tapaan vastaanottavan jäsenvaltion voimassa olevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten alaiseksi.

1.4.1. Säännöllisen kansainvälisen liikenteen piiriin kuulumatonta säännöllistä kabotaasiliikennettä varten ehdotukseen on kuitenkin lisätty uusi erityissäännös (5 artiklan 2 kohta), jonka mukaan kyseisen liikenteen harjoittaminen on, ellei yhteisösäännösten soveltamisesta muuta seuraa, vastaanottavan jäsenvaltion voimassa olevien, kuljetusyhteyksiä, kuljetusten säännöllisyyttä, jatkuvuutta ja tiheyttä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten alaista.

1.4.2. Kohta kabotaasiliikenneoikeutta hakeville liikenteenharjoittajille myönnettävästä todistuksesta on säilytetty ehdotuksessa (6 artikla).

2. Yleistä

2.1. Komitea on tutustunut erittäin kiinnostuneena tähän kabotaasiliikennettä koskevaan uuteen ehdotukseen maanteiden henkilöliikenteen alalla. Komitea panee

ilahtuneena merkille, että palvelutoiminnan vapauttamisen periaatetta on laajennettu, mikä ilmenee verrattaessa uutta ehdotusta nykyisin voimassa olevaan asetukseen (ETY) N:o 2454/92.

2.1.1. Säännöllinen liikenne ei kuulunut edellä mainitun asetuksen sovellutusalueeseen, ja komitea hämmästelee sen nopeaa kaupallista vapauttamista.

2.1.2. Komitea ihmettelee, eikä säännöllisen kabotaasiliikenteen vähittäinen vapauttaminen olisi ollut tarkoituksenmukaisempi ratkaisu.

2.1.3. Kun otetaan huomioon suuret muutokset ja väistämättömät seuraukset, joita uuden ehdotuksen kaltaiset kilpailunvapauttamistoimet aiheuttavat maanteiden henkilöliikennemarkkinoilla yhteisössä ja jäsenvaltioissa, komitea pahoittelee, että komissio ei ole esittänyt raporttia kabotaasiliikenteen tilanteesta asetuksessa (ETY) N:o 2454/92, sen 12 artiklassa mainitulla tavalla ennen uuden ehdotuksen laatimista ja kyseisen ammattialan kuulemista.

2.1.4. Kun edelleen otetaan huomioon, että vastikään on julkaistu asetusta (ETY) N:o 684/92 koskeva uusi muutosehdotus, joka toimii suureksi osaksi perustana kabotaasiliikennettä koskevan uuden ehdotuksen monille säännöksille, komitea on sitä mieltä, että näitä kahta ehdotusta tulisi käsitellä rinnakkain, jotta maanteiden henkilöliikennettä koskevan lainsäädännön eri tekijöihin liittyvien säännösten kesken päästäisiin mahdollisimman suureen yhdenmukaisuuteen.

2.1.5. Asetuksen (ETY) N:o 684/92 muutosehdotus sisältää uusia säännöksiä, jotka koskevat ”liikenteen” määrittystä – mm. sukkulaliikenteen pois jättäminen –, säännöllisen liikenteen harjoittamista varten myönnettävien lupien soveltamisalaa sekä maanteiden henkilöliikennettä varten myönnettävää yhteisön omaa liikennelupaa, jonka tulisi korvata sijoittautumisvaltion toimivaltaisten viranomaisten antamat kansalliset luvat ja osoittaa, että liikenteenharjoittaja on hyväksytty toimimaan maanteiden henkilöliikenteen kansainvälisillä markkinoilla.

2.1.6. Uusien säännösten sisällyttäminen muutosehdotukseen tuo kabotaasiliikennettä koskevaan asetusehdotukseen kokonaisuudessaan niin paljon uutta, että siihen olisi syytä kiinnittää huomiota.

2.2. Komitea esittää kuitenkin vain muutamia huomioita kabotaasiliikenteen muodossa tapahtuvaa maanteiden henkilökuljetusta koskevasta asetusehdotuksesta.

2.2.1. Kabotaasiliikenteen määritelmän osalta komitea toteaa, että ehdotus vahvistaa liikenteenharjoittajan oikeutta harjoittaa ammattiaan ilman kansallisuuteen tai sijoittautumispaikkaan perustuvaa syrjintää, mikä on komitean mielestä kannatettava periaate. Komitea ehdottaa kuitenkin, että ilmausta ”kotipaikka tai muu liike kyseisessä jäsenvaltiossa” selvennetään, sillä samalla liikenteenharjoittajalla voi olla useita kotipaikkoja eri jäsenvaltioissa.

2.2.2. Komitea panee niin ikään merkille, että ehdotuksessa tehdään ero säännöllisen kansallisen kabotaasiliikenteen ja säännöllisen kansainvälisen kabotaasiliikenteen välillä, ja että säännöllisen erityiskabotaasiliikenteen katsotaan ulottuvan rajaseutuja pitemmälle.

2.2.3. Komitean käsityksen mukaan kullakin jäsenvaltiolla on omat, toisistaan poikkeavat sääntönsä, jotka säatelevät pääsyy toisaalta säännöllisille kansallisille liikennemarkkinoille, toisaalta säännöllisille erityisliikennemarkkinoille.

2.2.4. Komitea katsoo niin ikään, että näiden kahden alan uhanalaistamista tulee välttää, sillä ne ovat useissa jäsenvaltioissa ylenmääräistä kilpailua aiheuttavassa vaikeassa tilanteessa. Kyseisiin kahteen palvelumuotoon tulee suhtautua hyvin helläkätisesti.

2.2.5. Komitea ehdottaa, että säännölliselle erityiskabotaasiliikenteelle asetetaan samat ehdot kuin säännölliselle kansalliselle kabotaasiliikenteelle, jota ehdotuksessa käsitellään muuna säännöllisenä liikenteenä.

2.2.6. Niinpä komitea ehdottaa, että kabotaasiliikenteen laajentaminen muun säännöllisen liikenteen alalle lykätään tuonnemmaksi, jotta ala ehtii paremmin valmistautua tulevaan kilpailuun.

2.2.6.1. Jotta ala ehtii paremmin valmistautua tulevaan kilpailuun, on esimerkiksi asetusehdotuksen 4 ja 5 artiklassa kuvatut edellytykset määritettävä selvemmin, jotta kaikille yrittäjille taataan samanlaiset mahdollisuudet markkinoilla.

2.2.6.2. Tähän liittyy myös asetuksessa (ETY) N:o sen 1 artiklassa mainittu kabotaasivapauden "ajoittaisuus", joka olisi mainittava uudessa asetusehdotuksessa tarkemmin määriteltynä.

2.2.7. Säännöllisen kansainvälisen kabotaasiliikenteen osalta komitea on sitä mieltä, että kyseisen palvelutoiminnan ehtoja tulee selkeyttää, jotta vältetään kilpailun kohtuuton kiihtyminen puhtaasti kansallisen

säännöllisen liikenteen – myös kaupunkiliikenteen – alalla.

2.2.8. Kabotaasiliikenteen soveltamismenetelmien ja liikennelupien myöntämisen osalta komitea toteaa, että ehdotuksessa luodaan kaksi erilaista menettelytapaa: toinen kansainvälistä, toinen säännöllistä kansallista kabotaasiliikennettä varten.

2.2.8.1. Sovellutus- ja lupamenettely on viimeksi mainitussa tapauksessa ankarampi. Menettelytapaehdotusta vaivaa kuitenkin selkeyden puute. Asiasta mahdollisesti kiinnostuneet liikenteenharjoittajat törmäävät sen kohdalla moniin epävarmuustekijöihin, mikä voi aiheuttaa tilanteen, jossa kabotaasiliikennettä on hankala valvoa.

2.2.8.2. Kyseinen menettely on vaarassa johtaa viidetoista erilaisen kabotaasijärjestelmän muodostumiseen, mikä aiheuttaa varmasti kilpailuvääristymiä eri kansallisuutta olevien liikenteenharjoittajien välillä. Kansalliset säännöt kaipaavat näin ollen mahdollisimman pikaista yhdenmukaistamista kansallisten liikenneyritysten kilpailuedellytykset huomioon ottaen.

2.2.9. Valvonta-asiakirjojen osalta komitea toteaa, että maanteiden henkilöliikenteen harjoittamista varten tarvittavan uuden yhteisöluvan lisäksi asetusehdotuksessa kaavailaan kabotaasiliikenteen harjoittajalta vaadittavan todistuksen säilyttämistä.

2.2.10. Komitea katsoo, että valvonta-asiakirjojen lukumäärä tulisi supistaa mahdollisimman vähin liikenteenharjoittajien toiminnan helpottamiseksi.

2.2.11. Muistettakoon myös, että komissio esitti tammikuussa "kansalaisten verkkoja" käsittelevän vihreän kirjan, jonka tarkoituksena oli herättää keskustelua yleisökuljetuksista ja sitä koskevasta puitelainsäädännöstä. Koska nyt tehty uusi asetusehdotus käsittelee niin ikään yleisökuljetuksia, komitea pahoittelee, että komissio ei odottanut kyseisten keskustelutilaisuuksien tuloksia esittääkseen alaa koskevia uusia säännöksiä, ja edellyttää, että komissio ottaa joka tapauksessa huomioon komitean lausunnon edellä mainitusta viherestä kirjasta.

3. Muutosehdotukset

Ehdotuksen teksti	TSK:n ehdottama teksti
<p>1 artiklan ensimmäinen luetelmakohta</p> <p>"Toisen lukuun maanteiden henkilöliikennettä harjoittavalla liikenteenharjoittajalla,</p> <p>— joka on sijoittautunut jäsenvaltioon, jäljempänä 'sijoittautumisjäsenvaltio', kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, ja"</p>	<p>1 artikla</p> <p>"Toisen lukuun maanteiden henkilöliikennettä harjoittavalla liikenteenharjoittajalla,</p> <p>— joka on sijoittautunut yhteisön siihen jäsenvaltioon, jossa sen toiminnan painopiste tai kotipaikka on, jäljempänä 'sijoittautumisjäsenvaltio', kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, ja"</p>

Ehdotuksen teksti

3 artiklan 2 kohta

"Edellä 2 artiklan 1 kohdassa määritelty säännöllinen liikenne edellyttäen, että sitä harjoittaa yritys, joka ei ole sijoittautunut vastaanottavaan jäsenvaltioon säännöllisen kansainvälisen liikennetoiminnan yhteydessä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 684/92 mukaisesti."

3 artiklan 3 kohta

"Muu säännöllinen liikenne."

5 artiklan 1 kohta

"Tiettyjen matkustajaryhmien, kuten esimerkiksi koululaisten, lasten ja liikuntarajoitteisten kuljetukseen liittyvät määräykset."

Bryssel, 25. syyskuuta 1996

TSK:n ehdottama teksti

3 artiklan 2 kohta

"Edellä 2 artiklan 1 kohdassa määritelty säännöllinen liikenne (– –) neuvoston asetuksen (ETY) N:o 684/92 mukaisesti ja lisäksi edellyttäen, että lupa kabotaasiliikenteen harjoittamiseen myönnetään ainoastaan sellaisille ajoneuvoille, jotka ajavat säännöllisen kansainvälisen liikenteen piiriin kuuluvan matkaosuuden kokonaisuudessaan."

3 artiklan 3 kohta

"Muun kuin 2 kohdassa määritetyn säännöllisen liikenteen osalta neuvosto tutkii tilanteen uudestaan 13 artiklassa mainitun kertomuksen valmistuttua ja erityisesti jäsenvaltioiden soveltamat kansalliset säädökset huomioon ottaen."

5 artiklan 1 kohta

"Tiettyjen matkustajaryhmien, esimerkiksi koululaisten, lasten, liikuntarajoitteisten, työssäkäyvien, sotilashenkilöiden ja heidän perheittensä kuljetukseen liittyvät määräykset."

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Opinion of the Economic and Social Committee on the "Role of the EU in urban matters"

(97/C 30/17)

On 26 October 1995 the Economic and Social Committee, acting under Rule 23(3) of its Rules of Procedure, decided to draw up an Opinion on the "Role of the EU in urban matters".

The Section for Regional Development and Town and Country Planning, which was responsible for preparing the Committee's work on the subject, adopted its Opinion on 25 June 1996. The Rapporteur was Mr Vinay.

At its 338th Plenary Session (meeting of 25 September 1996), the Economic and Social Committee adopted the following Opinion by 89 votes to one.

1. Political and cultural thinking on urban matters**1.1. Background**

1.1.1. Since the end of the 1980s, the European institutions have shown a growing interest in urban matters. In 1989 the European Commission launched the first programme of innovative measures, and this led three years later to the Europe 2000 paper and the framing of the Urban Community initiative.

1.1.2. The 1990 Commission Green Paper on the Urban Environment ⁽¹⁾ launched an in-depth consideration of the ways cities were developing, and stressed the need to make the quality of the urban environment and the well-being of city dwellers a key objective of socio-economic development. This point was clearly highlighted in the relevant ESC Opinion ⁽²⁾.

1.1.3. The Europe 2000 paper, issued in 1992, provided an initial outline of the Community's urban system. It was followed two years later by Europe 2000+ which fleshed this out and focused on cooperation and development prospects ⁽³⁾. The Committee issued Opinions on both these papers. The Opinions stressed the strategic importance of the European Spatial Development Perspective (ESDP), and the need for participation ⁽⁴⁾.

1.1.4. In 1993 the OECD and the European Foundation for the Improvement of Living and Working

Conditions looked at the subject of partnership in cities. They analyzed the main features of urban policies in Europe, with special reference to the goals of economic efficiency, social equity, and control of externalities. The proceedings identified a conflict between policies of excellence and social cohesion policies, and a risk that the new world economic order would isolate and weaken urban communities ⁽⁵⁾.

1.2. Current thinking

1.2.1. The 1994 Oslo conference and Leipzig informal council of Ministers responsible for regional policies and spatial planning stressed the value of a European spatial planning policy. Also in 1994, the European Commission made a first stocktaking of Community action in urban areas, listing over 40 schemes that were of direct or indirect concern to large and medium-sized cities. Almost all major cities and many medium-sized ones are involved in schemes promoted by the Commission. It is indeed true that "cities have during the last few years increasingly benefited from Community actions, both in financial and policy terms" ⁽⁶⁾. However, it should be pointed out that although most of these activities are carried out in cities, they were not specifically devised for them.

1.2.2. Most of the programmes under which measures have been carried out in cities relate to specific sectors (youth employment, technological innovation, etc.), and

(1) Commission Communication entitled Green Paper on the Urban Environment, 1990.

(2) OJ No C 269, 14. 10 1991.

(3) Commission of the European Communities, Europe 2000 — Outlook for the Development of the Community's Territory, 1992. Europe 2000+ — Cooperation for European Territorial Development, 1994.

(4) OJ No C 301, 13. 11. 1995.

(5) OJ No C 153, 28. 5. 1996.

(6) European Commission DG XVI, Community activities in urban matters. The development of the urban system and the urban dimension in Community policies, 12. 9. 1994.

although they have significantly boosted competitiveness, employment and local quality of life, they have rarely constituted a real strategy for the urban system as a whole.

1.2.3. The ideas of the committee of senior officials of the European conference of regional and spatial planning Ministers (CEMAT) and of the preparatory committee for the UN Conference on human settlements (Habitat II) are of particular relevance to political and cultural thinking on urban matters. In 1995 CEMAT held a seminar on public participation in regional and urban planning. The seminar elucidated the principle that local communities and socio-economic representatives had a right to take part in the framing of spatial planning decisions which affect local quality of life and economic development prospects⁽¹⁾. The preparatory committee for the Habitat II conference advocates an intersectoral approach, in which housing and urban planning policies dovetail with those for sustainable development and competitiveness⁽²⁾.

1.3. *New prospects*

1.3.1. In July 1995 the Committee of the Regions adopted an Opinion on Urban development and the European Union⁽³⁾. The Opinion began by pointing out that "urban areas are the location of some of the most innovative economic actions in the European Union" and that "they are central to the economy of their regions and states and to the competitiveness of the whole of the European Union". The COR went on to note that there was an "urban deficit in the Treaty" and called for a new Treaty chapter "which facilitates the coordination of current activities into a coherent urban policy". More specifically, the COR proposed new provisions on urban development, transport, economic and social cohesion, environment policy, trans-European networks, public health, cultural policy, multicultural society and subsidiarity.

1.3.2. With reference to the subsidiarity principle, the COR explained that an EU urban policy would not seek

to diminish local or regional powers, but rather to coordinate existing EU powers. It would "provide a legal duty for the Commission to coordinate the impact of its existing policies in urban areas, ensure that existing EU policies complement the work of local and regional authorities and help promote the needs of urban areas in the EU."⁽⁴⁾

1.3.3. A few months later, at the Madrid informal Council of Ministers responsible for regional policies and spatial planning held at the end of 1995, the Commissioner for regional policies and cohesion noted that spatial planning at EU level could not simply be the sum of 15 national approaches; it had to distil them into a unified approach building on major points of convergence but also on the diversity and special features of that territory.

1.3.4. With reference to the significant spatial and urban impact of Community policies, the Commissioner emphasized the need to make these policies more mutually consistent and complementary, so as to ensure their effectiveness throughout the EU, based on a unified approach to the European dimension of its territory's long-term development.

1.3.5. A further indication of the new and more specific interest in urban issues is the fact that two recent ESC Opinions (one on spatial planning and inter-regional cooperation in the Mediterranean area, and the other on the future of cohesion and the long-term implications for the Structural Funds) highlighted the importance of the EU's urban system for development and economic and social cohesion. The Opinions stressed the need to step up EU action in the urban sector, with a view to promoting the establishment of a more balanced urban network in the Mediterranean and channelling Structural Fund assistance to urban areas in the less developed regions.⁽⁵⁾

2. EU activities in the urban sector

2.1. *Current activities*

2.1.1. The growing concern which EU bodies have shown for urban areas is buttressed by a framework of actions which bear witness to a strong EU commitment. Some 90 % of Structural Fund aid is allocated via the

⁽¹⁾ Council of Europe — CEMAT, The challenges facing European society with the approach of the year 2000: Public participation in regional/spatial planning in different European countries, Bath, UK, 26-27. 4. 1995.

⁽²⁾ UN General Assembly, Preparatory committee for the UN conference on human settlements (Habitat II), Preliminary version of the declaration of principles and commitments and of the Global Action Plan. Habitat Agenda, 26. 10. 1995.

⁽³⁾ Committee of the Regions, Opinion on Urban development and the European Union, Brussels, 19/20. 7. 1995, CdR235/95.

⁽⁴⁾ Ibid. Section IV.1) Subsidiarity.

⁽⁵⁾ OJ No C 133, 31. 5. 1995 and OJ No C 153, 28. 5. 1996.

CSFs, and a large part of this aid is channelled to cities. Moreover, the EU has launched 13 Community initiatives which take up 9% of European funds, including the Urban initiative designed specifically for cities.

2.1.2. However, not enough is known about the effective targeting and impact of Community urban development measures to accurately assess the "yield" of these investments in terms of economic development, employment, social cohesion, better infrastructure and services, enhancement of the urban environment, participation of all the economic, social and cultural groups directly involved,⁽¹⁾ and consistency of EU and national, local and regional measures.

2.2. *Innovative regional development measures and urban pilot projects*

2.2.1. In tandem with the framing of a new Community approach to spatial planning and to the development of urban areas, the Commission adopted a programme of innovative measures for the period 1995-1999 (Article 10 of the ERDF), funded out of a reserve equivalent to 1% of Structural Fund resources. The programme includes action lines for spatial development planning and urban policies.

2.2.2. The first operates at national or transnational level, and uses a cross-sectoral approach to provide an overall view of the spatial impact of Community policies and anticipate possible obstacles to, or contradictions with, the overriding objective of economic and social cohesion⁽²⁾. Mention is also made of the multisectoral nature of these measures and the need for an overall view of them and — more importantly — of their effects⁽³⁾.

2.2.3. The second subject, urban pilot projects, refers specifically to cities, as they "are the main focus and source of economic development, technological innovation and public services". However this strand seems

to focus on specific areas and themes rather than on the urban tissue in general.

2.2.4. Comparison of the two strands reveals rather a leap in scale. The urban structure as a whole does not seem to be fully addressed either by the first strand (too broad, and concentrating mainly on economic aspects) or by the second (too narrow and sectoral). Even so, EU activity in urban areas seems extremely extensive: as well as the many programmes mentioned above, over 130 urban projects are expected to be started or completed during the period 1995-1999⁽⁴⁾.

3. The case for a European urban policy

3.1. *Basic policy references and the central role of local development*

3.1.1. The emergence of a new approach to spatial and urban development can be traced to two papers marking the break between the spatial and urban policies of the 1980s and the new policy outlook that began to emerge in the early 1990s. These are the White Paper on Growth, Competitiveness, Employment — The Challenges and Ways Forward into the 21st Century, and the European Community Programme of Policy and Action in relation to the Environment and Sustainable Development.

3.1.2. Under the new approach, a region is not merely a site for sectoral measures. Rather, it provides an overall implementing framework for policies designed to combine economic development, social and economic cohesion, employment, enhancement and protection of the environment, and so on. Local development is thus a key feature of the new sustainable development mode advocated in the White Paper.

3.1.3. The ESC Opinion on local development initiatives and regional policy takes a similar line, and points out that the distinguishing feature of local development is its ability to "harness all the various local resources available" and "boost the capacity of a specific area to find its own development path"⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Hereafter referred to as the "socio-economic partners".

⁽²⁾ European Commission, Regional Policies and Cohesion, Guide to innovative actions for regional development (Article 10 of the ERDF) 1995-1999. ECSC-EC-EAEC, Brussels, 1995. See in particular Part I — Spatial planning measures, second paragraph.

⁽³⁾ The themes mentioned as relevant to spatial planning include the urban system and public amenities, broad-scale infrastructure, economic activity, the historical and artistic heritage, and regulatory aspects.

⁽⁴⁾ European Commission, Regional Policies and Cohesion, Guide to innovative actions for regional development (Article 10 of the ERDF) 1995-1999. ECSC-EC-EAEC, Brussels, 1995. Part 2, Urban pilot projects, Paragraph IV.

⁽⁵⁾ OJ No C 18, 22. 1. 1996, Points 2.1.2 and 2.1.3.

3.2. *The specific features of urban development policies*

3.2.1. Within local development strategies, the special nature of urban development policies lies in their ability to dovetail local development objectives with the development and enhancement of urban areas, protecting their historical and cultural heritage and strengthening their residents' sense of local identity and involvement in decisions which affect their development and quality of life.

3.2.2. Hence, urban development policies use sectoral measures as building-blocks in a wider scheme to bring development and balance, this being the prerequisite for securing sustainable development and cohesion at local level. Urban planning thus provides a framework for consistent policy-making in different sectors and different tiers of authority (Community, national, regional and local level) and for checking that these policies are compatible with social, economic and environmental development⁽¹⁾.

3.3. *The European dimension of urban policies*

3.3.1. It is clear from the above that the more general aspects of urban development policies, namely those related to the capacity to combine economic development, social cohesion and quality of the urban environment, have a European dimension not because they involve supranational measures, but because such policies concern principles, factors and conditions which are of strategic importance for the development prospects of the whole EU and for the quality of life of the European public.

3.3.2. Hence the need to give urban policies a European dimension does not derive from the need to encourage action in a specific area of infrastructure or improve the quality of urban life or even to protect and enhance the cultural heritage of Europe's cities. These aspects, while extremely important, can be handled at local, regional or national level, according to the systems of each Member State.

3.3.3. The Committee considers that the European dimension of urban policies stems from the need to facilitate the framing and dissemination of integrated urban development strategies based on the key principles which the EU has adopted to tackle the challenges of the 21st century. In this context, policies for developing

Europe's urban areas are crucial for social development, for improving economic conditions and, in particular, for improving the quality of life of EU citizens. These policies can assist needy urban areas by responding to the requests and needs voiced by the Member States and local and regional authorities.

3.4. *From individual cities to an EU urban system*

3.4.1. There is a second set of reasons why urban policies need to have a European dimension. A recent Commission study shows that despite the Community's best efforts, many of Europe's lagging regions have been unable to close the gap with the more developed regions⁽²⁾. Similar conclusions are set out in the fifth periodic report on the social and economic situation and development of the regions of the Community⁽³⁾.

3.4.2. Spatial imbalances, especially those between cities, place extremely heavy burdens on the public purse in each country, in the form of assistance to local communities who are unable to close the development gap.

3.4.3. Over the long term, competition-driven development which is not tempered by complementarity or cooperation is unsatisfactory both economically and socially. The Commission paper on Community activities in urban areas singles out "cooperation and complementarity rather than competition between cities" as one of the prerequisites for urban development and regeneration⁽⁴⁾.

3.4.4. Economic globalization and the growing number of transnational networks of cities which cooperate in economic development schemes make it vital that strategies and guidelines for cooperation and urban partnership be drawn up jointly at European and

⁽¹⁾ OJ No C 301, 13. 11. 1995.

⁽²⁾ European Commission, Regional Policies and Cohesion, Cohesion and the development challenge facing the lagging regions.

⁽³⁾ European Commission, Competitiveness and cohesion: trends in the regions. Fifth periodic report on the socio-economic situation and development of the regions of the Community, 1994.

⁽⁴⁾ European Commission DG XVI, Community activities in urban matters. The development of the urban system and the urban dimension in Community policies, 12. 9. 1994, p. 1.

national level, so as to prevent any further imbalances in the EU's urban ecosystem.

4. Problems, needs and opportunities for action

As part of the activities of the Italian Council Presidency, the Committee's Study Group was invited by the Ministry for Public Works' General Directorate for Coordination of Spatial Planning to hold a working meeting in Rome. The meeting was also attended by representatives of the socio-economic partners, the national, regional and local authorities responsible for urban policies, and other interest groups. Following this meeting, and in the light of the above comments, the Committee has pinpointed certain strategic urban development issues which it feels call for specific Community intervention⁽¹⁾.

4.1. *Competition and cooperation: city networks and cohesion between cities*

4.1.1. Economic globalization is increasingly exposing urban communities to national and international competition, and the effects of this competition are becoming more immediate and more intense. Also, in highly developed countries, economic growth is not directly or mechanically linked to employment growth improvements in quality of life, social progress or improvement of the environment in which we live.

4.1.2. Urban development strategies must thus address four different problems:

- I) the vulnerability of urban communities to the local effects of the global economy encourages them to innovate and become more competitive, but this calls for a suitable range of planning abilities, resources and skills, without which the prospects of success are poor;
- II) the scope for development using only factors that are available locally appears increasingly narrow. However, the new information technologies (telematics, teleworking) make it possible to combine and reinforce factors located in different regions and countries and build a single development strategy;
- III) the increasing pace of change and innovation can bring rapid improvements in competitiveness and quality of life, but adjusting to the speed of innovation is becoming more and more difficult;

⁽¹⁾ Study Group meeting held on 9-10. 5. 1996 at the headquarters of the National Economic and Labour Council (CNEL).

- IV) a high level of efficiency is required of infrastructure, production facilities, administrative headquarters and R&D centres, as these are essential for urban competitiveness and economic development. This requires major investment and a clear selection of priorities.

4.1.3. The Committee therefore feels that urban cooperative networking should be encouraged. The aim should not be to neutralize the drive for competitiveness, but rather to enable the entire EU urban system to find a development path based on complementarity and the search for a competitiveness that does not create a gap which would end up by weighing heavily on the community's resources, bringing further damaging social and economic fragmentation⁽²⁾. In this context, cooperation between European cities focuses on improving quality of life and boosting the EU's ability to compete with other developed countries (such as the United States and Japan) and the industrializing countries.

4.1.4. Moreover, given the prospective EU accession of central and eastern European countries and the increasingly close ties between the regions and cities of the Mediterranean⁽³⁾, it would be worth devising specific measures to promote partnership with cities in these regions, both to advance and guide cooperation with future Member States and to provide more systematic cooperation between Mediterranean countries and regions.

Lastly, the Committee points out that some cities are subdivided into a (sometimes large) number of administrative districts. In such cases, cooperation between the various local authorities which run parts of the same city is vital, and should be encouraged by means of pilot projects and dissemination of information on the most successful schemes.

4.2. *The urban partnership*

4.2.1. Generalized pruning of public spending on infrastructure and services has encouraged — and in

⁽²⁾ Here it is worth noting the important contribution which city-twinning schemes have made to the integration of the EU's urban system.

⁽³⁾ For instance, the recent Rome and Barcelona conferences on cooperation between Mediterranean regions.

some cases made necessary — the spread of partnership schemes between public and private bodies, aimed at developing infrastructure and services and thus helping the whole local community.

4.2.2. More generally, urban partnership can encourage coordinated development planning which, if properly oriented, can guide urban development at a time of decreasing State involvement in sectors of key importance for development and economic and social cohesion and for improving the urban environment and quality of life.

4.2.3. The Committee thus highlights the case for encouraging forward-looking urban partnership schemes that can boost the involvement of national, regional and local authorities in key socio-economic development sectors (basic amenities, research and innovation facilities, transport and telecommunications infrastructure, improvement of the environment and of town planning, protection of cultural assets, etc.) by bringing in private professional, organizational and financial resources for schemes which meet the interests of the local community. Here the Committee stresses that the public/private partnership can be greatly facilitated if the relevant authorities act in a prompt, transparent and consistent manner.

4.3. *Subsidiarity*

4.3.1. The trend for cities to form transregional and transnational networks will lead local and regional authorities in different countries to cooperate more and more often in the framing and implementation of jointly agreed development projects. In such cases, the partnership problems of any network are compounded by the diversity of national legislation and of national interpretations of the subsidiarity principle.

4.3.2. Here the Committee feels that the EU could provide encouragement, drawing up guidelines and establishing a conduit for pooling experience of inter-institutional consultation and partnerships and assessing whether successful schemes can be replicated elsewhere. The Committee considers that when defining development strategies and activities, the EU should use appropriate consultation arrangements that will enable it to

benefit from the experience of local and regional authorities and the recommendations put forward by them and their associations.

4.4. *Participation*

4.4.1. As noted above, economic globalization makes urban communities more vulnerable to the local effects of national and transnational development programmes. The interplay of these measures and local socio-economic development prospects make it more difficult to ensure that the socio-economic players play a proper part in the framing of decisions which affect the social, economic, environmental and town-planning development of their areas. In such circumstances:

- the basic information needed to assess effects and implications tends to be rather complex, as it concerns not just one city but all the cities directly or indirectly affected by the relevant scheme;
- participation is hampered by the fact that decisions and options are prompted by large-scale guidelines and needs and affect more than one community.

4.4.2. In this connection, the Committee thinks it vital that the EU foster at local level:

- increased transparency and a greater public say in urban development decisions;
- involvement of the socio-economic partners, as stipulated in the framework Regulation of the Structural Funds.

4.4.3. It is also worth noting that Europe is a gateway for large numbers of third-country migrants whose cultures, expectations and systems of values are sometimes very different from those of the host community. Many regions of Europe are assuming a multicultural nature which could promote social and economic development. However, this requires the establishment of specific types of participation, tailored to the differing cultural models and designed to foster and support the integration process⁽¹⁾.

4.4.4. In this context, the quality of the information made available and the transparency of participation in

⁽¹⁾ A further, albeit indirect, boost to the integration process can be provided by the partnership with Mediterranean cities mentioned in Point 4.2 above.

decisions are vital not only for democracy but also for integration and multicultural cohesion.

4.5. *Strategies for combining objectives of economic excellence with objectives of social equity*

4.5.1. As infrastructure and service networks become more important for economic development, cities are increasingly seen as an engine for creating conditions conducive to economic competition. This may lead some authorities to give economic excellence greater priority than cohesion, solidarity and the socio-cultural development of the local community. The result may be a clash between economic development and social development, between objectives of efficiency and objectives of equity⁽¹⁾.

4.5.2. Without a strategy to effectively exploit the impact of individual measures on the wider urban structure and marry competitiveness with economic and social cohesion, any resources committed to solidarity and improving the urban environment will — at least in the short term — mean a reduction in the resources available for improving economic efficiency and competitiveness.

4.5.3. Hence one of two situations will emerge: where the capacity to define and implement integrated urban development strategies is poor, economic excellence and social equity tend to be mutually exclusive. Where local authorities' planning and implementation capacity is good, the two objectives can be reconciled by taking in hand and exploiting the direct and indirect effects of the measures (management of externalities)⁽²⁾.

4.5.4. In the absence of policies to assist less developed cities, or those with a limited capacity to plan and administer integrated urban development strategies, the abovementioned situation can aggravate the imbalances in the EU's urban system. In this context, the Committee, mindful that the prime aim of urban development is to improve quality of life, calls for the establishment of a twofold system of criteria and guidelines.

— Firstly, for boosting the capacity to combine competitiveness and economic and social cohesion in integrated urban development projects, by means of training schemes and by the promotion of pilot schemes and studies.

— Secondly, for setting up networks to monitor, compare and assess the techniques, methods and results of these policies in different cities, and to disseminate the most successful ones.

4.6. *Sustainable development and social cohesion at urban level*

4.6.1. This raises the question of the conditions most conducive to sustainable urban development. The Committee thinks that in the long term, non-integrated development policies focusing on economic excellence, social cohesion or enhancement of the urban environment would bring growing burdens which an increasing number of Member States would be unable to sustain.

4.6.2. Sustainable urban development concerns not only the environment, but also economic and social factors, and must be tackled as a whole. The Committee feels that the serious socio-economic imbalances and urban and environmental decay afflicting many cities call for urban development schemes that establish the practical, economic, administrative and technical prerequisites for an improvement in social cohesion and the environment. Support should therefore be given to pilot projects and experience-pooling which, while accommodating the special features of individual EU cities and the radical differences between them, foster the sustainable development of urban areas.

4.6.3. Also relevant here are spatial planning policies which foster a more balanced distribution of services and infrastructure and improve the built environment in order to reduce — and if possible eliminate — the

⁽¹⁾ Organization for Economic Cooperation and Development — European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Partnership for People in Cities. Proceedings of a Joint Conference, Dublin, 18-21. 10. 1993.

⁽²⁾ OJ No C 153, 28. 5. 1996.

environmental and social dereliction and decay which beset some inner cities, dormitory towns and suburbs ⁽¹⁾.

4.7. *Urban development and employment*

4.7.1. It should also be remembered that most of the unemployed live in urban areas and that, while economic development does not automatically boost employment levels, social cohesion and quality of life, there is no doubt that over the longer term, employment and quality of life will not improve without economic development and thus without improving the productivity and competitiveness of urban areas.

4.7.2. It is therefore worth stressing that boosting employment requires the intermeshing of two different types of policy. On the one hand, an environment must be created that will attract new economic activities or extend existing ones, either indirectly (by improving infrastructure and services, accessibility and mobility, the urban environment, safety, etc.) or directly, by fleshing out the opportunities which cities can offer businesses.

4.7.3. On the other hand, economic development potential must be steered towards sectors and forms which provide new jobs that match supply to demand. In particular, the Committee stresses the "virtuous circle" of employment directly created by urban regeneration and reorganization, the ensuing improvement in business competitiveness, and the new jobs which incoming businesses can provide.

4.8. *Urban regeneration and social cohesion*

4.8.1. The congestion, pollution, industrial decline and social alienation found in many cities are bound up with such factors as the growing competition between social groups and between local communities, public

finance difficulties, high unemployment, the widening gap between rich and poor countries and the related migration to Europe's cities from underdeveloped third countries.

4.8.2. In this context, as it becomes more difficult to find public money to provide decent services and infrastructure for the whole community, so there is a tendency to create "privileged" enclaves — sometimes with private sector resources — which provide a quality of life and services not available elsewhere. In this way, cities risk becoming less cohesive units with their residents segregated in separate social groups; above all, they risk ceasing to be places for building and strengthening cultural identity and for social development, places imbued with a sense of history, and centres for the development of technical and managerial skills.

4.8.3. However, urban development creates and redistributes wealth. The development of infrastructure, services and technical and managerial skills can all trigger a gradual regeneration process. Infrastructure and regeneration schemes thus help to increase and redistribute urban amenities and assets by improving services, infrastructure, mobility and the quality of the city landscape and environment.

4.8.4. In many cases, the regeneration process benefits the different social groups in a uniform manner. In others, the redistribution is less effective, with the result that urban development and regeneration may marginalize and impoverish the weakest social groups.

4.8.5. Accordingly, the Committee thinks that a set of criteria and guidelines could usefully be devised for ensuring effective, fair participation in the costs of urban renewal and in the benefits which it brings. Here steps are needed to encourage the upgrading of urban architecture, to promote cultural exchanges and note-swapping on the most effective types of spatial and architectural regeneration schemes, and to ensure real public involvement in development decisions along the lines indicated above.

4.8.6. In particular, the Committee calls for Community measures to raise general awareness:

⁽¹⁾ Urban imbalances take very different forms in different countries and cities. The common thread seems to be the presence of radical disparities in terms of services, quantity and quality of infrastructure, accessibility, and quality of urban areas.

1) of urban quality requirements (job opportunities, quality of services and of the environment, accessibility and mobility conditions, and so on) which should be available for all;

- II) of the most effective urban planning, economic and administrative instruments for triggering systematic urban regeneration processes that meet the above-mentioned requirements;
- III) of the type of actions needed to encourage a balanced social redistribution of the economic results and benefits of urban regeneration.

social cohesion, employment, services and mobility, the urban environment and architecture, or (b) to link up sectoral programmes and activities and tie them to an integrated urban development model;

- V) procedures and instruments should be established for examining the spatial and urban impact of all schemes which directly or indirectly concern cities;

4.8.7. To this end, the Committee asks that criteria and guidelines be devised for easing the transition from support-based strategies for marginalized areas, to strategies designed to secure economically and socially balanced development.

- VI) the urban development projects should be targeted on a specific set of socio-economic goals designed to ensure the maximum impact on employment and the integration of third-country immigrants, and to lessen the marginalization of the weakest groups in society and ease the degradation of the urban environment, as these may pose a serious threat to social cohesion⁽¹⁾;

5. Proposals

5.1. The above considerations presuppose a significant increase in the Community's commitment to urban areas in planning, organizational and financial terms. The Committee recommends the following:

- I) the EU's commitment to urban pilot projects (innovative measures under ERDF Article 10), should be increased, turning these into systematic pilot actions with a strong bias towards overall urban development projects and reinforcing economic and social cohesion both in and between the EU's cities;
- II) in relation to the results of the above pilot schemes, and given the significant impact which the state of cities has on general economic and social cohesion, a distinction should be drawn between Structural Fund objectives (and measures) of a mainly economic nature, designed to reduce regional disparities, and those which focus on urban development and involve the framing and implementation of integrated urban development projects designed to reduce social, cultural, environmental, urban-planning and economic disparities within each city;
- III) the above two action lines should be closely coordinated;
- IV) urban development projects might take one of two forms, being designed either (a) to trigger a general improvement in competitiveness, economic and

- VII) the new Structural Fund action for urban areas should include a specific strand to encourage partnership between EU cities and central/eastern European and Mediterranean cities, to promote cooperation and the establishment of networks between EU cities and those of neighbouring countries, and to help the cities of eastern Europe and the southern Mediterranean to join the European economic relations network;

- VIII) decisive steps should be taken to encourage "horizontal" use of the various sectoral schemes which concern cities. To this end, a forum should be set up between EU, national, regional and local authorities, the socio-economic partners, and other interested parties, to prepare EU intervention strategies for urban areas;

- IX) the European Spatial Development Perspective (ESDP) should also become an instrument for consultations between the EU, Member States, local and regional authorities and socio-economic partners, to hammer out an overall EU strategy for urban areas;

- X) the EU's commitment to urban development and in particular to improvement of economic and

⁽¹⁾ OJ No C 153, 28. 5. 1996.

social cohesion within and between cities,⁽¹⁾ under the Structural Funds, should be significantly increased.

5.2. From the cohesion angle, special attention and funds should also be devoted to cities in less developed regions where socio-economic conditions are particularly poor, per capita GDP is significantly below the EU average and unemployment is extremely high. The imbalances and shortcomings which generally affect all Objective 1 regions are concentrated in these cities, and social disparities and risks of marginalization are particularly great. Community measures to boost economic and social cohesion should therefore be especially intensive in these cities, which should be the subject of detailed surveys by the EU in order to gain a clearer idea of the nature and causes of their social problems and devise possible measures for remedying them.

5.3. The Committee considers that three further conditions need to be met if these objectives are to be achieved:

- i) Since schemes conducted in the same city will only be successful and secure a high socio-economic return on the resources invested in them if they are mutually consistent, the local and regional authorities and socio-economic partners must be directly involved in the framing of development lines, and they must be given explicit, direct responsibility for ensuring that the urban development projects promoted by the EU are fully consistent with those run by the central and local authorities.
- ii) Since the type of urban development action mentioned above is extremely innovative, the Commission needs to give a stronger lead in determining not only objectives and eligibility criteria but also the structural features of urban development projects. In particular, it would be helpful for the Commission to draw up a set of guidelines for the EU urban system and for development strategies based on subsidiarity, cooperation and partnership, economic and social cohesion, and the balance of the EU urban system.
- iii) Lastly, as not enough information is available about the socio-economic, spatial, environmental and infrastructure position of cities to check on the results of the schemes, the EU should set up an experience-swapping network. This would keep the

urban authorities and the socio-economic partners informed about urban development initiatives and experience, and enable them to assess their limitations and potential, to carry out forms of active partnership, and to contribute actively to the framing of increasingly sophisticated and effective intervention strategies.

5.4. Moreover, since urban development projects form a specific part of Structural Fund activity, the Committee stresses the obligation, under Article 4 of the framework Regulation, for each Member State to provide the requisite conditions, instruments and procedures for encouraging the socio-economic partners to play an informed and effective role in the formulation and administration of such projects.

5.5. As regards the case for EU legal competence in this area, the Committee of the Regions has drawn up detailed proposals for revision of the Treaty. However, more systematic, effective action could already be launched under the existing regulatory framework. Also, remembering that the Structural Fund regulations are to be reviewed in 1999, the Committee thinks that any new urban policy action should be decided in close, systematic relation to the reform of the Structural Funds.

5.6. Finally, the Committee wonders whether the launch of a new and more systematic EU strategy for urban areas should be formally enshrined by inserting a specific reference in the Treaty, notably in Articles 130a and 130c.

6. Priority intervention areas

6.1. By way of examples, the Committee has identified two priority intervention areas for improving the condition of EU cities, namely the urban mobility system and the urban environment.

6.2. *The urban mobility system*

6.2.1. The Committee thinks that the Community's aim here should be to overcome the traditional subdivisions between spatial planning and transport planning, and to promote integrated schemes that:

- offer the public — especially the least advantaged groups — satisfactory access to services, leisure areas, jobs and training centres;

(1) OJ No C 153, 28. 5. 1996.

- redesign the traffic system so as to significantly improve safety levels⁽¹⁾;
- lessen the impact of traffic on the environment, which is currently marked by serious air and noise pollution and a severe deterioration in the quality of city life.

6.2.2. Here the Committee feels that vigorous efforts must be made to reorganize urban structures and employment so that less travel is necessary and accessibility is not impaired. Action is also needed to stop the steady encroachment of roads and private car parks into areas available to the public. In this context it is necessary to make wider use of telecommunication and telematics systems in production and services, in order to reduce the amount of "necessary traffic"⁽²⁾.

6.2.3. Particular encouragement should be given to urban development projects designed to: reduce air pollution and traffic congestion by discouraging the use of private cars and encouraging the use of rail transport; make areas more generally accessible, thereby enhancing quality of life and improving urban amenities; use the economic benefits of this to finance improvements in services and infrastructure; offer companies better possible links with research and innovation centres (e.g. via telematics) and thus indirectly improve competitiveness and employment; use types of urban partnership that bring in private financial, organizational, professional and planning resources.

6.2.4. In this way, urban mobility schemes lose their sectoral nature and become part of a wider strategy in which the improvement of social cohesion, competitiveness of local businesses and quality of life become complementary parts of a single design.

6.3. *The urban environment*

6.3.1. Environmental decay and urban-planning problems tend to concentrate in specific urban areas,

thereby worsening social and economic marginalization and drastically limiting the employment and other prospects of the poorest groups in society. Priority intervention areas for the urban environment should therefore start with the regeneration of seriously run-down urban areas. This means pinpointing the specific causes of their decline and framing systematic action for regenerating them.

6.3.2. Refurbishment of buildings and urban renovation are clearly not enough (in some cases they simply move the marginal social groups to other areas where the cycle of decay and isolation begins again). The aim must be to alter the social, economic, employment and cultural causes of social and urban marginalization.

6.3.3. Shifting attention from the effects (run-down buildings and neighbourhoods, unemployment, social marginalization) to the causes (lack of job opportunities, weak cultural models, low incomes, etc.) necessarily means reshaping urban development mechanisms and mechanisms for distributing the benefits of services, infrastructure, transport, and so on.

6.3.4. In this context, integrated urban redevelopment projects should be designed essentially to repattern the investments and policies which affect cities; to organize extensive consultations between institutions (local, regional, national, EU) and socio-economic partners; to devise development models that further the objectives of sustainability, cohesion and social equity; to define an integrated set of measures that will pave the way towards more balanced forms of urban development; and to ensure the political, administrative, technical and financial viability of these measures.

6.3.5. Integrated development projects to regenerate the urban environment will thus reflect the new perception of cities as a key element in making development policy fully consistent with policies designed to achieve economic excellence and social equity.

6.3.6. Lastly, the Committee feels that the issues raised in this consideration of the EU's role in urban

⁽¹⁾ It is worth remembering that, every year, 42 000 EU citizens are killed and 1 550 000 are injured in road accidents in urban areas (Eurostat figures for EUR-12).

⁽²⁾ OJ No C 212, 22. 7. 1996.

matters are so important for EU development and quality of life that they exceed the confines of an Opinion. They require constant and careful attention, based inter alia on the results of the activity of the EU and the national, regional and local authorities. The

Committee stresses the case for systematic EU monitoring of the state of the EU's cities and of the integrated urban development programmes and their results. The information obtained should be made available to the socio-economic partners and other interested parties.

Brussels, 25 September 1996.

*The President
of the Economic and Social Committee*

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) laivanrakennukselle annettavasta tuesta" ⁽¹⁾

(97/C 30/18)

Neuvosto päätti 28. toukokuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta edellä mainitusta ehdotuksesta.

Talous- ja sosiaalikomitea päätti nimittää John Simpsonin lausuntonsa yleisesittelijäksi.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 338. täysistunnessaan (syyskuun 25. päivän kokouksessa 1996) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 85 ääntä puolesta, 3 ääntä vastaan, ja 4 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Komissio ehdottaa neuvoston seitsemännen laivanrakennuksen tukidirektiivin voimassaolon jatkamista edelleen. Tämän direktiivin⁽²⁾ oli määrä raueta 1. tammikuuta 1996, kun OECD:n puitteissa neuvotellun uuden kansainvälisen sopimuksen oli tarkoitus tulla voimaan, mikäli kaikki allekirjoittajamaat olisivat vahvistaneet sen.

1.2. OECD:n sopimuksen⁽³⁾ mukaiset valtiontuet voimaan saattavan seitsemännen direktiivin voimassaoloa jatkettiin väliaikaisesti lokakuun 1. päivään 1996 saakka neuvoston asetuksella, joka annettiin joulukuun 22. päivänä 1995. Siten myönnettiin, että OECD:n sopimus tulisi voimaan vasta 1. tammikuuta 1996 jälkeen. Talous- ja sosiaalikomitea harkitsi tätä ehdotusta ja antoi marraskuun 1995 täysistunnessaan asetuksen väliaikaista jatkamista tukevan lausunnon⁽⁴⁾.

1.3. Euroopan unioni, Korea, Norja ja aivan äskettäin Japani ovat ratifioineet OECD:n sopimuksen, mutta Yhdysvallat ei ole sitä tehnyt. Huolimatta täytäntöönpanon ajankohdan siirtämisestä heinäkuun 15. päiväksi 1996, Yhdysvaltain hallitus ei ole vielä hyväksynyt ratifiointia mahdollistavaa lainsäädäntöä.

2. Komission ehdotus

2.1. Neuvosto on siksi pyytänyt komissiota tekemään ehdotuksia päätöksiksi, jotka tulisivat voimaan ennen 1. lokakuuta 1996, jolloin seitsemännen direktiivin väliaikaisen voimassaolon on määrä lakata.

2.2. Tällä hetkellä direktiivi rajoittaa EU:n laivanrakennusteollisuuden tuotantotukea kaikkien tiettyä vähimmäiskokoa suurempien aluksien osalta 9 prosenttiin ja sitä pienempien laivojen osalta 4,5 prosenttiin rakennuskustannuksista. Yksittäisiin sopimuksiin liitettävien toiminta-avustusten osalta rajoitukset on samalla tavoin rajoitettu koskemaan vain sovittuja laivojen korjaussuunnitelmia, sulkemiskustannuksia tai pelastustuen suurinta mahdollista määrää.

⁽¹⁾ EYVL N:o C 213, 23. 7. 1996, s. 14.

⁽²⁾ EYVL N:o L 351, 31. 12. 1994.

⁽³⁾ EYVL N:o L 332, 30. 12. 1995.

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 39, 12. 2. 1996.

2.3. OECD:n sopimuksen mukaisesti tuotantotuki loppuisi maailman tärkeimmistä laivanrakennusmaista. Tämä olisi huomattava askel maailman laivanrakennusmarkkinoiden normalisoimiseksi.

2.4. OECD:n sopimuksen täytäntöönpanon viivästyessä komission ehdottaa, että seitsemännen direktiivin määräyksiä sovelletaan edelleen väliaikaisesti ja enintään 31. joulukuuta 1998 saakka.

3. Komitean huomautukset

3.1. Komitea on pettynyt siihen, että OECD:n sopimuksen ratifiointi viivästyy edelleen. Tämä vaikuttaa kielteisesti normalisointiin, rehtiin kilpailuun, tarjouskilpailun vapauteen ja Euroopan unionin laivanrakennusteollisuuden kehitykseen varsinkin, kun vahingollista hinnoittelua hillitsevien määräysten voimaantuloa on lykätty.

3.2. On valitettavaa, ettei Yhdysvaltain hallinto ole onnistunut saamaan lainsäädäntövaltaa, joka mahdollistaisi sopimuksen ratifioinnin.

3.3. Seitsemännen direktiivin voimassaolon uusi väliaikainen jatkaminen on hyväksyttävissä, koska se on mahdollisesti keino auttaa laivanrakennusteollisuutta lähitulevaisuudessa.

3.4. Komitea huomauttaa, että direktiivin määräykset voidaan pitää voimassa OECD:n sopimuksen mukaisen tilan ylläpitämiseksi, mutta ehdottaa, ettei väliaikaiskaudella ryhdytä toimiin luvallisen tuotantotuen vähentämiseksi, ellei sitä tue jokin markkinoilta tuleva todiste kustannus-hinta -kuilun pienentymisestä. Mikäli kustannus-hinta -kuilu pysyy nykyisellä tasolla tai suurenee, myös vähentämisperiaatetta voidaan lykätä. Siten avainasemassa oleva 9 prosentin tuen sallittu enimmäismäärä jäisi entiselleen vuoden 1996 loppuun saakka, jolloin mahdollinen tuen enimmäismäärän muutos voisi tulla voimaan tammikuun 1. päivästä 1997, mikäli markkina-tilanne sellaista tukisi.

3.5. Mikäli vuoden 1996 loppuun mennessä ei ole lainkaan edistytty OECD:n sopimuksen täytäntöönpanossa, talous- ja sosiaalikomitea ehdottaa, että komissio harkitsee, mihin toimiin voidaan ryhtyä, jotta pystytään solmimaan jonkinlainen kansainvälinen sopimus – paremman puutteessa Yhdysvallat poissulkeva. Tämä voisi arvioiden mukaan nostaa esiin vaikeita kysymyksiä siitä, kuinka suunnitella ja panna täytäntöön soveliaita toimia, joilla voitaisiin rangaista luvaton tukea saaneita ja vaihtoehdoisen sopimuksen ulottumattomissa olleita laivanrakentajia. EU:n ja muiden kansallisten viranomaisten olisi vähintään laadittava sellainen lainsäädäntö, jonka nojalla otettaisiin käyttöön yhteisesti sovitut rangaistukset ja muut soveltuvat menettelyt vahingollisia hinnoittelutapoja hyväkseen käyttävien telakoiden rankaisemiseksi.

3.6. OECD:n sopimuksen täytäntöönpanon viivytyksen aiheuttama umpikujaa voidaan hyödyntää, mikäli komissio ryhtyy uudelleen tutkimaan sopimukseen sisällytettyjen vahingollisen hinnoittelun hillitsemisvälineiden toimeenpanoehtoja. Sekä laivanrakennusteollisuuden että merenkulkuelinkeinon piirissä on tunnustettu, että nykyisiä määräyksiä voi olla vaikea soveltaa. Niiden tarkistaminen ja uudelleen harkinta tekemättä välttämättä ratkaisevia muutoksia OECD:n sopimuksen periaatteisiin voi olla hyödyllistä riippumatta nykyisen viivytyksen seurauksista.

4. Päätelmät

4.1. Komitea on huolestunut siitä, että OECD:n sopimuksen täytäntöönpano on jälleen viivästynyt. Tämä pitkittää eurooppalaisten laivanrakentajien vakavaa kriisiä.

4.2. Komitea kannattaa ehdotusta laivanrakennuksen seitsemännen tukidirektiivin voimassaolon jatkamiseksi, joka on välttämätön mutta väliaikainen vähimmäistoimi. Ehdotettu asetuksen (EY) N:o 3094/95 muutos on siksi kannatettava.

4.3. Komission pitäisi nyt alkaa miettiä yhteistyössä OECD:n sopimuksen toisten halukkaiden osapuolten kanssa vaihtoehtoisia neuvottelu- ja toimintamalleja Euroopan unionin laivanrakennusteollisuuden tulevaan kehitykseen vaikuttamiseksi, ellei OECD:n sopimusta ole ratifioitu kuuden kuukauden kuluessa.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston direktiiviksi miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa annetun direktiivin 76/207/ETY muuttamisesta"

(97/C 30/19)

Neuvosto päätti 5. kesäkuuta 1996 Euroopan unionin perustamissopimuksen 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut sosiaali-, perhe-, koulutus- ja kulttuuriasiain jaosto antoi lausuntonsa 12. syyskuuta 1996. Esittelijänä oli Anne-Marie Sigmund.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 338. täysistunnessaan (syyskuun 25. päivän kokouksessa 1996) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 97 ääntä puolesta, 2 ääntä vastaan, ja 8 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin antoi loka-kuussa 1995 päätöksen asiassa C-450/93 (Kalanke vastaan Bremen). Tätä tuomiota tulkittiin myöhemmin niin vaihtelevasti, että syntyi yleistä epätietoisuutta eräiden positiivisten toimien ja varsinkin kiintiöiden laillisuudesta, joilla pyritään kasvattamaan naisten määrää tietyillä aloilla ja tehtävätasoilla.

1.2. Kyseistä aihepiiriä säädellään direktiivillä 76/207/ETY. Tämän direktiivin yleisisältö on "tasa-arvoisen kohtelun periaate".

1.3. Kalanke-tapauksessa oli kysymys siitä, onko Bremenin osavaltion yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevan lain kiintiösäännös direktiivin 76/207/ETY määräysten mukainen. Tuomioistuin päätti, että Bremen rikkoo direktiiviä säännöksellä, jonka mukaan eri sukupuolta olevista yhtä pätevistä hakijoista naishakija on automaattisesti asetettava etusijalle, kun kyse on työhönotosta ja ylennyksistä julkissektorin sellaisilla aloilla, joilla naiset ovat aliedustettuina.

1.4. Tuomiota seuranneessa keskustelussa sitä tulkittiin eri tavoin.

Tulkinnat vaihtelivat käsityksestä, jonka mukaan tuomioistuin piti yhteisölainsäädännön vastaisena vain Bremenin laissa säädettyä ja herra Kalankeen automaattisesti sovellettua "jäykkää" kiintiöjärjestelmää, näkemykseen, jonka mukaan kaikki kiintiöjärjestelmät, olivatpa ne millaisia hyvänsä, ovat yhteisöoikeuden vastaisia. Asiasta vallitseva epävarmuus osoittaa, että kiintiöiden luvallisuus ei ole jäsenvaltioiden näkökulmasta yksiselitteisen selvä.

1.5. Komissio esitti 27. maaliskuuta 1996 ehdotuksen direktiivin 76/207/ETY muuttamisesta. Ehdotuksen perusteluosassa komissio tekee selväksi, että muutos on

luonteeltaan selittävä eikä muuta direktiivin soveltamisalaa. Muutosehdotuksessa korvataan kuitenkin ilmaus "naisten mahdollisuudet" ilmauksella "aliedustetun sukupuolen mahdollisuudet" ja kytketään etusijasäännön soveltaminen "yksittäisen tapauksen erityisten olosuhteiden huomioon ottamisen" ehtoon.

1.5.1. Komitea katsoo komission tavoin, että tuomioistuin tuomitsee Kalanke-tapauksen päätöksessä vain ehdottoman jäykät kiintiöt, ja että 2 artiklan 4 kohdassa määrättyä poikkeusta positiivisesta toiminnasta voidaan käyttää jäsenvaltioissa ja työpaikoilla. Näihin toimiin kuuluvat myös joustavat kiintiöjärjestelmät.

1.6. Edellä esitetystä käy ilmi, että tämä komission tekemä direktiivin muutosehdotus on nähtävä reaktiona tuomioistuimen Kalanke-tuomioon. Komitean näemyksen mukaan tällaisen lakitekniikan oikaisun sisältö voi siksi olla vain vastaus kysymykseen, ovatko positiiviset toimet (etenkin kiintiöt) sallittuja.

2. Yleistä

Vaikka lausunnon tulee periaatteessa rajoittua direktiiviehdotukseen, on komitean mielestä tässä yhteydessä välttämätöntä pohtia kyseistä aihepiiriä laajemminkin.

2.1. Tähän liittyen komitea viittaa lähinnä lausuntoonsa aiheesta "Naisten yhtäläiset mahdollisuudet – yhteisön keskipitkän aikavälin ohjelma 1986–1990" (1). Siinä komitea totesi, että tasa-arvo on koko yhteiskuntaa koskeva aihe, ja että vaikka asiaa koskevaa lainsäädäntöä tarvitaankin, se ei yksin riitä korjaamaan

(1) EYVL N:o C 189, 28. 7. 1986, s. 31.

vanhentunutta roolikäyträytymistä ja oikeisemaan syvään juurtuneita ajatusmalleja.

Lausunnossaan aiheesta ”Naisten ja miesten tasapainoinen osallistuminen päätöksentekoon”⁽¹⁾ komitea piti naisten aliedustusta perustavanlaatuisena haasteena demokratialle.

2.2. Tasavertaisen kohtelun periaate ja sen toteuttamiseen tähtäävät toimet ovat komitean mielestä osa yhteiskuntamme identiteettiä. Sen vuoksi komitea tukee kaikkia poliittisia ja oikeudellisia toimia, joilla tähän päämäärään pyritään. Myönteinen toiminta on erityisen hyvä väline syrjinnän poistamiseksi sekä miesten ja naisten välisen tasa-arvon lisäämiseksi. Komission, jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten on vauhditettava pyrkimyksiään kehittää ja edistää naisia koskevia, myönteisiä toimia erityisesti yksityisellä sektorilla.

2.3. Euroopan unionin tehtävä on säilyttää tämä identiteetti ottaen samalla huomioon jäsenvaltioidensa historialliset, kulttuuriset, taloudelliset ja sosiaalirakenteelliset erot. Siitä tulisi kehittää eurooppalainen tasa-arvomalli, joka on sitoutunut niin humanismin, liberalismin kuin moniarvoisuudenkin periaatteisiin ja muodostaa kiintopisteen sekä yhteisön että muun maailman toimille.

2.4. Tässä yhteydessä komitea viittaa YK:n yleissopimukseen naisten syrjinnän poistamisesta kaikissa muodoissaan (1979); komitea soisi, että sen sisältö otettaisiin kansainvälisen yhteisön tahdon ilmauksena paremmin huomioon yhteisön poliittisissa ja oikeudellisissa toimissa. Tämä olisi myös Euroopan kansalaisten odotusten mukaista.

2.5. Komitea katsoo, että olisi aiheen merkityksen arvoista ja erittäin toivottavaa saada aikaan lainsäädäntöä primaarioikeuden tasolla. Tämän vuoksi se onkin tyytyväinen siihen, että hallitusten välisen konferenssin yhteydessä jo pohditaan tasavertaisen kohtelun periaatteen ankkuroimista yhteisön primaarioikeuteen.

2.6. Näin ollen TSK kehottaa asianomaisia liittämään EY-sopimukseen artiklan, jossa perustamissopimukseen kirjattaisiin pelkän syrjintäkiellon lisäksi periaatteellinen vaatimus naisten ja miesten tasavertaisesta kohtelusta.

3. Erityistä

Talous- ja sosiaalikomitea on tyytyväinen komission aloitteeseen selvittää kysymys naisten ja miesten tasavertaisesta kohtelusta.

3.1. TSK ymmärtää tämän kysymyksen yksiselitteisen selvittämisen mukanaan tuomat vaikeudet. Komitean mielestä komission tulisi silti ottaa selvästi kantaa siihen, tuleeko positiivisten toimien – erityisesti kiintiöiden – laillisuus kirjata tulevaisuudessa yhteisöoikeuteen. Komission ehdotus ei komitean näkemyksen mukaan kuitenkaan täytä komission itsensä asettamaa tavoitetta selvittää asia lopullisesti.

3.2. Komitea on tietoinen siitä, että positiivisten toimien lähtökohdat vaihtelevat jäsenvaltiosta toiseen. Juuri tämän takia komission – mikäli se katsoo, että direktiivissä vahvistettu yksilön oikeus tasavertaiseen kohteluun voidaan yhdistää ryhmän käsitteeseen ja siten kiintiöihin – tulisi sanoa tämä suoraan ja myös perustella kantansa.

3.3. Komitea muistuttaa lisäksi vielä kerran, että läheisyysperiaatteen mukaisesti on jätettävä jäsenvaltioiden päätettäväksi, mihin positiivisiin toimiin ne ryhtyvät tasavertaisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi.

3.4. TSK painottaa, että sen mielestä direktiivi ei ole oikea säädösmuoto tämän periaatteellisen kysymyksen yksiselitteiseksi ja lopulliseksi selvittämiseksi.

3.5. Komitea katsoo, että tämä direktiivin muutosehdotus menee ennenaikaisesti primaarioikeuden tasolla tehtävän selvennyksen edelle, ja on siksi tällä hetkellä epätarkoituksenmukainen. Tämän vuoksi komitea kehottaa odottamaan hallitustenvälisen konferenssin tuloksia.

3.6. Tämän periaatteellisen kantansa vuoksi komitea ei ole eritellyt yksityiskohtaisemmin ehdotuksen sisältöä.

3.7. TSK vaatii Euroopan kansalaisten etujen puolustajana, että niin tärkeä aihe kuin tasavertainen kohtelu tulee sisällyttää hallituskonferenssissa päätettävään sopimukseen siten, että jäsenvaltioilla on primaarioikeudellinen velvoite taata naisten ja miesten tasavertainen kohtelu.

3.8. Lopuksi komitea toivoo, että kysymys tasavertaisesta kohtelusta ja sen edistämisestä yhteisötason positiivisiin toimiin voidaan säännellä primaarilainsäädännössä sellaisessa muodossa, jonka Euroopan kansalaiset voivat ymmärtää ja hyväksyä. Joka tapauksessa yhteisenä tavoitteena on komitean mielestä oltava, että direktiivin

⁽¹⁾ EYVL N:o C 204, 15. 7. 1996, s. 21.

76/207/ETY 1 artiklassa määritetty tavoite – miesten ja naisten tasavertaisen kohtelun toteutuminen jäsenval-

tiossa – saavutetaan selvien, yksiselitteisten säädösten pohjalta.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Valkoinen kirja – Unionin sisämarkkinoihin liittymisen valmistelu: Keski- ja Itä-Euroopan assosioituneet maat”

(97/C 30/20)

Komissio päätti 14. kesäkuuta 1995 EY:n perustamissopimuksen 198 c artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta ”Valkoinen kirja – Unionin sisämarkkinoihin liittymisen valmistelu: Keski- ja Itä-Euroopan assosioituneet maat”.

Asian valmistelusta vastannut ulkosuhteiden, kauppapolitiikan ja kehitysyhteistyön jaosto antoi lausuntonsa 10. syyskuuta 1996. Esittelijänä oli Ettore Masucci.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa 1996) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 101 ääntä puolesta, kaksi vastaan, ja kaksi pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Kööpenhaminan huippukokouksessa hyväksyttiin, että assosioituneet Keski- ja Itä-Euroopan maat voivat halutessaan liittyä Euroopan unioniin. Essenin huippukokouksessa sen sijaan valmisteltiin liittymisstrategia, joka perustuu konkreettisen yhdentymisprosessin välittömästi käynnistävälle ”rakenteellisille suhteille”.

1.2. On ilmeistä, että markkinatalouteen ja demokratiaan siirtymistä on alusta pitäen haluttu ohjata yhdentymisprosessille tarpeelliseen suuntaan. Tässä on haluttu hyödyntää Euroopan unionin rakentamisesta saatuja kokemuksia.

1.3. Prosessin yhteydessä ilmenevät vaikeudet, ongelmat ja epätasapainoisuudet, joita esiintyy Keski- ja Itä-Euroopan maiden lisäksi myös EU-maissa, eivät vähennä näiden päätösten historiallista merkitystä.

1.3.1. Päätökset rikastuttavat merkittävästi uudelleen muotoutunutta Eurooppaa, ei vain alueellisen laajentumisen takia, jonka ansiosta on odotettavissa

voimakasta talouskasvua, vaan myös merkittävien kulttuuriperinteiden takia, joihin meillä on historialliset siteet, sekä EU:n turvallisuusalueen laajentumisen takia.

TSK toivoo, että tämä rikastuminen on vastavuoroista ja että unioniin liittyvien maiden kansalaiset hyötyvät siitä.

1.4. Jo nyt hämmöttävät ongelmat ja epätasapainoisuudet ovat osaksi ennakoitavia ja niitä on vältettävä ja lievennettävä ajoissa.

1.4.1. EU:n osalta ongelmat koskevat erityisesti yhteiseen maatalouspolitiikkaan, aluepolitiikkaan ja toimintalinjojen rahoituksen edellyttämiin varoihin kohdistuvia vaikutuksia.

Päätöksenteko ja hallinto vaikeutuvat yleisesti ottaen unionissa, johon kuuluu ainakin 25 jäsenvaltiota.

1.5. Keski- ja Itä-Euroopan maiden (KIE-maat) liittymisen Euroopan unioniin on suuri ja monimutkainen tavoite, johon liittyy kaksi perusongelmaa:

– näiden maiden, joilla on erilaiset instituutiot, hallinto- ja markkinarakenteet, sosiaaliset suhteet sekä kansa-

laisoikeudet, on omaksuttava EU:n voimassaoleva lainsäädäntö,

- vuonna 1989 alkanutta suurta poliittista muutosta seurannut taloudellinen ja sosiaalinen kehitys, josta on osoituksena talouden alamäki, korkea inflaatio, palkkojen ja eläkkeiden ostovoiman menetys, sosiaaliturvan tason lasku sekä korkea työttömyys⁽¹⁾.

1.6. Mahdollisten kuluttajamarkkinoiden yhdyntä on taloudellisessa mielessä tarkasteltava tehottoman ja voimakkaasti keskitetyn tuotanto- ja kauppajärjestelmän uudelleen järjestämiseen liittyvien vaikeuksien yhteydessä.

1.6.1. Perusrakenteisiin ja palveluihin on tehtävä merkittäviä sijoituksia, mutta sisäinen pääoma puuttuu täysin ja inflaation vaara on suuri.

Valtionhallinnon uudelleen järjestämisessä on otettava huomioon vanhanaikainen byrokraattinen toimintakoneisto.

1.7. Poliittinen epävakaus sekä epävarmat taloudelliset ja oikeudelliset puitteet ovat johtaneet siihen, että ulkomainen pääomavirta on suuntautunut pääasiassa Tšekin tasavaltaan, Unkariin ja Puolaan. Muissa maissa pääoma on kasautunut usein suuriin kaupunkeihin, etenkin pääkaupunkeihin, ja mahdollistanut näillä alueilla muita nopeamman kehityksen ja huomattavan työpaikkatarjonnan. Tämä on merkinnyt kuitenkin samalla taloudellisen ja sosiaalisen epätasapainon lisääntymistä ja erojen kärjistymistä kunkin maan alueiden välillä.

1.8. Työmarkkinoiden osalta ovat kansantalouksien muutos ja kasvava työttömyys pakottaneet monet työntekijät muuttamaan Euroopan länsiosiin, joskin kahtena viime vuotena maastamuuttajien määrä on voimakkaasti vähentynyt mm. kohdemaissa harjoitetun entistä tarkemman valvonnan johdosta. Toisaalta on myös havaittu, että maastamuuttajat palaavat kotimaihinsa tilanteen parannuttua, mutta myös siksi, etteivät ole onnistuneet löytämään työtä muualta ja ovat tunteneet itsensä syrjäytyneiksi.

1.9. Tämä on aiheuttanut pettymyksiä ja muutoksen vastaisia reaktioita laajoissa kansankerroksissa. Joissakin tapauksissa se on suosinut niiden poliittisten voimien kannatusta, joita johtavat sellaiset vanhan hallinnon maltilliset edustajat, jotka pyrkivät siirtymään markkinatalouteen rajoittamalla edes osittain tästä aiheutuvia korkeita sosiaalisia kuluja. Tällaisen strategian luotettavuutta voidaan arvioida vasta kokemusten valossa.

1.10. Vuodesta 1993 lähtien tilanne on parantunut kaikissa näissä maissa, joskin erilaisin painotuksin. Ratkaisematta ovat vielä voimakkaasti keskitetyn talouden rakenteelliset ongelmat, joiden ratkaisemiseksi tarvitaan perinpohjaisia muutoksia. Käytettävissä ei kuitenkaan ole vakaata yrittäjyyttä, uudenaikaista johtamista-pää eikä tarvittavaa teknologiaa ja suurpääomaa.

1.10.1. Yhteisön Phare-ohjelmalla on viime vuosina ollut avainasema ja sen soveltamista ja tehokkuutta (ja myöskin ongelmia) komitea on analysoinut tarkkaan⁽²⁾.

1.10.2. Suurista vaikeuksista huolimatta yksityistäminen ja talousjärjestelmän muuttaminen on toteutettu KIE-maissa yllättävän nopeasti, ja suuria muutoksia (niihin liittyvine alkuvaiheen erehdyksineen) on saatu aikaan tuotanto- ja markkinointimalleissa.

Useimmissa KIE-maissa yksityisyrietykset tuottavat tällä hetkellä vähintään puolet bruttokansantuotteesta (ks. liite 2).

1.11. Komission valkoista kirjaa on tarkasteltava tätä poliittista, taloudellista ja sosiaalista taustaa vasten.

2. Valkoisen kirjan tavoitteet ja sisältö

2.1. Valkoinen kirja on lisäaskel liittymisstrategiassa, joka koostuu seuraavista vaiheista:

- assosiointisopimusten solmiminen,
- EU:n ja assosioituneiden maiden välinen ”rakenteellinen keskustelu” aloilla, joilla on eurooppalainen ulottuvuus (energia, kuljetus, ympäristö, tiede ja teknologia) sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja oikeus- ja sisäasioiden aloilla,
- toimet ja tekninen apu tehokkaan yhteistyön puitteissa erityisesti Phare-ohjelmaa hyödyntäen.

2.2. Torinossa 29. maaliskuuta 1996 avattu hallitustenvälinen konferenssi on asettanut tavoitteekseen mm. valmistella EU:n toimielimiä ja toimintalinjoja tulevaan laajentumiseen.

Liittymisneuvottelut aloitetaan vasta hallitustenvälisen konferenssin päätyttyä. Liittyminen edellyttää KIE-mailta myös koko yhteisöä koskevan lainsäädännön omaksumista. Komissio on kuitenkin ehdottanut, että KIE-maat sopeuttavat lainsäädäntöään pääaloilla tarkoituksenmu-

⁽¹⁾ Komissio, Eurooppa 2000+, 1994, s. 234.

⁽²⁾ TSK:n raportti aiheesta ”Phare-ohjelman arviointi”, esittelijä José Ignacio Gafo-Fernández, CES 1281/94.

kaisessa järjestyksessä liittymistä edeltävässä vaiheessa⁽¹⁾.

Liittymisstrategialla pyritään määrittämään assosioituille maille työsuunnitelma yhteisön lainsäädännön asteittaiseksi omaksumiseksi. Liittymishetkellä näistä maista tulee osa sisämarkkinoita. Tästä syystä Essenin huippukokous oli sitä mieltä, että strategian ydinkohtana tulee olla liittymiseen valmistautuminen ja pyysi komissiota laatimaan valkoisen kirjan sisämarkkinoista. Kyseisen valkoisen kirjan tavoitteena on valmistella ohjelma, jota seuraamalla kyseiset maat voisivat täyttää sisämarkkinoihin liittymisen edellyttämät vaatimukset unionin valvonnan alaisina.

2.3. Asiakirja on tarkoitettu kuudelle maalle, jotka ovat jo solmineet EU:n kanssa assosiointisopimuksen. Näitä maita ovat Puola, Unkari, Tšekin tasavalta, Slovakia, Bulgaria ja Romania. Se koskee myös Baltian maita ja Sloveniaa, joiden liitännäissopimusta parhailaan valmistellaan. On siis tärkeää, että myös näihin viimeksimainittuihin maihin sovelletaan tästä lähin liittymistä edeltävän vaiheen strategiaa.

Asiakirjaa voidaan pitää yleispätevänä, sillä sen viitoittama tie ei koske vain yhtä, vaan kaikkia kyseisiä maita.

2.4. Valkoinen kirja koostuu kahdesta osasta. Ensimmäinen, lyhyempi osa on poliittisluontoinen ja siinä eritellään perusteellisesti sisämarkkinoiden tarkoitus, toimintaympäristö ja luonne. Toinen osa on liite ja ensimmäistä paljon laajempi ja eriytetynpi, sillä siinä esitellään yhteisön lainsäädäntö sisämarkkinoiden kaikilla aloilla.

2.4.1. Ensimmäinen osa luvuittain:

- luvussa 1 kuvataan valkoisen kirjan lähtökohdat;
- luvussa 2 kuvataan sisämarkkinoita, vapaan liikkuvuuden esteitä sekä sitä, miten ne on ylitetty yhteisöoikeuden avulla. Lisäksi tarkastellaan kilpailupolitiikan roolia;
- luvussa 3 esitellään liitteessä esiteltävän yhteisön lainsäädännön sekä alakohtaisten ja tavoitteisiin liittyvien selvitysten valintaperusteet;
- luvussa 4 kuvataan tilannetta KIE-maissa sisämarkkinoiden osalta ja tuodaan esille joitakin yhteisön lainsäädäntöön sopeuttamisen pääongelmia;

⁽¹⁾ Valkoinen kirja – Unionin sisämarkkinoihin liittymisen valmistelu: Keski- ja Itä-Euroopan assosioidut maat, KOM(95) 163 lopull., kohta 3.16.

– luvussa 5 käsitellään yhteisön KIE-maille antaman tuen strategioita ja erityisohjelmia;

– luvussa 6 esitetään lopuksi myönteiset tulokset, jotka voidaan saavuttaa valkoisen kirjan toteuttamisella sekä komission, jäsenvaltioiden ja KIE-maiden tehtävät näiden tulosten saavuttamiseksi.

2.4.2. Liitteessä eritellään yksittäisiä aloja vapaasta liikkuvuudesta sosiaalipolitiikkaan, eläinlääkintäongelmista ympäristöongelmiin ja liikenteestä audiovisuaalisiin palveluihin. Liitteessä esitellään myös yhteisön periaatteelliset valinnat, lainsäädäntö ja rakenteet näiden valintojen toteuttamisen takaamiseksi.

2.5. Valkoisen kirja tärkein merkitys on se, että siinä ”esitetään kullakin sisämarkkinoiden alalla tarvittavat avaintoimenpiteet ja annetaan ehdotuksia siitä, missä järjestyksessä lainsäädäntöä olisi edullista lähentää”⁽²⁾.

Kuten Cannesin huippukokouksen johtopäätöksissä korostetaan, valkoisessa kirjassa ei määrätä alojen välistä hierarkiaa, tärkeysjärjestystä ja aikataulua. Kyseisten maiden tehtävä on määrittellä kansallisten erityispiirteidensä ja painopistealueidensa pohjalta oma ohjelma ottaen kuitenkin huomioon assosiointisopimuksissa määrättyt puite-ehdot.

2.6. TSK ilmaisee tällä lausunnolla mielipiteensä siitä, vastaako valkoisen kirjan sisältö tavoitteita, joita varten komissio sen valmisteli ja voiko se johtaa näiden tavoitteiden saavuttamiseen. Komitea ottaa myös kantaa näihin tavoitteisiin ja tarkastelee asiaa KIE-maiden ja EU:n poliittisen, taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen ehtojen kannalta sekä erittelee puutteita ja ehdottaa täydennyksiä ja muutoksia.

3. Perusväline

3.1. Lausunto on yleisluonteeltaan poliittinen. Jäljempänä esitetyt arviot koskevat valkoisen kirjan yleistä puolta, sillä alakohtainen (vapaata liikkuvuutta, sosiaalipolitiikkaa, liikennettä, energiaa, teletointia, kilpailupolitiikkaa, ympäristöä, kuluttajasuojaa jne. koskeva) erittely on parempi jättää komitean asianosaisten jaostojen mahdollisesti tuonnempana valmistelemiin lausuntoihin.

Näin asiaa voidaan tarkastella syvemmin ja tarkemmin ja siten tehdä komissiolle yksityiskohtaisia ehdotuksia lisäyksistä ja muutoksista.

⁽²⁾ Komissio, Valkoinen kirja, 1995, s. 1a.

On kuitenkin paikallaan tehdä joitain lyhyitä yleisluontoisia huomioita tietyistä vaakatason pääteemoista (ks. liite 1).

3.1.1. Komissiokin tuntuu ajattelevan samansuuntaisesti ja se on jo laatinut joitain asiakirjoja erityisalueilta, jotka koskevat yhteisön laajentumista KIE-maihin ja siitä Euroopan unionille sekä kyseisille maille itselleen aiheutuvia vaikutuksia. Ensimmäisessä asiakirjassa käsitellään kauppapolitiikkaa ja KIE-maille [sekä IVY-maille⁽¹⁾] suunnattua apua. Siinä esitellään laajasti tilastotietoja siitä, miten EU:sta on tullut näiden valtioiden pääasiallinen kauppakumppani. Toisessa asiakirjassa käsitellään maataloutta⁽²⁾ ja siinä todetaan, että uudenaikaistaminen ja tekninen apu ovat ensisijaisia tarpeita. Lisäksi asiakirjassa eritellään laajentuniisen vaikutuksia yhteiseen maatalouspolitiikkaan.

3.2. Onkin tunnustettava, että komission valkoisella kirjalla on tärkeä merkitys, koska siihen sisältyy todellinen "Euroopan laajuinen yhteenveto", jonka yhteydessä esitellään analyttisesti sisämarkkinoiden monimuotoisen todellisuus erityisesti oikeudelliselta kannalta sekä viime vuosikymmeninä rakentuneen toimielinten ja hallinnon "arkkitehtuurin" kannalta. Myös KIE-maiden kansalaisyhteiskunnan edustajien ja Varsovan kuulemistilaisuuden kyselytulosten mukaan valkoinen kirja on hyödyllinen ja tärkeä.

3.2.1. Kun tutkitaan yleistä esittelyä ja tarkastellaan yksityiskohtaisesti liitteen selvityksiä, saadaan heti yleiskuva tähänastisesta kehityskulusta: se on usein ollut työlästä ja sen aikana on kohdattu merkittäviä esteitä, jotka on pystytty ylittämään jäsenvaltioiden ja hallitusten taidokkuuden ja valmiuden ansiosta. Näin on päästy yhä laajempaan ja syvempään yhdentymiseen.

3.2.2. Onkin selvää, että KIE-maiden hallitustahot sekä talous- ja yhteiskuntaelämän edustajat saavat valkoisesta kirjasta merkittävän välineen Euroopan unioniin liittymisestä aiheutuvien ongelmien kohtaamiseen.

3.2.3. Erityisesti sisämarkkinoiden ja kilpailupolitiikan periaatteita käsittelevä osio (luvut 2 ja 3), johon liittyy kaupallisten esteiden poistamista sekä tavaroiden, ihmisten ja palveluiden liikkuvuutta käsittelevä lainsäädäntö, osoittaa KIE-maiden hallituksille, millainen ohjelma on tarpeen lainsäädännön ja hallinnon uudistuksiin, joiden avulla nämä maat voivat valmistautua

yhdenmukaistamiseen ja sisämarkkinoiden toteutukseen.

3.2.4. Ottaen huomioon jyrkät eroavaisuudet, joita on viime vuosien muutoksista huolimatta edelleenkin KIE-maiden taloudellisissa ja hallinnollisissa järjestelmissä, valkoisessa kirjassa ehdotetaan tietynlaista menettelyä lainsäädännön sopeuttamiseksi liittymistä edeltävässä vaiheessa, jossa suurimmat muutokset tapahtuvat. Onkin tehtävä ero avaintoimintojen ja muiden toimien välillä sekä määriteltävä avaintoimintojen sisällä tärkeysjärjestys.

3.2.5. Yhtä tärkeää on korostaa ehtoja lainsäädännön toteuttamiseksi ja soveltamiseksi:

- hallintokoneiston ja koko yhteiskunnan uudistus,
- sellaiset elimet ja rakenteet, joiden avulla voidaan taata lakien noudattaminen ja toimivuus.

3.3. Todellinen vaikeus ei ole itse asiassa lainsäädäntötekstien samankaltaistamisessa tai soveltuviksi muokkaamisessa, vaan hallintokoneistojen sopeuttamisessa ja sellaisten yhteiskunnallisten, poliittisten ja taloudellisten olojen luomisessa, joissa kyseisen lainsäädännön toteuttaminen on mahdollista.

3.4. Varsovan kuulemistilaisuus osoitti, että valkoinen kirja voi olla merkittävä liikkeellepaneva voima KIE-maille. Tämä on lisäperusteena sille, että yhteiskunnallinen ulottuvuus ja eturyhmiä, esim. kuluttajien, mielipide on hyvä ottaa huomioon.

4. Yleistä

4.1. Komitea on komission kanssa samaa mieltä siitä, että neuvottelut käynnistetään hvk:n loputtua. Liittyminen edellyttää yhteisön lainsäädännön hyväksymistä, ja yksittäisten valtioiden liittymisajankohta riippuu myös siitä, miten ne ovat edistyneet koko yhteisö-lainsäädännön hyväksymisessä. Komitea toivoo neuvottelujen aloittamisen vaatimien edellytysten täyttyvän, jotta liittymisneuvottelut voivat alkaa samanaikaisesti kaikkien assosiaatiosopimuksen allekirjoittaneiden tai allekirjoittamaan aikovien valtioiden kanssa. Tällä toimuksella pyritään rohkaisemaan maita, joilla on suurin työ EU:n asettamien ehtojen täyttämässä, tehottamaan ponnistuksiaan.

4.1.1. Lainsäädännön sopeuttaminen ja yhteisön säännösten toteuttaminen aiheuttavat ilman muuta paljon työtä KIE-maille, mutta se on ehdottomana täyden EU-yhdentymisen edellytys.

⁽¹⁾ Komissio, Uusi taloudellinen integraatio, 1995.

⁽²⁾ Komissio, Tutkimus strategioista Euroopan unionin ja assosioitujen maiden suhteiden kehittämiseksi maatalouden alalla kyseisten maiden unioniin liittymisen kannalta (Asiakirja maatalouden strategiasta), IP/95/1314.

EU, johon nämä maat haluavat kuulua, on yhteisön säännösten määrittelemä. Tämä on itsestään selvä asia, jota ei voida asettaa kyseenalaiseksi.

4.1.2. KIE-maissa käynnissä oleva yhdentymisprosessi on kokonaisvaltainen, koska se koskee kaikkia lainsäädännön aloja. Eroavuudet, joita erityisen merkittävistä taloudellisista, yhteiskunnallisista tai kulttuurisista voi vielä esiintyä, voidaan poistaa viitedirektiivien teknisellä avulla, sillä niissä hyväksytään yhteisen suunnituksen puitteissa erityispiirteiden kunnioitus.

4.1.3. Toistaiseksi olisi kuitenkin hyödyllistä, että KIE-maat tiivistäisivät keskinäistä yhteistyötä ainakin samalle tasolle, jolla on niiden yhteistyö EU:n kanssa.

KIE-maiden keskinäinen yhteistyö on vaikeata historiallisista syistä. EU:n toimielinten tulisi työskennellä ohjelmiansa yhteydessä ja käytännössä KIE-maiden keskinäisen yhteistyön edistämiseksi ja helpottamiseksi.

4.2. Komitea pitää valkoista kirjaa tärkeänä välineenä KIE-maiden EU-yhdentymisen nopeuttamiseksi ja näiden maiden keskinäisen yhteistyön helpottamiseksi. Yhdentymisen on loppujen lopuksi hyödyllistä sekä Itä- että Länsi-Euroopan maille ja se on edelleenkin EU:n ja KIE-maiden välisen suhteiden lopullinen tavoite. Yhtenäisten energia- sekä liikenne- ja tietoliikenneverkkojen rakentaminen KIE-maiden ja EU:n välillä vaatii erityisiä ponnisteluja. Riippumattomien, aktiivien kansalaisyhteiskuntaa edustavien sidosryhmien kehitys on myös tärkeää sekä taloudellisten että demokraattisten olojen parantumiselle.

KIE-maiden kasvun ja taloudellisen lähenemisen edistämiseksi on tuettava rakennemuutoksia ja talouden uudenaikaistamista. Erityisesti teollisuuden ja valtionhallinnon aloilla on lisättävä sekä kotimaisia että ulkomaisia investointeja. Näillä muutoksilla on pyrittävä mahdollisimman nopeaan elin- ja työolojen parantamiseen, joka on Euroopan yhdentymisen tärkeä tavoite.

4.3. Investointien ja kehityksen edistämisen eräänä ehtona on turvalliset lailliset olot vakaine säännöstoineen ja ennalta määrättyine sovellutuksineen.

Vakavampana ongelmana on kuitenkin se, että lainsäädännön sopeuttaminen ei riitä, vaan on myös oltava rakenteet ja siten tarvittavat voimavarat. Tämän vuoksi EU:n Phare-ohjelman ja muiden ohjelmien kautta tarjota tekninen ja rahoituksellinen apu onkin erittäin tärkeää, jotta sisämarkkinoiden lainsäädäntö voidaan toteuttaa yhdenmukaisesti.

Mahdollisimman suuren tehokkuuden saavuttamiseksi lainsäädännön toteuttamisessa olisi keskityttävä talouden, lainsäädännön ja asetusten ”pullonkauloihin”, jotka voidaan tunnistaa myös KIE-maissa vaikuttavien kansallisten ja kansainvälisten taloudellisten toimijoiden avulla⁽¹⁾.

Tarkkaavainen seuranta, johon osallistuu myös kansalaisyhteiskunta, takaa yhteisön varojen käytön tehokkuuden entistä paremman valvonnan.

4.3.1. Myös oikeusturva on tarpeen eli ”on taattava yksityisen kansalaisen mahdollisuus saattaa asiansa oikeuden eteen erityisesti viranomaisten päätösten suhteen”⁽²⁾. Tätä mahdollisuutta on voitava soveltaa riittävän nopeasti.

4.4. Toisaalta KIE-maihin laajentumiseen vaikuttaa myös muuan unionin sisäinen ongelma, sisämarkkinoiden täydellinen toteutuminen, kun otetaan huomioon, että toteutus on täydessä käynnissä eivätkä kyseiset maat eivät liity tähänhetkisiin sisämarkkinoihin, vaan niiden liittymishetken aikaisessa tilassa oleviin sisämarkkinoihin.

TSK korosti sisämarkkinoiden toteutumisen tilasta antamassaan lausunnossa⁽³⁾, että ”joko kansainvälisen kilpailun painostuksen, rahaliiton suunnittelun tai uusien laajennusnäkömien johdosta tehtävä panosten lisääminen ja Euroopan unionin aikataulun nopeuttaminen puhuu selkeästi sen puolesta, että on annettava poliittinen sysäys todellisten yhtenäismarkkinoiden loppuun saattamiseksi lyhyellä viipeellä”.

4.4.1. EU:n onkin hyväksyttävä nopeasti vielä puuttuvat toimet sisämarkkinoiden lopulliseksi täydentämiseksi 15 jäsenvaltion kesken ennen laajentumista uusiin maihin. Nämä toimet koskevat sääntöjä nykyisten teknisten esteiden poistamiseksi sekä erityisesti henkilöiden vapaata liikkuvuutta, yhteisön sisäisiin liiketoimiin liittyvää täydellistä ja lopullista verotusjärjestelmää ja tiiviimpää tulliyhteistyötä suhteissa kolmansiin maihin. Tällainen toivomus esitettiin painokkaasti komitean tuoreessa lausunnossa sisämarkkinoiden toteuttamisen tilasta⁽⁴⁾.

4.5. Siihen, että KIE-maat ryhtyvät täysin soveltaamaan yhteisön säännöstöä, tulee liittyä sellaisia toimia,

(1) EP:n asettamissa alaluokan B3 alamomentin 4004 määrärahoissa otetaan huomioon myös KIE-maiden edustajien osallistuminen rahoitettaviin aloitteisiin.

(2) Komission valkoinen kirja, kohta 2.30.

(3) TSK:n lausunto ”Komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille – yhtenäismarkkinat vuonna 1994” (Esittelijä: Bruno Vever), EYVL N:o C 39, 12. 2. 1996.

(4) TSK:n lausunto ”Komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille – yhtenäismarkkinat vuonna 1995” (Esittelijä: Bruno Vever), EYVL N:o C 212, 22. 7. 1996.

jotka eivät ole vielä voimassa nykyisten jäsenvaltioiden kesken.

Lisäksi liittymishetkellä EMU on jo todennäköisesti toteutunut, joten taloudellinen ja poliittinen tilanne on täysin erilainen. Onkin tarpeen ottaa käyttöön sopeutus- ja siirtymäkaudet tarkkaan määritellyillä aloilla, joilla KIE-mailla on erityisiä sopeutumiso ongelmia.

5. Laajentumisen vaikutukset

5.1. Valkoisen kirjan arvioimiseksi on hyvä ottaa huomioon myös KIE-maihin laajentumisen seuraukset yhteisön toimintalinjoihin. Komissio antoi joulukuussa 1995 Essenin Eurooppa-neuvoston pyynnöstä tätä asiaa käsittelevän väliraportin⁽¹⁾.

5.2. Raportissa vahvistetaan ennen kaikkea, että laajentumisen aikataulu riippuu pääasiallisesti ehdokasmaiden edistymisestä liittymiseen vaadittavissa poliittisissa ja taloudellisissa uudistuksissa. Siksi aikataulun määrittelyä pidetään ennen aikaisena, kun otetaan lisäksi huomioon, että jokaisen maan liittymistä tarkastellaan erikseen myös siksi, ettei yhden maan viivästyminen vaikuttaisi muihin maihin.

5.3. Komission mielestä tulevaisuuden toimintalinjoja käsittelevissä unionin päätöksissä on otettava huomioon laajentumisnäkökulma, koska KIE-maiden yhdyntymisprosessi eli siten EU:n laajentuminen on jo käynnistynyt.

5.4. Komissio toteaa tässä yhteydessä, että jos hallitustenvälisessä konferenssissa ei esitetä uudistuksia toimielinten päätöksentekoprosessiin, laajentuminen voi johtaa lukkiutuneeseen tilanteeseen tai jopa hajaantumukseen⁽²⁾.

Tätä pidetään välttämättömänä ehtona ei vain liittymisneuvottelujen avaukselle, vaan myös laajentumisen myönteiselle toteutumiselle.

5.5. Laajentumisen seurausten osalta komissio pitää erityisen myönteisinä etenkin poliittisia seurauksia, sikäli kun KIE-maiden liittyminen edistää Euroopan rauhaa, turvallisuutta ja vakautta sekä lisää Euroopan painoarvoa kansainvälisissä yhteyksissä. Komissio arvioi, että erityisesti rikollisuutta ja huumeita vastaan

käytävän kansainvälisen taistelun yhteistyömahdollisuudet lisääntyvät.

5.5.1. Komissio toteaa, että joissain tapauksissa vähemmistöjen suoje lu on edelleenkin arkaluontoinen asia. Komission mielestä valtiosäännön tasolla tarvitaan entistä tehokkaampaa valvonta- ja tarkistusjärjestelmää. TSK on asiasta samaa mieltä.

5.6. Taloudellisten vaikutusten osalta on korostettava merkitystä, joka on sisämarkkinoiden laajentamisella yli 100 miljoonan kuluttajan markkinoihin. Samalla tulee esille myös KIE-maiden ja EU:n välisistä suurista taloudellisista eroista johtuva vakava ongelma.

Komissio painottaa erityisesti, että jos ajatellaan keskimääräistä bruttokansantuotetta per capita, joka on nykyisellään noin 30 % EU:n keskiarvosta (paitsi Slove niassa 50 % ja Tšekin tasavallassa yli 40 %), monien näiden maiden bruttokansantuote per capita ei ole – alueellisten ja kansainvälisten luotettavien kasvunnu steiden perusteella – edes vuonna 2005 ylitä 40 prosenttia EU:n keskiarvosta.

5.6.1. Komissio mainitsee kuitenkin, ettei ole syytä lioitella unionin ratkaistavaksi jääviä taloudellisia on gelmia sopeuttamisen yhteydessä⁽³⁾.

5.7. Komissio ilmoittaa, että alakohtaisten erityistoimien kohdalla se tarkastelee ongelmia, joita saattaa syntyä työntekijöiden ja pääomien vapaan liikkuvuuden, rahoituspalvelujen, energian, liikenteen, ympäristön, sosiaalipolitiikan ja kuluttajansuojan aloilla. Erittelyn tulokset ilmoitetaan neuvostolle annettavassa rapor tissa.

5.8. Koheesiopolitiikan osalta komissio toteaa, että on vaikeata ennustaa millainen unionin tulevaisuuden koheesiopolitiikka on tai millaisia rahoitusvaikutuksia sillä on edes unionin nykytilassa. Laajentuneen unionin kohdalla nykyisten sopimusten arviointiin perustuvat teoreettiset laskelmat eivät ole luotettavia⁽⁴⁾. Komission mielestä uudistuksen on kuitenkin oltava asteittainen, joten sen toteuttaminen vaatii aikansa.

5.8.1. Komissio ennako i, että olettamuksessa koheesiopolitiikan täydestä soveltamisesta uusiin jäsenvaltioihin tarvitaan liittymisen jälkeisiä siirtymäsopimuksia. Komissio muistuttaa kokemuksien osoittavan, että avus tuksia, jotka ovat vastaanottavan maan bruttokansan tuotteeseen verrattuna runsaita, ei pystytä käyttämään tehokkaasti ja ne saattavat jopa vääristää talouden rakennetta⁽⁵⁾.

(1) Komission väliraportti neuvostolle Keski- ja Itä-Euroopan assosioituihin maihin laajentumisen vaikutuksista Euroopan unionin toimintalinjoihin, CSE(95)605.

(2) Ibidem, kohta 5.

(3) Ibidem, kohta 24.

(4) Ibidem, kohta 38.

(5) Ibidem, kohta 42.

5.9. Raportissa käsitellään myös maatalouspolitiikkaa. Siinä mainitaan maatalouden markkinasuuntautumiseen tähtäävät uudistukset sekä jo aiemmin mainittu tutkimus. Komissio tähdentää, että riippumatta laajentumisesta ei ole toivottavaa pitäytyä nykytilanteessa.

5.9.1. Komission mukaan olisi suositeltavaa jatkaa edelleen vuoden 1992 uudistuksien yhteydessä valitulla tiellä. Tämä tarkoittaa sitä, että turvaututaan vähemmän hintatukiin ja painotetaan enemmän ympäristö- ja sosiaalisia näkökohtia sekä yhtenäisen maatalouspolitiikan kehitystä⁽¹⁾.

Tällainen strategia edistäisi KIE-maiden maatalouden yhdentymistä suosimalla rakenteellisiin parannuksiin ja maaseudun keittämiseen suunnattuja ohjelmia, jotka ovat välttämättömiä näille maille, vääristämättä silti hintatasoa.

TSK valmisteleo parhaillaan tästä aiheesta erillistä lausuntoa.

6. Valkoisen kirjan ja laajentumista edeltävän kokonaisstrategian väliset suhteet

6.1. Komissiolle on annettava tunnustusta siitä, että se on laatinut tärkeän välineen ei vain KIE-maiden liittymiseksi Euroopan unioniin vaan myös yhteisön tulevaisuuden toimintalinjojen määrittelemiseksi. On kuitenkin huomautettava joistain puutteista, jotka saattavat vähentää valkoisen kirjan objektiivista arvoa.

6.2. Ensinnäkin on mainittava, että tavasta, jolla käsitellään sisämarkkinoiden periaatteisiin mukautumisen ja yhteisön säännöstöön sopeutumisen välisiä suhteita sekä avaintoimenpiteiden ja sisämarkkinoihin liittyvän säännöstön välisiä suhteita, ei käy selville, mitkä ovat liittymiseen vaadittavat ehdot. Käsitelytapa saattaa aiheuttaa sekaannuksia.

6.2.1. Valkoisessa kirjassa sanotaan esimerkiksi, että varsinainen unioniin liittyminen edellyttää yhteisön säännöstön hyväksymistä kokonaisuutena⁽²⁾. Jäljempänä, kohdassa 3.4 mainitaan, että "mitään osaa yhteisön säännöstössä ei käytännössä voi erottaa kokonaisuudesta" ja että "mahdollisissa liittymisneuvotteluissa KIE-maiden kanssa käsitellään yhteisön lainsäädäntöä kokonaisuudessaan".

6.2.2. On luettava Cannesin Eurooppa-neuvoston päätelmät voidakseen ymmärtää, että tullessaan unionin jäseniksi assosioituneet maat ottavat käyttöön, mahdollisesti määritellyn siirtymäajan jälkeen, koko yhteisön säännöstön, joka koostuu lainsäädännöstä ja yhteisön toimintalinjoista.

6.3. Tämä lähestymistapa tuo mukanaan huolen "sosiaalisen ulottuvuuden" käsitteystä.

Sosiaalisesta ulottuvuudesta puhutaan luvussa 3, kohdassa 3.8 ja 3.9. Se tulee uudelleen esille luvussa 4, kohdassa 4.25.

6.4. Kohdassa 3.8. sanotaan: "sosiaalinen ulottuvuus on tärkeä elementti sisämarkkinapolitiikassa" ja että "tämä on tuotu selvästi esille perustamissopimuksessa". Kohdan 3.9 mukaan "korkea sosiaaliturvan taso on unionin perustavoitteita. Sen ylläpitämistä auttavat muun muassa sisämarkkinoiden ansiosta saatavat taloudelliset edut". Näin siis vahvistetaan oikeutetusti, että nämä kaksi näkökohtaa täydentävät toisiaan.

6.5. Nämä vaikuttavat tyhjiltä puheilta, sillä valkoisen kirjan ensisijaisena huolena näyttää olevan sisämarkkinoiden "optimaalisen toiminnan" varmistaminen pikemminkin kuin yhteisön kansalaisten entistä parempien elin- ja työolojen takaaminen. Niitä perussyitä, jotka ovat johtaneet jäsenvaltiot antamaan sosiaaliselle ulottuvuudelle tärkeän sijan perustamissopimuksessa, pidetään itsestään selvinä. Sen sijaan asiakirjassa korostetaan, että "kansallisten lakien poikkeaminen toisistaan työntekijöiden oikeuksien tai työterveyden ja -turvallisuuden suhteen voi aiheuttaa taloudelliselle toimijoille erilaisia kustannuksia ja uhata siten vääristää kilpailua" (kohta 3.8).

6.5.1. Olisi siis oikeutettua odottaa toista, sosiaalipolitiikkaa käsittelevää valkoista kirjaa, jonka tavoitteena olisi sosiaalimallin yhdenmukaistaminen.

6.6. Kohdassa 3.9 sanotaan sen sijaan, että "valkoisen kirjan selvitys sisämarkkinoihin liittyvästä lainsäädännöstä sisältää ne sosiaalilainsäädännön osat, jotka vaikuttavat sisämarkkinoiden toimintaan tai jotka ovat välttämättömiä täydentämään muita avainkeinoja erityisesti yhtiölain alueella".

6.7. Valkoinen kirja on eräänlainen EU:n "käyntikortti" liittymistä haluaville maille. Vaikka se keskittyy sisämarkkinoihin, ei pidä unohtaa, että sisämarkkinat ovat osa monimutkaista yhteiskunnallis-taloudellista mallia.

6.8. Tässä mielessä valkoisen kirjan antamaa tulkin-taa sosiaalisesta ulottuvuudesta kilpailun ja sisämarkkinoiden toiminnan osatekijänä ei voida hyväksyä. Tämä johtuu ennen kaikkea siitä, että tällä tavalla sosiaaliselta ulottuvuudelta riistetään sen riippumattomuus.

⁽¹⁾ Ibidem, kohta 45.

⁽²⁾ Valkoinen kirja, s. 1a.

6.8.1. Sisämarkkinat ovat EU:n lisäarvo, mutta laajentumisen perimmäisenä tavoitteena tulisi olla eurooppalaisen yhteiskunnallis-taloudellisen mallin sekä turvallisuuden ja vakauden edistäminen.

Sisämarkkinoita ei tule käsittää itsetarkoituksena, vaan välineenä, jolla voidaan parantaa kansalaisten elin- ja työoloja sekä yritysten vapaan taloudellisen toiminnan ehtoja.

6.8.2. Sisämarkkinoiden takaaman neljän vapauden on oltava tiiviissä yhteydessä sosiaaliseen ulottuvuuteen. Sosiaalisen vuoropuhelun on siis oltava osana sisämarkkinoiden luomisprosessia.

6.8.3. Sosiaalipolitiikka ei voida käsitellä alakohtaiselta kannalta, vaan "ulottuvuutena", joka liittyy kaikkiin yhdentymistä koskeviin kysymyksiin. Liittymisstrategian on keskityttävä kahdelle päälinjalle: taloudelliselle ja sosiaaliselle.

6.8.4. Sisämarkkinoiden ja sosiaalisen ulottuvuuden erottamattomuutta on korostettava myös, jotta voidaan välttää sellainen KIE-maihin laajentuminen, joka rajoittuu "vapaakauppa-alueen" luomiseen sen sijaan, että se edistäisi markkinataloudessaan sosiaalisen näkökulman huomioon ottavan Euroopan rakentamista. Sosiaalipolitiikan on siis oltava yhdentymisessä keskeisellä sijalla.

6.9. Ei voida perustellusti väittää, että valkoisessa kirjassa rajoitettaisiin sisämarkkinoihin liittyviin toimiin, koska on selvää, että sosiaalikulut vaikuttavat kilpailukykyyn ja itse kilpailuun.

6.10. Eräs ongelman kiistämättä merkittävistä näkökohdista on "sosiaalisen polkumyynnin" vaara, joka saattaa johtaa EU:ssa kokonaisia aloja kriisiin tuotannon hajauttamisen takia. Kyseisten maiden julkisen mielipide saattaa kääntyä yhdentymisprosessia vastaan. Tämä ei missään nimessä edistäisi laajentuneen Euroopan unionin rakentamista.

6.11. Komission valkoisessa kirjassaan ilmaisema käsitys liittymistä edeltävästä strategiasta on peräisin Essenin Eurooppa-neuvoston päätelmien liitteessä IV ilmaistusta poliittisesta kannasta, jolla tätä käsitystä voidaan perustella. Kyseisessä asiakirjassa ei mainita sanallakaan sosiaalipolitiikkaa.

6.12. Tässäkin yhteydessä tulee korostuneesti esiin ajattelumalli, jolla kansalaisia etäännytetään eurooppalaisista toimielimistä ja joka aiheutti ongelmia Maastrichtin sopimuksen ratifioinnin yhteydessä.

6.13. Kohdassa 4.25 todetaan yksinkertaisesti, että "sosiaalipolitiikan alueella assosioituneet maat katsovat, että suuri osa niiden lainsäädännöstä on jo lähellä EU:n

standardeja". Varsovan kuulemistilaisuudessa mukana olleet ammattiyhdistysten edustajat eivät kuitenkaan olleet asiasta samaa mieltä. Komission olisikin edes tarkistettava asioiden esittämistapaa.

6.14. Komissio ei käsittele valkoisessa kirjassaan todellisia ongelmia, joita syntyy väistämättä silloin, kun käsitellään KIE-maiden olojen muodollista ja tosiallista lähenemistä.

Asiakirjassa ei oteta esimerkiksi huomioon muuttunutta tulojen jakautumista, joka on seurausta keskitetyn talousjärjestelmän ja vanhan vallan aikaisen byrokraattisen koneiston purkamisesta ja vapaaseen markkinatalouteen siirtymisestä. Näin on syntynyt uusia yhteiskuntaluokkia samalla kun aikaisemmin suojatussa asemassa olevia yhteiskuntaluokkia rankaistetaan. Tällä kaikella on vaikutuksensa poliittiselle ja yhteiskunnalliselle tasolle.

7. Päätelmät

7.1. Komitea painottaa, että on määriteltävä sekä liittymistä että KIE-maiden varsinaista yhdentymistä koskeva strategia. Tämä edellyttää ensinnäkin, että EU ilmoittaa selvästi muutokset, jotka se tekee valmistellessaan KIE-maiden liittymistä ja toiseksi, että KIE-maat hyväksyvät EU:n yhteiskunnallis-taloudellisen mallin, jonka tavoitteena tulee olla kansalaisten elin- ja työolojen sekä vapaan yritystoiminnan edellytysten parantaminen. Kolmanneksi yhteisön toimielinten on tarkasti tutkittava KIE-maiden tiettyjä sosiaalisia saavutuksia.

7.1.1. Komitean mielestä EU:n kannalta on tärkeää, muun muassa jäsenvaltioiden ja assosioituneiden maiden kansalaisten entistä paremman valistuksen vuoksi, valita "keskeiseksi viestiksi" yhteiskunnallistaloudellinen kokonaisuusmalli, jossa sosiaalipolitiikalla on tärkeä sija.

7.2. TSK pyytää komissiota erittelemään valkoisen kirjan toimenpiteiden sosiaalisia vaikutuksia ja miettimään sellaisia toimintalinjoja, jotka menevät pidemmälle kuin Phare-ohjelman puitteissa toteutettu tekninen apu.

Madridin huippukokouksen päätöksen mukaisesti komission on laadittava raportti jokaisen valtion edistymisestä lainsäädännön ja hallinnon alalla Euroopan unioniin liittymiseksi. Kyseisessä raportissa tulisi käsitellä myös sosiaalilainsäädäntöä sekä muun muassa työntekijöiden, naisten ja alaikäisten suojelua.

7.3. Tämä on tärkeää myös siksi, että näin voidaan välttää siltä, että EU:n ja KIE-maiden välille kehitty

”vapaakauppa-alue” ilman todellista yhteisötason ulottuvuutta, vaikka kyseessä olisi vain ajallisesti määrittelämätön siirtymäkausi.

Tällainen tilanne voi syntyä tällä hetkellä Euroopassa voimassa olevien sopimusten seurauksena. Rakenteellinen keskustelu ei yksin riitä viemään kehitystä eteenpäin alkuvaiheen talousliitosta. Onkin tuotava uudelleen painokkaasti esille halu todelliseen yhdentymiseen KIE-maiden kanssa.

7.3.1. Tavoitteena ei voi olla kuluttajamarkkinoiden laajentaminen, jossa länsimaiset tuottajat ovat edelleenkin valta-asemassa, kuten EU:lle ylijäämäinen kauppatase osoittaa (vuonna 1988 tuonti ja vienti olivat lähes samalla tasolla). Päätaavoitteena tulee olla kansalaisten sulauttaminen markkinatalouden yhteiskunta- ja sosiaalitalousmalliin työmarkkinaosapuolten ja muiden eturyhmien osallistuessa prosessiin.

7.4. On pyrittävä välttämään EU:ssa jo viime vuosikymmeninä tehtyä virhettä eli yhteisön ja sittemmin unionin rakentamisen rajoittamista yksinomaan politiikan, talouden ja oikeustieteen teknisten edustajien suorittamaan elitistiseen valmistelutyöhön ilman että kansalaiset otetaan siihen mukaan talous- ja yhteiskuntaelämän etupiirin välityksellä.

Tämä on vielä tärkeämpää maissa, joissa käydään läpi (sosiaalikuluja lisääviä) suuria poliittisia ja taloudellisia muutoksia. Näin on vaarana, että kyseisissä maissa muodostetaan käsitys Euroopan unioniin liittymisestä vain mahdollisten sosiaalisten lisäkulujen perusteella ilman, että ymmärretään sen poliittista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kokonaiskuvaa.

7.5. On tärkeää panna merkille, että KIE-maiden kaikki yhteiskunta- ja talouselämän tahot sekä akateemiset asiantuntijat toteavat, että yhdentymisprosessi ei ole vain hallitusten vastuulla. Kuulemistilaisuudessa he huomauttivat siitä, ettei heitä ole otettu mukaan hallitusten ja EU:n edustajien väliseen keskusteluun.

Näin rajoitetun lähestymistavan tulokset eivät voi olla myönteisiä sisämarkkinoiden joustavan toiminnan ja yhteiskunnallisen-taloudellisen yhdistystoiminnan kehityksen kannalta.

Komission tulisi vaatia virallisesti, että talous- ja yhteiskuntaelämän etupiirejä edustavat järjestöt liitetään mukaan ja yhteiskunnallista keskustelua edistetään sellaisen yhteiskuntamallin perustekijänä, jota olemme yhdessä rakentamassa. Kansalaisyhteiskunnalla on elintärkeä rooli demokratian vahvistamisessa.

7.5.1. Komission KIE-maissa käynnistämä tiedotuskampanja ei riitä varmistamaan yhdentymisprosessin tunnetuksi tekemistä ja avoimuutta. Tällainen tiedotus

ei voi korvata pääasiallisesti kyseisten maiden toimielimille kuuluvaa tehtävää, joka näyttää olevan tällä hetkellä puutteellisesti käytössä, joskin erilaajuisena eri maissa.

7.5.2. Nykyisestä yleisen mielipiteen sekä talous- ja yhteiskuntaelämän etujärjestöjen tasolla vallitsevasta, yhdentymisen tulevaisuudennäkymiä koskevasta laajasta yksimielisyydestä voidaan päätellä, ettei laaja tiedottaminen ja osallistuminen viivytä prosessia, koska eturyhmien osalta on joka tapauksessa odotettavissa painostustoimia, vaan päinvastoin helpottaa ja vahvistaa sitä. Lisäksi eturyhmien – myös niiden, joihin vaikutus on alkuvaiheessa suurin – mukanaololla voidaan välttää se, että liittymisen vastustajat käyttäisivät tilaisuuden tulleen hyväkseen asioiden huonoa tuntemusta.

7.6. TSK vaatii puolestaan EU:n ja KIE-maiden yhteisten talous- ja sosiaalineuvostojen perustamista. Kolme vuotta asiasta tehdyn päätöksen jälkeen vain Unkarin ja EU:n yhteinen talous- ja sosiaalineuvosto on aloittamassa toimintansa assosiointineuvoston heinäkuussa 1996 tekemän päätöksen seurauksena.

Nämä neuvostot olisivat hyödyllisiä, koska niiden kautta työmarkkinaosapuolet ja muut eturyhmät voivat ilmaista mielipiteensä aiheista, joita käsitellään KIE-maiden hallitusten ja Euroopan unionin neuvoston välisissä keskusteluissa.

7.6.1. KIE-maiden edustajien Varsovan kuulemistilaisuudessa esittämien toiveiden mukaisesti TSK päättää ryhtyä suoraan vuoropuheluun näiden edustajien kanssa. Tämä tarkoittaa sellaisen tarkkailuelimen luomista, joka pystyy seuraamaan läheltä yhdentymiskehitystä.

7.7. Aiemmin esitettyjen ongelmien valossa jokaisen maan siirtymäkausien määrittelyssä on otettava huomioon niiden eri lähtökohdat ja erilainen eteneminen kohti sopeuttamista.

Madridin huippukokouksessa esitettiin samansuuntaisia ajatuksia. Kokouksessa päätettiin, että liittymisneuvottelut käynnistyvät samanaikaisesti, mutta jokainen maa etenee omaan tahtiinsa.

7.8. Toisaalta juuri viimeaikaisesta, muutosten aiheuttamien ongelmien vastareaktionä syntyvästä poliittisesta ja yhteiskunnallisesta epävakaudesta voidaan päätellä, että yhdentymisprosessia ei tule viivyttää.

EU:n ja jokaisen jäsenvaltion on pidettävä yhdentymiskysymystä ”omana” tavoitteenaan, joka koskee näitä maita suoraan tulevaisuuden taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa kehityksessä, olennaisena osana niiden

strategiaa. Yhdentymisen saattaa johtaa Euroopan aseman ja kilpailukyvyyn merkittävään vahvistumiseen muihin suuriin talous- ja kauppa-alueisiin nähden.

EU:n ei pitäisi lykätä tarpeellisia sisäisiä uudistuksia, jotka on tehtävä yhdentymisen vuoksi.

7.9. On myös tärkeää korostaa, että KIE-mailla on Euroopan unioniin liittymistä valmistellessaan tilaisuus entistä parempaan keskinäiseen yhtenäisyyteen liittymisohjelmia yhtenäistämällä.

Tähän voidaan päästä myös alueellisen yhteistyön tiivistämisen avulla, hälventämällä poliittiset ja taloudelliset

esteet. Tietyt alueellisia aloitteita edistävät ohjelmat ovat nimenomaan tämänsuuntaisia.

7.10. Talous- ja sosiaalikomitea pyytää, että komissio antaa sille jatkuvasti tietoja yhdentymisprosessin valmistelun ja tehtävien toimien edistymisestä, jotta TSK voi tilaisuuden tullen esittää omat arvionsa sekä omaaloitteisilla lausunnoilla että komission pyynnöstä.

7.11. Komitea jättää liittymisen eri näkökohtien tarkemman arvioinnin mahdollisiin lisälausuntoihin, joista komitean toimivaltaiset jaostot voivat päättää.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

LIITE I

Huomioita valkoisen kirjan liitteestä

1. Pääomien vapaan liikkuvuuden alalla on vaikeata tehdä eroa avaintoimenpiteiden ja muiden toimien välille, mutta EU:n vuodesta 1960 saavuttaman kehityksen kuvauksesta saattaa olla suuresti hyötyä. Vaikka rahoitusmarkkinat ovat muuttuneet oleellisesti siitä, mitä ne olivat 1960- ja 1970-luvulla, ja vaikka pääoman liikkuvuuden pitkän ja lyhyen aikavälin tiukan erottamisen merkitys on hävinnyt, toimenpidesarja voi olla erilainen ja siinä tulisi ottaa erityisesti huomioon jokaisen maan talouden erityispiirteet.

1.1. Kuitenkin täysi vapauttamisella näyttää olevan ehdoton etusija houkuteltaessa ulkomaisia sijoittajia ja kilpailukykyistä rahoitusala luotaessa.

Valkoisen kirjan liitteessä mainitaan ehkä jopa liian yleisellä tasolla tarvittavat jatkotoimet.

2. Teollisuustuotteiden vapaa liikkuvuus ja turvallisuus on tärkeää sisämarkkinoihin sopeutumisen ja kauppavaihdon kehityksen kannalta. Komitea on tukeva täysin valkoisen kirjan liitteessä esitettyä näkemystä ja on samaa mieltä siitä, että kyseisen alan yhdenmukaistaminen on monimutkainen eikä pelkästään tekninen prosessi, jonka yhteydessä jäykkä ja keskitetty järjestelmä muutetaan uudeksi osallistuvaksi järjestelmäksi.

Valkoisessa kirjassa korostetaan erikseen kahta näkökohtaa, joiden vaikutukset ulottuvat kyseisen alan ulkopuolelle.

2.1. Ensimmäinen on kauppavaihdon uusien esteiden välttämisen (direktiivi 83/139/ETY) alalla annettu suositus luoda KIE-maiden välisen tiedonkulun vertailukelpoinen järjestelmä, jotta toisessa vaiheessa voitaisiin toteuttaa kahden vertailukelpoisen järjestelmän eli EU:n ja KIE-maiden välinen sopimus. Tällainen menettely on askel kohti tiivistä alueellista yhteistyötä.

2.2. Toisena on yleisluontoisia asioita, kuten turvallisuutta, terveyttä ja ympäristöä koskevien "uuden lähestymistavan" direktiivien alalla ilmaistu vaatimus liittää mukaan asianosaiset eturyhmät, kuluttajat ja työmarkkinaosapuolet sekä korvata valtionhallinto yksimielisyyteen pohjautuvilla osallistuvilla standardisoiomisjärjestöillä.

Tässä on selkeästi kyse poliittisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävästä asiasta.

3. Vapaiden markkinaolojen palauttaminen kilpailun alalla on vaikeimpia tehtäviä näissä maissa, joissa valtiojohtoinen talous on ollut hallitsevana. Samoin kuin hankalassa yksityistämisen prosessissa, ensimmäisenä askeleena on tehdä ero valtion ja valtiojohtoisten yhtiöiden välille siten että ne saavat oman oikeudellisen määritelmänsä.

Lisäksi KIE-mailla on oltava liittymistä edeltävässä vaiheessa sellainen kansallinen viranomaistaho, jolla on samanlainen valvontaoikeus kuin yhteisöllä.

4. Sosiaalipolitiikan ja sen toimien osalta on pidettävä mielessä, että sosiaalisen ulottuvuuden käsitettä on tarkasteltava sellaisenaan eikä suhteessa sisämarkkinoihin. Maastrichtin sopimukseen sisältyvät sosiaalisten oikeuksien peruskirja ja sopimus sosiaalipolitiikasta voivat olla lähtökohtana liittymistä edeltävässä vaiheessa. Komitea on samaa mieltä esitettyjen painopistealueiden merkityksestä ja esittää joitain alustavia yleisiä huomioita.

4.1. Erityisesti miesten ja naisten tasavertaisten mahdollisuuksien alalla on hyvä muistaa, että yhteisön lainsäädännön tavoitteena ei ole korvata kehittyneempää kansallista säännöstöä. Naisten osallistumisessa työelämään ja heidän asemassaan on tapahtumassa muutoksia näissä maissa, koska kansantuote on romahtanut ja elinolot ovat huonontuneet.

4.2. Tapa, jolla perustamissopimuksen 118 a artiklaan viitataan, voi antaa väärän kuvan siitä, ettei pk-yrityksille aseteta minkäänlaisia hallinnollisia velvoitteita työterveys- ja -turvallisuuslainsäädännön alalla. Perustamissopimuksessa kylläkin mainitaan, että on vältettävä sellaisten rasisien säätämistä, jotka "vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä".

Joka tapauksessa ensimmäisessä vaiheessa mukaan tulisi liittää kaikki yleisluontoiset direktiivit.

4.3. Työlainsäädännön ja työolojen osalta olisi hyvä, että direktiivi 94/45/EY eurooppalaisista yrityskomiteoista liitettäisiin mukaan ensimmäisessä vaiheessa, jolloin voitaisiin vakiinnuttaa se jo vallitseva tilanne, että KIE-maissa on yrityskomiteoita.

5. Ympäristöasioiden tulisi olla osana toimintalinjoja, jotka kuuluvat "rakenteellisten suhteiden" piiriin. Kuten assosiointisopimuksissa on sanottu, ympäristötoimet on liitettävä heti alusta alkaen kehityspolitiikkoihin. Saastuminen on erityisen vakava ongelma lähes kaikissa KIE-maissa eikä tällä alalla voida sallia minkäänlaisia poikkeuksia.

Tässäkin tapauksessa ympäristöpolitiikkaa ei voida tarkastella vain suhteessa sisämarkkinoihin. Ympäristöpolitiikka on itsenäinen ala ja tarvitsee oman lähenemis- ja yhdenmukaistamisohjelmansa ympäristöministerien neuvoston 5. lokakuuta 1994 esittämän toiveen mukaisesti.

5.1. Jatkotoimet ovat erityisen tärkeitä tällä alalla lainsäädännön tehostamisessa. Tässä yhteydessä Euroopan ympäristötoimistolla voisi olla oma tehtävänsä.

6. Sisämarkkinoiden joustavaan toimintaan tarvitaan yhtiölaki, jossa on yhteisiä perussääntöjä.

Komitea on samaa mieltä valkoisen kirjan kanssa siitä, että etusijalla ovat määräykset, jotka liittyvät vapautteen perustaa yrityksiä ja tytäryhtiöitä sekä osallistua pääomaan ja lisäksi suoranaiset säännöt, joilla taataan avoimuus ja velkojien turva sekä tarvittavat hallinnolliset toimet ja jatkotoimet.

7. Henkisen omaisuuden suoja on perusehto yhä enemmän kilpailuun suuntautuneilla markkinoilla; sitä tarvitaan keksintöjen sekä ideoiden vapaan liikkuvuuden edistämiseksi.

Komitea on samaa mieltä siitä, että KIE-maiden liittyminen (Bulgariaa lukuun ottamatta) Uruguayn kierroksen sopimukseen ja siten myös "Trade-related aspects of Intellectual Property Rights" -sopimukseen ei riitä täyttämään sisämarkkinoiden vaatimuksia. Onkin tarpeen luoda yhtenäinen lainsäädäntöympäristö.

Väliajaksi olisi hyväksyttävä siirtymäkauden sopimuksia tuotteiden ja palveluiden suojelemiseksi.

8. Komitea on samaa mieltä kuluttajansuojan käsittelytavasta. Kuluttajansuoja ja sen tavoitteet tulisi tunnustaa omaksi alukseksi ja sitä tulisi lujittaa. Sitä ei tule pitää sisämarkkina- ja kilpailupolitiikan sivutuotteena, vaan sillä on päinvastoin tärkeä osuus markkinatalouden kehityksessä.

Lainsäädännön soveltamiseen tarvittavien ehtojen luettelointi on perusteellinen varsinkin kuluttajien perusoikeuksien tunnustamisen, kuluttajien koulutuksen ja tiedottamisen, vetoamismahdollisuuksien ja järjestötoiminnan edistämisen osalta.

LIITE II

Taloudellinen kehitys

1.1. Seuraavaksi esitellään joitain merkittävimpiä tilastotietoja, joiden avulla voidaan saada tiivistetty, viitteellinen kuva KIE-maiden saavuttamasta kehityksestä. On kuitenkin hyvä huomauttaa, että tietojen keräystä ja käsittelyä on vielä kehitettävä merkittävästi kyseisissä maissa ⁽¹⁾.

Vuosina 1992–1995 bruttokansantuotteessa on ollut seuraavanlainen kehitys (luvut ilmoitettu Yhdysvaltain dollareina):

- Bulgaria, 8,6 miljardista 12,9 miljardiin,
- Tšekin tasavalta, 28 miljardista 45 miljardiin,
- Unkari, 36,5 miljardista 44 miljardiin,
- Puola, 84,3 miljardista 121 miljardiin,
- Romania, 221,1 miljardista 33,7 miljardiin,
- Slovakia, 10,9 miljardista 16 miljardiin.

1.2. Ulkomaanvelka oli Bulgariassa (1995) 10,7 miljardia dollaria, Tšekin tasavallassa (vuoden 1995 toisella neljänneksellä) 13 miljardia, Unkarissa (vuoden 1995 toisella neljänneksellä) 33 miljardia, Puolassa (vuoden 1995 viimeisellä neljänneksellä) 44,3 miljardia, Romaniassa (vuoden 1995 toisella neljänneksellä) 4,8 miljardia ja Slovakiassa (vuoden 1995 toisella neljänneksellä) 5 miljardia.

1.3. Yksityistäminen on edistynyt eri maissa eri tahtiin. Yksityisyritysten prosenttiosuus bruttokansantuotteesta oli vuonna 1994 Bulgariassa 27,2 %, Tšekin tasavallassa 56,3 %, Romaniassa 35 % ja Slovakiassa 58 %. Unkarissa osuus oli 50 % ja Puolassa 55,3 % (tiedot vuodelta 1993).

1.4. Yksityisen kulutuksen kehitys on ollut vaihtelevaa. Esimerkiksi Bulgariassa kaksivuotiskaudella 1992/1993 havaittiin 13,2 prosentin vähennys, kun sen sijaan Tšekin tasavallassa kulutus kasvoi 23,3 prosenttia vuosina 1992–1994. Unkarissa oli vuonna 1992 lievää laskua (1,3 %), mutta ajanjaksolla 1993/1994 oli vuosittainen kasvu 1,3 %. Puolassa kasvu oli 11,8 % vuosina 1992–1994. Romaniasta on tietoja vain vuodelta 1992, jolloin kulutus väheni 9,8 prosentilla. Slovakiassa sen sijaan vuonna 1993 oli 1,2 prosentin kasvu ja vuonna 1994 puolestaan 3,4 prosentin vähennys.

1.5. Kaikissa maissa on ollut, tosin eri vaikutuksin, korkea inflaatiotaso. Bulgariassa saavutettiin vuonna 1994 122 prosentin huippu, mutta vuonna 1995 inflaation kasvu rajoittui 28,6 prosenttiin. Puolassa inflaatio vuonna 1992 oli 44,4 % ja laski 20,7 prosenttiin vuonna 1995. Romaniassa vuonna 1993 oli 295 prosentin huippulukema, joka laski vuonna 1995 merkittävästi: 27,4 prosenttiin. Slovakian inflaatio nousi ensin 9,1 prosentista (1992) 25,1 prosenttiin (1993), mutta laski sitten 11,7 prosenttiin vuonna 1994 ja 6,7 prosenttiin vuonna 1995. Tšekin tasavallassa inflaatio nousi 2,7 prosentista (1992) 18,2 prosenttiin (1993), mutta laski taas 10,25 prosenttiin vuonna 1994 ja 8,7 prosenttiin vuonna 1995.

⁽¹⁾ Liitteessä esitety tiedot ovat seuraavista lähteistä:

- Key Economic Indicators. 1992 – second quarter 1995, Stockholm Institute of East European Economics.
- Eurostat, Statistic in focus – External Trade, 1995–1997.
- Business Central Europe, May 1996.

1.6. Työttömyysaste oli vuoden 1995 lopussa Bulgariassa 11 %, Unkarissa 10,4 %, Puolassa 14,9 %, Slovakiassa 13,1 % ja Romaniassa 8,7 %. Tšekin tasavallassa oli myönteisin tilanne työttömyysasteen ollessa 3,1 %.

Keskimääräinen kuukausipalkka oli vuonna 1995 Unkarissa 123 dollaria, Tšekin tasavallassa 380 dollaria, Unkarissa 346 dollaria, Puolassa 294 dollaria, Romaniassa 146 dollaria ja Slovakiassa 279 dollaria.

1.7. Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankin, taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) sekä kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ennusteiden mukaisesti KIE-maat muodostavat kehitykseltään vireimmän alueen.

1.8. On tärkeää painottaa, että tilastot eivät kerro totuutta KIE-maiden kasvukehitystä vuodesta 1990 nykyhetkeen. Tämä johtuu osin harmaan talouden räjähdysmäisestä noususta, joka ei näy tilastoissa, mutta jonka vaikutus näkyy mm. palkkojen ostovoiman kehityksen ja kulutuksen välisistä eroista. Esimerkiksi Puolassa palkkojen ostovoima laski 30 % vuosina 1990–1992 ja samaan aikaan kulutus kasvoi huomattavasti, minkä johdosta maa selviytyi lamasta. Harmaan talouden vaikutuksen arvellaan olevan 30 % bruttokansantuotteesta Unkarissa ja ainakin 20 % Puolassa⁽¹⁾.

1.9. KIE-maille on viime vuosina myönnetty runsaasti yhteisörahoitusta: vuosina 1990–1993 myönnettiin Phare-ohjelman kautta 2 200 miljoonaa ecua, jonka lisäksi Euroopan investointipankki myönsi 1 308 miljoonaa ecua sekä Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankki 29 212 miljoonaa ecua.

1.10. EU:n ja Itä-Euroopan kauppavaihto on kasvanut 90-luvulla huomattavasti. Tilastotiedot KIE-maiden kokonaisalueelta⁽²⁾ kertovat, että vuonna 1994 EU:n vienti KIE-maihin kasvoi 21,7 % ja KIE-maiden tuonti EU-maihin kasvoi 26,7 % eli ecuina ilmaistuna luvut olivat 40 miljardia ja 33,6 miljardia. Lisäyksen merkitys käy ilmi, kun ajatellaan, että vuonna 1988 kauppavaihto oli noin 20 miljardia ecua tuonti ja vienti yhteenlaskettuna.

EU:n ja assosioituneiden KIE-maiden kauppavaihto edustaa yli kolme neljäsosaa eli 77 % kokonaiskauppavaihdosta (1994).

Kauppataase on EU:lle 6,4 miljardin ecun verran ylijäämäinen

Jäsenvaltioista kolmella (Saksalla, Italialla ja Ranskalla) on yli 76 prosentin osuus kauppavaihdosta (yksin Saksalla on yli 50 prosentin osuus).

1.10.1. Euroopan unioniin suuntautuvassa tuonnissa Puolalla on suurin osuus eli 27 %, joka on ecuissa ilmaistuna 9,1 miljardia. Tšekin tasavallan osuus on 19 % ja Unkarin 15 %. Saksa on KIE-maiden tärkein markkina-alue, jonne suuntautuu 53 % viennistä, kun Italian osuus on 16 % ja Ranskan osuus 8 %.

Euroopan unionin viennissä Puola on edelleen kärkisijoilla. Puolaan suuntautuvan viennin osuus on 27 % eli 10,8 miljardia ecua, Tšekin tasavallan osuus 20 % ja Unkarin 15 %. Jäsenvaltioista Saksa on tärkein viejäämä 50 prosentin osuudellaan, Italian vienti on 18 % ja Ranskan 8 %.

1.11. EU:n kauppataaseen ylijäämä (6,4 miljardia ecua vuonna 1994) johtuu pääasiassa moottoreiden, koneiden ja laitteiden, ajoneuvojen, muovin ja muovituotteiden viennistä. Euroopan unioniin taas tuodaan etupäässä puolivalmiita vaatteita, puuta, puutuotteita, rautaa ja terästä.

Yli puolet ylijäämästä on peräisin kauppavaihdosta Puolan (1,7 miljardia ecua), Tšekin tasavallan (1,6 miljardia ecua) ja Unkarin (1,2 miljardia ecua) kanssa.

EU-maista Italian kauppataaseen ylijäämä on korkein eli 2,1 miljardia ecua. Vuonna 1993 Portugali ja Irlanti kasvattivat prosentuaalisesti eniten vientiään edelliseen vuoteen verrattuna (+ 68 % ja + 53 %). Tuonti KIE-maista kasvoi vuodesta 1993 vuoteen 1994 eniten Benelux-maissa (+ 60 %) ja Espanjassa (+ 58,5 %).

⁽¹⁾ Unkarin kohdalta arvion on esittänyt taloustieteilijä Lászlo Csaba, joka työskentelee Kopint-Datorg markkinatutkimusinstituutissa. Puolan tiedot on saatu tilastokeskuksen (GUS) ja Puolan tiedeakatemian tutkimuksesta.

⁽²⁾ Kaikki KIE-maat: Viro, Latvia, Liettua, Puola, Tšekin tasavalta, Slovakia, Unkari, Romania, Bulgaria, Albania, Slovenia, Kroatia, Bosnia-Hertsegovina ja FYROM (Entisen Jugoslavian tasavalta Makedonia).

LIITE III

Progress of the Transition

	Czech Republic	Slovakia	Poland	Hungary	Bulgaria	Romania
1. Importance of privatization						
a) Added value of the private sector as a % of GDP ⁽¹⁾						
1989	11	n.d.	29	15(29)	n.d.	13
1991	17	22(32) ⁽²⁾	45	33(41)	17	24
1994	56	44(58)	56	52(56) ⁽³⁾	40	35
1995 (e)	70	60	60	60	45	40
b) Percentage of the added value of the private sector according to category, 1994						
Agriculture	82	n.d.	n.d.	68	80	85
Industry	59	53	38	54	18	15
Services	50	n.d.	89	60	49	35
2. Classification of progress in the transition on a scale of 1 to 4 ⁽⁴⁾						
Privatization						
large scale	4	3	3	4	2	2
small scale	4*	4*	4*	4*	3	3
Business restructuring	3	3	3	3	2	2
Price liberalization	3	3	3	3	3	3
Currency exchange and foreign trade	4*	4*	4*	4*	4	4*
Competition policy	3	3	3	3	2	1
Banking reforms and liberalization of interest rates	3	3	3	3	2	3
Financial markets	3	3	3	3	2	2

Source: EBRD Transition report 1995.

(1) Figures in brackets: including cooperatives.

(2) 1992.

(3) 1993.

(4) Classed from 1 (little progress) to 4 (major progress). The sign 4* shows that the country has reached standards typical of industrial countries for the area concerned.

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Talous- ja rahaliiton vaikutukset: lähentymisen taloudelliset ja yhteiskunnalliset näkökohdat sekä yhtenäisvaluutasta tiedottaminen”

(97/C 30/21)

Talous- ja sosiaalikomitea päätti 9. heinäkuuta 1996 työjärjestyksensä 23 artiklan 3 kohdan mukaisesti antaa lausunnon aiheesta ”Talous- ja rahaliiton vaikutukset: lähentymisen taloudelliset ja yhteiskunnalliset näkökohdat sekä yhtenäisvaluutasta tiedottaminen”.

Asian valmistelusta vastannut talous-, raha- ja valuutta-asiain jaosto antoi lausuntonsa 4. syyskuuta 1996. Esittelijöinä olivat Umberto Burani, Michael Geuenich ja Bernard du Granrut.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 116 ääntä puolesta, 8 vastaan, ja 11 pidättyi äänestämästä.

1. Alustavia huomioita

1.1. Talous- ja sosiaalikomitea vastasi komission lausuntopyyntöön hyväksymällä 26. lokakuuta 1995 lausunnon⁽¹⁾ aiheesta ”Vihreä kirja käytännön järjestelyistä yhtenäisvaluutan käyttöön ottamiseksi”⁽²⁾. Yhtenäisvaluutan käyttöönottoon liittyviä teknisiä ongelmia käsiteltyä ensimmäistä lausuntoa täydentääkseen TSK syvenyy käsillä olevassa lausunnossa muihin kuin käytännön seurauksiin, joita yhtenäisvaluutan käyttöönotosta on.

1.2. Kuten TSK on aiemmin useissa yhteyksissä selvästi ilmaissut, TSK suhtautuu myönteisesti suunnitelmaan Euroopan rahaliitosta. TSK toteaa kuitenkin, että mitä lähempänä olemme talous- ja rahaliiton (EMU) kolmanteen vaiheeseen siirtymistä, sitä enemmän julkisessa keskustelussa aletaan esittää kysymyksiä. Monet Euroopan kansalaiset pitävät kansallisesta valuutasta luopumista korkeana hintana, vaikka onkin kyse jo pitkälle viedyn eurooppalaisen yhdentymiskehityksen hyväksytystä tavoitteesta. Väestön ajoittain suurikin epäluuloisuus voi osittain johtua tiedonpuutteesta. TSK:n mielestä on siksi hyödyllistä kiinnittää lausunnon alussa jälleen huomio etuihin, joita EMU tarjoaa Euroopan kansalaisten hyvinvoinnille.

1.2.1. Valuuttakurssien heilahtelusta eroon pääseminen on epäilemättä EMUn tärkein näkökohta. Siten poistuu kaupankäyntiä ja sijoitustoimintaa Euroopan unionissa haitannut huomattava este. TSK yhtyy tässä asiassa komission analyysiin, jonka se teki asiakirjassaan aiheesta ”Valuuttakurssivaihtelujen vaikutus sisämarkkinoihin”⁽³⁾. TSK on etenkin samaa mieltä yhteenvedos-

ta, että yhtenäismarkkinoille välttämätön yhtenäisvaluutta:

- poistaa unionin sisäiset valuuttakurssivaihtelut, joista aiheutuu suuria talousvaikeuksia, ja
- vahvistaa lähentymistä EY:n perustamissopimuksessa mainituin mekanismein.

1.2.2. Ennakoidun sijoituskasvun täytyisi edetä yhtenäismarkkinoilla rinnan investointien ja työpaikkojen nykyistä tehokkaamman ja järkevämmän jakautumisen kanssa. Sisämarkkinoiden toteutumisen synnyttämät myönteiset kasvu- ja työllisyysvaikutukset vahvistuisivat siten merkittävästi.

1.2.3. Kansallisten valuuttojen mukana poistuvat myös korkeat vaihtoriskeiltä suojautumiskulut sekä vaihtokulut; tämä hyödyttää tuotanto-, kauppa- ja palvelualoja.

1.2.4. Yhdentyneiden pääomamarkkinoiden ansiosta yhtenäisvaluutasta tulee huomattavasti vahvempi vastapaino dollarille ja jenille sekä nykyistä tärkeämpi varantovaluutta. Näin ollen varaudutaan myös siihen, että monipuolistuvat kansainväliset sijoittajat kasvattavat eurojen osuutta valuuttasalkussaan. Niin yhtenäisvaluutta kuin toteutunut tuotto hyötyvät pääoman tuonnin kasvusta. Vakaa valuutta ja siihen liittyvä rahoituskulujen pieneneminen ovat investointien, kasvun ja työllisyyden parantamisen pääedellytyksiä.

1.2.5. Laajemmassa yhteydessä yhtenäisvaluutta sekä sisämarkkinoiden lopullinen toteutuminen antaa Euroopalle mahdollisuuden esiintyä 2000-luvulla yhtenä maailman kolmesta tai neljästä suurimmasta taloudellisesta ja poliittisesta voimasta. Mikään yksittäinen Euroopan maa ei voisi tavoitella näin vaikutusvaltaista asemaa.

(1) EYVL N:o C 18, 22. 1. 1996.

(2) KOM(95) 333 lopull., 31. 5. 1995.

(3) KOM(95) 503 lopull., 31. 10. 1995.

1.2.6. Yhtenäisvaluutta helpottaa hintojen vertailua kansalliset rajat ylittävillä hyödyke- ja tuotantotekijämarkkinoilla. Se ei kuitenkaan tarkoita, että hyödykkeen hinta on sama kaikilla Euroopan markkina-alueilla. Talousvoimat voivat havaita suhteelliset hintamuutokset nykyistä helpommin, mikä takaa käytettävissä olevien varojen tehokkaan käytön ja lisää vaurautta EU:ssa.

1.2.7. Yhtenäisen valuutta-alueen luominen parantaa luultavasti rahapolitiikan tehokkuutta. Ensimmäiset empiiriset tutkimukset⁽¹⁾ osoittavat, että Euroopan laajuinen valuuttakysyntä on vakaampi kuin vastaavat kansalliset kysynnät.

1.3. Tarkastelun perusteella voi päätellä, että rahaliitto tarjoaa Euroopalle huomattavia mahdollisuuksia. Rahaliiton liian nopealla ja harkitsemattomalla toteuttamisella voi kuitenkin olla myös vaaransa. Rahaliiton kolmannelta vaiheesta ei voi enää palata takaisin. Siksi on tärkeää ennen rahaliittoon siirtymistä tutkia kaikki asiaankuuluvat ongelmat ja löytää paras mahdollinen yhteistä valuutta-alueita ja sen suhteita kansalaisiin koskeva ratkaisu. Ottaen huomioon, miten monimutkaisia kysymyksiä yhtenäisvaluutan käyttöönotto tuo esiin, TSK keskittyy lausunnossaan mielestään erityisen tärkeisiin asioihin. Valitut aiheet heijastavat TSK:n edustamia yhteiskunnallisia etuja. Lausunnossa käsitellään myös tarkemmin aiheita, joiden syventämistä toivottiin laadittaessa vihreää kirjaa käsiteltyä TSK:n lausuntoa. Tässä muita yksityiskohtaisemmin tarkasteltavat rahaliiton näkökohdat:

- EY-sopimuksessa määritettyjen lähentymisperusteiden tulkinta ja soveltaminen (kohta 2);
- vaihtokurssien vahvistaminen (kohta 3);
- rahaliiton voimaantumisen ajankohta (kohta 4);
- tulevan Euroopan keskuspankin asema (kohta 5);
- poikkeusvaltiot: taloudelliset vaikutukset ja rahapoliittinen yhteistyö (kohta 6);
- rahaliiton vaikutukset työmarkkinoihin (kohta 7);
- tiedottamistoimet (kohta 8).

⁽¹⁾ Ks. M. Falk ja N. Funke, "The Stability of Money Demand in Germany and in the EMS: Impact of German Unification", in: Weltwirtschaftliches Archiv 131 (3), ss. 470-488.

2. Lähentymisperusteiden tulkinta ja soveltaminen

2.1. Yhtenäisvaluutta-alueen muodostaminen on taloudellisesti järkevää, jos se liittyy yhteen samantasoisia talousalueita. Mitä joustavammin ja yhtenäisemmin alue reagoi ulkosyntyisiin häiriöihin, sitä paremmin se mukautuu yhtenäisvaluutan käyttöönottoon. Kun samantasoiset kansalliset talousalueet liittyvät yhteen, maat hyötävät yhtenäisvaluutan eduista – pääosin investointien lisääntymisestä, kasvusta ja työllisyyden parantamisesta. Jos rahaliitto sen sijaan muodostuu kehitystasoltaan erilaisista kansallisista talousalueista, joustavien vaihtokurssien poistumisesta voi olla myös kielteisiä seurauksia. Kuten jäljempänä todetaan, maat, jotka eivät täytä todellisia lähentymisperusteita, ovat itse asiassa vaarassa jäädä jälkeen muista ja menettää joksikin aikaa (vientimarkkinaosuuksiaan taloudellisesti vahvemmille alueille. Tilanne kärjistäisi taloudeltaan heikommilla alueille työttömyyttä entisestään. Tulojen aluejakaumaan syntyneet huomattavat erot aiheuttavat yhteiskunnallisten ja poliittisten jännitteiden vaaran yhtenäisvaluutta-alueella. Tarvittaisiin huomattavia varojen siirtoja yhteiskuntarauhan säilyttämiseksi. Ulkoisen kauppavaihdon keskinäisestä riippuvuudesta johtuen myös kysynnän lasku kehittymättömämmillä talousalueilla vaikuttaisi kielteisesti keskeisten alueiden kasvuun ikään kuin välillisesti.

Rahaliittoon osallistumiseen vaaditut lähentymisperusteet

• Hintojen kehittyminen

Tarkastusta edeltävän vuoden aikana mitattu keskimääräinen rahanarvon alenemisaste ei saa ylittää enemmän kuin 1,5 %:lla korkeintaan kolmen hintatason vakaudessa parhaiten suoriutuneen jäsenvaltion vastaavaa astetta.

• Julkistalous

- Julkistalouden alijäämän osuus bruttokansantuotteesta (alijäämän aste) ei saa ylittää 3 %:a, paitsi jos tämä osuus on pienentynyt merkittävästi ja jatkuvasti tasolle, joka on lähellä viitearvoa, taikka jos viitearvon ylittäminen on vain poikkeuksellista ja väliaikaista ja osuus pysyy lähellä viitearvoa.

- Julkisen velan osuus bruttokansantuotteesta (julkisen velan aste) ei saa ylittää 60 %:a, ottamatta huomioon tapauksia, joissa tämä osuus pienenee riittävästi ja lähestyy riittävän nopeasti viitearvoa.

- **Vaihtokurssien kehitys**

Osallistuminen Euroopan valuuttajärjestelmään suunnitelluin vaihteluvälein ilman vaikeita kriisejä ainakin tarkastusta edeltävien kahden vuoden ajan. Sinä aikana jäsenvaltio ei saa etenkään devalvoida oma-aloitteisesti valuuttansa bilateraalista keskikurssia suhteessa toisen jäsenvaltion valuuttaan.

- **Korkotason kehitys**

Lähentymistarkastusta edeltävän vuoden aikana pitkän aikavälin korkokantojen nimellistaso (valtion pitkäaikaiset obligaatiot) ei saa ylittää enemmän kuin 2 %:lla korkeintaan kolmen hinnoiltaan vakaimman maan tason.

2.2. Näitä asioita on käsitelty EY:n perustamissopimuksessa. Sen 109 j artiklan 1 kohdassa (ks. reunustettu teksti) määritettyjen lähentymisperusteiden avulla valitaan maat, jotka voivat osallistua järkevasti rahaliiton ensimmäiseen vaiheeseen. Kohdassa 2.1 esitetyt mietteet saavat TSK:n tekemään johtopäätöksen, että perustamissopimuksessa määrätyn liikkumavaran liian laaja tulkinta saattaa aiheuttaa vaikeuksia.

2.3. On siis tarkennettava, millä tavalla lähentymisperusteet käytännössä määritetään. EY-sopimuksessa käytetyt sanamuodot kuten ”merkittävästi ja jatkuvasti” tai ”pienenee riittävästi” antavat paljon tilaa tulkinnoille. Tässä yhteydessä TSK huomauttaa, että neuvoston olisi tarkennettava lähentymisperusteet ennen rahaliiton voimaantumista. Kansalliset hallitukset saivat siten nykyistä tarkempia tavoitteita lähentymiskriteerien saattamiseen. Toisaalta näin estettäisiin pääsyperusteiden liian hölläkätinen poliittinen tulkinta. Vaara on tosiasiallinen sikäli kuin rahaliittoon osallistumisesta vaaditaan neuvoston määränemistöpäätös (tällä hetkellä 62 ääntä 87:stä). Tämä tarkoittaa, että maiden, jotka eivät luultavasti pääse itse mukaan rahaliittoon, on suostuttava muiden maiden osallistumiseen.

2.4. TSK:n mielestä lähentymisperusteita olisi tarkennettava useissa kohdin. Perustamissopimuksen tekstistä ei ilmene selvästi, koskeeko hintaperuste keskiarvoa vai kolmen vakaimman valuutan huonointa suoritusta. Perusteen tarkentamiseksi TSK kehottaa ottamaan huomioon, että hintaperustetta noudatetaan, kun inflaatiotaso ei ylitä yli 1,5 %:lla parhaisiin suorituksiin päässeiden kolmen jäsenvaltion inflaation (bruttokansantuotteen suhteutettua) painotettua keskiarvoa.

2.5. TSK:n mielestä on myös välttämätöntä tarkistaa hintaperustetta, koska se on pohjana korkotasoperusteelle. Euroopan yhtenäisvaluutta-alueen perustaminen synnyttää toivon, että rahaliittoon osallistuvat maat hyötyvät pysyvästi yhteisön keskiarvoa alaisemmasta korkotasosta. Toivo vaikuttaa perustellulta etenkin tulevan eurooppalaisen valuutta-alueen pääomamarkkinoiden kehitysnäkymiä ajatellen. Korkotason pysyminen alempana on edellytyksenä investointien ja siten myös työllisyyden elpymiselle Euroopassa. Siitä seuraava tuottavuuden lisäys ja kansainvälisen kilpailun tulosten paraneminen antavat uskoa investointien ja työllisyyden elpymiseen.

2.6. Vaihtokursseja koskevaa perustetta on myös selvennettävä. Vaihteluvälejä muutettiin $\pm 2,25\%$:sta $\pm 15\%$:iin elokuun 2. päivänä 1993. Uusissa, laajennetuissa vaihteluväleissä otetaan huomioon viime vuosina huomattavasti lisääntynyt pääomien liikkuvuus ja siihen liittyvä valuuttamarkkinoiden voimakas ailahtelevuus. Mahdollisimman suuret vaihtovelit auttoivat poistamaan markkinoilta liian kapea-alaiset kohteet, jotka olivat oivia keinottelun kohteita. Tämä rohkea veto on tuottanut hedelmää. Se näkyy selvästi erilaisuuden osoittimesta, joka ilmaisee, kehittykö jokin väliintulojärjestelmään osallistuvista valuutoista muista poiketen⁽¹⁾. Osoitin rekisteröi tavallista huomattavasti pienempiä ailahteluja, kun markkinoiden vaihtokurssin häilyvyys pysyy lähes muuttumattomana. Vaihteluvälien laajentamisen jälkeen useat Euroopan valuuttajärjestelmän valuutat on määritelty nopeasti uudelleen vanhojen vaihteluvälien tasolle.

2.6.1. Noin 15 %:n väli on kahdenväliseen keskikurssiin sovellettuna niin laaja, ettei valuuttakeinotteluilla ole enää merkitystä vaihtokurssien heilahtelun selittäjinä. Perustiedoista tulee suhteellisesti tärkeämpiä arvioinnissa. Pohjimmiltaan ”terveiden” valuuttojen on tullut helpommaksi noudattaa $\pm 2,25\%$:n vaihteluvälejä ja valuutan kyky liikehtiä kapeammassa vaihteluvälissä voi toimia perusteena rahaliittoon liittymiselle. TSK:n mielestä lähentymisen arvioinnissa voitaisiin tästä lähin toimia seuraavasti. Vaikka $\pm 15\%$:iin laajennetut vaihteluvälit pidetäänkin muodollisena perusteena, vaihtokurssiperusteen täytyisi katsoa toteutuneen, kun kahdenvälisiä keskikursseja ei ole täytynyt muuttaa kahtena rahaliiton kolmanteen vaiheeseen siirtymistä edeltävänä vuotena. Ehtona on myös, että kyseessä oleva valuutta on pysynyt lähentymistarkastusta edeltävänä vuotena riittävän kapealla välillä kahdenvälisen keskikurssin tienoilla. Pysyvän kurssijärjestelmän loogisen läheisyyden lisäksi se, että vaihteluvälit olivat ne, jotka olivat voimassa Maastrichtin sopimusta allekirjoitettaessa,

⁽¹⁾ Ks. Deutsche Bundesbank, ”Devisenkursstatistik”, Mai 1995, Statistisches Beiheft zum Monatsbericht 5, s. 84.

puoltaa normaalien vaihteluvälien ”kapeaa” tulkintaa. Läheisyysperusteita tarkastettaessa Euroopan unionin ministerineuvoston on selvennettävä, mitä ”riittävän kapealla välillä” tarkoitetaan. TSK:n mielestä on joka tapauksessa määritettävä arvo, joka ottaa yhtäältä huomioon toteutunutta taloutta koskevia tietoja ja toisaalta periaatteen puolueettoman kilpailun säilyttämisestä.

2.7. Julkistalouden alijäämän ja julkisen velan perusteiden määrittäminen on poliittisesti vaikein tehtävä. EY-sopimuksessa käytetty sanamuoto antaa mahdollisuuden erittäin laajaan tulkintaan.

2.7.1. Julkistalouden alijäämiä koskevissa 104 c artiklan säännöksissä säädetään, että jäsenvaltiot välttävät liiallisia julkistalouden alijäämiä.

2.7.2. Saman artiklan 2 kohdassa määritetään poliittikan keinot seuraavasti:

”Komissio valvoo jäsenvaltioiden talousarviotilanteen ja julkisen velan määrän kehitystä vakavien virheiden tunnistamiseksi. Se tarkastelee erityisesti talousarviota koskevan kurinalaisuuden noudattamista seuraavilla kahdella arviointiperusteella:

- a) ylittääkö ennakoidun tai toteutuneen julkistalouden alijäämän osuus bruttokansantuotteesta viitearvon, paitsi:
  - jos tämä osuus on pienentynyt merkittävästi ja jatkuvasti tasolle, joka on lähellä viitearvoa, taikka;
  - jos viitearvon ylittäminen on vain poikkeuksellista ja väliaikaista ja osuus pysyy lähellä viitearvoa;
- b) ylittääkö julkisen velan osuus bruttokansantuotteesta viitearvon, ottamatta lukuun tapauksia, joissa tämä osuus pienenee riittävästi ja lähestyy riittävän nopeasti viitearvoa.

Viitearvot täsmennetään tähän sopimukseen liitettyssä, liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdyssä pöytäkirjassa.”

2.7.3. Perustamissopimukseen liitetyn pöytäkirjan (N:o 5) 1 artiklassa määritetään ja täsmennetään sopimuksen 104 c artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen viitearvojen:

- ennakoidun tai toteutuneen julkistalouden alijäämän suhde markkinahintaiseen bruttokansantuotteeseen: 3 prosenttia;
- julkisen velan suhde markkinahintaiseen bruttokansantuotteeseen: 60 prosenttia.”

2.7.4. Saman pöytäkirjan 2 artiklassa määritetään, mitä ”julkisella”, ”alijäämällä”, ”sijoituksella” ja ”velalla” tarkoitetaan, ja 3 artiklassa tuodaan esiin jäsenval-

tioiden hallitusten vastuu ”julkisen hallinnon alijäämistä”.

2.7.5. Perustamissopimuksen 104 c artiklan 3–14 kohdissa määrätään komission, neuvoston ja parlamentin julkistalouden alijäämiä koskevasta valvontamenettelystä. Talous- ja rahaliiton toimeenpanoaikataulusta määrätään EY-sopimuksen 109 e artiklassa. Sopimuksen 104 c artiklaa sovelletaan 1, 9, 11 ja 14 kohtaa lukuun ottamatta talous- ja rahaliiton toisen vaiheen toteutumisen alusta alkaen.

2.7.6. Jos jäsenvaltio ei täytä julkistalouden alijäämää tai julkista velkaa koskevien arviointiperusteiden vaatimuksia siirtyäkseen kolmanteen vaiheeseen, komissio laatii asiasta kertomuksen (104 c artiklan 3 kohta). Komitea, josta määrätään 109 c artiklan 4 kohdassa, laatii lausunnon komission kertomuksesta. Jos komissio katsoo, että jossakin jäsenvaltiossa on liiallinen alijäämä, se antaa asiasta lausunnon neuvostolle, joka 104 c artiklan 6 kohtaa soveltaen ”päättää määränemmistöllä komission suosituksesta ja ottaen huomioon sen jäsenvaltion mahdolliset huomautukset, jota asia koskee, sekä kokonaistilanteen arvioituaan, onko liiallinen alijäämä olemassa”.

2.7.7. Näitä tekstejä vertailtaessa päästään tulokseen, että rahaliittoon soveltuvia jäsenvaltioita määritettäessä ei ole tarpeen, että julkistalouden alijäämän osuus bruttokansantuotteesta on alle 3 %. Riittää, että:

- osuus on pienentynyt merkittävästi ja jatkuvasti tasolle, joka on lähellä viitearvoa, tai
- viitearvon ylittäminen on vain poikkeuksellista ja väliaikaista osuus pysyy lähellä viitearvoa.

2.7.8. Neuvoston on arvioitava, mitä ”pienentymisen merkittävyydellä ja jatkuvuudella”, ”viitearvon läheisyydellä” sekä ”liiallisella ja väliaikaisella ylityksellä” tarkoitetaan (neuvosto tekee päätöksensä määränemmistöllä niin, että äänet painotetaan 148 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja asianomaisen jäsenvaltion edustajan ääniä ei lasketa). Se päättää ”kokonaistilanteen arvioituaan” (104 c artiklan 6 kohta), onko liiallinen alijäämä olemassa.

2.7.9. Kokonaistilanteen arviointiin, johon neuvoston on ryhdyttävä, myönnetään määrittämätön arviointivaljyys. Neuvoston olisi voitava ottaa huomioon päivämäärä, jolloin Maastrichtin sopimus allekirjoitettiin, 7. helmikuuta 1992, jolloin allekirjoittaneiden valtioiden taloudellinen tila poikkesi huomattavasti

neuvoston tulevan päätöshetken aikaisesta tilasta. Pöytäkirjassa (N:o 5) määritetyt arvot, 3 %:n julkistalouden alijäämä ja 60 %:n julkinen velka suhteessa BKT:een, eivät ole tarkkoja arvoja. Neuvoston arviointioikeus on tärkeä ja riippumaton, koska se tekee päätöksensä määräenemmistöllä.

2.7.10. Perustamissopimusta valmisteltaessa allekirjoittaneet valtiot tiesivät ilmeisen hyvin, että Euroopan talouselämä, samoin kuin maailmantalous tai kunkin jäsenvaltion talous, kehittyi jatkuvasti. Talous voi kokea muutoksia, jotka johtuvat valtioiden valvonnan ulkopuolella olevista tekijöistä. Tämän seurauksena jäsenvaltiot päättivät (yli kuusi vuotta ennen perustamissopimuksen määräysten toimeenpanoa), ettei lähentymisperusteiden täyttämiseksi annettaisi tarkkoja ja jyrkkiä rajoja. Päinvastaisessa tapauksessa annettuja määräyksiä ei ehkä voitaisi soveltaa.

2.7.11. Johtopäätöksenä on palattava takaisin näiden määräysten tarkoitukseen eli unionimaiden yhtenäisvaluutan luomiseen. Toteuttaminen riippuu paljon enemmän eri maiden talouselämän "todellisesta lähentymisestä" toisiinsa kuin varauksettomista perusteista.

2.7.12. Yllä mainittu huomioon ottaen TSK haluaa tarkentaa, ettei neuvoston päätöksentekorakenteessa tehty tulkinta tarkoita missään nimessä, että on poikkeava perusteista, jotka pyrkivät antamaan tarkan arvion kokonaistilanteesta, kun tavoitteena on vahvan rahaliiton luominen. TSK tähdentää nimenomaan, että kansallisten talouksien lähentymistä toisiinsa on pidettävä välttämättömänä tavoitteena.

2.7.13. Tällainen tulkinta on myös kelvollinen alijäämän tasoa ajatellen. TSK arvioi, että alijäämän taso lähestyy viitearvoa ylittäessään sen prosentilla. Alijäämän taso laskee merkittävästi ja jatkuvasti, kun pieneneminen tapahtuu kolmena perättäisenä vuotena. Alijäämä on poikkeuksellinen ja väliaikainen, kun se ylittää viitearvon vain laskusuhdanteen ajan. Julkistalouden velan peruste olisi periaatteessa määritettävä siten, ettei lähentymistarkastusten aiempia tuloksia saa tarkistaa jälkikäteen. Mainittakoon tässä yhteydessä esimerkiksi Irlanti, jonka saavuttamia tuloksia julkisen velan pienentämisessä ministerineuvosto ja komissio pitivät tyydyttävinä vuonna 1995.

2.8. EMUun mukaan haluavien maiden on noudatettava sääntillistä lähentymispolitiikkaa. Neuvosto tulkitsee lähentymisperusteita joka tapauksessa poliittisesti

päätääkseen maiden hyväksymisestä talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen. Itse asiassa, liian vähälukuisen maaryhmä ei oikeuttaisi yhtenäisvaluutan käyttöönottoon liittyviä merkittäviä kuluja.

2.9. Tässä yhteydessä herää kysymys, onko yksinomaan valuutta-, budjetti- ja velkaperusteisiin keskitettyä valintamenettelyä ihanteellinen. TSK arvelee, että soveltuviin valintaperusteisiin pohjautuva lisätutkimus antaisi mahdollisuuden kasvattaa taloudellisesti järkevään toimenpiteeseen osallistuvien maiden joukkoa. Sellaiseen tutkimukseen saisi ryhtyä vain 109 j artiklan 1 kohdassa mainittujen perusteiden täyttämisen tarkan valvonnan jälkeen, ja pelkästään sellaisten maiden kohdalla, jotka vastaavat jo neljään viidestä lähentymisperusteesta. Se, että liittymisperusteet keskittyvät ainoastaan valuutta- ja budjettipoliittisiin perusteisiin, oikeuttaisi mainitunlaisen menettelyn. Tiedekirjallisuudessa tavattavat valintaperusteet koskevat kuitenkin pääasiassa tosiasiallisen talouden arvoja. Myös EY-sopimuksessa vaaditaan muiden perusteiden huomioon ottamista, vaikka niiden muotoilu ei olekaan vielä havainnollinen. Muina myös huomioon otettavina tekijöinä 109 j artiklan 1 kohdassa mainitaan "markkinoiden yhdentymisen tulokset", "vaihtotaseiden tasapainon tilanne ja kehitys" sekä "yksikkötyökustannusten ja muiden hintaosoittimien kehitys".

2.10. Belgia on erinomainen esimerkki eduista, joita lisätarkastelu tarjoaa. Perustamissopimuksessa olevan "julkisen velan" määrittelyn mukaan Belgian velka-aste on nykyisin 133,5 % maan bruttokansantuotteesta. Huomattavinkaan ponnistuksin Belgia ei onnistu lähentämään lukua perustamissopimuksessa määrättyyn 60 %:iin vuoteen 1997 mennessä, joka on lähentymisperusteiden tarkastusvuosi. Jopa EY-sopimuksessa käytetyn lievemmän kaavan mukaisesti, jonka mukaan julkisen velan on pienennettävä "riittävästi" ja lähestyttävä "riittävän nopeasti viitearvoa" (104 c artiklan 2 kohta) Belgian on vaikeaa päästä mukaan rahaliittoon.

2.10.1. Korkea taloudellisen vakauden aste on kuitenkin tyypillistä Belgialle. Tämä ilmenee myös siitä, että Belgia täyttää selvästi hintojen vakautta, korkotasoa ja vaihtokursseja koskevat perusteet, joista on määrätty perustamissopimuksessa. Useat reaalitalouden tekijät mahdollistaisivat Belgian pääsyn mukaan rahaliittoon. Mainittakoon Belgian frangin revalvoinnista huolimatta erityisesti paljon ja jatkuvasti ylijäämäinen maksutase, Belgian talouselämän avoimuus sekä maan talouden suhteellisen suppea ulottuvuus. Belgian tuotantorakenne – erittäin kehittynyt palveluala, voimakas teollisuus ja vähän maataloutta – on verrattavissa useiden muiden Euroopan maiden rakenteisiin. Ulkomaankaupan vaihtosuhteeseen vaikuttavat iskut ovat näin ollen symmetrisiä eikä vaihtokursseja tarvitse mukauttaa.

2.11. Puhtaasti lähentymisperusteisiin nojaten ei siis

välttämättä voida valita maita, jotka ovat omiaan liittyämään rahaliittoon.

3. Sovellettavien vaihtokurssien vahvistaminen siirryttäessä rahaliiton kolmanteen vaiheeseen

3.1. TSK:ssa yhtenäisvaluutan käyttöönotosta käytyjä keskusteluita on aina luonnehtinut huoli siitä, että kansainvälisillä rahoitus- ja valuuttamarkkinoilla tehtävin keinotteluin voidaan vääristää ennen rahaliittoon siirtymistä vahvistettavia vaihtokursseja. Keinottelun vaara on olemassa etenkin sen jälkeen, kun neuvosto on jo päätöksellään valinnut rahaliittoon osallistuvat maat, mutta niiden valuuttoja ei ole vielä sidottu peruuttamattomalla pariteettijärjestelmällä. EY:n perustamissopimuksessa ei ole tarkkoja tietoja kursseista, joilla yhtenäisvaluuttaan olisi siirryttävä. On totta, että 109 j artiklan 4 kohdassa määrätään, ettei kolmanteen vaiheeseen siirtyminen muuta ecun ulkoista arvoa. Tarkasti tulkittuna tämä tarkoittaisi kuitenkin, että rahaliitto aloitetaan varsinaista muutosta edeltävän päivän markkinakurssein. TSK ei hyväksy sellaista menettelyä.

3.2. Kustannuksiin liittyvien kansainvälisten vaihtovääristymien välttämiseksi olisi TSK:n mielestä voitava vakuuttua siitä, ettei keinottelupaineiden alaisena hyväksytyä pohjimmitaan epäoikeudenmukaisia vaihtokursseja rahaliiton alkuvaiheessa. Tämä osoittautuu sitäkin tarpeellisemmaksi, mitä enemmän Euroopan valuuttajärjestelmän (EVJ) vaihtokurssimekanismista saadut kokemukset ovat osoittaneet, että reaalityönteeseen perustuvat vaihtokurssit ovat rahaliiton onnistumisen perusedellytys. Mikäli rahaliittoon osallistuu maa, jonka vaihtokurssi on liian korkea, se on vaarassa menettää kilpailukykynsä hintojen tasolla. Rahaliiton kolmanteen vaiheeseen siirryttäessä tämä olisi vieläkin ongelmallisempaa, kun kansallisten valuuttojen poistamisen jälkeen ei olisi enää mahdollista tasoittaa yliarvostusta soveltamalla vastaavasti matalampaa korkotasoa. Ulkoisten vaihtojen virroissa olisi jatkuvasti häiriöitä, joita voitaisiin kompensoida ainoastaan niiden maiden tuotantovoitoin, joiden valuutta on yliarvostettu. Ottaen huomioon, että nämä voitot saavutetaan lyhyellä aikavälillä lähes aina työpaikkoja vähentämällä, kiinniottoprosessi olisi erityisen tuskallinen ja synkettäisi entisestään ko. maiden työttömyystilannetta. Yhtenäisvaluutta hyväksyttäisiin siksi näissä jäsenvaltioissa muita huommin.

3.3. Vähintään viimeisten kahden vuoden aikana voimassa olleiden keskivertokurssien määrääminen vaihtokurssiksi voisi olla ratkaisu tähän ongelmaan. Ehdoksi olisi kuitenkin asetettava, etteivät vaihtokurssit poikkea huomattavasti jakson aikaisista keskiarvoista. Menettelyn etuna keskikurssien käyttöön verrattuna on se, että markkinat saavat mahdollisuuden vaikuttaa

ratkaisevasti "tarkkojen" vaihtokurssien määrittämiseen.

3.4. Toisena ratkaisuna olisi käyttää painotuskaavaa, joka vähentäisi markkinakurssien painoa sitä mukaa kun vaihtokurssien lopullinen määrääminen lähestyisi. Olisi järkevää pitää käytettävä painotuskaava salassa, jottei markkinoiden toimijoilla olisi keinottelukohteita. Etenkin juuri ennen rahaliittoon siirtymistä tällaisella ratkaisulla välttyttäisiin valuuttakeinottelun vaikutuksilta pitkällä aikavälillä noudatettavaan vaihtokurssiin.

3.5. Tässä on esitelty vain joitakin useista mahdollisista ratkaisuista. TSK:n mielestä ei ole tärkeää, mikä näistä vaihtoehdoista valitaan. Ratkaisevaa on, että vastuulliset eurooppalaiset toimielimet tuntevat ongelman ja valmistelevat jo nyt toimia valuuttamarkkinoiden suurten häiriöiden varalle. Viranomaiset eivät ole vielä jättäneet yhtään tyydyttävää ehdotusta tässä asiassa. Euroopan rahapoliittinen instituutti ei mainitse tätä ongelmaa marraskuun alussa esitellyssä, yhtenäisvaluuttaan siirtymistä koskevassa tutkimuksessaan. Edellä mainitussa vihreässä kirjassa muotoiltu komission kanta, jonka mukaan lähentymisperusteiden kirjaimellinen noudattaminen riittää estämään raha- ja valuuttamarkkinoiden häiriöt, on suunnaltaan oikea. Siinäkin tapauksessa ei voida silti sulkea täysin pois keinottelujen vaaraa. Se ilmenee Euroopan valuuttajärjestelmästä saaduista kokemuksista. "Terveekin" valuutat on sotkettu usein mukaan kolmansien valuuttojen devalvoitiin. On myös mahdollista, että rahahäiriöiden syy on EU:n ulkopuolella. Useat Euroopan valuutat ovat olleet myös paineen alaisina aina kun Yhdysvaltain dollarin kurssissa on ollut voimakkaita vaihteluita. Tuorein esimerkki on vuoden 1994 lopulla ja vuoden 1995 alussa syntynyt peso-kriisi, joka pakotti myös eurooppalaisia valuuttoja devalvaatioon. TSK arvioi, että yhteisön on myös valmistauduttava ulkosyntyisiin iskuihin, joita voi syntyä rahaliiton kolmanteen vaiheeseen siirryttäessä.

4. Rahaliiton voimaantumisen ajankohta

4.1. Rahaliiton kolmannen vaiheen voimaantumispäivä riippuu tästä lähin lähes täysin EY:n perustamissopimuksen 109 j artiklan 4 kohdassa määrätystä mekanismista. Vaiheen täytyisi toisin sanoen astua voimaan 1. tammikuuta 1999. Neuvoston on päätettävä "mitkä jäsenvaltiot täyttävät yhtenäisvaluutan vahvistamiseksi vaadittavat edellytykset" määräpäivään 30. kesäkuuta 1998 mennessä. Mikäli perustamissopimusta noudatetaan kirjaimellisesti, yhtenäisvaluutta olisi otettava käyttöön, vaikka kävisi niin irvokkaasti, että vain yksi maa täyttäisi sopimuksessa määrätty ehdot. On selvää, että määräysten henki on aivan toinen.

4.2. Perustamissopimuksen tavoitteena on ymmärrettävästi luoda – kuten usein on tuotu esiin – vakaista valuutoista koostuva vakaa valuutta. Ajan kuluessa vakaus riippuu ao. maiden talouden kestävästä kehityksen näkymistä. Tämä tekijä on liian usein jätetty taka-alalle tai kokonaan huomiotta.

4.3. Kuten kohdassa 2 on mainittu, perustamissopimuksessa määrätyt hyväksymisperusteet ovat useista näkökulmista katsottuina niin joustavat, että ne mahdollistavat riittävän käytännön liikkumavaran, jota ehkä tarvitaan sovellettaessa perusteita kaikki asiaan liittyvä huomioon ottaen. Tätä käytännöllisyyttä ei tule kuitenkaan tulkita hölläkkäisyydeksi eikä jo määrättyjen perusteiden ylitykseksi. Vahvan ja vakaan valuutan luominen tulee olla ensisijainen tavoite kaikissa kysymyksissä.

4.4. Bruttokansantuotteen kasvun jääminen ennusteita vähäisemmäksi, julkisen talouden hallintovaikeudet sekä lähes kaikkialla kriittiseksi kehittynyt työttömyys on synnyttänyt joissakin maissa huolta tulevaisuudesta. Tämä kaikki on aiheuttanut poliittisissa sekä taloudellisissa piireissä ja ehkä sitäkin enemmän julkisessa keskustelussa epäilyjä useiden maiden tosiasiallisista mahdollisuuksista täyttää yhtenäisvaluuttaan osallistumisen ehdot kesäkuun 30. päivään 1998 mennessä.

4.5. Rahaliiton aloituspäivästä ja sitä koskevasta menettelystä määrätään perustamissopimuksessa. Sovittua määräpäivää on noudatettava. Tämän täytyisi jo itsessään poistaa epäilyt ja innostaa kaikkia unionimaita tekemään tarvittavin toimenpitein kaikkensa, jotta ne täyttäisivät asetetut ehdot päätöspäivään asti jäljellä olevassa lyhyessä ajassa.

4.6. Pelkästään rahaliittoon hyväksymiseen tähtäävät pyrkimykset eivät riitä. Pyrkimysten on myös sovittava yhteen kestävään kehitykseen vaadittujen ehtojen täyttämisen kanssa, niin kuin on mainittu kohdassa 4.2. Tulee esiin tarve asteittaiseen kasvuun tähtäävien toimintalinjojen hyväksymisestä ilman väliaikaisia kiirehtimistöimenpiteitä ja etenkin ilman yhteiskunnallista epäjärjestystä. Siihen voi kulua jonkin aikaa, ja viimeinen määräpäivä voi ylittyä. Tukevalle pohjalle perustuva myöhäinen liittyminen on joka tapauksessa sekä kaikkien asianosaisten maiden ja rahaliiton edun mukaista ja parempi vaihtoehto kuin nopea liittyminen vailla vakaita näkymiä.

4.7. Peruskysymys pysyy edelleenkin muuttumattomana: onko jäljellä riittävästi aikaa, jotta tarvittava määrä jäsenmaita voi liittyä rahaliittoon? Mikä on ”tarvittava määrä” jäsenmaita? TSK arvioi tässä yhteydessä, että maiden määrä ei ole sinällään tärkeä. Tärkeintä on, että yhtenäisvaluutta koostuu kokonaisuvaltaisesti yhteensä vähintään 50 %:a EU:n bruttokansantuotteesta muodostavien jäsenmaiden talouselämän myötävaikutuksella.

4.7.1. Tässä yhteydessä viitataan seuraavaan taulukkoon. Siinä ilmaistaan eri maiden osuudet bkt:sta ja lähdetään liikkeelle oletuksesta, että Saksa, Itävalta, Benelux-maat, Ranska, Irlanti ja Suomi muodostavat rahaliiton ensi alkuun. Samoin oletetaan, että Yhdistynyt kuningaskunta ja Tanska jättäytyvät pois rahaliitosta ja että Italia, Espanja, Ruotsi, Portugali ja Kreikka eivät täytä liittymisehtoja. On vaivatta havaittavissa, ettei 50 %:n kynnystä saavuteta ilman Saksaa ja Ranskaa, eikä rahaliittoa voisi toteuttaa ilman niitä. Ajatus vaikuttaa tästä lähin poliittisesti hyväksytyltä.

Taulukko 1

Osuudet bkt:sta ja edustavuus oletetussa rahaliitossa

	Absoluuttiset arvot (miljardeissa)		Prosenttiosuudet		8 maan Emu (1 = kyllä)	Kumuloitu prosenttiosuus	
	ecua	osto- voima- vakio	ecua	osto- voima- vakio		ecua	osto- voima- vakio
B	209,6	196,1	3,2	3,1	1	3,2	3,1
DK	134,8	102,3	2,1	1,6	0	3,2	3,1
D	1 879,2	1 521,5	29,1	23,8	1	32,3	26,8
GR	84,6	109,8	1,3	1,7	0	32,3	26,8
E	424,0	523,4	6,6	8,2	0	32,3	26,8
F	1 181,8	1 089,8	18,3	17,0	1	50,6	43,8
IRL	47,4	53,4	0,7	0,8	1	50,6	43,8
I	811,6	1 019,8	12,6	15,9	0	50,6	43,8
L	10,3	9,1	0,2	0,1	1	50,7	44,0
NL	303,7	272,1	4,7	4,2	1	55,4	48,2
A	180,6	154,0	2,8	2,4	1	58,2	50,6
P	81,2	117,2	1,3	1,8	0	58,2	50,6
FI	97,3	82,6	1,5	1,3	1	59,7	51,9

	Absoluuttiset arvot (miljardeissa)		Prosenttiosuudet		8 maan Emu (1 = kyllä)	Kumuloitu prosenttiosuus	
	ecua	osto- voima- vakio	ecua	osto- voima- vakio		ecua	osto- voima- vakio
S	167,9	147,3	2,6	2,3	0	59,7	51,9
UK	852,9	1 006,6	13,2	15,7	0	59,7	51,9
EUR15+	6 466,9	6 405,0	100,0	100,0			

Lähde: Économie européenne, nro 60/1995;

ostovoiman vakio pysyvien ja tosiasiallisten hintojen ja vaihtokurssien perusteella.

5. Tulevan Euroopan keskuspankin asema sekä kansallisen budjettipolitiikan ja Euroopan rahapolitiikan vuorovaikutustavat

5.1. EY:n perustamissopimuksen 105 artiklassa (EKPJ:n tavoitteet ja tehtävät) ja 107 artiklassa (EKP:n riippumattomuus) määritellään EKP:n perussääntö ja sen perustehtävät. Tämän sopimuksen 105 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä määrätään, että "EKPJ:n ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta." Menneiden vuosikymmenten kokemuksen perusteella jäsenvaltiot ovat katsooneet perustelluksi asettaa rahanarvon takaaminen ensisijaiseksi tehtäväksi. Aikaisemmasta johtuen alhaisen inflaatiotason maissa korkotaso on suhteellisesti alhaisempi kuin muualla, ja niin muodoin halu investoida on elinvoimaisempaa ja työpaikkojen luominen yleisempää. Tämä tosiasia on johdettavissa myös teoreettisesta näkökulmasta, kun otetaan huomioon, että käytettävissä olevien varojen tehokas kohdentaminen suhteellista hintaa muuttamalla on mahdollista ainoastaan tilanteessa, jossa rahan arvo on vakaa. Voimakkaan inflaation aikana hintarakenne vääristyy, eivätkä hinnat enää pysty täyttämään sääntelytehtäväänsä, jonka avulla syntyy vaurautta. Inflaation synnyttämä tiedonpuute ei koske ainoastaan kulutushyödykemarkkinoita. Myös tuotantohyödykemarkkinat kärsivät hintatason ja korkotason välisen sekä hinta- ja palkkatason välisen positiivisen korrelaation kielteisestä vaikutuksesta. Näin ollen lähes kaikki markkinat kärsivät varojen huonosta jakautumisesta ja kasvun taantumisesta: kulutushyödykemarkkinat, koska tuottajat eivät kykene noudattamaan kysyntää vastaavaa tarjontapolitiikkaa; pääomamarkkinat, koska säästöjä ei enää lainata investoijille, joiden hankkeet lupaavat suurempia voittoja; työmarkkinat, koska palkansaajat eivät pysty tunnistamaan alaa, jolla työvoiman kysyntä on suurin.

5.1.1. Rahanarvon vakauden ensisijaisuus ei välttämättä aina tarkoita, että EKP vapautuisi kaikesta talouspoliittisesta vastuusta. EY-sopimuksen 105 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä EKP:n vastuu mainitaan selkeästi: "EKP tukee yleistä talouspolitiikkaa yhteisössä osallistuakseen 2 artiklassa määriteltyjen yhteisön tavoitteiden saavuttamiseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta hintatason vakauden tavoitetta." Tavoite voi olla vaikkapa korkea työllisyysaste.

5.1.2. Kun otetaan huomioon tästä lainsäädännöstä seuraavat vaatimukset – rahanarvon vakauden takaaminen, talouspolitiikan tavoitteiden tukeminen vakaata hintatasoa heiluttamatta – komitea edellyttää heti paran-

nuksia, jotka helpottavat EKP:a täyttämään ensisijaisen tehtävänsä. TSK:n mielestä rahaliiton suunniteltu rakenne ei pysty takaamaan ei-inflatorista rahantarjontaa setelipankista huolimatta, vaikka tämän asema on turvattu parhaalla mahdollisella tavalla.

5.1.3. Suurin uhka rahanarvon vakauden säilymiselle on sisäänrakennettuna budjettipolitiikassa. Rahaliiton vielä ratkaisemattomiin ongelmiin kuuluvat budjettipolitiikan ja rahapolitiikan toimivaltojen väliset erot. EKPJ on ylikansallisen rahapolitiikan toteuttamisen väline. Budjettipolitiikka sen sijaan säilyy kansallisten hallitusten käsissä, mikä on toivottavaa läheisyysperiaatteen kannalta. Budjettipolitiikan toimivaltuuksien jaon liikumavapautta on käytettävä hajautetusti, jotta päätöksenteko on lähellä kansalaisia.

5.1.4. Eron liittyy kuitenkin vaara, että vakautteen pyrkiviä rahapoliittisia yrityksiä haittaa jäsenvaltioiden budjettipolitiikan vakautta murentava käyttäytyminen. Tältä osin EY-sopimuksen 104 c artiklassa määrättyjä sakkojärjestelyjä (jäsenvaltioiden budjettikehityksen valvonta) on kritikoitu moneen kertaan liiallisesta lempeydestä. Ensiksikin, sakkoja ei voida määrätä saavuttamatta kahden kolmanneksen enemmistöä neuvostossa. Jos (määrä)enemmistö jäsenvaltioista kärsii rakenteellisista budjettivaikeuksista, merkittävien päätösten tekeminen on epätodennäköistä. Tästä syystä sakkojärjestelyjen pitäisi olla vaikeasta ministerineuvoston päätöksestä riippumattomia. Tämän lisäksi seuraamusten täytäntöönpanon määräaika on aivan liian pitkä. Jos noudatetaan tiukasti 104 c artiklassa määrättyä menettelytapaa, saattaa kuluja helposti kymmenenkin vuotta ennen kuin varsinaisia toimenpiteitä toteutetaan.

5.1.5. Komitea on tyytyväinen joihinkin kansallisten hallitusten esittämiin, budjettikurin tiukentamiseen tähtääviin ehdotuksiin. Komitean mielestä on aiheellista saavuttaa uusi sopimus taloudellisesti hyväksyttävästä uudesta vuosittaisesta velkamäärästä sekä vakautuskriteerien noudattamatta jättämisestä aiheutuvien seuraamusten määrittämisestä. Komitean mielestä ehdotus liiallisen budjettialijäämän seuraamuksena EKP:iin suo-

ritettävästä korottomasta talletuksesta, joka palauteaan vasta tilanteen korjaannuttua, lieenee hyvin toimiva. Jotta budjettivaikauksissa olevan maan tilanne ei heikkenentisestäään, talletettuja varoja ei tule laskea mukaan budjettialijäämään. Komitea kuitenkin arvioi, että vakautussopimukseen olisi sisällytettävä mahdollisuus vakiinnuttaa kysyntä taantuman aikana. Tämä budjettipolitiikalle jätetty, kysynnän vakiinnuttamiseen tarkoitettu liikkumavara tulee rajata selkeästi suhdannetaantuman mittaiseksi.

5.1.6. Vapaaehtoinen lisäsopimus, jossa jäsenmaat sitoutuvat noudattamaan tervettä budjettipolitiikkaa, sisältää tärkeitä etuja. Ensiksikin se lisää kansalaisten luottamusta rahaliittoon, sillä vahvistettujen vakautuskriteerien hyväksymisen myötä yhteisön raha ei ole niin suuressa vaarassa muodostua pehmeäksi valuutaksi. Toiseksi, vapaaehtoinen malli budjettipolitiikassa hälventää kansalaisten pelkoja, että heidän tuloistaan perittävät veronluontoiset maksut nousevat. Vakautussopimus vahvistaa myös poliittista unionia, sillä rahapolitiikan alueen tavoin se siirtää osan kansallisesta budjetivastuusta epäsuorasti yhteisötasolle kasvattamatta kuitenkaan unionin talousarviota.

5.1.7. Komitea pyytää toimivaltaisia toimielimiä toimimaan yhtenäisen talouspolitiikan eduksi. Lainoilla rahoitetun julkisen kysynnän lasku johtaa lopulta inflaation heikkenemiseen. Vakautussopimuksen tuoma etu on myös se, ettei julkinen ala enää turvautu pääomamarkkinoihin. Sen seurauksena reaalkorot laskevat, mikä puolestaan rohkaisee yksityisiä investointeja, edistää yksityistä kulutusta ja lopulta myös työllisyyttä.

5.2. EKP:n tehtävä, hintojen vakauden säilyttäminen, riippuu kuitenkin muista talouden lähentymiseen vaikuttavista osa-alueista, jotka kuuluvat jäsenvaltioiden vastualueeseen. Jäsenvaltioiden tehtävä on valtion menojen valvonta paitsi investointien, myös sosiaalipuolen toimenpiteiden, kansanterveyden ja eläkkeiden osalta. Työttömyyden vähentämisen on oltava yksi ensisijaisista tehtävistä kilpailukyvyyn säilyttämisen rinnalla. Inflaatio on pidettävä aisoissa tai sitä on tarpeen tullen hidastettava. Kestävän kasvuun sovitettu budjettipolitiikka on koko järjestelmän tukipilari.

5.2.1. Edellä esitetystä voimme johtaa seuraavaa: EKP:n itsenäinen politiikka rahanarvon valvonnan ja hintatason vakauden aloilla on mahdotonta ilman jäsenvaltioiden talous- ja yhteiskuntapolitiikan tukea. Politiikan

johtaminen on jätetty kansallisten viranomaisten huoleksi. Niiden on reagoitava maasta toiseen vaihteleviin tilanteisiin lukuisin eri tavoin, jotka eivät välttämättä ole lähentymistavoitteen mukaisia.

5.3. Näin ollen lähentymisperusteiden – perustamissopimuksesta riippumattomien terveen talouspolitiikan kriteerien – noudattaminen muuttuu ratkaisevaksi jokaiselle jäsenvaltiolle ja unionille kokonaisuutena. Jos tämä periaate hyväksytään, on ilmeistä, että puhtaasti ”kansallisia” toimintalinjoja ei voida hyväksyä. On syytä noudattaa yhteisiin suuntalinjoihin perustuvaa talouspolitiikkaa, jonka tavoitteena on täyttää yhtenäisvaluuttaan siirtymisen vaatimukset.

5.4. Perustamissopimuksessa määrätään Euroopan keskuspankki varmistamaan rahanarvon vakaus. Sopimuksessa ei kuitenkaan määritetä EU:n korkeinta sallittua inflaatioastetta. Budjetti-, palkka- ja rahapolitiikalla ei näin ollen ole todellista vertailupistettä, jonka avulla voitaisiin ohjata talouden käyttäytymistä, jolloin taloudellisten toimijoiden ennusteiden tekeminen on tarpeettoman monimutkaista.

5.4.1. Näin ollen voisi vaikuttaa järkevältä muotoilla keskipitkän aikavälin inflaatiotavoite, jota olisi noudatettava useiden vuosien ajan. Unionin ulkopuolella syntyvien heilahtelujen riski – esimerkiksi raakaöljyn hinnannousu, joka saattaa johtaa väliaikaiseen inflaatioasteen kohoamiseen – puhuu kuitenkin vuosittaisen tavoitteen asettamista vastaan. Jos tulevan EKP:n odotetaan saavuttavan vuosittaisensa, rahapolitiikassa saatetaan kokea kohtuuttomia heilahteluita, jotka puolestaan synnyttävät voimakkaita heilahteluita tuotantohyödyke- ja kulutustavaramarkkinoilla.

5.4.2. Viime vuosien aikana monet maat ovat määrittelleet ennalta konkreettisia inflaatiotavoitteita. Heidän kokemuksensa ovat myönteisiä. Kaiken kaikkiaan inflaatiotason alentamisessa on saavutettu hyviä tuloksia. Komitean mielestä 2 prosenttia olisi sopiva keskipitkän aikavälin tavoite yleiseurooppalaisella tasolla. Se vastaisi monien setelipankkien käytäntöä ja toimisi vakauden merkinä markkinoilla.

5.5. EY:n perustamissopimuksesta puuttuu konkreettinen inflaatiotavoite. Siinä ei myöskään tarkenneta mitään rahapoliittista strategiaa, jota tulee noudattaa rahanarvon vakauden takaamiseksi. ERIn päätehtävä EMUn toisessa vaiheessa on rahapoliittisen hankkeen laatiminen. Se valmistuu vuoden 1996 loppuun mennessä. Tästä syystä komitea kertoo jo nyt oman kantansa asiasta.

5.5.1. On kaksi keinoa säilyttää rahan arvo. Joko käytetään suoraan rahapolitiikan keinoja inflaatiotavoitteen toteutumisen tarkkailussa, tai turvaututaan välivaiheen tavoitteeseen, kuten rahavarantoon. Molemista keinoista on kokemuksia. Esimerkiksi Ison-Britannian keskuspankki Bank of England on kontrolloinut hintatasoa, kun taas Saksan Bundesbank on valinnut

rahavarannon valvonnan. Kummassakin tavassa on omat hyvät ja huonot puolensa.

5.5.2. Kun inflaatio on suorassa valvonnassa, rahan arvon vakaus on taattava vaikuttamalla rahamarkkinoiden korkotasoon. Tämän käytännön suurin ongelma piilee siinä, että korkotasoon vaikuttavien toimenpiteiden optimaalista kattavuutta ja kestoja ei ole voitu yksiselitteisesti määrittää saatujen kokemusten perusteella. Näin ollen on olemassa vaara, että viitekorkojen ja muuttuvien viipeiden väärä määrittely vahvistaa vallitsevaa suhdannekehitystä. Tämän lisäksi korkotason ja inflaatiotason välinen syysuhde kärsii rakenteellisesta seisahduksesta. Näin ollen nämä kaksi muuttujaa korreloivat lyhyellä aikavälillä käänteisesti, kun taas ajan myötä niiden välillä on havaittavissa positiivinen vastaavuus.

5.5.3. Suurin ongelma välivaiheen rahapoliittisen tavoitteen käyttämisessä on se, että rahavarannon ja hintatason nousun välillä on selkeä positiivinen suhde vain tilanteessa, jossa rahan kysyntä on vakaa. Yhdysvalloissa hiljattain tehdyissä tutkimuksissa on voitu todeta, että tämä ehto ei enää täyty merkittävien rahoitusmarkkinoilla tehtyjen innovaatioiden seurauksena. Monien Saksan markkinoilla tehtyjen tutkimusten mukaan rahan kysyntä on vakaa jopa yhdistymisen jälkeen.

5.5.4. Ennen kuin tehdään Euroopan laajuisia päätöksiä on tärkeää tietää, täyttääkö rahan kokonaiskysyntä vakauden kriteerit. Tästä on tehty jo lukuisia tutkimuksia. Saatujen tulosten valossa näyttää siltä, että rahan kysynnän vakaus yhtenäisvaluutan alueella on kansallisia valuutta-alueita vahvempi⁽¹⁾. Tästä syystä välivaiheen rahapoliittista tavoitetta voitaisiin käyttää uudessakin unionissa. Tämän käytännön suurin etu on, että se tuottaa keskeisen kriteerin rahoitusmarkkinoiden käyttöön ennusteiden laadinnassa. Mikäli päätökset korkotasosta tehdään moniin ("looking at everything") myöhempää inflaatorisikiä koskeviin, useinkin ristiriitaisesti kehittyviin osoittimiin perustuen (kasvu, kaupan odotukset, rahavarannon kehitys, korkotason rakennekäyrät, jne.), markkinoilla ei voida yksilöidä selkeästi rahapolitiikan määrittelyssä käytettyjä kriteerejä. Syntyvä epävarmuus aiheuttaa lisääntyvää epävakautta rahoitusmarkkinoilla, mikä puolestaan lietsoo epävarmuutta investointeihin. Rahapoliittisen välivaiheen tavoitteen käyttö on kannatettavaa, sillä se itse asiassa hälventää vaikutelmaa, että rahapolitiikka suuntautuisi yksinomaan hintojen vakauttamiseen. Tässä yhteydessä on paikallaan muistuttaa, että 105 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen mukaisesti EKP:n velvollisuus on tukea yhteisön yleistä talouspolitiikkaa.

(1) Ks. Falk ja Funke, loc. cit. sekä J.J.M. Kremers ja P.D. Lane, "Economic and Monetary Integration and the Demand for Money in the EMS", IMF Staff papers 37, sivut 777-805.

5.5.5. Komitea on kuitenkin tietoinen siitä, että välivaiheen rahapoliittisen tavoitteen käyttö saattaa johtaa ongelmiin. Innovatiivisessa tilanteessa, jossa rahoitusmarkkinat elävät ja pääomamarkkinat kasvavat jatkuvasti, on mahdollista, että rahavarannon tavoitetta ei saavuteta. Tämä saattaa johtaa Euroopan keskuspankin vakaviin ongelmiin. Jos pankki asettaa liian tiukan rahavarannon tavoitteen vakiinnuttaakseen maineensa, kasvukehitys saattaa häiriintyä. Vastaavien ongelmien välttämiseksi on ensisijaisen tärkeää, että rahan kysynnän taso vakiinnutetaan koko Euroopan unionissa – esimerkiksi laskemalla rahan korvaavuuden verrattain alhaista tasoa – suhteessa rahan kysyntään unionin eri alueilla. Kun tämä ehto täyttyy, rahapoliittisen välivaiheen tavoitteen käyttö näyttää perustellulta. Komitea pyytää näin ollen ERIä tutkimaan tarkemmin rahan kysynnän vakautta muodostettavalla valuutta-alueella. Tutkimusten tuloksia voidaan käyttää pohjana ERI:n rahapolitiikkaa luotaessa.

5.6. Siirtymisen yhtenäisvaluutaan on tapahduttava ennen kaikkea kilpailullisesti puolueettomalla tavalla. Tämä pätee paitsi tavoitteiden ja strategioiden valintaan myös rahapolitiikan välineiden määrittelyyn. Jotta pankkijärjestelmään saadaan keskuspankilta varat, EKP:n varojen on oltava kaikkien liikepankkien ulottuvilla niiden koosta riippumatta. EKP:n toiminnan rajoittaminen vapaakaupan operaatioihin haittaisi pieniä pankkeja. Eräs ongelmista on se, että pienten laitosten, joiden toiminta rahoitusmarkkinoilla on vähäistä, on vaikeaa saada kaupaksi tarjouskilpailussa saamiaan ylimääräisiä varoja. Tätä ongelmaa ei synny, jos on mahdollista turvautua uudelleenrahoitukseen pysyvien varojen "standing facilities" -keinoin. Tässä tapauksessa luottolaitos päättää itse, milloin se täyttää tarpeensa keskuspankin varannosta. Jos pyritään tiukkaan rahavarannon kontrolliin, keskuspankin rahoitusta on säänneltävä kiintiöin. Näin ollen kilpailun kannalta puolueettoman jälleenrahoituspolitiikan edun mukaista on varmistaa, että jälleenrahoituksen korkotasoa ei ole merkittävästi markkinakorkoa alhaisempi.

6. Poikkeusvaltiot: taloudelliset vaikutukset ja rahapoliittinen yhteistyö

6.1. Yhtenäisvaluutan käyttöönotto luo Eurooppaan kaksi maaryhmää. Toiseen kuuluvat EMUun osallistuvat ja toiseen loput maat. Vielä ei varmuudella tiedetä "poikkeusmaita" eikä, käyttävätkö poisjäämisen mahdollisuuden itselleen varanneet maat (Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta) mainittua mahdollisuutta. Joka tapauksessa on mielenkiintoista tarkastella eri maaryhmien asemaa ja niiden välisiä suhteita.

6.2. Osallistuvien maiden saamia etuja on esitelty lavesti komission, neuvoston, Euroopan parlamentin sekä talous- ja sosiaalikomitean selonteissa ja lausunnoissa. Niin ikään asiaa on esitelty lukuisissa muissa lausunnoissa, puheissa ja kirjoituksissa. Kun jätetään huomiotta yhtenäisvaluutan vastustajat, tällä hetkellä on päästy yksimielisyyteen seuraavista kohdista:

- keskimäärin vakaammat hinnat koko EU:n alueella,
- kustannusten pieneneminen siirtokustannusten ja vaihtotapahtumien riskeiltä suojautumisessa,
- hintojen parempi läpinäkyvyys kaikissa maissa,
- yritysten pienemmät hallinto- ja varainhoitokustannukset (pois lukien perustamiskustannukset),
- kasvun, kilpailukyvyyn ja työllisyyden virkistäminen,
- mahdollisuus euron muodostumiselle varantovaluutaksi.

6.2.1. Poikkeusvaltiot eivät voi käyttää lueteltuja etuja ja ovat näin ollen epäsuotuisammassa asemassa. Vaara ”kahden nopeuden Euroopasta” on todellinen. EMUsta pois jäämisen on oltava ”välivaihe”, kuten komissio asian ilmaisi⁽¹⁾. Mitä lyhyempi tämä välivaihe on, sitä rajallisemmat ovat sen vaikutukset. Komitea on ehdottomasti samaa mieltä. Tarve liittyä EMUun lienee kaikille poikkeussäännöstä nauttiville jäsenvaltioille oikea yllyke niiden talouden tervehdyttämiseen. TSK varoittaa kuitenkin liiasta optimismista ja vähättelystä. Useiden jäsenvaltioiden tilanne ei anna aihetta odottaa perustavanlaatuisia parannuksia lähitulevaisuudessa. Talouden tervehdyttäminen on sitä paitsi itsenäinen, EMUun liittymisestä riippumaton välttämättömyys.

6.3. Sisämarkkinoilla parannusta on tapahtunut, ja yhteisön toimielimet ovat tehneet voitavansa kasvun edistämiseksi. Työttömyyskysymys on vielä ratkaisematta, samoin kilpailukyvyyn vahvistaminen. Euroopan tämänhetkinen suhdannevaihe ja ennusteet eivät lupaa hyvää rakennerahastojen ja laajemmaltakaan lisätukien politiikalle. Kaikesta tästä on huomattava, että paljon kehuttu ”yhteisvastuullisuus” ei voi tarkoittaa ainoas-

(1) ”EMU:n kolmanteen vaiheeseen osallistuvien jäsenvaltioiden ja muiden jäsenvaltioiden vaihtosuhteet”, väliaikainen kertomus neuvostolle, 28. marraskuuta 1995.

taan lisätukia. Kunkin maan tulisi noudattaa nykyistä tiukempaa kuria ja luottaa itseensä aiempaa enemmän.

6.4. Unionin laajeneminen jäsenyyttä hakeneisiin tai hakeviin maihin (osa niistä ei todennäköisesti täytä heti EMUn liittymisvaatimuksia) synnyttää uusia vakavia ongelmia. Poikkeusmaat, jotka eivät vielä kuulu EMUun uusien jäsenten liittymishetkellä, muodostanevat näiden uusien poikkeusmaiden kanssa merkittävän EMUn ulkopuolisen, tiiviin ytimen. Silloin ei ole kyse kahden nopeuden Euroopasta, vaan kahdesta erillisestä ryhmästä, joista kummallekin ”Eurooppa” tarkoittaa eri asiaa. Silloin poliittinen riski astuisi jo nyt vakavan taloudellisen riskin edelle.

6.5. Poikkeusmaille tilanne tuottaa haittojen lisäksi joitain etujakin. Ne voivat hyötyä ensimmäisen ryhmän kokemuksista. Vaikka siirtymistä valmistellaan erityisen huolellisesti, uuden Euroopan keskuspankin rahayksikön ja rahapolitiikan käyttöönotto ei onnistu ilman alkuvaikeuksia. Saattaa jopa olla edullisempää käyttää ajateltua enemmän aikaa lähentymisperusteiden saavuttamiseen. Liian äkillinen Maastrichtin tavoitteisiin siirtyminen, jossa ei oteta huomioon maan rakenteellisia erityispiirteitä, saattaa romahduttaa kysynnän ja aiheuttaa vakavia seurauksia työmarkkinoille⁽²⁾. Sen sijaan, jos rakenteellista budjettivajetta vähennetään vähitellen, haittavaikutukset ovat epätodennäköisempiä. Rakenteellisen budjettivajeen vähittäinen pienentäminen ja valtion velkaantumistasteen vastaava supistuminen voisivat saada korkojen riskilisan alenemaan. Tämän lisäksi taloudellinen tuottoaste hyötyy suhteellisesti alhaisemmista inflaatioennusteista. Tämän synnyttämän virkistyneen kasvun oletetaan ylittävän kirkkaasti vakauttamisesta johtuvan kysynnän laskun keskipitkällä aikavälillä. Poikkeusmaille on käytettävissään väline vaihtokurssin tarkistamiseen, mikä saattaa muodostua eduksi tilanteessa, jossa tuotannon kehityskulut eroavat toisistaan.

6.6. Poikkeusmaiden erikoistilanne edellyttää kahden maaryhmän välillisten rahapolitiittisten suhteiden järjestelyä. Sopimuksen on perustuttava kolmen periaatteen

(2) ”National Institute for Economic and Social Researchin” tekemässä tutkimuksessa on osoitettu että jos koko EU:n budjettivajeet laskettaisiin vuoteen 1999 mennessä Maastrichtin sopimuksessa vaaditulle 3 prosentin tasolle, puoli miljoonaa työpaikkaa katoaisi väliaikaisesti. Jos velkakriteerit täytetään ennen vuotta 2002, tuloksena saatetaan menettää vielä noin miljoona työpaikkaa. Kreikka kärsisi eniten, ja menettäisi 450 000 työpaikkaa. Ks. Barell, J. Morgan ja N. Pain: ”The Employment Effects of the Maastricht Fiscal Criteria”, National Institute for Economic and Social Research, Discussion Paper 81.

varaan: säilytetään yhteismarkkinoiden hyvä toiminta, taataan rahan arvon säilyminen mahdollisimman vakaina ja helpotetaan joukosta jäävien maiden siirtymistä keskipitkällä aikavälillä yhtenäisvaluuttaan.

6.7. Komitea suosittaa tässä suhteessa vaihtokursisjärjestelmää, joka ERM:n tavoin kiinnittää poikkeusmaiden valuutat yhtenäisvaluuttaan. Tämä edellyttää, että poikkeusmaat noudattavat kurinalaista inflaation vastaista politiikkaa ja tiukkaa budjettipolitiikkaa. Vain edellä mainitun ehdon täytyttyessä EKP:n tehtäviin kuuluu markkinoihin puuttuminen ja vaihtosuhteen tukeminen – tarvittaessa yhteistyössä poikkeusmaiden keskuspankkien kanssa. Poikkeusjärjestelyistä nauttivien maiden valuutat otetaan mukaan yhtenäisvaluutan keskimääräiseen kapeaan vaihteluväliin sitä mukaa kun ne täyttävät lähentymisperusteet. Voidakseen sitten liittyä rahaliittoon poikkeusmaiden kannattaisi täyttää kohdassa 2.6.1 kuvatut vaihtokursikriteerit. Komitean mielestä tällaisen joustavan käytännön etu on siinä, että valuuttojen vaihtelumarginaalien loiveneminen mahdollistaa ehkä rahaliittoon pyrkivän valuutan testaamisen markkinoilla.

6.8. Tämä järjestely ei ole riskitön yhtenäisvaluutan kannalta. Kuten kohdassa 4.4 kuvattiin, vahva yhtenäisvaluutta voi edellyttää pehmeiden valuuttojen tukemista valuuttamarkkinoilla. Sitä seuraavan rahantarjonnan paisuminen rahaliiton kovimmassa ytimessä sisältää inflaatoriskeitä. Tästä syystä kaikkiin rahaliiton ja poikkeusmaiden välisiin sopimuksiin on sisällytettävä viitekoron devalvaatioväline.

7. Etujärjestöjen vuoropuhelun järjestäminen ja sen vaikutukset työmarkkinoihin yhtenäisvaluutta käyttävässä Euroopassa

7.1. Euroopan rahaliittoa leimaa vakaumus, että liitto vahvistaa Euroopan sisämarkkinoita. Kun otetaan huomioon varsin vaatimaton kasvukehitys ja viime vuosien työllisyystilanne, suunnitelma näyttää varsin otolliselta. Lisääntyvä rakenteellinen työttömyys on Euroopan vakavimpia yhteiskunnallisia ongelmia. Vuodesta 1980 alkaen EU sijoittuu työpaikkojen luomisen suhteen paljon muita vastaavia teollisuusmaita huonommin, sillä vuosina 1980–1994 työllisyyden keskimääräinen kasvu oli Euroopassa 1,25 % Yhdysvaltojen ja 0,85 % Japanin kasvua vähäisempää. Tämä ero kasvaa edelleen. Japanissa suhdeluku on silti laskenut voimakkaasti vuoden 1990 jälkeisen rakenteellisen kriisin myötä. EU:n keskimääräinen työttömyysprosentti oli 11,5 vuonna 1994. Se on 5,4 prosenttiyksikköä Yhdysvaltojen ja 8,4 prosenttiyksikköä Japanin lukuja korkeampi.

Työllisyystilanne ei näytä paranevan nopeasti. OECD:n tekemän työmarkkinatutkimuksen⁽¹⁾ mukaan Euroopan työllisyyden kasvu on sekä tuotantoa sivuavilla palvelualoilla kuin huipputeknologian aloilla (tietokoneet, avaruusteknologia, geenitekologia) Yhdysvaltojen ja Japanin kasvua vähäisempää. Tässä tilanteessa kaikkien vastuullisten poliittisten ja yhteiskunnallisten toimijoiden on kiinnitettävä kaikki huomionsa rahaliiton toteuttamisen aiheuttamaan työllisyyden nousuun.

7.2. Sekä komission valkoinen kirja että OECD:n mainittu työmarkkinatutkimus osoittavat työtulojen kiristyneen verotuksen sekä investointien ja innovaatioiden herpaantumisen pääsyiksi korkeaan työttömyyteen. Vaikka syyksi on usein tarjottu palkkakustannusten ja työllisyysuhdanteiden välistä negatiivista vastaavuutta, sitä ei ole todennettu empiirisesti. Ei kuitenkaan ole poissuljettua, etteivätkö pääoman liikkua entistä enemmän työvoimakustannukset – varsinkin milloin niitä lisäävät voimakkaat vaihtokursien muutokset – muutu entistä merkitsevimmiksi tekijöiksi kansainvälisessä kilpailussa. Sen sijaan on selvää, että ainoastaan innovaatiot ja investoinnit voisivat taata keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä työllisyyden riittävän kehityksen. Teollisuuslaitteisiin tehtyjen bruttoinvestointien kasvu EU:ssa jää valitettavasti jälkeen samantasoisten kilpailijoiden investoinneista kansainvälisessä kilpailussa. Yhdysvalloissa kasvu oli keskimäärin 3,3 % vuosina 1980–1994 ja Japanissa 5,6 %, EU:ssa kasvu saavutti vaivaiset 2 %. Eurooppa on vaarassa menettää tuntumansa maailman kasvukehityksen kärkeen.

7.2.1. Vastaus tämänhetkiseen heikkoon talouskasvuun ja nouseviin työttömyyslukuihin ei talous- ja sosiaalikomitean mukaan saa olla rahaliiton alun lykkäminen, vaan sellaisen politiikan toteuttaminen, joka yhdistää valkoisen kirjan ”Kasvu, kilpailukyky ja työllisyys – tämän päivän haasteet ja tienviittoa 21. vuosituhannelle” ehdotusten mukaisesti taloudenpidon kurinalaisuuden, talouskasvun ja työllisyyspolitiikan. Talous- ja rahaunionia ei saa toteuttaa pelkkänä kokonaistaloudellisten syy-seuraussuhteiden sanelemana vakauprojektina. Aivan yhtä välttämätöntä kuin vakaan talousalueen syntyminen on tulevaisuuden työpaikkojen luominen ja taistelu työttömyyttä vastaan.

7.3. EU:n työmarkkinoiden tilanne on hyvin vaikea, ja komitea muistuttaa vielä kerran Essenin Eurooppa-

(1) Ks. OECD: The OECD Jobs Study. Facts, Analysis, Strategies. Paris 1994, sivut 19 ja seur.

neuvoston vuonna 1994 hyväksymistä työmarkkinoiden rakennemuutoksen suuntalinjoista:

- parannetaan työntekijöiden työllisyysnäkömiä lisäämällä investointeja ammatilliseen koulutukseen,
- korostetaan kasvun työvoimaintensiivisyyttä,
- leikataan epäsuoria palkkakustannuksia,
- tehostetaan työmarkkinapolitiikkaa,
- vahvistetaan erityisen paljon toimenpiteitä työttömyydestä kärsivien ryhmien auttamiseksi.

7.3.1. Essenin huippukokouksen päätöslauselmassa kehoitettiin jäsenvaltioita esittelemään ohjelmansa toimenpiteiden toteuttamisesta. Komitea pahoittelee, että tähän päivään mennessä vain harva maa on noudattanut kehoitusta. Komitea painottaa, että EU:n on valvottava työllisyyttä luovien toimenpiteiden täytäntöönpanoa. Budjettipolitiikan tapaan komitean mielestä voidaan hyväksyä lisälauseke, jolla velvoitettaisiin yhteisistä työmarkkina-aloitteista laistavat maat maksamaan työllisyysmaksua.

7.4. Kohdassa 7.3 ei luetella kaikkien mahdollisten työllisyysaloitteiden kirjoa. Komitean mielestä on syytä tarkastella, voidaanko maksujärjestelmän rakenteellisin muutoksin lähestyä täystyöllisyyden tavoitetta.

7.5. Rahaliiton voimaantulo muuttaa myös palkkapolitiikkaa. Komitea korostaa, että työnantajien ja työntekijöiden neuvotteluvapauden, jota on menestyksekkäästi käytetty monissa jäsenvaltioissa, on vastedeskin oltava loukkaamaton osa Euroopan talouselämää. Rinnan rahaliiton kanssa voimistuva työmarkkinoiden yhdentymisen edellyttää, että myös kansainvälinen yhdistymisoikeus taataan yhdeksi perusoikeudeksi.

7.6. Rahaliittoon osallistuvat jäsenvaltiot menettävät yhtenäisvaluutan käyttöönoton myötä mahdollisuuden käyttää vaihtokurssia rakenteellisiin vääristymiin ja ulkopuolisiin äkillisiin muutoksiin sopeutumisen välineenä. Devalvoimamahdollisuuden poistaminen siirtää rakennesopeutuksen kustannukset ennen kaikkea palkkoihin ja hintoihin. Tuorein esimerkki Euroopasta on Suomen tapaus. Kun Itä-Eurooppa avautui ja Neuvostoliitto jakautui Itsenäisten valtioiden yhteisöksi (IVY), Suomen vienti romahti 20 prosentilla. Jos Suomen markkaa ei olisi devalvoitu voimakkaasti tapahtuneen seurauksena, maan vientiteollisuus ei olisi pystynyt vastaamaan syntyneeseen maailmanlaajuiseen suhdanemuutokseen.

7.6.1. Maiden ulkopuoliset suuret muutokset aiheuttavat vakavia seurauksia kasvuille ja työllisyydelle, kun

kansainvälinen hintakilpailu poistuu. Tämän lisäksi on tarpeen, että työntekijät liikkuvat entistä enemmän niin jäsenvaltioiden välillä kuin myös niiden sisällä. Tällaisen liikkuvuuden lisäämiseksi komitea suosittelee, että myönnetään taloudellista tukea toisessa EU:n jäsenvaltiossa sijaitsevan työpaikan vastaanottamisen helpottamiseksi. Voidaan esimerkiksi tukea taloudellisesti kielikursseja. Aikaisemmin yritysten vapaaehtoiset työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkevakuutukset olivat usein liikkumisen esteitä. Komitea pitää toivottavana EU:n jäsenvaltioiden eläkesopimusten edes osittaista yhdenmukaistamista. Missään tapauksessa työvoiman liikkuminen ei saa muodostaa rakenteellisesti epätasaista jakaumaa työmarkkinoille.

7.7. Uuden aikakauden alku Euroopassa on hyvä tilaisuus muuttaa talouspolitiikan päätöksentekojärjestelmää. Komitea toivoo erityisesti voivansa osallistua suoremmin ”suurten talouspoliittisten suuntaviivojen” laatimiseen. Niistä päätetään vuosittain talous- ja valtionvarainministerien neuvostossa. Tämä on toivottavaa, kun pyritään perustamaan säännöspuitteet, joiden rajoissa Euroopan palkka- ja sopimuspolitiikan on toimittava tulevaisuudessa. Komitea on vakuuttunut pystyvänsä tuottamaan jäsentensä välityksellä näkemyksellisen lisän rahapoliittisesti yhtenäisen Euroopan säännöspolitiikkaa koskeviin kysymyksiin. Komitea toistaa muodollisesti vaatimukset, jotka se esitti 26. huhtikuuta 1995 antamassaan lausunnossa aiheesta ”Hallitustenvälinen konferenssi 1996 ja talous- ja sosiaalikomitean tehtävä”.

8. Tiedottaminen

8.1. Huoli yhteiseen valuuttaan siirtymisen onnistumisesta käytännössä voidaan poistaa vain erittäin hyvin järjestetyllä ja kokemuksiin perustuvalla tiedottamisella. Kuitenkin vain harvat jäsenvaltiot ovat tähän mennessä varanneet tiedotusbudjetin euroon siirtymistä varten. Tiedottamisen avainsanoja ovat mm. rehellisyys, selkeys, avoimuus, psykologia ja koulutus.

8.1.1. Eurokolikot ja -setelit lasketaan liikkeelle kansallisten kolikoiden ja seteleiden rinnalle 1. tammikuuta 2002, ja tämä siirtymävaihe kestää vain kuusi kuukautta. Ennakkotiedottaminen on mahdollisimman sujuvan siirtymisen kannalta välttämätöntä.

8.2. Aiemmistä kokemuksista on otettava oppia.

8.2.1. Ranskalaisten siirtyminen germinal-frangista uuteen ns. Pineyn frangiin tarjoaa jo paljon opittavaa. Vanhasta frangista siirryttiin uuteen tammikuun 1. päivänä 1960, jolloin 100 vanhan frangin arvoksi

tuli 1 uusi frangi. Vielä nyt, 35 vuotta siirtymisen jälkeen, monet ranskalaiset ja jopa lehdistö ilmaisevat edelleen arvoja vanhana rahayksikkönä. Vuoden 1959 aikana ei toteutettu erityisiä siirtymästä kertovia tiedotustoimia. Siirtymisen tapahtuessa vuonna 1960 kauppiaita kehoitettiin merkitsemään hintalappuihin tuotteen hinta vanhoina frangeina uusien frangein ilmoitetun hinnan rinnalle. Vuoden 1961 aikana hinnan ilmoittaminen uusien frangein oli pakollista, mutta velvollisuus ilmoittaa hinnan vasta-arvo vanhoina frangeina poistui.

8.2.1.1. Voidaan todeta, että kansalaisille ei tiedotettu siirtymisestä, sillä yhtään tosiasiallista tiedotussuunnitelmaa ei laadittu kansalaisten valmistamiseksi muutokseen. Ennen tammikuun 1. päivää 1960 kuluttajille annettiin vain hyvin vähän tietoa muutoksesta ja sen seurauksista. On totta, että tuonaikaiset tiedotusvälineet eivät vielä olleet kovin kehittyneet eikä pankinjohtajilla, julkisella hallinnolla tai opettajilla ollut mitään velvollisuutta välittää kansalaisille selkeää tietoa siirtymisestä vanhasta uuteen frangiin. Tänä päivänä näyttää siltä, että tuolloiset tiedotustoimet ruokkivat pikemmin aivojen laiskistumista kuin välittivät tehokkaasti tietoa. Vanhasta frangista uuteen siirtyminen oli niin yksinkertainen toimenpide, että se laiskisti aivoja entisestään. On nimittäin havaittu, että mitä hankalampi vaihtokurssi on, sitä nopeammin kuluttaja muodostaa oman vaihtotaulukkonsa joidenkin kokemusten nojalla uudesta valuutasta. Jos vaihtokurssi sitä vastoin on yksinkertainen (kahden nollan poisjättäminen), kuluttaja ei tietoisesti pyri sopeutumaan uuteen valuuttaan. Tämä koskee eritoten huomattavan suuria summia, joita kuluttaja käsittelee harvoin.

8.2.1.2. Helposta vaihtokurssista johtuen Ranskan hallitus oli epäilemättä katsonut siirtymisen jälkeiset lisäviestintätoimet tarpeettomiksi. Nyt näyttää siltä, että liitännäistoimenpiteet olisivat olleet tarpeen, varsinkin kun oli kyse helposta vaihtokurssista.

- **Visuaaliset viestit**

Mainosjulisteet, kauppojen näyteikkunat, sanomalehdet ja mainoslehtiset olisivat voineet olla tehokkaita tukikeinoja.

- **Radion tietoisuus**

Vuonna 1960 vain harvassa taloudessa oli televisio. Radio oli ensisijaisen tärkeä viestintäväline, jota olisi voitu hyödyntää paljon paremmin siirtymiseen liittyvässä tiedottamisessa.

- **Koulut tiedottajina**

Opettajat olisivat voineet valistaa lapsia ja nuoria siirtymästä. Siten tieto olisi kulkenut koululaisilta myös perheyhteisöön ja ydinperheeseen, joka oli tuolloin nykyistä tiiviimpi.

- **Talouselämän valiporaat tiedottajina**

Työnantajat, pankinjohtajat, julkinen hallinto jne. olisivat voineet osallistua tiiviimmin tiedon jakamiseen.

8.2.2. Brittien ja irlantilaisien kokemus kymmenjärjestelmään siirtymisestä oli päinvastainen.

8.2.2.1. Yhdistyneen kuningaskunnan siirtyminen kymmenjärjestelmään vuonna 1971 tapahtui viidessä päivässä. Kaksi eri järjestelmää olivat virallisesti yhtäaikaissa käytössä vain viiden päivän ajan. Erinomaiseen tulokseen päästiin neljä vuotta kestäneen huomattavan tiedotus- ja koulutuskampanjan avulla.

8.2.2.2. Irlannin kymmenjärjestelmään siirtyminen toteutettiin Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa samanaikaisesti. Tämä siirtyminen on oiva esimerkki onnistuneesta tiedotuskampanjasta. Tiivis tiedotuskampanja toteutettiin suuren yleisön valmistamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla tulevaan rahan kymmenjärjestelmään siirtymiseen.

8.2.2.3. Tammikuussa 1971 ilmainen ”Kansalaisten opas rahan kymmenjärjestelmään” jaettiin kaikkiin kotitalouksiin. Vihkonen sisälsi suppeaa perustietoa rahan kymmenjärjestelmästä arkipäivän ostoksia varten ja esitteli uudet kolikot sekä kolikkojen, šekkien, seteleiden ja hintojen kaksoismerkintöjen kirjoitusasut ja ääntämisohjeet. Vihkonen sisälsi myös yleisimpien tuotteiden hintojen muuntotaulukot. Suurelle yleisölle suunnatussa mainoskampanjassa käytettiin hyväksi lehdistöä, radiota, televisiota, linja-autoja sekä katujulisteita maan kaikissa osissa. Kampanjalla oli kaksi päätavoitetta: saada kansalaiset lukemaan kymmenjärjestelmäopasta sekä antaa yksinkertaista tietoa kansalaisten valmistamiseksi tulevaan muutokseen.

8.2.2.4. Radio- ja televisio-ohjelmat muodostuivat:

– useista radio- ja televisiokeskusteluista, joissa joku hallituksen jäsenistä jakoi tietoa ja antoi neuvoja muutoksen eri näkökohdista;

- sarjasta Irlannin yleisradioyhtiön RTE:n tuottamia lyhyitä opetusohjelmia, jotka esitettiin radiossa tammikuussa 1971 sekä
- kolmesta RTE:n tuottamasta lyhyestä opetusohjelmasta, jotka esitettiin televisiossa. Nämä ohjelmat lähetettiin useina uusintoina rahan kymmenjärjestelmään siirtymistä edeltäneinä kolmena viikkona.

8.2.2.5. Iäkkäille ja vammaisille henkilöille suunnattiin erityistoimia. Hallituksen jäsenet tiedottivat naisjärjestöjen, erilaisten keskusteluryhmien yms. edustajille tulevasta muutoksesta. Nämä puolestaan välittivät perustietoa eteenpäin järjestöjen maan eri puolilla toimiville osastoille.

8.2.3. Näiden kokemusten ja niiden analysoinnin pohjalta näyttää tarpeelliselta ryhtyä euron edellyttämiin merkittäviin viestintätoimiin muutokseen sopeutumiseksi. Varsinaisen tiedotuskampanjan jälkeen on toteutettava kestoiltaan suppeampia liitännäistoimia.

8.3. Jotta siirtyminen onnistuu, kansalaisille (pankinjohtajat, hallintohenkilöstö, työnantajat, työntekijät, kuluttajat, opettajat, ydinperheet jne.) tiedottaminen on asetettava keskeiseen asemaan. Tiedotustoimien on lisäännettävä siirtymisen lähetessä ja niiden on saatava aikaan "tartuntavaikutuksia" rahan käyttäjien välillä.

8.3.1. Euron käyttöönoton seurauksia on valotettava heti alkuun. Kansalaisten epäilykset kansalaisuutensa ja kotimaansa suvereniteetin mahdollisesta menettämisestä, työttömyydestä, hintojen noususta jne. on poistettava. On siis syytä jakaa yksinkertaista ja käytännöllistä tietoa, toisin kuin Maastrichtin sopimuksesta järjestetyn kansanäänestyksen yhteydessä.

8.3.2. Kyselyistä käy ilmi, että kansalaiset suhtautuvat yhtenäisvaluuttaan siirtymiseen yleensä ottaen myönteisesti, mutta valittavat yleistä tiedon puutetta. Komission 22.-24. tammikuuta 1996 järjestämässä paneelikeskustelussa ilmeni, että vanhuksat, kotirouvat ja vähän liikkuvat henkilöt ovat vaikeimmin vakuutettavissa euroon siirtymisen ja sen käytön tärkeydestä. Tämä väestönosa käyttää nimittäin euroa maksuvälineenä, mutta vaihtaa valuuttaa vain satunnaisesti, toisin kuin jotkut työelämään osallistuvat henkilöt. Suhtautuminen riippuu siis henkilöiden osallistumisesta rahatalouden kiertokulkuun.

8.3.3. Kansalaisten kyky sopeutua nopeasti uuteen järjestelmään riippuu matemaattisen laskutoimituksen helppoudesta. Esimerkiksi Ranskan frangi tulee jakaa noin seitsemällä euroiksi muutettaessa. Toimitus on lähestulkoon samanlainen kuin Belgian frangien muuttaminen Ranskan frangeiksi. Useita vuosia Belgiassa asuneet ranskalaiset kertovat jatkavansa vaihtokurssien laskemista ja alunperin oppimaansa rahayksikköön vertaamista. Ranskan frangin muuttaminen euroiksi on yksinkertainen toimenpide, joka saattaa johtaa aiemmin mainittuun aivojen laiskistumiseen. Toimenpide on erilainen kaikissa jäsenvaltioissa; joissakin myös paljon vaativampi.

8.4. Sopeutuminen riippuu ostosten säännöllisyydestä tai epäsäännöllisyydestä. Kolmen ostostyyppin välille on tehtävä ero: säännölliset arkiostokset (ravinto, sanomalehdet, bensiini jne.), erittäin harvinaiset ostokset (esim. auto ja talo) sekä välialueen ostokset (vaatteet, huonekalut, kodinkoneet jne.).

8.4.1. Euroon siirtymisen ei pitäisi tuottaa suuria hankaluuksia päivittäisissä ja erittäin harvinaisissa ostoksissa. Kotirouvan tapa ostaa usein samoja päivittäistuotteita auttaa häntä nimittäin luomaan nopeasti itselleen vertailuasteikon, mikäli kulutustottumukset pysyvät samoina.

8.4.2. Erittäin harvinaisista ostoksista kuluttajalla on niin vähän kokemusta, ettei niistä ole muodostunut tapaa eikä vertailuasteikkoa ostoksista harkittaessa. Rahayksikön vaihtuminen ei siis ole valtava mullistus. Kuluttaja tekee valintansa tuotteiden välillä senhetkisten tutkimusten pohjalta eli sinä valuuttana, joka on käypää rahaa ostohetkellä.

8.4.3. Välialueen ostoksissa kuluttajalla on sen sijaan taipumus laskea valuutta-arvoja oman vertailuasteikon luomiseksi ja kokemusten saamiseksi voidakseen paremmin vertailla hintoja ja hyötyäkseen siten kilpailusta.

8.4.4. Euroon siirtymisestä tiedottavassa viestinnässä tulisi siis ottaa huomioon edellä mainitut seikat melko harvoin tehtävien välialueen ostoksien osalta merkittävällä tuotteiden hinnat selvästi näkyviin. Täten kuluttajien tottumukset eivät synny varsinaisista ostoksista vaan näiden tuotteiden hintojen tiedostamisesta. Kaikissa edellä mainituissa tapauksissa on valvottava, ettei hintoja nosteta luvottomasti. Pelkkä kilpailu ei välttämättä riitä estämään hintojen nousua.

8.5. Jotta pitkän aikavälin ennakkotoimet olisivat tehokkaita, niiden pitäisi alkaa nyt tai viimeistään vuonna 2000. Päivämäärän valinta on psykologisesti merkittävä. Vuosituhat vaihtuu, samoin raha. Perustamissopimuksessa tarkoitettun aikataulun mukaan mittavien viestintätoimien on määrä alkaa vuoden kuluttua talous- ja rahoituksen tosiasiallisesta täytäntöönpanosta (eurojen käyttöön otosta ja lopullisten vaihtokurssien asettamisesta), joka tapahtuu tammikuun 1. päivänä 1999.

8.5.1. Siten pankeilla ja hallinnoilla olisi riittävästi aikaa sopeuttaa toimintansa uuteen rahayksikköön. Viestintävelvoitteen aiheuttama taloudellinen lisärasite ei saa kuitenkaan olla kohtuuton.

8.5.2. Ennakkotoimet on saatava päätökseen 31. joulukuuta 2001, eurojen liikkeelle laskemista edeltävänä päivänä, jotta liitännäistoimiin voidaan ryhtyä.

Viestintäsuunnitelman aikataulu

← .. vain kansallinen rahayksikkö .. →	← euro + kansallinen rahayksikkö →	← ..... vain euro ..... →
..... 1. 1. 2000	..... 1. 1. 2002	..... 1. 7. 2002 .....
← ..... ennakkotoimet ..... →	← ..... liitännäistoimet ..... →	

8.5.3. Ennakkotiedotuksessa turvaudutaan väliportaaseen ja joihinkin ennusteisiin.

b) Työnantajat ja -tekijät

Kaikkien yritysten tulisi kouluttaa henkilökuntansa omin resurssein, mutta myös kansallisen tai yhteisötason avustuksin. Työntekijäliitot voivat saavuttaa erinomaisia tuloksia koulutusohjelmillaan.

8.6. Ennakkotiedottaminen väliportaan kautta

8.6.1. Tiedottaminen on toteutettava hajautettujen toimintayksiköiden tasolla, koska ne ovat sopivimmat työskentelemään tehokkaasti yhdessä taloudellisten toimijoiden ja kansalaisten kanssa. Tiedottaminen on sovitettava käyttäjien (esim. kuluttajien, veronmaksajien, palkansaajien, työttömien, sosiaalivakuutettujen, äänestäjien, pienyritysten ja kauppioiden) erilaisiin tarpeisiin. On oleellista, ettei väliporrasta käytetä yksittäisesti, vaan nykyisiä suhteita hyödynnetään mahdollisimman laajasti viestintävaikutusten lisäämiseksi turvautumalla ns. "tartuntavaikutukseen".

8.6.2. Tartuntavaikutuksella tarkoitetaan esim. sitä, että hallinto jakaa tietoa pankinjohtajille, pankinjohtajat asiakkailleen, asiakkaat ympäristölleen jne.

a) Hallinto

Kaikissa keskushallinnon tiedonannoissa tai täytettäväksi lähetettävissä asiakirjoissa, joissa mainitaan rahasummia, lukijan huomio on kiinnitettävä muutokseen. Termiin "hallinto" on sisällytettävä niin ikään sosiaaliturvatoimistot, joissa asiakkaat esittävät paljon kysymyksiä, postilaitos, vero- ja poliisilaitos, oikeuslaitos, kaupakamarit ja alueyhteisöt.

c) Myyntihenkilöstö

Palveluhenkilökuntaan on kiinnitettävä erityisesti huomiota. Ostajat tulevat esittämään hyvin paljon hintoja koskevia kysymyksiä kassanhoitajille, joten näiden intensiivinen ennakkokoulutus on tarpeen.

d) Pankinjohtajat

Luottolaitosten henkilökunta on koulutettava hyvin huolellisesti, koska sen tulee mukauttaa prosessi ensin omaan toimintaansa ja kyettävä sitten selittämään asiat asiakkailleen.

e) Opettajat

Myös kouluopetukseen on panostettava. Tärkeintä on aivan nuorimpien koululaisten perehdyttäminen asiaan, sillä heillä ei ole vielä ollut omakohtaisia rahankäyttökokemuksia, ja eurosta tulee heidän ensimmäinen todellinen kansallinen rahayksikkönsä. Opettajien on muokattava ja syvennettävä esimerkkejään hieman vanhempien oppilaiden tarpeisiin sopiviksi. Ruokakorin hintojen laskuharjoitukset olisi tehtävä euroina.

Peruskoulujen ja lukioiden tiedotuskampanjat olisi pyrittävä toteuttamaan yhteisötuen avulla (esim. Leonardo-ohjelma). Yhteisötuki saattaisi myös rohkaista oppilaitoksia ottamaan huomioon, että sisäiset rahoitustoimet, kuten valokopiot, koulutarvik-

keet, koulujen ravintola- ja kahvilatoiminta sekä myyntitempaukset matkan tai vierailun rahoittamiseksi voidaan toteuttaa vain euroina. Yhteisötuella voitaisiin luoda myös eurooppalainen oppilaitosten välinen kilpailu, jonka aiheena on eurosta tiedottaminen. Kilpailu olisi avoin vain oppilaitoksille, ja parhaimman ehdotuksen tehnyt oppilaitos palkittaisiin.

f) Kuluttajajärjestöt

Kuluttajajärjestöt voivat toimia julkisen vallan ja kuluttajien välisenä yhdyssiteenä välittämällä yksinkertaista ja helposti ymmärrettävää tietoa. Mitä lähempänä tieto on kuluttajien arkipäivää, sitä paremmin kuluttaja kokee sen hänelle suunnatuksi. Samoin kuluttajajärjestöjen julkaisujen ja televisio-ohjelmien olisi säännöllisesti käsiteltävä euroon siirtymistä.

g) Matkatoimistot

Koska valuutanvaihto häviää euroon siirtyvien jäsenvaltioiden väliltä, matkatoimistoja olisi rohkaistava kertomaan asiakkailleen euron käyttöönoton tuomista eduista.

h) Tiedotusvälineet

Komission entinen puheenjohtaja Jacques Delors totesi Ranskassa Euroopan unionin perustamissopimuksista järjestetystä kansanäänestyksestä, että perustamissopimuksen mainostaminen ja siitä tiedottaminen ei kuulunut yhteisön toimivaltaan. Maastrichtin panettelijoilla ei siis ollut vaikeuksia saattaa – usein väärää tietoa levittämällä – komission pyrkimykset huonoon valoon.

Myös tässä tapauksessa aiemmista kokemuksista on otettava opiksi. Komission on välttämättä investoitava eurosta tiedottamiseen ja osallistuttava siihen itse, vaikka tiedottamisen tulisikin tapahtua ihanne-tilanteessa mahdollisimman lähellä kansalaisia. Komissio voi toimia eri tavoin: hyväksymällä kannustavia tiedonantoja, jäsenvaltioita velvoittavia tekstejä, tarkoin suunnattuja rahoitusohjelmia jne. Komis-

sion tavoite tiedottamiseen osallistumisessa ei ole jäsenvaltioiden vastuun vähentäminen, vaan tarpeellinen koordinointi, josta vain komissio voi vastata.

Euroon siirtymisen onnistuminen on nimittäin kiinni jäsenvaltioiden viestintätoimien koordinoinnista, joka tarkoittaa yhteiseen valuuttaan liittyvien jäsenvaltioiden yhteisten toimien sekä niiden jäsenvaltioiden, joita koskee poikkeus, toimien samanaikaisuutta.

Komission pitäisi rohkaista myös tiedotusvälineitä ehdottamalla esimerkiksi kansallisia toimia, joilla painettu sana saadaan suorittamaan lähtölaskentaa euroon siirtymiseen asti. Samoin myös tv-visailujen tuottajia voitaisiin kannustaa ilmoittamaan voittosummat euroina.

TV:n ostoskanavilla tuotteiden hinnat pitäisi ilmoittaa ensin kahtena rahayksikkönä ja sitten siirtyä nopeasti pelkästään euroon jättämällä kansallinen rahayksikkö pois.

Myös mainostamisessa (televisiossa, seinäjulisteissa, radiossa ja sanomalehdissä) olisi päästävä hintojen ilmoittamiseen euroina.

8.6.3. Talous- ja sosiaalikomitea voi olla erinomainen euron käyttöönotosta kertovan komission edistämishojelman levityskanava.

8.7. Ennakkotiedotus kaksoismerkinnän välityksellä

8.7.1. Kaksoismerkinnällä, joka voi olla yksi tapa tutustuttaa kuluttajat euroon, voi olla opettava merkitys. Jotta eri jäsenvaltioiden kansalliset erityispiirteet voidaan ottaa riittävän hyvin huomioon, tulee kaksoismerkintää koskevista seikoista päättää läheisyysperiaatteen mukaisesti kansallisella tasolla. Kaksoismerkintää tulisi käyttää kaikissa arkipäivän liiketoimintatilanteissa.

8.7.2. Myyntihintojen kaksoismerkintä tarkoittaa sitä, että aina kun hinta ilmoitetaan kansallisena valuuttana, sen arvo ilmoitetaan myös euroina. Tästä toimenpiteestä aiheutuu, että samassa hintalapussa ilmoitetaan neljä eri hintaa. Vuonna 1997 astuu näet voimaan direktiivi, jossa määrätään, että tuotteille on ilmoitettava sekä kappale- että yksikköhinta. Tämä aiheuttaa luettavuus- ja toteuttamisongelmia.

8.7.2.1. Ranskalaisten kokemus 1. syyskuuta 1985 lähtien valmiiksi pakattujen tuotteiden kappale- ja yksikköhintojen ilmoittamisesta yli 120 m² myyntitiloissa

osoittaa, että ranskalaiset kuluttajat ovat oppineet lukemaan vaikeuksitta kahta eri hintaa. Useampi hinta samassa hintalapussa ei näytä häiritsevän kuluttajia, varsinkaan jos käytäntö rajoitetaan kahteen ja puoleen vuoteen.

8.7.2.2. Myyntihintojen kanssa tekemisissä olevat henkilöt on koulutettava ja laitteet uusittava. Kuten edellä mainittiin, kassanhoitajat on koulutettava etukäteen, jotta he kykenevät vastaamaan odotettavissa oleviin moniin kysymyksiin. Kassakoneisiin on asennettava järjestelmä, joka mahdollistaa ainakin loppusumman tulostamisen kahtena eri rahayksikkönä. Jotta vältytään muuttamasta kassakoneiden järjestelmiä useaan otteeseen, kaksoismerkintään siirryttäessä yksittäisten tuotteiden hinnat voitaisiin merkitä heti alusta alkaen euroina ja loppusumma kahtena rahayksikkönä. Näin ollen kuluttajat maksavat eurojen liikkeeseenlaskuun eli 1. tammikuuta 2002 asti kansallisena rahana ja euroina hinnoitellut ostoksensa kansallisella rahalla. Järjestelmän etu on se, että kaksoismerkintävaiheen päättyessä 30. kesäkuuta 2002 kassojen järjestelmiä ei tarvitse jälleen muuttaa. Riittää kun kansallisessa rahayksikössä tehtävät toimenpiteet poistetaan ja jäljelle jätetään kyseiset toimenpiteet euroina.

8.7.3. Jotta kuluttajat tutustuvat nopeasti euroiksi muutettuihin myyntihintoihin, heidän on kyettävä luomaan yhteys ansioidensa ja kulutuksensa välille. Kuluttajat on vakuutettava siitä, että heidän ostovoimansa ei vähene eurojen myötä. Yhteisön olisi laadittava tarkoitusta varten asiakirja, jossa jäsenvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan palkan suuruus palkkanauhassa sekä kansallisena rahayksikkönä että euroina heti myyntihintojen kaksoishinnoitteluun siirryttäessä.

8.7.4. Pankkipalvelujen kaksoismerkintään on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

- tiliotteiden otot ja panot on ilmoitettava kahtena valuuttana,
- šekit voidaan yhä kirjoittaa kansallisena valuuttana ja šekki vihkojen takakanteen voidaan lisätä muunto-
taulukko,
- lainapapereiden summat on ilmoitettava kahtena valuuttana,
- arvopapereihin liittyvissä asiakirjoissa summat on ilmoitettava kahtena valuuttana,
- pankkiautomaatteja on muutettava niin, että nostettu

rahasumma ilmenee nostokuiteista kahtena valuuttana.

8.7.5. Tammikuun 1. päivästä 2002 alkaen pankkiautomaatteja on muutettava niin, että niistä voi nostaa pelkästään euroja ja kuitista käy ilmi nostetun summan vasta-arvo kansallisena valuuttana 30. kesäkuuta 2002 asti. Kansallista valuuttaa nostavien asiakkaiden on asioitava pankissa. Syyskuun 1. päivästä 2002 alkaen automaattinostojen kuitissa nostosumma ilmoitetaan vain euroina.

8.7.6. Hallintopapereiden kaksoismerkinnässä sana hallinto tulee käsittää samoin kuin edellä eli hyvin laajasti. Lisäksi kaikissa verotusta koskeissa asiakirjoissa (ilmoitukset, veromerkit, sakot jne.) sekä sosiaaliturvaa koskeissa papereissa summien vasta-arvot on esitettävä euroina.

8.7.7. Kaksoismerkintään siirtymisellä on kahdentyyppisiä seurauksia: teknisiä ja rahoituksellisia.

8.7.7.1. Ensiksi kaksoismerkintä vaatii monien laitteiden kuten kassakoneiden ja pankkiautomaattien muuttamista. Tarkoitusta varten on kehitettävä tarpeisiin sopeutettuja uusia ohjelmia. Ohjelmat vanhenevat kuitenkin niin nopeasti, että vuoden 1996 ohjelmat ovat lähestulkoon vanhentuneita jo vuonna 2002. Näin ollen on syytä käyttää hyväksi euron käyttöönoton asettamia vaatimuksia ja uutta tietoa ohjelmia luotaessa.

8.7.7.2. Kaksoismerkinnästä aiheutuvia kuluja ei voi jättää huomiotta. Kuluja aiheutuu uusien ohjelmien hankkimisesta ja vanhojen ajan tasalle saattamisesta, henkilökunnan kouluttamisesta sekä muuntovirheistä (desimaaliongelmia). Jotta taloudelliset toimijat saadaan käyttämään kaksoismerkintää, julkisen vallan tulisi tarjota niille verohelpotuksia ja -vähennyksiä siirtymisen vaatimista pakollisista teknisistä investoinneista. Kustannusten siirtyminen kuluttajille on minimoitava.

8.8. Edellä mainittujen ennakkotoimien jälkeen eli 1. tammikuuta 2002 alkaen siirrytään lyhytaikaisiin liitännäistoimiin, joita toteutetaan korkeintaan kuusi kuukautta.

8.8.1. Liitännäistoimia toteutetaan samanaikaisesti euron tosiasiallisen liikkeeseenlaskun aikana 1. tammikuuta 2002 alkaen ja kansallisen valuutan poistamisen aikaan, joka tapahtuu viimeistään 1. heinäkuuta 2002. Suurin muutos kyseisenä aikana on kaksoismerkinnän muuttaminen päivastaiseksi. Nimittäin ennakkotoimien aikana euroina ilmoitettu vasta-arvo täydentää kansallisena valuuttana ilmoitettua summaa. Liitännäistoimien aikana eurot asetetaan ensisijaiseen asemaan

ja eurojen rinnalla ilmoitetaan summan ohjeellinen vasta-arvo kansallisena valuuttana. Ennakko- ja liitännäistoimet koskevat siis samoja tekijöitä.

8.8.2. Tammikuun 1. päivästä 2002 alkaen palkat on maksettava euroina, mutta palkanauhasta on käytävä ilmi palkan ohjeellinen suuruus kansallisena valuuttana. Myös pelivoitot on maksettava euroina.

8.8.3. Myös pankkipalvelut muuttuvat; pankkiautomaateista saa pelkästään euroja. Šekit on merkittävä euroina, mutta šekivihkon takakannessa oleva muunto-aulukko voidaan säilyttää summien pyöristämistä varten.

9. Tiivistelmä

9.1. Talous- ja sosiaalikomitea suhtautuu myönteisesti suunnitelmaan Euroopan rahaliitosta, koska EMU on merkittävä tekijä rakennettaessa lähempänä kansalaisia olevaa Eurooppaa, jota kunnioitetaan yhä enemmän kansainvälisellä tasolla ja jolla on nykyistä paremmat mahdollisuudet edistää työpaikkojen luomista ja vaurautta alueellaan.

9.2. Lähentymiskriteerit on määritettävä selvästi, jotta lähentymisen valvonta pysyy avoimena.

9.3. Neuvosto antaa lopulta poliittisen arvion jäsenvaltioiden suorituksista päättäkseen niiden hyväksymisestä talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen. Vain muutaman maan hyväksyminen ei riitä oikeuttamaan uuden rahan käyttöönottoon liittyviä kuluja.

9.4. Niitä maita varten, jotka täyttävät neljä viidestä kriteeristä, komitea suosittaa tilanteen uutta tarkastelua tosiasiallisten lähentymisperusteiden avulla.

9.5. Rahaliittoon siirtymisajan vaihtokurssit on määrättävä siten, etteivät keinotteluvääritymät kiteydy rahaliittoon pysyvästi siirtymisen aikana.

9.6. On periaatteessa hedelmätöntä ajatella, että lähentymisperusteiden noudattamatta jättämisestä rangaistaisiin rahapakottein, koska siihen on syytä, jotka eivät kuulu hallitusten valvontaan.

9.7. TSK kiinnittää huomion Euroopalle kielteisiin vaikutuksiin, joita aiheutuisi pitkällä aikavälillä siitä, että jotkut maat eivät täytä kriteereitä eivätkä voi siitä syystä liittyä talous- ja rahaliittoon, etenkin kun tavoitteena on laajentaa EU:ta uusilla mailla.

9.8. TSK suosittaa, että tulevan yhtenäisvaluutta-alueen inflaatiotavoitteesta ilmoitetaan. EKPJ:n (Euroopan keskuspankkijärjestelmä) rahapoliittisen hankkeen olisi perustuttava pääosin ”väliaikaiseen valuuttatavoite-

teeseen”. TSK kannattaa markkinakorkojen tasoista korkoa tuottavan vähimmäisvarannon käyttöönottamista kaupallisiin pankkeihin tehtyjen talletusten osalta, jotta rahamarkkinoita voidaan ohjata tehokkaasti.

9.9. TSK vaatii välittömästi valuuttasuhteiden säätelystä rahaliiton kolmanteen vaiheeseen siirtyvien ja muiden EU-maiden välille. Tällä pyrittäisiin takaamaan sisämarkkinoiden hyvän toimimisen jatkuminen, vakiinnuttamaan yhtenäisvaluutan ja kansallisten valuuttojen väliset vaihtokurssit korkealle tasolle sekä helpottamaan nyt kolmannen vaiheen ulkopuolelle jäävien maiden myöhempää siirtymistä yhtenäisvaluutan käyttöönottoon.

9.10. Tässä yhteydessä TSK tukee sellaisen EVJ:tä (Euroopan valuuttajärjestelmää) muistuttavan vaihtomekanismin perustamista, johon yhtenäisvaluutta olisi ankkuroitu.

9.11. TSK vaatii, että täystyöllisyyden tavoite olisi otettava nykyistä paremmin huomioon Euroopan talouspolitiikassa.

9.12. TSK muistuttaa jäsenvaltioiden hallituksille Esenin huippukokouksessa hyväksytyistä työmarkkinoiden rakennemuutosta koskevista suuntauksista. Komitea pahoittelee, että tähän päivään mennessä vain muutamat maat ovat esittäneet ohjelmia näiden toimien toteuttamiseksi.

9.13. TSK tähdentää, että työnantajien ja työntekijöiden välisen neuvotteluvapauden, joka on ollut menestyksekkäästi vallalla useissa EU-maissa, on pysyttävä muuttumattomana osana Euroopan talouselämää.

9.14. Ammattilaisten ja suuren yleisön valmistaminen euron käyttöönottoon vaatii liitännäistoimia. Ennakko- toimet ja euron tosiasiallista käyttöönottoa seuraavat liitännäistoimet on eriytettävä kohderyhmittäin. Komitean mielestä ranskalaisten uuteen frangiin sekä brittien ja irlantilaisten kymmenjärjestelmään siirtymisen kokemuksista on otettava oppia.

9.15. Ihanteellinen siirtymä alkaa tiedotusohjelmilla, joissa hallinnolla, työnantajilla ja -tekijöillä, jakeluun osallistuvilla henkilöillä, pankinjohtajilla, kuluttajajärjestöillä sekä talous- ja sosiaalikomitealla voi olla erityistehtävä. Viestimillä on keskeinen asema, ja ne olisi saatava suorittamaan suurelle yleisölle suunnattua lähtölaskentaa.

9.16. Hintojen, palkkojen ja ennakkipäätystodistusten kaksoismerkintä (ensin järjestyksessä kansallinen

valuutta/euro tammikuun 1. päivään 2002 asti ja sen jälkeen järjestyksessä euro/kansallinen valuutta) – kan-

sallisten markkinoiden erityispiirteet huomioon ottaen – voisi auttaa kuluttajia välttymään sekaannuksilta.

Bryssel, 26. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

LIITE

talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Lausunnon hyväksymistä kannattivat seuraavat jäsenet tai heidän varajäsenensä:

BAEZA SANJUAN, BAGLIANO, BARROW, BASTIAN, BELABED, BENTO GONÇALVES, BERNABEI, BETELU BAZO, de BIGAULT du GRANRUT, BLESER, BØGH, BOISSERÉE, BOUSSAT, BREDIMA-SAVOPOULOU, BRIESCH, BUNDGAARD, BURANI, van den BURG, BURKHARD, BYRNE, Vasco CAL, CARROZZA, CASSINA, CAVALEIRO BRANDÃO, CHEVALIER, CHRISTIE, COLOMBO, DANTIN, von der DECKEN, DELAPINA, de NORRE, van DIJK, DRIJFHOUT-ZWEIJTZER, ENGELN-KEFER, FERNÁNDEZ, FOLIAS, FORGAS I CABRERA, FRERICH, GAFO FERNÁNDEZ, GAUDER, GEUENICH, GIACOMELLI, GIESECKE, GIRON, GOTTERO, GRUSELIN, HAMRO-DROTZ, HAUSMANN, JENKINS, KALLIO, KANNISTO, KAZAZIS, KIELMAN, KLENLE, KONITZER, KONTIO, KORYFIDIS, KRITZ, LAUR, LEHNHOFF, LEMMETTY, LERIOS, LINSSEN, LIVERANI, LÖW, MADDOCKS, MALOSSE, MARGALEF i MASIÀ, MASUCCI, MATTEOLI, MAYAYO BELLO, MEGHEN, MENGOZZI, MERTEN, MORELAND, MUÑIZ GUARDADO, NIELSEN B., NIELSEN L., NILSSON, OLSSON, OSEMAT, PANERO FLOREZ, PAPAMICHAIL, PARDON, PELLARINI, PETERSEN, PIETTE, POMPEN, QUEVEDO ROJO, RAMAEKERS, REGALDO, REGNELL, REUNA, RODRÍGUEZ DE AZERO, RODRÍGUEZ GARCÍA CARO, ROSSITO, RUPP, SARALEHTO, SCHMITZ, von SCHWERIN, SEPI, SIGMUND, SIRKENEN, SKLAVOUNOS, SKOUBY, SOLARI, STECHER NAVARRA, STOKKERS, STRASSER, STRÖM, STÖLLENBERGER, TWIST, TÜCHLER, VERHAEGHE, VEVER, VINAY, VOGLER, WHITWORTH, ZÖHRER.

Lausuntoa vastaan äänestivät seuraavat jäsenet tai heidän varajäsenensä:

ASPINALL, BEALE, BROOKES, ETTY, LITTLE, MORGAN, PELLETIER, WALKER.

Äänestyksestä pidättyivät seuraavat jäsenet tai heidän varajäsenensä:

BORDES-PAGES, CHAGAS, KARGAARD, LEVITT, LYONS, LÖNNBERG, MOBBS, NYBERG, OLAUSON, PÉ, WESTERLUND.

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) tietyistä kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä"

(97/C 30/22)

Neuvosto päätti 25. syyskuuta 1996 EY:n perustamissopimuksen 43 ja 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Talous- ja sosiaalikomitea päätti antaa lausunnon valmistelun yleisesittelijä Nikolaos Lerioksen tehtäväksi.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 80 ääntä puolesta ja 1 vastaan.

1. Komission ehdotuksen pääkohdat

Komissio teki 6. joulukuuta 1995 muuterun ehdotuksen niiden muutosten huomioon ottamiseksi, jotka on tehty asetukseen (ETY) N:o 3094/86 alkuperäisen kodifiointi-ehdotuksen tekemisen jälkeen.

Koska asetusta (ETY) N:o 3094/86 oli tällä välin muutettu uudestaan 22. joulukuuta 1995 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 3071/95, komissio päätti

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189 a artiklan 2 kohdan mukaisesti tehdä uuden muutetun ehdotuksen edellä mainitun asetuksen kodifioimisesta.

2. Päätelmät

Koska asetusta (ETY) N:o 3094/86 on muutettu useaan otteeseen olennaisilta osin, TSK katsoo, että kyseessä olevan asetuksen kodifiointi on avoimuuden ja järjeistämisen vuoksi tarpeen, ja kannattaa näin ollen komission ehdotusta.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Kertomus direktiivin 90/88/ETY täytäntöönpanosta: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun direktiivin 87/102/ETY" (sellaisena kun se on muutettuna direktiivillä 90/88/ETY) muuttamisesta" (1)

(97/C 30/23)

Neuvosto päätti 31. toukokuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 100 a artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta kertomuksesta ja ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ympäristönsuojelu-, kansanterveys- ja kuluttajajaosto antoi lausuntonsa 16. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Umberto Burani, apulaisesittelijöinä Francisco Ceballo Herrero ja Roy Sanderson.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. syyskuuta pitämässään 338. täysistunnossa seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 94 ääntä puolesta, 10 vastaan, ja 5 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Ensimmäisessä kulutusluottodirektiivissä 87/102/ETY (2) lykättiin "todellisen vuosikoron" yhtenäisen laskentamenettelyn määrittely direktiivin seuraavaan tarkistukseen. Yhtenäisen menettelyn ansiosta kuluttajat voisivat vertailla EU:n jäsenvaltioiden kulutusluottokorkoja. Tällainen tarkistus tehtiin neuvoston 22. helmikuuta 1990 hyväksymässä uudessa direktiivissä (3), jossa määriteltiin todellisen vuosikoron laskentamenettely sekä laskennassa huomioon otettavat kustannustekijät.

Talous- ja sosiaalikomitea antoi neuvoston pyynnöstä lausunnon (4), jossa oleellisin osin kannatettiin aloitetta. Siinä esitettiin kuitenkin joitakin suosituksia, jotka otettiin vain osittain huomioon.

1.2. Muutetun direktiivin mukaan (1 a artikla, 5 kohta, b alakohta) komission on esitettävä neuvostolle 31. joulukuuta 1995 mennessä "kertomus siihen liittyvine ehdotuksineen", joka mahdollistaa sellaisen todellisen vuosikoron yhtenäisen laskentakaavan soveltamisen, joka olisi voimassa kaikissa EU:n jäsenvaltioissa sekä Euroopan talousalueeseen (ETA) kuuluviissa maissa (Islanti, Liechtenstein ja Norja). Direktiivi 90/88/ETY on nimittäin liitetty ETA-sopimukseen (ks. komission asiakirja, johdanto ja yhteenveto, 5 ja 8 kohta, s. 2).

1.3. Nyt tehty direktiiviehdotus vapauttaa komission tästä tehtävästä, joskin olosuhteiden vuoksi myöhästyneenä. Ehdotuksessa jätetään jo sovelletun laskentamenetelmän yleislinjat oleellisin osin ennalleen. Siinä esitetään periaate, jonka mukaan kaikki jäsenvaltiot soveltavat laskentamenetelmää, josta on säädetty vuoden 1990 direktiivissä. Direktiiviehdotuksessa määrätään

myös velvollisuus käyttää todellisen vuosikoron Eurooppa-tyyppistä merkkiä ja mainitaan joitakin kielellisiä muutoksia englannin- ja kreikankieliseen toisintoon (todellisen vuosikoron nimike).

2. Yleistä

2.1. Käsiteltävä direktiiviehdotus on looginen ja ennakoituu jatkotoimi, minkä vuoksi komitea tukee komissiota ja tekee sen kanssa yhteistyötä tutkien yhä parempaa kuluttajansuojaa.

2.2. Lisäksi on väärinkäsitysten välttämiseksi tarkennettava tällaisten valintojen laajuus ja rajat. Jos olisi ollut kyse todellisen vuosikoron vertailun mahdollistamisesta vain yhdessä maassa, olisi riittänyt, että maat olisi määrätty noudattamaan omaa yhtenäistä korkoa. Direktiivin tarkoitus on sen sijaan määrätä vertailuperusteet kaikille ETA-maille.

2.3. Tämä tavoite on saavutettu vain osittain. "Täydellinen" eri maiden välinen vertailu olisi mahdollista, jos laskentamenetelmän yhdenmukaistamisen lisäksi olisi ollut mahdollista määritellä yhdenmukaisesti myös todellisen vuosikoron laskennassa huomioon otettavat kustannustekijät. Nämä kustannukset ja niiden nimikkeet vaihtelevat kuitenkin maittain (5), mikä johtuu tapojen ja kaupallisten käytäntöjen sekä kauppa- ja verotuslainsäädäntöjen eroista. Komissio on myöntänyt (6), ettei suhteellisuus- ja läheisyysperiaatteiden mukaan ole mahdollista yhdenmukaistaa tällaisia nimik-

(1) EYVL N:o C 235, 13. 8. 1996, s. 8.

(2) EYVL N:o L 42, 12. 2. 1987.

(3) EYVL N:o L 61, 10. 3. 1990.

(4) EYVL N:o C 337, 31. 12. 1988.

(5) Ks. komission teettämä tutkimus, johon kertomuksessa viitattiin useaan otteeseen, sekä itse kertomus, taulukko kohdissa 97 ja 111.

(6) Ks. kertomuksen kohta 10.

keitä (ja vielä vähemmän niiden kustannuksia). On kuitenkin tunnustettava, että yhdenmukaisuuden puuttuessa eri tarjousten "rajat ylittävä" vertailu on vaikeaa.

2.4. Toisaalta rahoituslaitokset antavat kulutusluottoja vielä suureksi osaksi sen maan asukkaille, jossa rahoituslaitoksen toimipaikka sijaitsee. Näin tunnetuista syistä: tarve tuntee asiakas, lainsäädäntöjen erilaisuus ja vaikeus periä luottoja ulkomailta. Vain joillakin raja-alueilla käsite "rajat ylittävä luotto" on jossain määrin levinnyt.

2.5. Tilanne muuttuu, kun yhtenäisvaluutta otetaan käyttöön, mutta muuttunut tilanne rajoittuu vain rahoitusliittoon kuuluviin maihin. Näiden maiden kuluttajille eurorahaa käyttävä alue on todellinen kulutusluottojen yhtenäismarkkina-alue. Muiden maiden osalta tilanne ei muutu.

2.6. Juuri kulutusluottojen todellisten yhtenäismarkkinoiden luomista silmällä pitäen direktiivi voisi olla askel kohti sisämarkkinoiden täydentämistä.

2.7. Komissio toteaa, että todellisen vuosikoron yhtenäinen laskentamenetelmä edistää sisämarkkinoiden luomista ja toimintaa sekä takaa hyvän kuluttajansuojan.⁽¹⁾ Komission olisi siis lisättävä "katsoo, että"-kohtiin tästä seuraava looginen, mutta nyt puutteellisesti ilmaistu seuraus, eli että todellisen vuosikoron ansiota kuluttajille on tarjolla kulutusluotto, joka kuuluu palvelujen vapaaseen tarjontaan.

2.8. Komitea ottaa huomioon edellä olevissa kohdissa 2.3, 2.4 ja 2.5 sanotun, mutta hyväksyy myös kohdan 2.7 ratkaisun ja katsoo, että komission, kansallisten viranomaisten ja luottolaitosten velvollisuus on varoittaa kuluttajia valintojen yksinkertaisuuden näennäisyydestä. Jonkin maan muita edullisemmalla vaikuttava tarjous ei välttämättä tarkoita, että se on oman maan tarjousta soveltuvampi. Todellisen vuosikoron koostumuksesta riippumatta jokaisella valuutalla on oma korkonsa, jossa heijastuu yleisesti maan talous ja rahapolitiikka. Tämä korko voi vaihdella usein tai harvoin eikä aina kuluttajalle edulliseen suuntaan. Myös vaihtokurssit voivat vaihdella seurauksin, joita kuluttaja ei kykene ennakoimaan eikä ehkäisemään sopimusta tehtäessä. Kuluttajalle on ilmoitettava riskeistä, jotka hän ottaa muuna kuin kansallisena valuuttana ottamansa luoton yhteydessä.

2.9. Toinen huomionarvoinen näkökohta on merkin käyttöönotto (ei "tunnuskuvion", kuten komission kertomuksessa paikoin mainitaan, sillä merkki ja tunnuskuvio

eivät ole toisiaan vastaavia käsitteitä). Merkkiä olisi käytettävä aina kun käytetään nimitystä todellinen vuosikorko. Puhumattakaan tiedotusmateriaalin ja sopimusten toimituksen graafisista vaikeuksista on kysyttävä, ymmärtääkö keskivertokuluttaja todellakin tämän merkin tarkoitteen. Jos näin onkin, viranomaisia miellyttävät ratkaisut eivät välttämättä ole yleisön suosikkeja, etenkin jos niitä ei ole helppo ymmärtää. Tunnuskuvion käyttöönotto tulisi huomattavan kalliiksi (eräs suurehko eurooppalainen pankki on arvioinut tunnusmerkin käyttökuluiksi 6-7 miljoonaa ecua). Piennettäessä tunnuskuviota sopimuksissa käytettävään kokoon prosenttimerkkejä ympäröivät tähdet sulautuisivat sitäpaitsi yhtenäiseksi ympyräksi. Tavoitteena ollut yhden ainoan helposti tunnistettavan merkin käyttöönotto jää siten saavuttamatta.

2.10. Komitealla on kuitenkin tärkeämpikin peruste vastustaa merkkiä: väärinkäytön ja asiattoman käytön mahdollisuus. Eurooppa-tyyppinen merkki antaa asiakirjalle aina tietyn virallisen leiman. Kun ajatellaan markkinoilla olevien - valtuutettujen tai valtuuttamattomien, valvottujen tai valvomattomien - rahoitusalan toimijoiden monilukuisuutta, on helppo kuvitella, miten merkkiä voi käyttää väärin. Olisi aivan liian helppoa johtaa kuluttaja harhaan antamalla tämän ymmärtää, että asiakirjoissa mainittu todellinen vuosikorko on virallisesti hyväksytty. TSK⁽²⁾ neuvoo luopumaan Eurooppa-tyyppisen merkin käytöstä, joka selvennyksen ja kuluttajalle tiedottamisen sijaan aiheuttaa otaksuttavasti sekaannusta ja väärinkäsityksiä.

2.11. Direktiivissä ei kaiken kaikkiaan ehdoteta suuria muutoksia nykyiseen tilanteeseen. Kolme säännöstä ansaitsee kuitenkin erityistä huomiota niiden käytännön seurausten vuoksi:

- todellisen vuosikoron erilaisen laskentamenetelmän valinnaisuuden poistaminen. Valintamahdollisuutta ovat käyttäneet Suomi, Ranska ja Saksa;
- velvollisuus perustaa laskelmat kalenterivuoteen (365 tai 366 päivää) 360 päivän vuoden sijaan;
- koron laskeminen kahden desimaaliyksikön tarkkuudella. Kaikki eivät vielä ole soveltaneet tätä menetelmää, josta ei aikaisemmin ole säädetty.

2.12. Kuten yksittäisiä artikloita koskevissa huomautuksissa mainitaan, tällaiset säännökset saattavat aiheuttaa kustannusten nousua useimmissa jäsenvaltioissa. Tämä johtuu tarpeesta muuttaa atk-ohjelmia direktiivin voimaantulospäivään, 1. tammikuuta 1997, mennessä. Nämä ohjelmat olisi muutettava toisen kerran, kun yhtenäisvaluutta tästä kahden vuoden kuluttua otetaan käyttöön. Komitea kysyy, eikö olisi aiheellista

⁽¹⁾ Direktiiviehdotus, ensimmäinen "katsovat että" -kohta.

⁽²⁾ Varauksella, että lausunto hyväksytään täysistunnossa.

pohtia direktiivin voimaanastumisen siirtämistä tammi-kuun 1. päivään 1999 ainakin laskentaa koskevien näkökohtien osalta. Tällä tavoin ohjelmia muutettaisiin vain kerran, jolloin kustannusten pieneneminen olisi huomattavaa ja koituisi kuluttajien eduksi.

3. Direktiiviehdotuksen artiklojen tarkastelu

3.1. 1 artikla

3.1.1. Kuten kohdassa ”Yleistä” (kohdat 2.9 ja 2.10) sanotaan, komitea suosittaa ponnekkaasti luopumaan virallisen tai näennäisesti virallisen merkin käytöstä aina kun on kyse yksityisten välisistä liiketoimista, sillä kuluttajaa voitaisiin johtaa harhaan. Lisäksi tällaisesta uudistuksesta voisi muodostua ennakkotapaus Eurooppa-merkin laajalle käytölle aina kun sopimuksessa viitataan eurooppalaiseen lainsäädäntöön. Tilanne olisi kuluttajalle epäselvä, ja viranomaisten olisi mahdotonta valvoa sitä.

3.1.2. Lisäksi syntyy arkaluontoinen ongelma, sillä on tiedettävä, onko Eurooppa-merkin (kaksitoista tähteä) käyttö sallittua kolmansille maille, eli siis ETA-maille (ks. kohta 1.2), joiden on joka tapauksessa noudatettava direktiiviä.

3.2. 4 artikla

3.2.1. Tässä artiklassa poistetaan rahoituslaitoksille myönnetty valinnanvapaus käyttää direktiivissä määritellystä todellisen vuosikoron laskentakaavasta poikkeavaa laskentamenettelyä, jos tällainen menettely on ollut maassa voimassa jo ennen maaliskuun 1. päivää 1990. Poikkeussäännöstä ovat noudattaneet Suomi, Ranska ja Saksa. Vaikka poikkeussäännöksen kesto oli säädetty päätymään 31. joulukuuta 1995, se pysyy voimassa, kunnes muutetussa direktiivissä 87/102/ETY olevan 1 b artiklan 5 c alakohdassa tarkoitettu direktiivi annetaan.

3.2.2. Ohjelmien muuttamisesta aiheutuvien kustannusten osalta komissio on korostanut (ks. Perustelut, kohta 15), että ”ohjelmistoyritysten ja rahoituslaitosten tuotantokustannukset laskevat kaikkialla yhtenäismarkkinoilla käytettävästä yhtenäisestä kaavasta aiheutuvien suurtuotannon etujen vuoksi.” Tästä ei pitäisi syntyä ongelmaa, koska poikkeavaa laskentamenettelyä noudattaneiden maiden rahoituslaitokset maksaisivat lopulta samat kustannukset kuin muiden maiden rahoituslaitokset ovat jo maksaneet. Tämä toteamus on tärkeä myös jäljempänä tehtyjen direktiivin muutosehdotusten (ks. kohta 3.3) ja direktiivin voimaanastumisajankohdan (ks. kohta 3.4) suhteen.

3.3. 7 artikla

3.3.1. Artiklan mukaan direktiivin 87/102/ETY edellinen liite I yksinkertaisesti korvaa liitteen II, ja siinä on edelliseen tekstiin verrattuna näennäisesti vähäisempiä muutoksia, jotka koskevat:

- vuoden päivien laskemismenettelyä, jonka olisi perustuttava kalenterivuoteen (365 tai 366 päivää) eikä 360 päivään, kuten joissakin maissa tehdään⁽¹⁾,
- laskelman tulosta, joka on ilmaistava kahden desimaalin tarkkuudella (aikaisemmin oli mahdollista pyöristää ensimmäinen desimaaliluku).

3.3.2. Direktiiviehdotuksen 4 artiklassa mainittu poikkeussäännön poistaminen koskee ainoastaan jo mainittuja valtioita (Suomi, Ranska ja Saksa), joiden tulee siirtyä käyttämään AIBD-menetelmää nykyisen laskentatavan sijasta. Ehdotus siirtyä käyttämään laskelmaperusteena joissain valtioissa käytettävän 360 päivän vuoden sijasta kalenterivuotta (365 tai 366 päivää), koskee sen sijaan valtioita, joissa jo sovelletaan tulevaisuudessa Euroopan laajuisesti sitovaa AIBD-menetelmää. Suurimmassa osassa jäsenvaltiota jouduttaisiin siis muuttamaan joko laskentamenetelmää tai -perustetta, tai molempia joko osittain tai kokonaan. Näin tulee käymään etenkin, mikäli määräys tulee ymmärtää siten, että laskennan tulee tapahtua päivän tarkkuudella. Tässä tapauksessa joudutaan koko Eurooppassa ottamaan käyttöön laskentaperuste, joka aiemmin on ollut käytössä vain kolmessa jäsenvaltiossa, joiden asukkaat muodostavat noin kolmanneksen EU:n asukkaista.

3.3.3. Laskelmien laatiminen päivän tarkkuudella aiheuttaisi huomattavia ongelmia. Tällöin ei enää laskentaperusteena käytettäisi – kuten suurimmassa osassa direktiivin piiriin kuuluvia valtioita nykyään käytetään – nimellisarvoja (esim. 365 päivää / 12 = 30,41666 päivää/kuukausi), vaan käyttöön otettaisiin todelliset arvot, eli kuukausilaskelmissa perusteeksi otettaisiin tammikuussa 31 päivää ja helmikuussa 28 tai 29 päivää. Tämän seurauksena todellinen korko riippuisi luoton eräpäivästä ja vaihtelisi eri pituisten kuukausien mukaan nimellisesti kiinteästä korkokannasta huolimatta. Tämä olisi eurooppalaisen kuluttajan kannalta haitallista, koska eri luottotarjousten välinen korkovertailu ei olisikaan enää mahdollista. TSK toivookin direktiiviin selvennystä, jotta luottolaitokset voisivat soveltaa yhtäläistä, nimellisarvoihin perustuvaa laskentatapaa. Ajatus karkausvuoden huomioon ottamisesta, joka komission tietojen mukaan ei kahden desimaalin tarkkuudella ilmaistavissa laskelmissa ole mahdollista, pitäisi poistaa.

3.3.4. Mikäli APR:ä laskettaessa aletaan käyttää kahden desimaalin tarkkuutta, tästä on kielteisiä seurauksia

⁽¹⁾ Saksa, Suomi, Ruotsi, Liechtenstein ja Norja. Ks. komission kertomus, kohdat 124–128 sekä kohdan 124 taulukko.

kuluttajille. Mikäli tällaista vaaditaan, rahoituslaitokset eivät pysty enää laatimaan esivalmisteltuja taulukoita, jollaisia tällä hetkellä käytetään mainostarkoituksiin. Kuluttajat käyttävät taulukoiden tarjoamia tietoja lainojen kulujen vertailuun ennen kuin pyytävät tarpeidensa mukaista lainaa valitsemastaan rahoituslaitoksesta.

3.3.5. Ottaen huomioon, että pieni osa maista laskee vielä luottojen korkoja 360 päivän perusteella ja että toisen desimaaliluvun ilmoittaminen kuuluu nykyisin miltei poikkeuksetta laskentakaavaan, kustannusten korkeus ei näytä yksistään oikeuttavan niiden järjestelmien muuttamiseen, jotka eivät vielä vastaa liitteen II määräyksiä. Komitea kysyykin, vastaavatko tällaisen yhdenmukaistamisen vaatimattomat käytännön seuratukset ja kuluttajien sen myötä saavuttamat edut siitä aiheutuvia kustannuksia.

3.4. 9 artikla

3.4.1. Tässä artiklassa määrätään direktiivin voimaantulon ajankohdaksi tammikuun 1. päivä 1997.

Bryssel, 26 syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

LIITE

talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Hylätyt muutosehdotukset

Seuraavat muutosehdotukset hylättiin, mutta ne saivat äänestyksessä vähintään 25 % annetuista äänistä:

Kohta 2.9

Muutetaan kohta kuulumaan seuraavasti:

”Toinen huomionarvoinen näkökohta on merkin käyttöönotto (ei ‘tunnuskuvion’, kuten komission kertomuksessa paikoin mainitaan, sillä merkki ja tunnuskuvio eivät ole toisiaan vastaavia käsitteitä). Merkkiä olisi käytettävä aina kun käytetään nimitystä todellinen vuosikorko. Puhumattakaan tiedotusmateriaalin ja sopimusten toimituksen graafisista vaikeuksista on kysyttävä, ymmärtääkö keskivertokuluttaja todellakin tämän merkin tarkoituksen. Onkin välttämätöntä, että kuluttaja tuntee hyvin merkin tarkoituksen. Kuluttajille on selvitettävä tiedotuskampanjoissa, ettei merkki tarkoita EU-viranomaisten antamaa suositusta nimenomaiselle luotonantajalle, vaan että se on eurooppalainen vastine vuosikoron yhtenäisen laskentamenetelmän käsitteelle.”

Perustelut

Vaikka ei voida sivuuttaa esittelijän mainitsemaa mahdollisuutta, että kuluttaja erehtyy, merkin kertakaikkainen hylkääminen on liiallista. Väärinymmärryksiä voidaan vähentää tiedotuskampanjoilla. Koska mahdollisuudet luotonantoihin toisesta jäsenvaltiosta lisääntyvät eritoten euron tultua käyttöön, kuluttajille on kerrottava selkeästi vuosikoron yhtenäisen laskentamenetelmän soveltamisesta. Koska sopimusta ”yhtenäisestä kielenkäytöstä” ei saavuteta, merkin käyttöönottoa voidaan pitää toiseksi parhaana vaihtoehtona.

Komissio pitää näin pikaista ajankohtaa mahdollisena ilmeisesti siksi, ettei ehdotusten hyväksyminen ole sen mielestä erityisen vaikeaa. Ehdotukset ovatkin osittain vähäisiä (pieni muutos laskentamenetelyssä), osittain niiden aiheuttamat velvoitteet on jo ennakoitu (erilaisen laskentamenettelyn valinnaisuuden poistaminen).

3.4.2. Ottaen huomioon kahdesti tehtävästä (ks. kohta 2.12) ohjelmien muuttamisesta (ks. kohdat 3.2.1 ja 3.2.2) aiheutuvat kustannukset komitea kysyy, eikö direktiivin voimaantulon ajankohtaa kannattaisi siirtää tammikuun 1. päivään 1999.

Sinä päivänä on vuoden 1990 direktiivissä 88/90/ETY säädettyä todellisen vuosikoron laskentatapa soveltavien jäsenvaltioiden muutettava laskentatapaansa. Samoista syistä ehdotetaan, että ne jäsenvaltiot, jotka ovat nauttineet muutetun 87/102/ETY direktiivin 1 b artiklan 5 c alakohdassa säädetystä poikkeussäännöksestä, ryhtyvät soveltamaan direktiivissä säädettyä todellisen vuosikoron laskentatapa viimeistään sinä päivänä, jona siirrytään yhteiseen valuuttaan.

Äänestyksen tulos

Jaa-ääniä: 34, ei-ääniä: 47, tyhjiä: 21.

Kohta 2.10

Poistetaan.

Perustelut

Katso muutosehdotus numero 4.

Äänestyksen tulos

Jaa-ääniä: 34, ei-ääniä: 47, tyhjiä: 21.

Kohta 2.12

Poistetaan.

Perustelut

Todellisen vuosikoron yhtenäisen laskentamenettelyn voimaantulon 1. tammikuuta 1997 merkitys on huomattavan paljon suurempi kuin verrattain pienet ylimääräiset kulut, joita syntyy ohjelmistojen päivittämisestä kahta vuotta myöhemmin euron tullessa käyttöön. Ei ole totta, että ehdotettu lykkäys toisi merkittäviä säästöjä. Lisäkustannuksia tulisi tarkastella suhteessa vuosittain myönnetyn luoton määrään. Ei myöskään ole viisasta asettaa eurolle ja kulutusluottodirektiiville yhteistä voimaantulo-päivää. Euron käyttöönotto venyttää pankkien sietokyvyn äärimmilleen, kuten komitean tästä aiheesta valmistelemassa erinomaisessa lausunnossa kuvataan. Lisäksi ei ole lainkaan selvää, mitkä jäsenvaltiot ryhtyvät käyttämään yhtenäisvaluuttaa. Jäsenvaltiot, jotka eivät liity rahaliittoon 1. tammikuuta 1999, säästyvät lisäkustannuksilta. Ehdotettu lykkääminen synnyttää myös vaarallisen ennakkotapauksen direktiivien voimaantulopäivien sopimisesta, sillä lähes kaikkiin toimenpiteisiin liittyy joitain kustannuksia.

Äänestyksen tulos

Jaa-ääniä: 37, ei-ääniä: 62, tyhjiä: 12.

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta annetun direktiivin 89/647/ETY muuttamisesta"

(97/C 30/24)

Neuvosto päätti 11. huhtikuuta 1996 Euroopan unionin perustamissopimuksen 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut teollisuus-, kauppa-, käsiteollisuus- ja palvelujaosto antoi lausuntonsa 17. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Charles Pelletier.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 87 ääntä puolesta, 13 vastaan, ja 19 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

Direktiiviehdotuksen tarkoituksena on luottolaitosten vakavaraisuussuhteesta annetun direktiivin muuttaminen.

Muutosehdotuksen kohteena on kaksi artiklaa.

1.1. 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan 1 alakohta

1.1.1. Tavoitteena on, että arvopaperit, joiden vakuutena on kiinnitys, rinnastetaan riskipainotuksen osalta 6 ja 11 artiklassa tarkoitettuihin kiinnityslainoihin.

1.1.2. Vakavaraisuussuhteen nykyinen sääntö määrittää kyseisille arvopapereille 100 prosentin painotuksen. Muutosehdotuksen tarkoituksena on antaa toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus alentaa painotusta 50 prosenttiin mikäli ne katsovat, että vakuutena oleviin kiinnityslainoihin liittyvä luottoriski pysyy muuttumattomana.

1.2. 11 artiklan 4 kohta

1.2.1. Tämän muutoksen tarkoituksena on ulottaa neljässä jäsenvaltiossa (Tanska, Saksa, Kreikka ja Itävalta) voimassa ollut ja 1. tammikuuta 1996 päättyneet menettely (tietyissä kiinnityslainoissa 50 %:n painotus 100 %:n sijaan) koskemaan kaikkia jäsenvaltioita 1. tammikuuta 2001 saakka.

1.2.2. Kyseisten lainojen täysimääräisenä vakuutena tulee olla kiinnityksiä jäsenvaltioiden alueella sijaitseviin toimistohuoneistoihin ja monitoimiliiketiloihin. Luoton määrä voi olla enintään 60 % kyseisen kiinteistön arvosta laskettuna laissa tai asetuksissa säädettyjen yksityiskohtaisten ja tiukkojen arviointiperusteiden mukaisesti.

1.2.3. Kyseinen kiinteistö tulee lisäksi olla omistajansa omassa käytössä tai hänen vuokralle antamansa. Viimeksi mainitussa tapauksessa vuokran tulee taata

vähintään kiinteistön arvoa arvioitaessa määritelty tuotto.

2. Yleistä

2.1. Ammatinharjoittamista tukeva kiinnitysluototus näyttelee tärkeää osaa Euroopan talouselämässä. Ammatinharjoittamiseen tarkoitettujen kiinnityslainojen myöntäminen, luotonsaajille aiheutuvien kustannusten vähentäminen ja nykyistä joustavampien jälleerahoitusehtojen myöntäminen luottolaitoksille ovat oleellisia tekijöitä pyrittäessä varmistamaan Euroopan talouden kohentuminen. Luottokustannukset siirtyvät viime kädessä kuluttajahintoihin, joten kaikkiin mahdollisuuksiin kyseisten kustannusten alentamiseksi on suhtauduttava myönteisesti.

2.2. Sitä paitsi tutkimukset osoittavat, että ammatinharjoittamiseen tarkoitettuihin kiinnityslainoihin liittyvä riski ei ole epätavallisen suuri ja että niiden aiheuttamat tappiot eivät ole merkittävästi isommat kuin kiinnitystä edellyttävien asuntolainojen tappiot, joten niiden tulisi kuulua samaan riskiryhmään.

2.3. Tämä huomio ei ole ristiriidassa toteamuksen kanssa, jota etenkin BIS ("Bank for International Settlements") on korostanut vuosikatsauksessaan, että niin kiinteistöjen hinnat kuin vastaavien pankkivakuuksien arvo on viime vuosina jyrkästi laskenut. Mutta kiinteistömarkkinoita ei pidä tarkastella yhtenä kokonaisuutena, sillä tiettyjen pankkien uhkarohkeaa luotonantoa ei tule sekoittaa direktiiviehdotuksen tarkoittamiin lainoihin, joiden poikkeuksellinen turvallisuus tuli selvästi ilmi edellä 1.2 kohdassa.

2.3.1. Esimerkkinä mainittakoon, että direktiiviehdotuksen 1 artiklassa esitetään kevennetyn riskipainotuksen soveltaminen myymättä ja käyttämättä jääneisiin toimistokiinteistöihin, joiden syytä Euroopan pankkien tämänhetkiset vaikeudet suurelta osin ovat.

2.3.2. Asianmukainen liikkeenjohto edellyttää, että pankkien, joiden taseeseen sisältyy riskilainoja, tulee kattaa riskit oman pääoman avulla vähintään 100-prosenttisesti.

2.4. Kokemus osoittaa, että konkurssitapauksissa realisoitavista vakuuksista juuri kiinteistöt menettävät arvoaan vähiten, sillä toisin kuin kalusto ne ovat helposti käytettävissä uudestaan.

2.5. Direktiiviehdotuksessa uudistetaan 18. joulukuuta 1989 annetun direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa esitetty vakavaraisuussuhteen yleisperiaate, joka koskee kaikkia painotuksia ja jonka mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä korkeampiakin painotuksia, mikäli katsovat tähän olevan aiheutta.

2.6. Tähän määräysvaltaan liittyy jäsenvaltioiden välisen käänteisen kilpailuvääristymän ("reverse distortion") vaara, mikäli toimivaltaisille viranomaisille annetaan vuoden 2001 tammikuun 1. päivään saakka mahdollisuus määrätä korkeampi riskipainotus kuin direktiivin sallimat 50 % jäsenvaltioiden alueella myönnettyissä luotoissa.

2.7. Euroopan unionin luotonannon yhtenäismarkkinoiden peruseriaatteen vastaisesti kehitys saattaa johtaa eritasoisten kiinnitysrisikijärjestelmien syntyyn tiettyjen valtioiden hyväksyessä 50 %:n riskipainotuksen ja toisten, ankarampien, määrätessä jopa 100 %:n painotuksen. Tämä johtaisi eriarvoiseen kohteluun, joka osoittautuisi keskipitkällä aikavälillä sitäkin tyrmistyttävämmäksi, kun kiinteistömarkkinat ovat tulevan yhteisen rahayksikön ansiosta vakaasti yhdentymässä.

2.8. Vaarasta tietoisena komissio koettaa rajoittaa sen kantavuutta toteamalla 1 artiklan viimeisessä kohdassa, että

"ensimmäinen lause ei estä sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia, joka soveltaa alueellaan korkeampaa riskipainotusta, sallimasta 50 prosentin painotuksen soveltamista tämän tyyppiseen lainaukseen niiden jäsenvaltioiden alueella, jotka hyväksyvät 50 prosentin painotuksen."

2.9. Näin ollen on selvä, että 50 %:n painotusta soveltavan maan pankkilaitos ei voi kilpailla korkeampaa riskipainotusta soveltavan maan pankkilaitosten kanssa niiden omalla maaperällä. Kansallisen kiinnitysluototustoimintansa ansiosta suosituimmuusehdoista

nauttiva pankkilaitos tulee sitä vastoin Euroopan unionissa toimivia kilpailijoitaan edullisemmin asemaan ja saavuttaa paremman kilpailukyyn.

2.10. Kilpailuvääristymän vaara on todellinen, sillä kiinteistömarkkinoiden kriisi, jonka useat yhteisömaat ovat joutuneet kokemaan joskus pankkiriskien rajun laukeamisen muodossa, on saanut useimpien jäsenvaltioiden valvontaviranomaiset määräämään suurimman mahdollisen, toisin sanoen 100-prosenttisen riskikatteen.

2.11. Voidaan toivoa, että direktiiviehdotus auttaa yhdenmukaistamaan valvontaviranomaisten noudattaman käytännön ja välttämään käänteisen kilpailuvääristymän, mutta tämä on vain olettaus, ei varma asia.

2.12. Näistä arveluista huolimatta komitean on kiinnitysluoton satunnaista erityistapausta selvittäessään pakko todeta, että 18. joulukuuta 1989 annettu vakavaraisuussuhdetta koskeva perusediktiivi myöntää kansallisille valvontaviranomaisille mahdollisuuden soveltaa eri linjaa pankkien kannattavuuteen hyvin voimakkaasti vaikuttavalla alalla ja että tuomioistuimen oikeuskäytäntö noudattaa samaa linjaa.

2.13. Komitea kannattaa komission ehdotusta kaupallisen kiinnitysrisikopainotuksen alentamiseksi 50 %:iin. Komitea kiinnittää kuitenkin komission ja neuvoston huomiota siihen, että pankkiriskien kattamismenetelmät on tarpeen yhdenmukaistaa tulevaisuudessa kilpailuvääristymien välttämiseksi myös siinä tapauksessa, että kyseiset vääristymät johtuvat valtioiden omasta toiminnasta.

2.14. Ehdotettu direktiivi on nähtävä askeleena tähän suuntaan. Komitea toivoo komission jatkavan toimintaansa riskikatteen yhdenmukaistamiseksi markkinamuutoksiin ja -häilyvyyteen samalla erityishuomiota kiinnittäen.

3. Erityistä

3.1. Ehdotuksen 1 artiklaan, jonka tarkoituksena on direktiivin 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan 1 alakohdan muuttaminen, tulee ii alakohdassa sanojen "heidän puolestaan valtuutetulla" (ransk. kieliversiossa "fiduciaire", fidusiaari, luottamusmies) lisätä sanat "tai vastaavalla", sillä eräissä Euroopan maissa ei tunneta fidusiaarin käsitettä.

Bryssel, 26. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

LIITE

talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Kohta 1.1.2

Muutetaan kohdan ensimmäinen virke kuulumaan seuraavasti:

”Vakavaraisuussuhteen nykyinen sääntö määrittää kyseisille arvopapereille 100 prosentin painotuksen Baselin sopimuksen mukaisen suojauksen varmistamiseksi.”

Äänestyksen tulos

Jaa-ääniä: 29, ei-ääniä: 60, tyhjiä: 17.

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) tietyistä Välimeren kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä annetun asetuksen (EY) N:o 1626/94 siirtymäkauden säännöksistä”⁽¹⁾

(97/C 30/25)

Neuvosto päätti 3. kesäkuuta 1996 perustamissopimuksen 43 ja 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut maa- ja kalatalousjaosto antoi lausuntonsa 18. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Jesús Muñiz Guardado.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 68 ääntä puolesta, 8 vastaan, ja 10 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Välimeren kalavarojen suojeluun liittyvistä teknisistä toimenpiteistä on säädetty 27. kesäkuuta 1994 annetulla asetuksella (EY) N:o 1626/94. Asetuksessa määritetään tiettyjen kalalajien pienin sallittu pyyntikoko ja verkkojen pienin sallittu silmäkoko.

1.2. Komissio ehdottaa määräaikaisen poikkeuksen myöntämistä asetukseen Adrianmeren italialaisten kalastajien kohtaamien vaikeuksien vuoksi. Poikkeus sallisi alamittaisten kalojen pyynnin ja asettamisen kaupaksi.

1.3. Komissio tarkastelee mahdollisuuksia laajentaa asetuksessa mainitut kalanpoikasia koskevat poikkeustoimenpiteet muille yhteisön alueille.

2. Yleistä

2.1. Komitea myöntää, etteivät ehdotetut muutokset ole poikkeuksellisia, sillä asetukseen (EY) N:o 1626/94 on jo myönnetty muitakin poikkeuksia.

2.2. Komitea ottaa huomioon komission toteamuksen, että ehdotus on italialaisten etujärjestöjen alkupeleistä toivetta lievämpi ja että kyseessä on määräaikainen poikkeus.

2.3. Komitea muistuttaa kuitenkin muissa kalavarojen suojelua ja hoitoa käsitelleissä TSK:n lausunnoissa esitetyistä kommentteista, jotka ovat komission tämänhetkisen ehdotuksen vastaisia, ja jotka koskevat Välimeren kalavaroihin kohdistuvaa huolestuttavaa ryöstökälytystä ja tarvetta aloittaa pikaisesti elvyttävä kalastuspolitiikka ja tilannetta parantavat toimet. Myös

⁽¹⁾ EYVL N:o C 176, 19. 6. 1996, s. 14.

Euroopan parlamentti ja komissio ovat ilmaisseet olevansa huolestuneita samasta asiasta.

2.4. Komitea painottaa lisäksi, että komission esittämät luvut – jotka perustuvat kansainvälisten järjestöjen kuten FAO:n tutkimuksiin ja selvityksiin – osoittavat, ettei Välimeren kalakantoihin kohdistuva pyynti ole kestäväällä pohjalla ja että paine kalastusalan uudelleen järjestämiseksi kasvaa jatkuvasti.

2.5. Näiden pohdintojen perusteella komitean näkemys on, että Välimeren alueella pyyntikäytäntöä on vähitellen muutettava. Tämä koskee etenkin kalakannan nuorinta osaa eniten verottavia pyyntitapoja. Mikäli toimiin ei ryhdytä, voi kalastusalan saattaminen takaisin kestäväälle pohjalle olla mahdotonta.

2.6. Vaikka nyt ehdotetut poikkeukset olisivat voimassa vain ennalta rajatun siirtymäajan, ne muodostaisivat kuitenkin selkeän ennakkotapauksen, joka voisi vaarantaa pyrkimykset toteuttaa Välimeren kalakantojen suojeluohjelma.

2.6.1. Komitea lisää, että mahdollisuudesta laajentaa tämänhetkistä poikkeuskäytäntöä muille alueille voi

aiheutua vakavia seurauksia, sillä se asettanee kyseenalaiseksi unionin tähänastiset yritykset hillitä kalastuksesta johtuvaa kalanpoikasten kuolleisuutta.

2.7. Edellä mainituista syistä komitea ei voi tukea ehdotusta. Ottaen kuitenkin huomioon asetuksen (EY) N:o 1626/94 mukaisten teknisten toimenpiteiden Adrianmeren italialaisille kalastajille aiheuttamat taloudelliset ja sosiaaliset seuraukset, komitea pyytää komissiota pehmentämään asetuksen kielteisiä vaikutuksia olemassa olevin rakennepoliittisin menetelmin ja siten vastamaan Adrianmeren kalastajien oikeutettuun huoleen.

2.8. Komitea esittää, että lisätään sekä kalastajille että kuluttajille suunnattua tiedotusta kalanpoikasten vähimmäismitasta, niiden käytöstä ja valvontatoimenpiteistä. Erityisesti jälkimmäinen koskee maihintulon valvontaa yhteisön rajoilla. Se pyytää komissiota myös painostamaan Välimeren kalakantoja verottavia kolmansia maita, jotta ne turvautuisivat edellä mainittuihin keinoihin Välimerellä tapahtuvan pyynnin järjeistämiseksi ja kalastuksen jatkuvuuden turvaamiseksi.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ensimmäinen monivuotinen ohjelma eurooppalaisen matkailun edistämiseksi – Philoxenia (1997–2000)"⁽¹⁾

(97/C 30/26)

Neuvosto päätti 24. kesäkuuta 1996 pyytää perustamissopimuksen 198 artiklan mukaisesti talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut aluekehityksen, yhdyskuntasuunnittelun ja maankäytön jaosto antoi lausuntonsa 17. syyskuuta 1996. Esittelijänä oli Georgios Sklavounos ja apulaisesittelijänä Giacomo Regaldo.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 338. täysistunnossaan (syyskuun 26. päivän 1996 kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 84 ääntä puolesta, 5 vastaan, ja 6 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto ja taustaa

1.1. Talous- ja sosiaalikomitea käsitteli matkailualaa ensimmäisen kerran virallisesti vuonna 1989. Matkailua ja aluekehitystä koskeneessa oma-aloitteisessa lausunnossaan⁽²⁾ TSK pahoitteli, että tätä vaurautta ja työpaikkoja luovaa tärkeää toimialaa ei ole tuettu yhteisöpoliittisin toimin, ja totesi, että monien jäsenvaltioiden hallitukset ovat laiminlyöneet matkailun eivätkä ole katsooneet aiheelliseksi perustaa tarkoitusta varten erityistä ministeriötä.

1.2. Euroopan komissio julkaisi ensimmäiset pohdintansa matkailun tukitoimista 80-luvulla. Ministerineuvosto päätti silloin julistaa vuoden 1990 "Euroopan matkailun teemavuodeksi". Kyseessä oli vertauskuvallinen ele, jonka tarkoituksena oli kiinnittää jäsenvaltioiden ja Euroopan kansalaisten huomio matkailun taloudelliseen ulottuvuuteen ja sen yhteisen kehittämisen merkitykseen.

1.3. Vuonna 1992 komissio julkaisi kolmivuotisen toimintaohjelman, jonka talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi, koska ohjelma oli puutteistaan huolimatta lupaava alku⁽³⁾ (vrt. 5. luku).

1.4. Seuraavien vuosien aikana erityisesti Maastrichtin sopimukseen johtaneen Edinburghin kokouksen valmisteluiden yhteydessä talous- ja sosiaalikomitea ja Euroopan parlamentti kehittivät eri yhteyksissä komissiota ja neuvostoa koordinoimaan ehdotetut toimet paremmin ja muodostamaan johdonmukaiset puitteet Euroopan matkailupolitiikalle⁽⁴⁾.

1.5. Välittömät tulokset eivät vastanneet odotuksia, sillä vaikka muutetussa perustamissopimuksessa ensi kertaa tunnustettiin mahdollisuus toimiin matkailun

alalla, matkailupolitiikalle ei annettu itsenäistä oikeudellista perustaa. Siten kysymys siirtyi käsiteltäväksi vuoden 1996 hallitustenväliseen konferenssiin.

1.6. Seuraava vaihe oli komission laatima "Matkailun vihreä kirja"⁽⁵⁾. Sen tarkoituksena oli saada kaikki osapuolet (matkailun ammattilaiset, kuluttajat, ympäristöasiantuntijat) esittämään käsityksensä siitä, mihin suuntaan he toivovat matkailualan kehittyvän Euroopassa. Ratkaisumallit vaihtelivat vallitsevan tilanteen säilyttämisestä vaihtoehtoon 4, jonka mukaan perustamissopimukseen lisättäisiin uusi luku "Matkailu". Talous- ja sosiaalikomitean jäsenten enemmistö asettui kannattamaan vaihtoehtoa 4 katsoen, että Eurooppa pystyy antamaan todellista lisäarvoa matkailulinkeihin edistämislle ja harjoittamiselle jäsenvaltioissa.

1.7. Arvioituaan toimintaohjelman tulokset⁽⁶⁾ ja vihreätä kirjaa koskevat vastaukset komissio esittää nyt jäsenensä Christos Papoutsisin ehdotuksesta Philoxenia-ohjelman.

1.8. Matkailun hallintoryhmä muodostettiin PO XXIII:n yhteyteen vasta vuonna 1989. Mainittakoon, että aikaisemmin "matkailusalkku" kuului PO VII:n (liikenne) toimialaan.

1.9. Matkailu on perusluonteeltaan vaakatason lähestymistapaa edellyttävää toimintaa, ja tästä syystä PO XXIII:n lisäksi muissakin pääosastoissa on tehty ja tehdään edelleen matkailualaa suoraan tai välillisesti koskevia päätöksiä. Tällaisia pääosastoja ovat PO IV (kilpailu), PO V (työllisyys, työmarkkinasuhteet ja sosiaalasiat), PO X (tiedotus, viestintä, kulttuuri ja audiovisuaalinen ala), PO XI (ympäristö), PO XVI (aluepolitiikka), PO XXI (tulli ja välillinen verotus) ja PO XXIV (kuluttajapolitiikka).

⁽¹⁾ EYVL N:o C 222, 31. 7. 1996, s. 9.

⁽²⁾ EYVL N:o C 332, 31. 12. 1990.

⁽³⁾ EYVL N:o C 49, 24. 2. 1992.

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 393, 24. 12. 1994.

⁽⁵⁾ EYVL N:o C 301, 13. 11. 1995.

⁽⁶⁾ Price Waterhousen tutkimus Euroopan komissiolle.

1.10. Niinpä useimpiin yhteisötoimiin, PO XXIII:n toimintaa lukuunottamatta, on ryhdytty matkailun ulkopuolisista lähtökohdista ja prioriteeteista.

1.11. Tämä ei kuitenkaan enää koske vuonna 1995 alkanutta ajanjaksoa, jonka aikana PO XXIII (matkailu) on pyrkinyt koordinoimaan matkailua koskevia yhteisötoimia epävirallisen ja rajoitetun toimivaltansa puitteissa. Vuosien 1993/1994 toimintasuunnitelmaa laadittaessa havaittiin tarpeelliseksi tukea vaakatason lähestymistapaa matkailuun ja välttää päällekkäisyyksiä. Nyt on kehitettävä lisää yhteisön sisäisiä koordinoitukoneistoja mahdollisimman hyvien tulosten saavuttamiseksi. Vastuu asiassa kuuluu ensi sijassa PO XXIII:lle.

2. Matkailun merkitys Euroopan talouden kannalta

2.1. TSK on toistuvasti painottanut matkailun merkitystä. Tässä lausunnossa TSK tähdentää jälleen, että se pitää matkailua ensiarvoisen tärkeänä Euroopan talouden kannalta erityisesti koska:

- matkailualan ennustetaan kehittyvän vuoteen 2010 mennessä maailman suurimmaksi elinkeinoalaksi: ulkomaanmatkailijoita arvioidaan silloin olevan 700–750 miljoonaa ⁽¹⁾,
- Euroopan ennustetaan säilyvän maailman matkailijavirran pääkohteena (vaikka sen suhteellinen osuus maailman matkailusta vähenisikin),
- matkailu on siten eniten uusia työpaikkoja luova talouden ala ja vaikuttaa välittömästi ja välillisesti alueelliseen ja muuhun kehitykseen.

2.2. Matkailun merkitys Euroopan taloudelle voidaan tiivistää seuraaviin lukuihin. Yksi kahdeksasta työpaikasta nyky-Euroopassa liittyy matkailuun, jonka palveluksessa on yli 9 miljoonaa työntekijää. Samalla se muodostaa 13,4 % Euroopan unionin bkt:sta ⁽²⁾.

2.3. Kuten Philoxenia-ohjelman (KOM(96) 168 lopull.) perusteluissa todetaan, ensimmäinen sija maailman matkailumarkkinoilla ei anna aiheutta omahyväisyyteen. Viimeisen 20 vuoden aikana Euroopan markkinat ovat pienentyneet tasaisesti (n. 10 %), kun taas Kaakkois-Aasian, Pohjois-Afrikan ja Etelä-Amerikan markki-

noiden kysyntä on kasvanut vastaavasti. On selvää, ettei Euroopan unioni voi jäädä toimettomana seuraamaan tätä kehitystä.

2.4. Kun tarkastellaan Euroopan hallitsevan aseman säilyttämistä kansainvälisessä matkailussa, ei ole oikein pitäytävä ainoastaan määrällisiin tavoitteisiin. Euroopan tulee säilyttää johtava asemansa tasokkaassa matkailussa tarjoamalla korkealaatuisia tuotteita sekä innovatiivisia ja vaihtelevia matkailumuotoja. Matkailukysynnän perinteisten kohteiden kuten luonnonvarojen ja kulttuuriperinnön korostamisen lisäksi Euroopan tulee harjoittaa ja kehittää myyntipolitiikkaa, joka perustuu korkealuokkaisiin tuotteisiin ja palveluihin sekä korostaa eurooppalaista identiteettiä ja ajankohtaisia eurooppalaisia suuntauksia. Perinteisen, historiallisen, kulttuurisen ja luontosidonnaisen myynnin lisäksi eurooppalainen markkinointi voi ja sen täytyy tarjota tuotteita, jotka jatkuvasti herättävät mielenkiintoa ja synnyttävät kysyntää.

2.5. Yllä mainitun strategian muotoilemisessa ja toteuttamisessa tarvitaan laajapohjaista yhteistyötä kaikilla tasoilla – paikallis-, alue-, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla. Asiasta vastaavien toimielinten sekä julkisen ja yksityisen sektorin on harjoitettava laajaa yhteistyötä ja koordinoitava toimintansa.

2.6. On tutkittava kansainvälistä kysyntää sekä sen muodostumista, maailmanlaajuisista kilpailua ja sisämarkkinoiden suuntauksia.

3. Matkailun nykyisiä kehityssuuntia ja ongelmia

3.1. Euroopan matkailun siirtymistä yksittäismatkailun kaudesta (viime vuosisadan lopulla ja tämän vuosisadan alussa) nykyiseen joukkomatkailun tai ”matkailuteollisuuden” aikaan ei voi erottaa Euroopan talouden ja eurooppalaisen yhteiskunnan kehityksestä, joka lyö matkailuun leimansa ja vaikuttaa siihen nykyään hyvin voimakkaasti.

3.2. Monien myönteisten taloudellisten vaikutusten lisäksi nykyaikaista (joukko)matkailua luonnehtivat seuraavat piirteet:

- taloudellisen ja yhteiskunnallisen eliitin etuoikeudesta on tullut laajojen kansalaispiirien massakulutushyödyke,
- matkailusta on tullut perustarve eurooppalaisen yhteiskunnan kaikilla tasoilla (tuloista, koulutuksesta ja yhteiskuntaluokasta riippumatta),
- yllä mainittua tarvetta tyydyttämään on perustettu jättiyrityksiä luomalla matkailutuotteita ja järjestämällä matkailupalveluita,
- kuljetukset, viihde, asuminen ja ruokailu suunnataan joukoille, ts. vakiojärjestelyt kattavat miltei kaiken toiminnan,

⁽¹⁾ Maailman matkailujärjestö (WTO), International Tourism Overview – Highlights 1995, Madrid 1996.

⁽²⁾ The Economist, 29. 7.–4. 8. 1995.

- sekä matkailuhyödykkeiden ja -palveluiden laatu että niiden tarjonta ja kulutus on sovitettu joukkojen tarpeisiin,
- halpoja kuljetuksia ja palveluita on tarjolla yhä enemmän, mutta valmiin tuotteen myyntihinta ei silti välttämättä laske.

3.3. *Kaikki tämä vaikuttaa*

- ympäristöön (majoituspaikat keskittyvät ylenmäärin erityisen luonnonkauniille suppeille alueille, matkailijajoukot kansoittavat kyseisiä kohteita kausiluonteisesti; maan pinta- ja pohjakerroksiin kohdistuu merkittävä rasitus),
- yhteiskuntaan (monilla alueilla, jotka ovat erikoistuneet sesonki- ja massaturismiin, on havaittu yhteiskunnallisten ongelmien kärjistymistä niin matkailijoihin vastaanottavien yhteisöjen sisällä kuin matkailijoiden ja kyseisten yhteisöjen välillä),
- kulttuuriin (matkailun joukkomittaisuus ja -muotoisuus aiheuttaa monilla alueilla vakavia kulttuuriongelmia).

3.4. *Massaturismin erityisvaikutukset*

3.4.1. Monien alueiden yksipuolinen erikoistuminen matkailuun ja niiden talouselämän kausittaisuus on omiaan rikkomään yhteiskuntarakennetta.

3.4.2. Matkailun huippusesongin aikaan yhteiskuntaelämä lamaantuu, kun taas talous kukoistaa ja kulttuurielämä muuttuu vierailijoiden käyttöön ja kulutukseen tarkoitetuksi tuotteeksi.

3.4.3. Turistien ja paikallisyhteisön väliset suhteet ovat epätydyttävät. Edellä mainittujen, turisteille asiakaina ja kuluttajina suunniteltujen vakiojärjestelyjen vuoksi painopiste on pikemminkin hyödyn tavoittelulla kuin ihmissuhteilla ja vuorovaikutuksella.

3.4.4. Markkinoinnin ja eurooppalaisen matkailun oligopolistinen suuntaus luo helposti kärjekkäitä eturistiriitoja ja konflikteja Euroopan matkailun ”perhepiiriin”.

3.4.5. Matkailujättien liiketoiminnan painopiste muuttuu matkailutuotteiden ja -palveluiden tarjonnasta lomapakettien joukkomittaisella ennakkomyynnillä hankittujen pääomien tuottoisaan sijoittamiseen.

3.4.6. Pääoma ja voitot siirtyvät matkailuteollisuudesta rahoitusjärjestelmään.

3.4.7. Suurten alueiden ”matkailuarvon” nopea menetys kaikkine paikallistalouteen ja -yhteisöihin kohdistuvine kielteisine seurauksineen on tulosta majoituspaikkojen ja matkailijoiden määrän liiallisesta keskittymisestä sekä luonnon ja matkailukehityksen alkuperäisen perustan, kulttuuripääoman tuhoutumisesta.

3.4.8. Matkailijavirrat saapuvat useimmille Euroopan alueille kausiluonteisesti, mikä aiheuttaa kausittaisuutta myös työvoiman käytössä ja pääomasijoituksissa.

4. Euroopan matkailun tämänhetkiset perustarpeet

4.1. Euroopan matkailun tämänhetkiset perustarpeet voidaan luokitella seuraavasti:

- matkailun keskivertoasiakkaiden tarpeet (se mitä Euroopan kansalainen tarvitsee ihmisenä, työntekijänä ja kuluttajana; sekä nykyinen että tuleva kysyntä),
- majoitusliikkeiden omistajien ja majoitusyritysten (erityisesti pk-yritysten) tarpeet,
- Euroopan matkailuteollisuuden päätoimijoiden eli suurten seuramatkojen järjestäjien tarpeet,
- matkailun palveluksessa olevien tarpeet,
- yhteiskunnan tarpeet laajemmin, erityisesti matkailukohteissa.

4.2. *Asiakkaiden tarpeet:*

- luotettava mainonta ja tiedotus,
- turvallinen kuljetus ja oleskelu,
- halvemmat kuljetuspalvelut sisämarkkinoilla palvelujen laadusta tinkimättä,
- palvelujen hinnan ja laadun vastaavuus,
- markkinoiden oligopolistisen keskittymisen ehkäiseminen,
- avun saanti onnettomuus- ja sairaustapauksessa välittömästi, tehokkaasti ja ilman omanvoitonpyyntiä sekä unionin sisällä että sen ulkopuolella.

TSK viittaa aikaisemmissa ehdotuksissaan ottamiinsa

kantoihin ongelmista, jotka koskevat matkailijaa kuluttajana, onnettomuustapauksia ja terveyshuoltoa.

4.3. Liikkeenharjoittajien ja yritysten tarpeet

- Matkailupalvelujen tuottajat vaativat rehtiä kohtelua hinnoittelulle varotoimena matkanjärjestäjien hallitsevan aseman väärinkäyttöä vastaan.
- He tarvitsevat usein välitysmenettelyiden ja -elimien apua ratkaisemaan kiistoja, jotka koskevat hintoja ja kohtuullisia maksuehtoja.
- He tarvitsevat yritystensä toiminnan tueksi Euroopan pankkijärjestelmän ja Euroopan rakennerahastojen erityisuottopalveluita.
- He tarvitsevat nykyistä suuremman yhteyden kuluttajiin, tiedotusta sekä tietoyhteiskuntaan ja uuteen teknologiaan perehdyttävää jatkokoulutusta.
- Tiedotuksen, ympäristönsuojelun ja perusrakenteiden kehittämisessä tarvitaan paikallis- ja aluehallinnon, valtioiden ja Euroopan unionin osallistumista.
- Kausiluonteisuuden useille matkailuyrityksille aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi on kehitettävä malleja.
- Matkailuyritysten johto tarvitsee koulutusta ja käytännön harjoittelua.

Yllä mainittujen ongelmien ratkaisuun on ilman muuta sovellettava läheisyysperiaatetta, mutta myös Euroopan toimielinten antamaa apua tarvitaan.

4.4. Seuramatkojen järjestäjien tarpeet

Seuramatkojen järjestäjät katsovat, että perusrakenteiden, kuten lentokenttien, televiestinnän, vesihuollon ja viemäroinnin järjestäminen samoin kuin matkailulle myönteisen yhteiskunnallisen ja poliittisen ilmapiirin luominen on matkailutuotteiden ja -palveluiden suunnittelun ja tarjonnan perusedellytys.

Seuramatkojen järjestäjät kannattavat epäilemättä Euroopan laajuista ja kansainvälistä mainontaa.

4.5. Matkailun palveluksessa olevien tarpeet

4.5.1. Matkailun palveluksessa olevia ei voida pitää yhtenäisenä ryhmänä, sillä heidän tulonsa, ammattitaitonsa ja lainsäädännöllinen asemansa vaihtelevat. Tämä johtuu toisaalta heidän erilaisista tehtävistään ja toisaal-

ta ”matkailutuotteen” valmistamiseen osallistuvien yhtiöiden ja yritysten monilukuisuudesta.

4.5.2. Yhteistä heille ovat kuitenkin epätyypilliset työsuhteet, työn kausiluonteisuus ja suhteellisen säätelemättömät työehdot.

4.5.3. Työpaikkojen määrän todennäköisesti kasvavassa matkailun onnistuneen kehittämisstrategian ansiosta työvoiman ammattitaidon on parannuttava. Tämän vuoksi on ryhdyttävä seuraaviin toimiin:

- koulutusta, ammattitaidon hankkimista, osallistumisoikeutta sekä työkokemuksen, pätevyyden ja ammattitutkintojen vastavuoroista tunnustamista on edistettävä,
- on luotava lainsäädännölliset puitteet kaikille työntekijöille, myös epätyypillisissä työsuhteissa työskenteleville,
- on valvottava, että ”EU:n palkansaajien sosiaalisten perusoikeuksien peruskirjassa” määritellyt vähimmäisoikeudet toteutuvat, varsinkin työajan, terveyden, työsuojelun, -olojen ja -ehtojen suhteen,
- ILO:n sopimuksia, varsinkin sopimusta 172 on noudatettava.

4.5.4. Näillä toimilla voidaan kehittää korkeatasoisia palveluja matkailusektorille, varmistaa tarvittavan työvoiman pysty- ja vaakatason liikkuvuus alalla ja ratkaista sovussa varsinkin matkailualan pienten ja keskikoisten yritysten joustavuusongelmat.

4.6. Yhteiskunnan yleiset tarpeet

4.6.1. Tasapainoisen alueellisen ja taloudellisen kehityksen kanssa täysin ristiriidassa oleva joukkoturismin valvoton kehittäminen on aiheuttanut varsinkin useilla Etelä-Euroopan alueilla runsaasti ongelmia ja tarpeita, joita on tutkittava ja jotka vaativat päättäväisiä toimia. Monissa turistikeskuksissa joukkojen hallitsematon lomailu aiheuttaa ongelmia paikallisille asukkaille. Useilla matkailualueilla turismi ei suinkaan tue kansojen ja kulttuurien välisiä kontakteja, tutustumista ja ymmärrystä, vaan johtaa vierasvihaan ja avoimiin ristiriitoihin.

4.6.2. Matkailuseutujen asukkaita on valmistettava asiaan ja heille on järjestettävä tiedotusta. Joukkotiedotusvälineet, joiden tehtävänä on viestiä ja tiedottaa

kansalaisille, tarvitsevat erityisaineistoa voidakseen ehkäistä kielteiset vaikutukset. Lomakauden ulkopuolella matkailijan kotiseudun ja matkailukohteen välillä on järjestettävä kulttuurivaihtoa, jotta suhteita ja yhteyksiä voidaan parantaa niin, että ne eivät perustu ainoastaan oman edun tavoitteluun. Lomasesongin ulkopuolisen ajan käyttäminen taloudelliseen ja kulttuuritoimintaan edellyttää varsinkin useilla Etelä-Euroopan alueilla vastaavia koulutus- ja jatkokoulutustoimia.

5. Tähän mennessä toteutettujen toimien peruspuutteet

5.1. Matkailun edistämistoimissa oli vuoden 1995 loppuun mennessä havaittavissa seuraavat puutteet:

- yhtenäisyyden puuttuminen,
- asioista vastuussa olevien elinten koordinaation puute,
- strategisen suunnittelun puute,
- puutteellinen tutkimus ja ohjelmointi,
- tulosten arviointimenettelyjen puute,
- matkailun kielteisten vaikutusten puutteellinen ehkäisy tai korjaaminen,
- matkailualan vuoropuhelun puuttuvat käytännöt tai mekanismit,
- harmonisoinnin puute (esim. arvonlisäveron suhteen).

6. Philoxenia

6.1. Euroopan matkailun tukemiseksi laaditun, tammikuun 1. päivänä 1997 alkavaksi ehdotetun nelivuotisen ohjelman (Philoxenia) tarkoituksena on edistää Euroopan matkailun laatua ja kilpailukykyä, jotta se osaltaan vaikuttaisi Euroopan talouden kasvuun ja loisi työpaikkoja.

6.2. Jotta tämä tavoite saavutettaisiin, ohjelmassa ehdotetaan neljää välillistä tavoitetta:

- matkailualan tietämyksen parantaminen,
- turismin oikeudellisen ja taloudellisen ympäristön parantaminen,
- Euroopan matkailupalvelujen ja -tuotteiden laadun parantaminen,
- kolmansista maista tulevien matkailijoiden määrän kasvattaminen.

6.3. Ohjelmassa ehdotetaan edelleen, että Keski- ja Itä-Euroopan assosioituneille maille annettaisiin mahdollisuus päästä mukaan ohjelmaan yhteistyösopimuk-

siin kirjattujen, kyseisten maiden yhteisöohjelmiin osallistumista koskevien ehtojen mukaisesti. Myös Kypros ja Malta voisivat osallistua samoin edellytyksin kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvat Efta-maat kyseisten maiden kanssa sovittavien menettelyjen mukaisesti.

6.4. Ehdotuksen 7 artiklassa todetaan lisäksi, että Euroopan komission on esitettävä kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle tärkeimmistä matkailualalla toteutetuista toimista.

6.5. Ehdotuksen 8 artiklassa säädetään, että ohjelman tuloksia arvioidaan säännöllisin väliajoin ja että tämän arvioinnin perusteella laaditaan välikertomus kolmen vuoden kuluttua ohjelman alkamisesta ja lopullinen kertomus vuoden kuluessa ohjelman päättymisestä.

7. Yleistä

7.1. Komitea toteaa ohjelman tavoitteista, että ne:

- vastaavat Euroopan matkailun ensisijaisia perustarpeita,
- ovat ohjelman toteuttamiseksi suunniteltujen määrärahojen mukaiset.

7.2. Ehdotukset raportoinnista asianomaisille yhteisöelimille ja väli- ja loppuarvioinnista vastaavat TSK:n näkemystä demokraattisesta osallistumisesta yhteisön toimiin sekä näiden toimien avoimuudesta ja tehokkuudesta.

7.3. Talous- ja sosiaalikomitean mielestä ei pelkästään Kyproksen ja Maltaan, vaan kaikkien niiden Välimeren alueen maiden, jotka luetaan Barcelonan (1995) Välimeri-konferenssin (Euromed) päätösten piiriin, olisi osallistuttava Philoxenia-ohjelmaan matkailua koskevan nykyistä paremman yhteisvaikutuksen kehittämiseksi koko Välimeren alueella. Tämän olisi luonnollisesti tapahduttava (esim. Barcelonassa tehdyissä päätöksissä erityisesti mainittujen) budjettiotsakkeiden myötävaikutuksella, jottei Philoxenia-ohjelman niukko- ja varoja tarvitse käyttää tähän tarkoitukseen.

7.4. Ehdotetut toimet ovat sopusoinnussa läheisyysperiaatteen kanssa. Niissä myös määritellään oikein Euroopan matkailun tarpeet ja intressit. Ohjelma on myös rakennettu tarpeiden mukaisesti, ja siinä yhdistetään onnistuneesti strategiset tavoitteet välillisiin ja välittömiin tavoitteisiin ja toimiin.

7.5. Philoxenia-ohjelmassa ei kuitenkaan ilmaista, miten tärkeää euroopanlaajuinen matkailun ulkopoliittikka on. Tällaista politiikkaa muotoiltaessa voitaisiin

käsitellä taloutta, yhteiskuntaa, etiikkaa ja kulttuuria koskevia arkaluontoisia ja tärkeitä aiheita.

7.6. Erityisesti järjestäytyneeseen "seksiturismiin" sekä kaikkeen lasten pahoinpitelyyn ja hyväksikäyttöön liittyvät ongelmat Euroopassa ja muualla ovat TSK:n vakavan huolen aiheina. Komitea pitää näiden ilmiöiden vastaisen taistelun nopeaa suunnittelua ja toteutusta tärkeänä⁽¹⁾.

Seksiturismilla on vaikutuksia myös Euroopan ulkoiseen kuvaan ja sen suhteisiin muiden maiden, kuten Pohjois-Afrikan, Tyynenmeren alueen ja Latalalaisen Amerikan maiden kanssa. Lisäksi asiakkaiden kielteiset reaktiot seksiturismiin uhkaavat matkailun perinteisiä muotoja.

7.7. Rahoitus

Talous- ja sosiaalikomitea katsoo, että Euroopan matkailun tarpeet vaativat paljon ehdotettua päättävää ja avokätisempää lähestymistapaa Euroopan komissiolta ja Euroopan unionilta. Vaikka ohjelman tavoitteiden tärkeysjärjestys on oikea, ohjelman riittämättömät varat rajoittavat niiden toteutusta. Euroopan matkailun edistämisen ensimmäisellä monivuotisella ohjelmalla tulisi olla tarpeeksi varoja käytettävissään, jotta siihen voitaisiin sisällyttää kolmansista maista tulevien matkailijoiden määrän lisäämisen ohella myös tukitoimia matkailun hyväksi Euroopan sisällä sekä kaikkien vaihtoehtoisten matkailumuotojen edistämiseksi. Näillä toimilla pitäisi pyrkiä seuraaviin tavoitteisiin:

- matkailukauden pidentäminen;
- kausittaisuusongelman ratkaiseminen;
- työpaikkojen luominen;
- korkeatasoisten palvelujen tarjoaminen.

8. Erityishuomioita ehdotetuista toimista ja tavoitteista

8.1. Tavoite A: Matkailualan tietämyksen lisääminen

Tavoite A on talous- ja sosiaalikomitean mielestä ensisijainen, jotta Euroopan matkailun ongelmat voidaan tutkia perusteellisesti sekä suunnitella ja toteuttaa tehokasta tukipolitiikkaa. Lisäksi suorien ja välillisten tukitoimien arviointi jää pelkäksi sisällöttömäksi sanahelinäksi, mikäli tavoitteeseen A ei pyritä asianmukaisen perinpohjaisesti ja järjestelmällisesti.

8.1.1. Tavoite A.1: Matkailuun liittyvän tiedon kehittäminen

Komitean mielestä on eittämättä tarpeen parantaa tilastotiedon saatavuutta ja käyttäjäystävällisyyttä. Mitä ehdotettuihin toimiin tulee, TSK on sitä mieltä, että olisi myös hyödyllistä luoda eurooppalainen matkailutilastojärjestelmä ja tarpeen teettää alaa koskeva tutkimus ja suorittaa analyysejä. Komitea kuitenkin huomauttaa, että alan toimijoiden on voitava osallistua tarpeiden, tutkimusohjelman sekä yksittäisten tutkimusten tärkeysjärjestyksestä päättämiseen.

8.1.2. Tavoite A.2: Matkailua koskevan tiedon kerääminen muista lähteistä

Matkailua koskevan tiedon kerääminen muista lähteistä on erittäin hyödyllinen palvelu, joka täyttää sekä matkailuteollisuuden että poliittisten tahojen tarpeet käytännön, teorian ja tutkimuksen osalta. TSK pitää ehdotettua matkailun eurooppalaista tutkimus- ja dokumentaatioverkkoa hyödyllisenä hankkeena. Sen toimintaperiaatteet ja yhteydet matkailuteollisuuteen vaativat kuitenkin selkeyttämistä, vuoropuhelua ja tarkkaa harkintaa. TSK arvioi myös, että tavoitteen A.2 kohdalla ehdotettu toimi täydentää A.1:n toimia ja että tässä mielessä Philoxenia ainakin lähestymistavaltaan ja menetelmiltään tyydyttää useita matkailuteollisuuden tutkimus- ja dokumentaatiotarpeita. Avoimeksi kuitenkin jää, miten ratkaistaan näiden tavoitteiden toteuttaminen sekä verkon ja matkailualan yritysten vakava yhteistyöongelma. On myös keskusteltava verkkoon liitettävien tietojen käyttöoikeudesta sekä tietojen välittämisestä ja levityksestä verkon avulla.

8.1.3. Tavoite A.3, Matkailua koskevien yhteisötoimien arvioinnin helpottaminen

TSK kannattaa tavoitetta A.3, mutta huomauttaa, että komitean mielestä sen saavuttamiseksi ehdotettu toimi ei vastaa todettuja tarpeita.

8.1.3.1. Philoxenia-ohjelma ei tietenkään ole yhteisön ainoa matkailupoliittinen väline. Euroopan unioni tukee matkailualaa jo nyt monenlaisin toimin, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti. Komission 5. helmikuuta 1996 antama kertomus neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle

⁽¹⁾ EYVL N:o C 153, 28. 5. 1996.

matkailuun vaikuttavista yhteisötoimista vuonna 1994 (KOM(96) 29 lopull.) sisältää hyvin laajan selvityksen:

- matkailuun suoraan vaikuttavista yhteisötoimista,
- yhteisön eurooppalaista matkailua tukevista erityis-toimista ja muista matkailuun vaikuttavista yhteisötoimista.

8.1.3.2. Rakennerahastot myöntävät suurimman osan matkailulle annettavasta rahoituksesta ja käytännön kaavaillaan jatkuvan koko ajanjakson 1994–1999. Vaikka määrärahasiirrot turismille on ”määritelty” yhteisön tukikehyksissä tai yhtenäisiksi ohjelmasiirtoiksi kootuissa kehittämissuunnitelmissa (jotka komissio ja yksittäiset jäsenmaat ovat laatineet yhteistyössä), on tällä hetkellä vaikea määritellä, millä perusteilla ja kuinka paljon eri sektoreita tuetaan.

8.1.3.3. Myös koheesiorahastosta tuetaan matkailualaa välillisesti kehittämällä liikenteen perusrakenteita ja ympäristönsuojelua Espanjassa, Portugalissa, Irlannissa ja Kreikassa.

8.1.3.4. Euroopan aluekehitysrahaston interventioiden arvellaan olevan rakennerahastojen tärkein matkailun rahoituslähde (KOM(96) 29 lopull., s. 80). EAKR:n rahoitus jakaantuu perusrakennetoimiin, alueiden paikallismahdollisuuksien kehittämiseen ja tuotantoinvestointeihin.

8.1.3.5. Ns. matkailuvoimavaroja eli arkkitehtuuri- ja kulttuuriperintöä sekä luonnollista ja ihmisen muokkaamaa ympäristöä sekä väestöä koskevat toimet vaikuttavat kiistatta matkailuun. Tutkimus- ja kehittämistoimet ovat myös tärkeitä turismille.

8.1.3.6. On ilmeistä, että Euroopan unionissa matkailua tuetaan välillisesti lukuisin toimin (kuten kaikkia Euroopan talouden aloja). Kun näitä toimia (matkailun välillistä tukea ja muuta turismin suoraa tukipolitiikkaa) tarkastellaan lähemmin päädytään huolestuttavaan havaintoon, että tällä hetkellä ei voida tarkkaan tietää, miten tai kuinka monin tavoin matkailua tuetaan Euroopan tasolla, mikä on tärkeysjärjestys, harjoitetaan yhteistyötä ja minkä strategian mukaisesti.

8.1.3.7. TSK:n mielestä on tehtävä selkeä ero matkailualan suoran ja välillisen tuen välillä – mikäli mahdollista sektoreittain.

8.1.3.8. Käsitteet ”matkailuala” ja ”matkailualan tukeminen” ovat yleisiä eikä niistä ole apua pyrittäessä laatimaan välttämätöntä, talousaloittain jaoteltua arviota tarpeista, tukitoimista ja tuloksista. Leipzigiin 21. syyskuuta 1994 kokoontunut, aluesuunnittelua käsittelevä neuvosto esimerkiksi päätti eurooppalaisen alue-suunnitelman laatimisesta. Koska tämän tavoitteen saavuttaminen on hyvin tärkeää yhteisön matkailustrategian ja -politiikan kehittämiseksi, komitea tekee seuraavat johtopäätökset:

- matkailua koskevien tietojen yhteisönlaajuinen kerääminen, arviointi ja levitys on ratkaisevan tärkeää;
- PO XXIII:n tulisi kiinnittää päähuomio tarvittavien yhteisötoimien tärkeysjärjestyksen määrittämiseen, kyseisten toimien yhteensopivuuden ja koordinoitun varttamiseen sekä yhteistyön käynnistämiseen.

8.1.3.9. Tämän vuoksi yhteisön on olennaisen tärkeää toteuttaa ja arvioida entistä laajemmin matkailuun vaikuttavia toimia. Philoxenia-ohjelma sisältää tätä koskevan ehdotuksen. Muiden pääosastojen on matkailua koskevia toimia toteuttaessaan otettava huomioon pääosasto XXIII:n määrittelemät puiteehdot, tärkeysjärjestys ja tavoitteet. Esimerkiksi viestintää, rakennerahastoja ja ympäristöä koskevaan uuteen politiikkaan tulisi sisällyttää erityisluku matkailuvaikutuksista (mikä tehtiinkin uudessa ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa). Samaa tapaan asianomaisen pääosaston pitäisi kyetä antamaan välittömästi tietoa kaikista turismiin suoraan vaikuttavista toimista.

8.1.3.10. Mitä tavoitteen A.3. mukaiseen toimintaan tulee, TSK katsoo, että ehdotettu järjestelmä olisi hyödyllisempi:

- jos se olisi luonteeltaan taloudellinen eikä oikeudellinen,
- jos sen avulla voitaisiin edistää pääosasto XXIII:n ja muiden matkailualaa sivuavien pääosastojen yhteisvaikutusta, yhteishenkeä ja koordinoitua,
- jos sen avulla voitaisiin valvoa ja arvioida, missä määrin eri toimien yhteisvaikutus ja kokonaistulokset täyttävät yhteisön matkailupolitiikan strategiset tavoitteet.

8.2. *Tavoitteet B ja B.1: Matkailun oikeudellisen ja taloudellisen ympäristön parantaminen ja yhteistyön lujittaminen jäsenvaltioiden, elinkeinoalan ja muiden osallisten kanssa*

8.2.1. TSK toteaa, että vaikka tavoitteet B ja B.1 ovat erityisen tärkeitä ja käsittelevät alan vaikeita

ongelmia ja ehdotetut toimet ovat perusajatuksestaan hyviä, ne eivät ole täysin loppuun mietittyjä.

8.2.2. Neuvoa-antavan komitean roolia ja toimialaa on muutettava siten, että se osallistuu voimakkaasti yhteisön matkailupolitiikan suunnitteluun ja tämän politiikan valvontaan ja arviointiin.

8.2.3. Matkailualalla Euroopassa toimivien pk-yritysten rahoitusongelmaan on puututtava suoraan ja niiden suhteisiin Euroopan pankkijärjestelmään institutionaalisesti. Euroopan matkailualan pk-yrityksiä yhteisön eri rahastoista tuettaessa on niin ikään otettava huomioon alan erityisvaatimukset ja pidettävä sitä erityisryhmänä.

8.2.4. Philoxenia-ohjelmassa olisi korostettava enemmän vuoropuhelun, kiistojen sovittelun, etunäkökohtien yhteensovittamisen ja välimiesmenettelyn tarvetta. TSK katsoo, että (ohjelmaluonnoksessa ehdotettujen) säännöllisten epävirallisten kokousten ja pyöreän pöydän keskustelujen järjestämisen ohella Euroopan matkailuteollisuutta on vahvistettava ja järkipärisyttävä ja ehkä luotava uusia keinoja edistää kaikkien osapuolien välistä vuoropuhelua, jonka tavoitteena on vaikeuksien ehkäiseminen ja, mikäli tarpeen, kiistojen sovittelu.

8.2.5. Matkailun oikeudellisia puitteita ja taloudellista ympäristöä on tarkasteltava uudelleen jäsenvaltioiden keskinäisen yhteishengen edistämiseksi sekä toimivien käytäntöjen tunnetuksi tekemiseksi. Jäsenvaltioiden yhteistyötä on rohkaistava kaikin keinoin ja kaikilla tasoilla, oli sitten kysymys kuluttajansuojasta, matkusturvallisuudesta tai ystävällisestä palvelusta eri kuluvälineissä, asemilla ja lentokentillä tai poliisin suhtautumisesta matkailijaan. On myös päätettävä strategiasta, jonka avulla pyritään ratkaisemaan matkailun pääasialliset ongelmat: sesonkivuonteisuus, ympäristön saastuminen, pk-yritysten rahoitus ja kilpailukyky.

8.3. *Tavoite C: Euroopan matkailun laadun parantaminen*

8.3.1. Ohjelman tavoitteella C yritetään ratkaista kaksi Euroopan matkailun avainkysymystä:

- kestävän kehityksen ongelma,
- matkailun kehittämistä haittaavien esteiden poistaminen. (Luvun otsikko tuntuu huonosti valitulta, koska se ei vastaa sisältöä.)

8.3.2. TSK kannattaa kestävän kehityksen politiikkaa matkailussa. Mutta kysymys siitä, miten tämä politiikka muotoillaan ja miten sitä sovelletaan, on ratkaisematta. Ensinnäkin se edellyttää, että tarkastellaan kriittisesti

vallitsevaa, vakiintunutta matkailun kehittämismallia, joka tuskin koskaan tai korkeintaan hyvin harvoin voidaan sovittaa yhteen kestävän kehityksen vaatimusten kanssa.

8.3.3. Matkailumuotojen ja -tuotteiden perusta tulee määritellä poliittisesti melko väljästi, jotta kestävän kehityksen periaate olisi sovellettavissa.

8.3.4. Euroopan aluesuunnittelun kehittämisaloitetta, kuljetuksia, televiestintää, joukkomatkailupolitiikkaa, matkailun erityismuotoja ja lajeja ja muita tämäna-paisia kysymyksiä on tarkasteltava kestävän kehityksen näkökulmasta.

8.3.5. Kestävää kehitystä ei sitä paitsi saada aikaan pelkästään julkisen sektorin ja matkailuteollisuuden voimin. Kestävän kehityksen vakiinnuttamiseen matkailussa – niin teoriassa kuin käytännössä – on saatava mukaan kaikki yhteiskuntapiirit. Tarvitaan eurooppaan-laajuista kampanjaa, jonka puitteissa aihetta lähestytään akateemisella tasolla ja joukkotiedotusvälineissä sekä työn organisoimalla, virkistäytymisen ja vapaa-ajan ja arkikulttuurin näkökulmasta. On olennaista, että kulttuuri ja matkailu ovat välittömässä, syvässä vuorovaikutussuhteessa toisiinsa niin paikallisella, alueellisella kuin Euroopan tasolla.

8.4. *C.2: Esteiden poistaminen matkailun kehittämiseltä*

8.4.1. Vaihtoehto- ja erikoismatkailun kehittäminen on varma keino laajentaa matkailualaa. Ei kuitenkaan pidä unohtaa, että yhtenäisvaluutta poistaisi monet Euroopan matkailun esteet.

8.4.2. TSK katsoo, että uusien matkailumuotojen edistäminen on kannatettavaa. Esimerkiksi tietopuolinen ja kehittävä matkailu voi toimia kestävää matkailua edistävänä tekijänä sekä Euroopan sisäisessä että Eurooppaan suuntautuvassa matkailussa. Maatilamatkailu on nyt tunnustettu toimiala. Samalla tavoin olisi rohkaistava joki- ja merialueilla, sisävesillä ja rajattujen kalastusalueiden lähistöllä kalastukseen ja veneilyyn keskittyvää matkailua.

8.4.3. Konferenssi- ja tiedematkailu on yksi tuottoisimmista ja työllistävimmistä matkailuhaaroista, lisäksi tällaisia matkoja tehdään kaikkina vuodenaikoina, vaikkakin vähemmän koululomien aikana.

8.4.4. Ikäihmisten matkailu, oli se yhdistetty hoito-matkailuun tai ei, voisi olla yksi ratkaisu kausittaisuus-

kysymykseen sekä ikäihmisten ongelmiin, joita ovat syrjäytyminen, eristyneisyys ja virkistätymistarve. Vammaisten tarpeet olisi myös otettava huomioon kaikissa maissa.

8.4.5. Uskontomatkoja voidaan kehittää monilla tasoilla. Sen avulla voitaisiin avata tähän mennessä vain vähän hyödynnetyt markkinat (esim. matkareitit, jotka seurailevat pyhän Paavalin tai Lutherin vaiheita tai joiden varrella vierailaan useissa luostareissa jne.)

8.4.6. Paikallisalotteita kannattaa tukea ohjelmassa ehdotetulla tavalla, jotta voidaan määrittellä, mitä ongelmaryhmiä voidaan käsitellä paikallisesti ja mitkä vaativat alueellista, kansallista, kansainvälistä tai yhteiseurooppalaista toimintaa.

8.4.7. On kuitenkin selvää, että ehdotuksen kussakin luvussa kuvatut matkailuongelmat ovat niin suuret, että suunnitellut toimet voivat olla vain viitteellisiä keinoja lähestyä ongelmaa pikemmin kuin ratkaista se kokonaan.

8.5. *Tavoite D: Euroopan edistäminen matkailukohteena*

8.5.1. Tästä tavoitteesta TSK huomauttaa, että kolmansista maista tulevien matkailijoiden määrä kasvaisi kaikkien edellä mainittujen toimien, ei ainoastaan mainonnan ansiosta.

8.5.2. Sellaisten tuotteiden jatkuvan kysynnän luominen, joita vain Eurooppa voi tarjota, voi edistää ratkaisevasti kestävä matkailua. Esimerkiksi Euroopan yliopistojen tai opetusministeriöiden yhteistyö, jonka tarkoituksena on yhteiseurooppalaisten standardien laatiminen keskiasteen ja yliopistotason opinnoille, voi synnyttää jatkuvan matkailijavirran. Euroopan historiaa, taidetta tai arkeologiaa koskevia tutkimuksia ei voi suorittaa opiskelematta eurooppalaisessa yliopistossa.

8.5.3. Euroopan unionin edustustoihin kaikkialle maailmaan tulisi saada matkailuasioista vastaavia henkilöitä. Unionin jäsenvaltioiden eri puolille maailmaa perustamat, kansallisia kulttuureja ja kieliä edistävät keskuskeskukset, kuten British Council, Goethe-instituutti jne.,

voisivat ryhtyä yhteistyöhön, ja niitä voitaisiin kehittää Euroopan matkailua silmällä pitäen.

8.5.4. Kahdeksantoista maailman kahdestakymmenestä tärkeimmästä konferenssiturismia tarjoavasta kaupungista sijaitsee Euroopassa. Tämä tarkoittaa, että Eurooppa voi tyydyttää erilaisia matkailukysynnän tarpeita, eikä vain puhtaasti historiaan ja kulttuuriin kohdistuvaa kysyntää.

8.5.5. On tutkittava keinoja edistää Euroopan houkuttelevuutta pitkällä aikavälillä. Yhteisön näkökulmasta katsoen kohderyhmät on valittava erilaisin perustein kuin kansallisten matkailujärjestöjen ja matkanjärjestäjien näkökulmasta.

8.5.6. Kansallisten matkailujärjestöjen kansainvälinen yhteistyö voi tuottaa erittäin hyviä tuloksia. Esimerkiksi Alppien aluetta voitaisiin mainostaa kansainvälisesti. Sama koskee Välimeren aluetta ja Pohjoismaita.

8.5.7. Etäällä asuvien matkailijoiden houkuttelemisen sijaan Eurooppaa matkakohteena voitaisiin jatkuvasti tehdä tunnetuksi kaikkialla maailmassa olevien eurooppalaisten siirtokuntien välityksellä.

9. *Päätelmät*

9.1. Vaikka Euroopan komissio pyrkii määrittelemään ja erittelemään tilastojen yhdenmukaistamisiongelmiä ja vaikka asiassa on saavutettu tuloksia, erityistä Euroopan yhteisön matkailupolitiikkaa ei vielä ole olemassa.

9.2. Philoxenia-ohjelmalla on tarkoitus täyttää perustavanlaatuisen aukko. Joukko aiempia toimia siirretään yhtenäiseen kokonaisuuteen, jonka selkeästi määritelty lopputavoite on: kuinka parantaa matkailualan taloudellisia tuloksia pilaamatta luonnonympäristöä ja elämänlaatua.

9.3. Tämän ohjelman avulla Euroopan unioni ottaa historiallisen askeleen yhtenäisen matkailupolitiikan suunnittelussa ja toteutuksessa. Talous- ja sosiaalikomitea pitää Philoxenia-ohjelmaa ensimmäisenä vähäisenä mutta määrätietoisena askeleena kohti tulevaisuutta ja ehdottaa, että komissio osoittaa kuulumisensa Euroopan matkailuperheeseen ryhtymällä valmistelemaan toista Philoxenia-ohjelmaa.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

LIITE

talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Seuraava muutosehdotus, joka sai ainakin neljänneksen annetuista äänistä, hylättiin keskustelussa:

Kohta 7.6

Lisätään kohdan loppuun seuraavaa:

”Tätä silmällä pitäen komitea kehottaa komissiota aloittamaan selvityksen lapsityövoiman käytöstä Pakistanissa, jota vastaan on jo saatujen ilmoitusten seurauksena aloitettu toimet asetuksen (EY) N:o 3281/94 9 ja 10 artiklan perusteella.”

Perustelu

Itsestään selvä.

Äänestyksen tulos

Jaa-ääniä: 30, ei-ääniä: 39, tyhjiä: 19.

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kuluttajien taloudellisten etujen suojaamiseen liittyviä kieltokanteita koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta”⁽¹⁾

(97/C 30/27)

Neuvosto päätti 28. maaliskuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 100 a artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ympäristönsuojelu- kansanterveys- ja kuluttajajaosto antoi lausuntonsa 16. heinäkuuta 1996. Esittelijänä oli Roger Ramaekers.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. ja 26. syyskuuta 1996 pitämässään 338. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 93 ääntä puolesta, 4 vastaan, ja 10 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Kyseisessä ehdotuksessa konkretisoituvat komission kuluttajien valitusoikeudesta ja kuluttaja-asioita koskevista riita-asioista antaman vihreän kirjan tavoitteet ja siinä tulevat esille myös komitean esittämät toivomukset.

Komitea pahoitteli lausunnossaan⁽²⁾ tästä vihreästä kirjasta⁽³⁾, että ”komissio ei ole tähän mennessä esittänyt konkreettisia toimia erityistoimialojensa yhteydessä siten, että se olisi käyttänyt hyväkseen perustamissopimuksen 129 a artiklan tarjoamia mahdollisuuksia”.

1.2. Komissio pitää tätä ehdotusta ensisijaisiin toimiin kuuluvana. Tavoitteena on sovittaa yhteen kieltokanteita koskevat kansalliset säännökset, milloin kyseessä ovat tietyt kielletyt menettelyt. Samalla tulisi tunnustaa vastavuoroisesti yksiköt, joilla on oikeus kyseiseen toimintaan. On vielä hyvä korostaa, että ehdotuksessa annetaan ammattijärjestöille mahdollisuus toimia kieltokanteita koskevissa asioissa.

1.3. Kieltokanteen nostaminen on nykyään mahdollista suurimmassa osassa jäsenvaltioita, mutta toiminnassa on esteitä aina kun kielletyt toiminnan alkulähde on jossain muussa maassa kuin missä sen vaikutukset tuntuvat.

1.4. Sovelluskenttä on rajattu menettelyihin, jotka kuuluvat yhteisön direktiivien perusteella yhdenmukais-

⁽¹⁾ EYVL N:o C 107, 13. 4. 1996, s. 3.

⁽²⁾ EYVL N:o C 295, 22. 10. 1994.

⁽³⁾ COM(93) 576 final, 18. 5. 1994.

tettuun kansalliseen lainsäädäntöön.

1.5. Vastavuoroisen tunnustamisen periaate edellyttää, että kieltokannetapauksissa maassa A oleva "oikeutettu yksikkö" (eli henkilö, jonka etujen mukaista toiminta on) voi joko ottaa suoraan yhteyttä maassa B olevaan tuomariin tai toimia maassa B olevan oikeutetun yksikön kautta.

1.6. Direktiivi on rajattu mahdollisimman tiukasti. Sen avulla voidaan säilyttää suosituimmuuskohtelua koskevat määräykset.

1.7. Ehdotuksen oikeusperustana on 100 a artikla.

2. Yleistä

2.1. Komitea on tyytyväinen ehdotukseen, koska se on niiden toivomusten mukainen, jotka komitea esitti lausunnossaan valitusoikeutta ja riita-asioita käsittelevästä vihreästä kirjasta:

"Komitea arvioi, että komission tulisi esittää lyhyellä aikavälillä lainsäädäntöä koskevia ehdotuksia seuraavilla aloilla:

- a) yhteisten periaatteiden ja menettelysääntöjen määrittely, jotta päästään rajat ylittävien kuluttajariita-asioiden yhtenäiseen ratkaisumenettelyyn ja kieltokannemenettelyyn,
- b) yhteisten, yhdessä esitettyjen toimien yhdenmukaistamisen perussääntöjen määrittely yhteisön tason kuluttajariita-asioissa."

2.2. Ehdotuksella voidaan vahvistaa kansalaisten luottamusta sisämarkkinoihin, kun asetetaan sellaisia mekanismeja, joiden avulla on mahdollista työskennellä laitonta toimintaa vastaan rajat ylittävissä kaupankäynnissä.

2.3. Jos ajatellaan, että oikeus on olemassa vain jos sitä voidaan harjoittaa, kyseinen ehdotus on osana kansalaisten perusoikeuksien tunnustamista, koska se käsittelee mahdollisuutta hakea oikeutta.

2.4. Kuten kohdassa 2.1 mainittiin, komitea pyysi komissiota ryhtymään käsiteltävää ehdotusta laajempiin toimiin. Ehdotusta voidaan pitää vasta ensiaskaleena kuluttajien oikeusturvan parantamisessa.

Ehdotuksen keskeisenä tavoitteena on antaa tuomarille mahdollisuus määrätä laittoman toiminnan lopettamisesta. Tulisi miettiä mahdollisuutta vastuuvollisuus-toimiin, jotka täydentäisivät kieltokannetoimien tehokkuutta.

Komitea haluaa kuitenkin ottaa huomioon komission tiedonannossaan "Toimintasuunnitelma kuluttajien oikeussuojakeinoista ja kuluttajariita-asioiden ratkaisemisesta sisämarkkinoilla" KOM(96) 13 lopull. esittämät ehdotukset ja antaa niistä lausunnon.

2.5. Komitea haluaa esittää ehdotuksesta muutamia huomioita ja arvioita.

3. Erityistä

3.1. Oikeusperusta

Ehdotuksen oikeusperustana on 100 a artikla eli sisämarkkinoiden toteuttaminen.

Kun on kyseessä ehdotus, jolla pyritään kuluttajansuojan vahvistamiseen, oikeusperustana voidaan pitää 129 a artiklaa.

3.2. 1 artikla

Kieltokannetoimia voidaan soveltaa vain tapauksissa, jotka ovat liitteessä mainittujen direktiivien määräysten vastaisia.

Soveltamisala on hyvin rajattu, koska liitteestä on jätetty pois paljon direktiivejä, jotka koskevat kokonaan tai osin kuluttajien suojaamista. Esimerkkinä voidaan mainita tuoteturvallisuutta käsittelevä direktiivi sekä pankki- ja vakuutusdirektiivi.

Olisi toivottavaa, että mahdollisuus hakea oikeutta tarjoutuisi aina kun kyseessä on sellaisen kansalliseen lainsäädäntöön siirretyn määräyksen rikkominen, jonka tavoitteena on taata joko suoraan tai välillisesti kuluttajansuoja ja jonka aiheuttama tilanne voidaan tehokkaasti korjata kieltokannetoimin. Sen määrittäminen, liittyykö riita-asian alaisena oleva säädös kuluttajansuojasioihin, kuuluu kansalliselle tuomarille tai tarpeen tullen yhteisön tuomarille.

3.3. 4 artikla

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta voivat rajoittaa jäsenvaltiot, joilla on mahdollisuus velvoittaa maan A oikeutettu yksikkö toimimaan maan B oikeutetun yksikön kautta voidakseen vedota oikeuteen. Vastavuoroisuusperiaatteen vaikutukset mitätöitäisiin, jos tästä välivaiheesta tehtäisiin pakollinen. Lisäksi velvoite välilliseen toimintaan pidentää huomattavasti käsittelyaikaa, vaikka komissio pyrkii korjaamaan juuri tätä ongelmaa.

3.4. 5 artikla

Jäsenvaltiot voivat määrätä ennakoilmoitusmenettelystä, joka on kanteen nostamiseen oikeutetun yksikön vastuulla. Mikäli tämä menettely ei viivästyä käsittelyä,

vaan edistää laittoman toiminnan nopeaa kieltämistä, komitea tukee kyseistä määräystä.

3.5. 6 artikla

Komitea toivoo, että sille toimitetaan myös direktiivin soveltamisesta tehtävä raportti.

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 1254/96/EY muuttamisesta"

(97/C 30/28)

Neuvosto päätti 25. syyskuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 129 d artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut energia-, ydinvoima- ja tutkimusjaosto antoi lausuntonsa 13. syyskuuta 1996. Esittelijänä oli Bernardo Hernández Bataller.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 338. täysistunnossaan syyskuun 25. päivänä 1996 seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 100 ääntä puolesta, 1 vastaan, ja 8 pidättyi äänestämästä.

1. Yleistä

1.1. Talous- ja sosiaalikomitea on tyytyväinen tähän ehdotukseen, jossa saatetaan ajan tasalle Euroopan laajuisiin energiaverkkoihin liittyviä hankkeita koskevat ensimmäiset suuntaviivat. Kuten komitea aikoinaan jo totesi, näillä verkoilla on kaksitahoinen tavoite: yhtäältä yhdistää ja tehdä fyysisesti mahdolliseksi energia-alan sisämarkkinat sekä toisaalta osaltaan vahvistaa Euroopan unionin reuna- ja äärialueiden energia-alan yhteenkuuluvuutta.

1.2. Sen lisäksi, että mukaan on liitetty kolmen uuden jäsenvaltion hankkeita, komiteaa ilahduttaa erityisesti se, että verkot on yhdistetty osaksi unionin energia-alan ulkopoliittikan uusia suuntaviivoja, joihin kuuluvat KIE-maat sekä erityisesti EU:n ja Välimeren alueen uusi yhteistyö.

1.3. Komitea haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota kolmeen seikkaan, jotka voivat haitata ehdotuksen menestystä:

1.3.1. Ensiksi, hankkeiden kannattavuustutkimuksiin varattujen rahavarojen niukkuus sekä etenkin maakaasun kohdalla epävarmuus, jota tästä energialähteestä saattaa syntyä sisämarkkinadirektiivistä käytävän keskustelun aikana.

1.3.2. Toiseksi, reuna- ja äärialueita koskevat hankkeet on jätetty riittämättömälle huomiolle, ja näin nämä alueet voivat jäädä osattomiksi toimitusten paranemisen muilla alueilla tuomista eduista. Komitea toistaa pyyntönsä, että näitä alueita koskevat erityisen tärkeät hankkeet voisivat tarvittaessa saada osan rahoituksestaan rakennerahastoista.

1.3.3. Kolmanneksi, hankkeiden ympäristövaikutuksiin ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Liitteen julistus, jonka mukaan ”– – tämä päätös ei rajoita hankkeen ympäristövaikutusten arviointia – –”, on riittämätön ja tulee sisällyttää itse päätökseen omana artiklanaan.

2. Erityistä

2.1. Lisätään seuraava teksti uudeksi kohdaksi perusteluosaan sanojen ”– – maiden kanssa tapahtuneen edistyksen” jälkeen:

”luettelon seuraavassa tarkistuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota Euroopan unionin reuna- ja

ulkoalueiden erityistarpeisiin, jotta näiden alueiden toimitusten varmuus sekä energialähteiden monimuotoisuus saadaan tyydyttävälle tasolle,”

2.2. Lisätään seuraava teksti 1 artiklan toiseksi kohdaksi:

”Tämä päätös ei rajoita vaatimusta hankkeiden ympäristövaikutusten hyväksymisestä ennen kuin hankkeita voidaan pitää lopullisesti hyväksytyinä.”

Bryssel, 25. syyskuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER
